

Besedo imajo sedaj volilci

BOJAN BREZIGAR

Iztekla se je ena najbolj divjih volilnih kampanj v povojni zgodovini Italije. Beseda pripada sedaj volilcem, ki bodo danes in jutri izvolili nov parlament in s tem zgradili temelje drugi italijanski republiki. Ta stavček zveni zelo visokodonec, vsebuje pa samo del resnice. Res je namreč, da so Italiji v teku velike spremembe in da bo novi parlament moral izpopolniti delo, ki je bilo s težavo opravljen v zadnjih dveh letih. Po drugi strani pa je tudi res, da so te volitve - tako kot vsake kjerkoli po svetu - pravzaprav predvsem boj za oblast. Ker so tokrat v igri zelo veliki interesi, je ta boj ostrejši kot v preteklosti, ko je bilo že pred volitvami znano, kdo bo sestavljal vlado; slo je le za doziiranje razmerij.

Boj za oblast poteka tokrat tudi v funkciji osebnih interesov Silvia Berlusconi-ja in njegovih zasebnih televizijskih postaj, predvsem pa njegovih dolgov. To je dejansko osrednje politično vprašanje: za zadolženo Fininvest bi bila inflacijska politika se kako dobrodošla, saj bi realna vrednost njenih dolgov znatno padla, za milijone italijanskih državljanov pa bi to pomenilo padec kupne vrednosti njihovih mesečnih plač. Vse to je slišati zelo banalno, vendar je prav to jedro zadnjega dogajanja v Italiji. Sicer pa, le kdo verjame Berlusconiju, da se je odločil za politiko samo zato, ker »ljubi to državo,« kot je sam povedal televizijskim gledalcem?

Vse je se težje, ker se volilec ne ponujata dve alternativi kot v pravih večinskih sistemih, ampak zopet paleta strank in strancic, ki si bodo delile mesta v novem parlamentu. Če je pač res, da so predvidevanja o izidu volitev zelo težka, lahko prav tako z gotovostjo trdimo, da bo v novem parlamentu prav tako kot v prejšnjem vladala velika zmešnjava, tako da mnogi že sedaj napovedujejo zelo kratko zakonodajno dobo.

Kar zadeva slovensko manjšino v Italiji, pa je stanje tokrat res dokaj jasno in enostavno. Vse komponente so (sicer z različnimi niansami) podprle slovenska kandidata Darka Bratino in Renata Kneippa, ki imata možnost izvolitve. Prav tako uživata široko podporo manjšine tržaška kandidata - za senat Claudio Magris in za prvo poslansko okrožje Margherita Hack. Drugeje je v Gorici za poslansko zbornico, kjer levičarski del manjšine podpira kandidata Zelenih Bertolija, katoliški del pa kandidata Ljudske stranke Bevilacqua. Na glasovnici za proporcni del pa nastopajo tradicionalne stranke in bo vsakdo pač izbiral po vesti. Vse to seveda s skupnim imenovalcem prepričanja, da bi bili glasovi za desni blok dejansko glasovi proti interesom slovenske manjšine.

ITALIJA / DANES IN JUTRI

Italijani izbirajo nov parlament

RIM - Osemindeset milijonov italijanskih volilcev bo slo danes in jutri na volišca (danes bodo odprta od 6.30 do 22.00, jutri pa od 8. do 22. ure), da izvoli novi parlament. Do 22. uri jutri je prepovedano objavljanje ali sirjenje javnomnenjskih preiskav.

To bodo prve politične volitve v italijanski povojni zgodovini z večinskim volilnim sistemom. Vendar večinski sistem ni bistvena novost volitev, na katerih merijo moči trije bloki: desni, ki združuje nacionalno zavezništvo, Severno ligo in Forza Italia milanskega medijskega magnata Silvia Berlusconi-ja; sredinski, v katerem nastopajo Ljudska stranka in Faktisti Maria Segnija; ter napredni, ki združuje vse leve politične sile. Največja novost, ki je vzbudila veliko pozornosti - pa tudi veliko negativnih ocen - v Italiji in v Evropi, je nastop medijskega magnata Silvia Berlusconi-ja, ki je lastnik treh vsedržavnih televizijskih networkov.

Zadnji dan predvolilne kampanje je potekal v znamenju spopada glede odnosa med politiko in organiziranim kriminalom. Dogodki zadnjih dni kažejo, da bi senca mafije lahko legla tudi nad nastajajočo drugo republiko. Tudi zato je sindikalno predstavništvo karabinjerjev naslovilo vsem kandidatom poziv, naj se izjasnijo o vprašanih varnosti.

Na 2. strani

V vseh italijanskih mestih so včeraj pripravljali volišča (Telefoto Ap)

Plameni zajeli naftovod

TURIN - Včeraj popoldne je v kraju Borgofranco d'Ivrea v Piemontu usel petrolej iz naftovoda Genova-Martigny (Svica) ter se vnel. Plameni so se dvignili do 30 m visoko, gasilec pa jih je uspelo pomoriti, preden bi se nevarno raztegnili v okolici, kjer med drugim teče metanovod. Na bližnji avtocesti je bil promet več ur ustavljen.

FRANCIJA / ŠTUDENTJE NAPOVEDALI VOJNO BALLADOURJU

Protest se širi po vsej državi

Prizor z neredov po potekovi demonstraciji študentov v Parizu (Telefoto AP)

PARIZ - Po petkovem protestu kakih 500 tisoč študentov po vsej Franciji in pouličnimi spopadi s policijo v Parizu in Nante-su, je konec tedna v tatisju, čeprav se Balladourju se ne obeta premirje. Proti njegovemu ukrepu za zaposlovanje mladih z znižanimi plačami bo v četrtek nov nacionalni dan upora z zborovanjem v Parizu, ki bo nedvomno pokvarilo premierovo prvo obletnico prihoda na krmilo francoske vlade. Francoski mladinski protest se je začel 3. marca in se okrepil pretekli teden, ko je vlada sprejela in objavila inkriminirani ukrep, ki sodi v okvir njenega petletnega načrta za zaposlovanje. Nemire povzročajo v glavnem vandali in skrajneži, medtem ko uživajo demonstranti podporo vseh francoskih sindikatov.

Na 9. strani

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Rocefin sprožil hudo afero

V kampanji se je začel pravi lov na konfekcije antibiotika Rocefin, katerega stranski učinki naj bi povzročili že smrt dveh oseb.

Stran 2

Poklon talcem z Ul. D'Azeglio

Predstavniki borčevskih organizacij so položili vence na kraj, kjer so nacifasisti pred 49 leti zaradi represalije obesili štiri mlade fante.

Stran 3

Primorska poje danes v Krizu

Nasa največja revija zborovskega petja, Primorska poje, se je po uvodu v Postojnski jami preselila k nam. Včeraj je bila na Proseku, danes popoldne pa bo na vrsti Kriz.

Stran 5

Nov poraz Stefanela

V vnaprej igrani tekmi 27. kola košarkarske A1 lige je Stefanel v Bologni z 80:78 izgubil proti Filodoru.

Stran 36

Uspeh Imse Kmečke banke v Trstu

V deželnem odbojkarskem derbiju moske B2 lige je goriska Imsa Kmečka banka v Trstu z gladkim 3:0 premagala ekipo Rum Baker.

Stran 37

Oljčne vejice so pripravljene

Še se najdejo zenice, ki niso opustile pripravljanja oljčnih vejic za današnjo oljčno nedeljo. Ena takih je Marija Cibic s Proseka, ki jo vidimo na sliki Maria Magajne.

Vse zadnje novosti pri

EDI MOBILI

- EDINO PRODAJNO MESTO -

TRST - Ulica Baiamonti 3 - Tel. (040) 820766

Kuhinje:

moretuzzo

fantoni

MINOTTI

GRATTAROLA

RIM / DANES IN JUTRI VEČ KOT 48 MILIJOV ITALIJANOV NA VOLIŠČA

Veliko pričakovanje za volilne rezultate

Do zaprtja volišč prepovedana objava sondaž

RIM - Po mesecu dni izredno naelektrene volilne kampanje imajo sedaj besedo italijanski volilci, ki bodo danes in jutri izvolili parlament 12. zakonodajne dobe.

To bo prvi italijanski parlament, ki bo izvoljen s pretežno večinskimi volilnimi pravili. Ze zaradi tega dejstva so te volitve prelomnega pomena za Italijo, ki je doslej izvolila vsa predstavniška telesa s proporcionalnim sistemom. Vendar večinski volilni sistem ni edina novost teh volitev. Prvič merijo moči stranke, povezane v bloke, prvič v italijanski povojni zgodovini nastopa na volitvah s svojo politično stranko medijski magnat, ki je lastnik treh vsedravnih televizijskih mrež, delničar dveh vsedravnih časopisov in

glavni delničar ene od največjih italijanskih zalozniških hiš. Silvio Berlusconi, ki stopa v politično areno s svojo Forza Italia, zato ni izjema samo za italijansko politično sceno, pač pa izjema - in to težko sprejemljiva izjema, kot je mogoče razbrati iz komentarjev zahodnoevropskega in ameriškega tiska - v svetu zahodnih demokracij.

Berlusconi se je povezal v dokaj labilno zavezništvo s skrajnodesnim Nacionalnim zavezništvom (nova preobleka neofasistične MSI) in s Severno ligo. Sredinsko pot sta s centristično koalicijo ubrala Minno Martinazzoli z Ljudsko stranko in Mario Segni s paktisti, medtem ko so se leve stranke povezale v napredno zavezništvo.

V Italiji in v svetu je pričakovanje za izid jutrišnjih in ponedeljkovih volitev zelo veliko. Treba pa bo počakati na noč od ponedeljka na torek, da bo mogoče oceniti, kako so izbrali italijanski volilci. Po novem volilnem zakonu je prepovedano objavljati vsakršne javnomnenjske raziskave med volitvami, ker bi to lahko vplivalo na svobodno izbiro volilcev. Notranji minister Nicola Mancino je zato včeraj poslal prefektom okrožnico, naj skrbno pazijo, da ne bi prislo do morebitne objave raziskav pred ponedeljko-vo 22. uro, ko bodo volišča dokončno zaprla duri. Podtajnik v predsedstvu vlade Antonio Macanico pa je na to vprašanje opozoril odgovorne pri zavodih za javnomnenjske raziskave.

Predvolilna kampanja je bila predmet pogovora med premierom Carlom Azegliem Ciampi in notranim ministrom Mancinom. Državnika sta »z zadovoljstvom ugotovila«, da je vse potekalo v redu. Včerajšnjo noč pa so le razburili nekateri incidenti. V Rimu so neznanci pretepli in zabodli tri aktiviste Stranke komunistične prenove, v Milanu so bili pretepeni trije aktivisti Severne lige, v Turinu pa so neznanci popisali z zaljivimi napisi sedež stranke Forza Italia.

Med neobčajne dogodke sodi tudi poziv, ki ga je poslalo predstavniško telo karabinjerjev Cocer vsem kandidatom, »naj se jasno obvežejo pred javnostjo, da bodo rešili vprašanje varnosti«.

FIRENCE / IZJAVE PRAVDNIKA VIGNE

Tudi ta atentat nosi pečat mafije

Med osumljenci so Provenzano, Bagarella in Brusca, člani skupine iz Corleoneja

FIRENCE - Za bombnim atentatom v Ul. Georgifili, v katerem je maja lani umrlo pet oseb, ranjenih pa jih je bilo 29, se skriva dolga in krvava roka mafije. Do tega zaključka so prišli toskanski preiskovalci po dolgi in zapleteni preverjanji raznih izjav in drugih dokazov, novinarjem pa je o tem govoril pravdnik Piero Luigi Vigna. Pred nekaj dnevi so se namreč razširile vesti, da ima tudi atentat v Firencah pečat krvoločne mafije. O tem ni nikakršnega dvoma, je novinarjem potrdil Vigna, kajti za vsakim takšnim dejanjem so po njegovem mnenju skriva Cosa nostra. Vsi atentati, ki so lani sejali smrt in strah v raznih mestih Italije, nosijo isti pečat in imajo isto strategijo, čeprav so posamični cilji različni. Po oceni Vigne se je vse začelo z umorom sodnikov Falconeja in Borsellina na Siciliji, nadaljevalo se je »na celine« z atentati, ki pa so bili pretežno ustahovalnega značaja. Glede atentata v Firencah so med glavnimi osumljenci mafijci, ki se ze leta skrivajo in ki jih ze bremeni vrsta obtožb, med temi so Bernardo Provenzano, Leoluca Bagarella in Giovanni Bru-

sca. Pravdnik Vigna, ki je med drugim izrazil upanje, da bi preiskovalci lahko se nadalje nemoteno opravljali svoje delo, ni zelel komentirati pripombe, češ da so toskanski sodniki tako hitro zbrali dokaze, ker so o mafiji imeli ze veliko podatkov iz preiskave o tako imenovanem parkiršču mafije v Milanu. Med glavnimi obtoženci je namreč tudi Bagarella, proces proti njemu in drugim 37 osebam pa se bo pričel 5. maja v Firencah.

Vsekakor pa so lahko toskanski sodniki uporabili tudi rezultate zajetne preiskave, ki so jo na Siciliji opravili člani Digosa in Rosa v drugi polovici lanskega leta. Poleti je namreč skupina toskanskih preiskovalcev preživela več časa na Siciliji. Bernardo Provenzano, Leoluca Bagarella in Giovanni Brusca predstavljajo preostanek mogočne mafijske skupine iz Corleoneja, ki jo je vodil Totò Riina. Provenzano je njegova nekdanja desna roka in naj bi po Riinovi aretaciji prevzel vodstvo, Bagarella je Riinov svak, 35-letni Brusca pa je po splošnem mnenju mine-rec Cose nostre.

NOVICE

Zavrnilo zahtevo o aretaciji Carnevaleja

RIM - Sodnik za predhodne preiskave Vittorio De Cesare je včeraj zavrnil zahtevo javnega tožilca Pietra Saviottija, ki je odredil aretacijo bivšega predsednika kasacijskega sodišča Corrada Carnevaleja zaradi korupcije. Z drugim ukrepom je sodnik odredil hišni pripor za odvetnika Domenica Di Terlizija, ki naj bi podkupil sodnika in mu izročil 800 milijonov lir, da bi pač »preuimeril« preiskavo.

Zloraba deklic v okolici Barija

BARLETTA (BARI) - Približno deset deklic v starosti od 13 do 14 let, ki izhajajo iz dokaj revnih družin iz Barlette, so posiljevali in jih prisilili k prostituciji. Celotno zadevo naj bi vodili trije mladeniči, ki so ze imeli opravka s pravico, in sicer 19-letni Carmine Capurso, 18-letni Nicola Sgarbella in 23-letni Vincenzo Pistillo. Vsi trije so iz Andrie. Pomagala pa naj bi jim tudi 64-letna Incoronata Luisi iz Canose di Puglia (Bari). Vse stiri osebe so karabinjerji ze aretirali in jih pospremili v krajevne zapore.

Pred Ancono se je potopila honduraška ladja

ANCONA - Honduraška ladja Unity VI se je včeraj zjutraj malo pred zoro potopila, potem ko je trčila v motorno ladjo Capo Cervo približno 20 milj od pristanišča v Anconi. Trinajst oseb posadke se je resilo, patrolni coln finančne straže krajevne kapitanije pa jih je pospremil v hotel v Anconi. Do trčenja je prišlo zaradi goste megle.

Podkupnine v Benetkah

BENETKE - Javni tozilec iz Benetk Carlo Nordio je včeraj posredoval tisku nekaj izjav, da bi na tak način preprečil politično zlorabo nekaterih novic, ki jih je objavil krajevni dnevnik v zvezi z zasliševanjem Giorgia Casadeia, tajnika bivšega ministra Giannija De Michelisa. Po izjavah Giorgia Casadeia v preiskavi naj ne bi bili soudeleženi predstavniki KPI-DSL, tako da so vsa naložbevanja le gola politična zloraba.

Buldožer poškodoval staro pot Etruščanov v Maremmi

GROSSETTO - Buldožer je včeraj hudo poškodoval staro etruščansko pot v kraju Cavone di Sovana med nekropolama Poggio Falceto in Poggio Stanziale. Vest je včeraj sporočil intendant za arheološke dobrine iz Toskane Francesco Nicosia, ki je ob tem dodal, da omenjena pot predstavlja eno najvažnejših del etruščanske arhitekture. Pot je zelo dobro obiskana prav zato, ker je turistično zanimiva.

RIM / FINANČNA STRAŽA

Najdeni umetnini

Italijanski finančni stražniki so včeraj našli glavi dveh kipov iz starorimskih časov, ki so jih še neidentificirani tatovi ukradli v vili Adriana v Rimu. (Telefoto Ap)

RIM / NASTOPILO TUDI MINISTRSTVO

Rocefin vse bolj razburja duhove

NEAPELJ - Karabinjerji posebnega oddelka NAS so do včerajšnjega popoldneva zaplenili ze kaksnih 3.000 konfekcij antibiotika Rocefin (1 gr - i.m.), ki ga izdeluje mednarodna farmacevtska družba Roche in zaradi katerega naj bi bili ob življenje dve osebi, sicer verjetno alergični nanj. Žrtvi sta Pietro Zangani in Giulio Imperato, ki naj bi podlegla zdravilu kmalu zatem, ko so jima ga z injekcijsko iglo vbrizgali v mišice. Pravi vzrok dvojne smrti bo pokazala seveda sele obdukcija.

Pac pa je odsla včeraj domov Mariana Gargiulo, ki so jo pred nekaj dnevi sprejeli v neapeljsko bolnišnico Cardarelli zaradi hudih, potencialno usodnih reakcij na omenjeni antibiotik. Zenska je povedala orožnikom, da je imela opraviti po injekciji rocefina s hudim srbenjem, nato so ji otekle noge in roke, nazadnje pa je zelo težko dihala.

Rocefin jemljejo karabinjerji iz prometa tako v bolnišnicah kakor v lekarnah in skladiščih zdravil, sicer pa bodo pozvali na posvet strokovnjake iz tovarn družbe Roche, ki naj bi analizirali zaplenjene konfekcije in ugotovili, kaj ni z njimi v redu. Preiskovalci namreč

ne izključujejo možnosti, da so bile ampule z antibiotikom, ki so povzročile vse to gorje, ukradene in zatem tako ali drugače manipulirane. Ne samo, siri se tudi glas, naj bi kdo zdravilo kar potvoril - od tod tudi nastop karabinjerskega odseka NAS, ki ima izrecno nalogo, da preganja potvorbe na katerem koli področju.

Funkcionarji družbe Roche so orožnikom sicer priznali, da so neznanci ze lanskega marca ukradli iz njihovih skladišč večje število konfekcij rocefina, in sicer prav iz hranilnikov, iz katerih so prišla zdravila, zaradi katerih so zboleli ljudje; vendar naj bi natančna analiza rocefina iz istih posilk pokazala, da so bile konfekcije neoporečne. Vprašanje je torej se bolj zapleteno.

Medtem ko je družba Roche upravljeno zaskrbljena zaradi možnosti skupinske psihoze, pa je rimsko ministrstvo za zdravstvo sporočilo, da je ze februarja 1991 poslalo bodisi multinacionalni bodisi zdravnikom pismo z opozorilom, da je treba z rocefinom previdno ravnati, saj lahko povzroči pri nekaterih pacientih dokaj neugodne stranske učinke...

TELEKOMUNIKACIJE / DOGOVOR

Nemški Siemens partner grupe Stet za družbo Italtel

RIM - Mogočni nemški grupi Siemens je uspelo premagati svedske, francoske in ameriške tekmece in postati partner italijanske državne grupe Stet. Po sporazumu, ki so ga včeraj podpisali v Rimu, bosta Stet in Siemens ustanovila novo družbo s paritetno udeležbo, v katero se bosta zliili Stetova manufakturna družba Italtel in Siemensova Telecomunicazioni, Nemci pa bodo Stetu doplačali (precejšnjo) razliko v njuni vrednosti.

Sporazum, ki je naletel na ugodno oceno tudi pri sindikatih, sta podpisala pooblaščenici upravljatelja Steta Michele Tedeschi in predsednik grupe Siemens Erwin Hardt. Glavne proizvodne linije Italtela, v prvi vrsti številne telefonske centrale UT, bodo po pogodbi ohranili in razvili tako za italijanski kot mednarodni trg, nova družba pa naj bi ze letos uresničila za okrog 3.400 milijard lir prometa na srednji rok. Posebno spodbudne so perspektive tržne ekspanzije v tujini, kjer naj bi po predvidevanjih ze v dveh letih 1996-97 uresničili 40 odstotkov celotnega prometa mešane družbe.

Podobno ugodna so tudi predvidevanja o raziskovalni in razvojni dejavnosti: po zaslugi ekskluzivne vloge, ki jo bo nova družba dobila v grupi Siemens za področje razvoja strateških proizvodov, bo njena raziskovalna dejavnost močno angažirana tako na področju javne kot zasebne telekomunikacije. Sporazum torej odpira perspektivo večje kompetitivne sposobno-

sti in možnost, da nova družba v naslednjih letih prevzame vlogo liderja v sektorju telekomunikacij. Rokovnik in metodologija izvajanja sporazuma bosta določena pozneje, medtem ko bo management mešane družbe izbral Stet in ga predložila Siemensu v odobritev. Nič pa ni znano o višini Siemensovega doplaca za Italtel, ki bo odvisna od uradne cennitve obeh družb, po kateri bosta partnerja podpisala dokončno pogodbo. V ekonomskih krogih se govori o kakih 1.700 milijardah lir, v zameno pa bo morala Stet ponovno odkupiti 20 odstotkov Italtelove glavnice, ki so po ponesrečenem poskusu mednarodnega partnerstva ostali v rokah ameriške »AT and T«.

Družba Italtel s sedezem v Milanu ima glavnico 396 milijard lir, glavnica družbe Siemens Telecomunicazioni, ki ima sedež v Cassini de Pecchi pri Milanu, pa znaša 80 milijard lir. Pri Italtelu ne skrivajo zadovoljstva s podpisom sporazuma, ki družbi odpira nove razvojne možnosti, tehnološko obogatitev in predvsem znatnejši prodor na zunanje trge. Kot rečeno, so sporočilo o podpisu dogovora pozdravili tudi sindikati: Fim, Fiom in Uilm poudarjajo, da sporazum potrjuje pravilnost odločitve o ohranitvi in okrepitvi domače telekomunikacijske industrije, za katero so se vztrajno zavzemali, povrh pa ji odpira perspektivo internacionalizacije, ki se ne bo smela ustaviti pri proizvodnji, ampak bo morala zajeti tudi področje storitev.

VČERAJ NA UL. D'AZEGLIO, PRIHODNJO NEDELJO NA OPČINAH

Hvaležen poklon usmrčenim talcem

Na strelišču bosta govorila C. Zlobec in A. Lizzero

Pred 49 leti so nacifasisti obesili štiri mlade antifasiste pred vhodom v garažo v Ul. Massimo D'Azeglio. Slo je za represalijo, ker so partizanske enote, z drzno akcijo, uničile veliko količino goriva, živil in streliva, ki so ga imele enote SS spravljene prav v teh prostorih.

Bilo je v času, ko je v gozdovih pri Trnovci divjala močna ofenziva nacifasistov proti partizanskim formacijam. Kljub temu, da je bila garaža močno zastražena, so se partizanski borci odločili za tvegan podvig. Štiri mlade fante, stare komaj okrog 18 let, so prišli in jih brez procesa obesili v garaži.

Njihovemu spominu so se včeraj dopoldne oddolžili, s položitvijo venca na pročelje garaže (na sliki KROMA), predstavniki borcevskih in antifasističnih organizacij VZPI-ANPI, ANED in ANPIA.

Prihodnjo nedeljo pa se bodo organizacije bivših borcev spomnile ustrelitve 71 talcev na openskem strelišču. Ob 50-letnici njihovega zrtvovanja - ki tokrat sovpada z veliko nočjo - bo proslava na strelišču ob 15. uri. Slavnostna govornika bosta Ciril Zlobec, podpredsednik Akademije znanosti in umetnosti, in član predsedstva Vsedržavne zveze partizanov - ANPI Mario Lizzero. Sodelovala bosta proeska godba in TPPZ Pino Tomazič.

Ze naslednjega dne pa bo se ena pomembna proslava, in sicer v Stanzia Bembo pri Rovinju, kjer se bodo spomnili 50-letnice ustanovitve prvega italijanskega sartižanskega bataljona Pino Budicin.

VČERAJ POGREBNA SVEČANOST

Miran počiva v Barkovljah

Danes športno srečanje v njegov spomin

Od včeraj Miran počiva na barkovljanskem pokopališču. V petek so namreč v Vidmu upepelili posmrtno ostanke Mirana Hrovatina, snemalca Videoesta, ki ga je v Somaliji pokončala zločinska krogla. Žaro so prepeljali v Barkovlje, kjer je Miran zadnja leta živel z zeno Patrizio in sinom Ianom. V barkovljanski cerkvi je bila včeraj popoldne pogrebna svečanost, slovesna in prisrčna obenem, slovenski in italijanski molitvi pa se je pridružil spokojno petje domačega zbora. Miranova žena Patrizia je nato zaro v spremstvu svojcev in številnih prijateljev prenesla na bližnje pokopališče, kjer jo je položila v zarno niso (na sliki - foto Krizmančič/KROMA).

BTP

BUONI DEL TESORO POLIENNALI Z DESETLETNO ZAPADLOSTJO

■ Obveznice BTP se koristijo od 1. aprila 1994 in zapadejo 1. aprila 2004.

■ Obveznice dajejo letno 8,50% bruto obresti, izplačljive v dveh posticipiranih šestmesečnih obrokih.

■ Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblaščenim operaterjem.

■ Dejanski letni donos BTP znaša 8,01%, če bodo obveznice prodane po ponujeni ceni.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi, in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne 30. marca.

■ Obveznice BTP se koristijo s 1. aprilom: ob vplačilu (5. aprila) bo treba plačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do tedaj dozorele obresti. Te bodo zasebniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po najmanj 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudijo banke.

Zagotovljen obstoj festivala operete

Trst bo po vsej verjetnosti ubranil svoj priljubljeni festival operete: Združenje za mednarodni festival operete je namreč na petkovem občnem zboru podalo obracun prizadevanj za zagotovitev finančnega kritja pobude. Združenje je nastalo leta '92 predvsem z namenom, da ob festivalu poskrbi za spremne pobude namenjene prvenstvu turistom. Po napovedi vodstva občinskega gledališča Verdi, da ne bo moglo več zagotoviti izvedbe festivala, je Združenje prevzelo skrb za

pridobitev finančnih sredstev. Najprej se je obrnilo do deželne, pokrajinske in občinske uprave: Občina je potrojila letni prispevek gledališču Verdi. Dežela pa je za leto '94 Verdiju namenila 300 milijonov lir in prav toliko Združenju, svoj prispevek pa so zvišale še druge ustanove (kot je npr. Rosini opera festival v Pesaru), kar pomeni, da bi dobil podporo ministrstva za kulturne dobrine.

POD LOŽO TRŽAŠKEGA ŽUPANSTVA

Pano prikazuje zgodovino glavnega tržaškega trga

Pod ložo tržaškega županstva od včeraj stoji pano z grafikoni in slikami, ki prikazujejo zgodovino Trga Zedinjene Italije od rimskih časov pa vse do naših dni. Gre za dar tržaškega Innerwheel Cluba, ki je v preteklosti že postavil tri podobne informativne panoje v tržaškem zgodovinskem jedru, in sicer pri baziliki sv. Justa, Rihardo-

vem loku in pri rimskem gledališču.

Pano pod tržaskim županstvom sta včeraj uradno odkrila tržaski zupan Illy in odbornik za kulturo Damiani (na sliki - foto Ferrari/KROMA). Illy se je v krajšem nagovoru zahvalil za dar in izrazil upanje, da bodo arheološki ostanki pod trgom v kratkem dostopni.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRA.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomski propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1253244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
finančni in legalni 120.000 LIT, ob stroških povikov 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.300 LIT - 50 SIT
Prednaročnina za Italijo: 300.000 LIT velja do 31. 1. 1994
Poštni t.r. PRAE DZP st. 11943347
za Slovenijo: mesečna 1.500 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

PODPORA KANDIDATOM, KI SE ZAVZEMAJO ZA ODPIRANJE, SODELOVANJE IN SOŽITJE

Danes in jutri bomo obnovili parlament

Renato Kneipp

Darko Bratina

Margherita Hack

Claudio Magris

Danes in jutri bomo izvolili nove senatorje in nove poslance, pravzaprav novi parlament, ki naj bi, kot pravijo, pripeljal Italijo iz prve v drugo republiko. Volitve so izredno pomembne tudi za našo narodnostno skupnost, ki ima ves interes, da na volitvah prevladajo odprte sile in

kandidati, ki bodo pokazali občutljivost do vprašanj sožitja in tvornega sodelovanja v tem obmejnem prostoru. Slovenska manjšina se je v tem okviru enotno opredelila predvsem v podporo slovenskima kandidatom Renatu Kneippu in Darku Bratini.

Kneipp kandidira

na listi naprednega zavezništva (simbol Progressisti je prvi na glasovnici) v drugem poslanskem okrožju, ki obsega vse okoliške občine, tržaški Kras (od Bazovice do Kriza) ter tržaška predmestja Bar-kovlje, Rojan, Sv. Ivan, Škedenj, Sv. Ano in Kolonkovec. Kneipp ima

realne možnosti za izvolitev, a zato nujno potrebuje vse slovenske glasove in seveda tudi italijanske.

Darko Bratina (simbol Progressisti) kandidira v drugem senatnem okrožju, ki zajema tudi del tržaške pokrajine, to se pravi občine Devin-Nabrežina, Repen-

tabor in Zgonik. V mestnem poslanskem okrožju služi glas kandidatinja naprednega zavezništva Margherita Hack, v senatnem okrožju pa nadstrankarski kandidat Claudio Magris (simbol Trieste). To volilno okrožje obsega ozemlje občin Trst, Milje in Dolina.

Kako bomo glasovali

Volitve bodo danes in v ponedeljek. Volišča bodo danes odprli že ob 6.30 in bodo odprta do 22. ure, jutri pa bomo lahko volili od 8. do 22. ure. Na volišče pridemo z osebnim dokumentom in z volilnim potrdilom. Kdor ga ni dobil na dom, ga mora dvigniti na občinskem volilnem uradu občine, ki bo odprt tudi v ponedeljek ves dan. Po večerajsnjih podatkih je moralo še dvigniti volilna potrdila skoraj 10 tisoč volilnih upravičencev.

Na volišču bomo dobili tri glasovnice: glasovnico rumene barve za senat, roza barve za poslanski večinski sistem in sive barve za proporcionalno izvolitev poslanske zbornice. Najbolje je, da na glasovnicah v vseh treh primerih PRECORTAMO LE IME IN PRIIMEK KANDIDATA, ki sta že natisnjena. V NOBE-

NEM PRIMERU NE PIŠEMO PREFE-RENC.

Pokrajina Trst je za zbornico razdeljena na dve okrožji. Ozje mestno središče sodi v prvo okrožje (kandidat naprednega bloka je Margherita Hack), predmestja, tržaški Kras (od Bazovice do Kriza) in vse okoliške občine pa v drugo (slovenski kandidat Renato Kneipp).

Volilci Trsta, Milj in Doline spadajo v prvo senatno okrožje (nadstrankarski kandidat Claudio Magris), občani Repentabra, Zgonika in Devina-Nabrežine pa v drugo (slovenski kandidat Darko Bratina).

Na glasovnici za proporcionalno izvolitev poslanske zbornice (sive barve) bomo dobili v bistvu skoraj vse tradicionalne simbole strank in gibanj. Tudi tukaj prečrtamo le IME IN PRIIMEK KANDIDATA in ne pišemo preferenc.

Tržaška občina bo upoštevala vse pripombe sosvetov k novemu statutu

Predsedniki vseh sedmih rajonskih sosvetov (Bisin, Moro, Fabiani, Tononi, Galetto, Sulli in Baldas) so se potolazili: od današnjega dne imajo se ves teden časa za to, da obelodanijo svoja stališča v zvezi s tržaškim občinskim statutom.

Zakaj potolazili? Zato, ker jim je tržaški podžupan Zanfagnin predsinocnim zagotovil, da so bili razlogi, zaradi katerih je zupanstvo zahtevalo od njih ustrezni odgovor najpozneje do jutri, 28. marca, zgolj formalne narave. Pojutrisnjem, v torek, bo občinska skupščina resda pričela obravnavati vsebino novega statuta, ne bo pa sprejela nobene odločitve, ne da bi se posvetovala z glasniki de-

mokratsko izvoljenih decentraliziranih ustanov.

To nam je povedal včeraj predsednik sedmega sosveta Bruno Baldas, ki je tudi podpisal v imenu šestih kolegov protestno izjavo z dne 22. marca, čes da je zupan Illy prekršil pravilnik o delovanju rajonskih sosvetov s tem, da jim je odkazal premalo časa za razmislek o statutu oziroma za pripravo morebitnih zadevnih popravkov. Predstavniki sosvetov je po njihovem protestu v četrtek pod večer sprejel Zanfagnin v spremstvu strokovnjakov Caputija in Tonia-tija, ker je bil zupan zadržan zaradi snidenja z avstrijskim zunanjim ministrom Mockom, vendar so se potem mimogrede sreča-

li se z Illyjem, ki jih je dodatno pomiril, naj ne bodo v skrbeh, češ, glede na obstoječe zakone nismo mogli drugače ukrepati, sicer bi nas pokaral sam prefekt... Vse v redu torej, razen okoliščine, da je Baldas oklical za včeraj dopolne tiskovno konferenco, na kateri naj bi on in kolegi pokritizirali zupanova ravnanje, in srečanje z novinarji prepozno prekal - takrat, ko se je delo v redakcijah že končalo. Resnici na ljudo se nam je zaradi tega tudi oprostil.

Mimogrede: zdajšnji zupan je brz reagiral na protest, toda tega ni storil v zadnjih petnajstih letih, ko je vodila tržaško občinsko upravo Lista za Trst, nihče drug. (dg)

POŽAR / V NOČI NA SOBOTO

Avtomobila v plamenih na Ul. Fornace v Trstu

V noči med petkom in soboto so plameni zajeli dva parkirana avtomobila na Ul. Fornace pri Sv. Jakobu. Slo je za ford fiesto Massima Medica in za opel vectro Luigija Lauzana. Po podatkih tržaške kvesture je treba vzroke požara iskati v pucanju bencina iz karburatorja forda fieste. Bencin je po strmen cestiscu pritekel pod opel vectro ter se tu nabiral v

jamici. Požar je nehoti zanetil sam lastnik forda. Ko je namreč pognal motor avtomobila, se je bencin vnel. Plameni so povsem opustosili ford, precejšnjo škodo pa so prizadeli tudi oplu.

Na kraj požara so takoj prihiteli gasilci in plamene brez težav pogasili. Prisli so tudi policisti in med drugim ugotovili, da je bil opel zavarovan proti požaru, ford pa ne.

Trst in begunci iz bivše Jugoslavije

Trst in begunci iz bivše Jugoslavije; to bo predmet današnje oddaje »Tuttoggi attualità«, ki bo na sporedu ob 21.30 po TV Koper. Oddajo vodi Maurizio Bekar, njegovi gostje pa bodo Walter Citti, don Mario Del Ben, Gianni Pecol Cominotto in Gianfranco Schiavone

Plačevanje pokojnin INPS

Postno pokrajinsko vodstvo sporoča, da bodo pokojnine INPS, ki zapadejo 4. aprila, zaradi velikonočnih praznikov tokrat izredno izplačali dne 1. aprila.

Knjiga o židih in Arabcih

V sredo ob 20.30 bo v novem studentskem domu na Rebr Monte Valerio 3 ob obletnici palestinskega odporniškega predstavitev knjige Židje in Arabci v zgodovini Sheloma D. Goitena.

UŽITEK PRI izbiri

Užitek ob imetju "Sončnih keramik", izrednih posod za kavo in sladkor, ki bodo nagrada za vašo zvestobo.

Užitek ob srebanju kave Cremcaffè, izredne pijače, ki vas nikoli ne bo razočarala.

"Sončne keramike" lahko dobite z zbiranjem nagradnih točk, ki so nalepljene na 250-gramskih vrečkah Gusto Forte, Crema di Caffè, Bar in DK 005, ter na 500-gramskih vrečkah mešanice Bar in Cremcaffè.

Primorska poje danes v Križu

Veliki praznik slovenskega zborovskega petja na Primorskem je sinoči zazivel tudi v naših krajih. Po slovesni otvoritvi letošnje jubilejne revije, ki je bila prejšnjo soboto v koncertni dvorani Postonjske jame, je bil sinoči na vrsti prvi koncert letošnje 25. revije Primorska poje v Kulturnem domu na Proseku. Občinstvu se je predstavilo šest zborov: poleg gostov z onstran meje (zapeli so mešani in ženski zbor Portorož ter mešani mladinski zbor koprskih srednjih sol) so nastopili tudi MoPZ Skala iz Gaborja, mešani zbor PD Mackolje in MoPZ Igo Gruden.

Danes popoldne je na vrsti še drugi trzaski koncert Primorske poje, ki med drugim ob srebrnem

jubileju uživa ugledni pokroviteljstvu vlad Dežele Furlanije-Juljske krajine in Republike Slovenije. Zbori bodo nastopili v kriskem domu Alberta Sirkarja, ob 17. uri. V sodelovanju z Zvezo slovenskih kulturnih društev, ki je poleg Združenja pevskih zborov Primorske že 25. leto pobudnik te mednarodne prireditve, so današnje srečanje organizacijsko omogočili člani KD Vesna. Kriskemu občinstvu se bo predstavilo kar sedem zborov, in sicer vokalna skupina Portorož, moški zbor upokojencev iz Brega, MoPZ Franc Zgonik iz Branika, MePZ Društva upokojencev iz Izole, MePZ Rupa-Pec, Komorni moški zbor Izola in še ženska pevka skupina Rože Majave iz Režije. (dam)

Sneguljčica danes po radiu Trst A

Danes ob 15. uri bo postaja Radio Trst A predvajala Grimmovo pravljico Sneguljčica v izvedbi Mladinske skupine SKD Primorec iz Trebča. Za dramatisacijo in režijo je poskrbela Boža Hrvatić, ki je poleg Aljose Starca tudi ugalsbila pesmi, s katerimi je pravljica vseskozi prepletena. Ob glasbeni spremljavi Tatjane Blokar so nastopajoči tako uglaseno izvedli pevske točke, da so prav te bistveno pripomogle k izrednemu uspehu, ki ga je skupina zela, kjerkoli je nastopila.

Uredništvo otroških in mladinskih oddaj Radija Trst A je Sneguljčico pred kratkim posnelo v radijskem studiu, danes ob 15. uri pa jo bo predvajalo v veselje in zabavo vseh mladih poslušalcev. (D.Z.)

VČERAJ-DANES

Danes, NEDELJA,
27. marca 1994

CVETNA NEDELJA

Sonce vzide ob 5.55 in zatone ob 18.26 - Dolžina dneva 12.31 - Luna vzide ob 18.51 in zatone ob 5.29.

Jutri, PONEDELJEK,
28. marca 1994
BERTOLD

VREME VČERAJ: temperatura zraka 13,4 stopinje, zračni tlak 1008 mb, veter 19 km na uro jugozahodnik, vlaga 77-odstotna, nebo oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 11,9 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Niccolò Fragasso, Marco Paolini, Fabrizio Tosku.

UMRLI SO: 84-letni Luigi Frani, 82-letni Salvino Fragiaco, 77-letna Lucia Fragiaco, 56-letna Loredana Zorzetti, 81-letni Emilio Prodan, 78-letna Giorgia Catalan, 70-letni Giovanni Debarbora.

LEKARNE

Nedelja, 27. marca 1994

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00

Ul. Rossetti 33, Ul. L. Stock 9 (Rojan), Borzni trg 12

OPCINE - Trg Monte Re 3/2

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Rossetti 33 (tel. 633080), Ul. L. Stock 9 - Rojan (tel. 414304).

OPCINE - Trg Monte Re 3/2 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30

Ul. Rossetti 33, Ul. L. Stock 9 (Rojan), Borzni trg 12.

OPCINE - Trg Monte Re 3/2 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Borzni trg 12 (tel. 367967).

Od ponedeljka, 28. marca, do nedelje, 3. aprila 1994.

Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 ter od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. S. Giusto 1 (tel. 308982), Ul. T. Vecellio 24 (tel. 633050), Lungomare Venezia 3 - Milje (tel. 274998).

NABREZINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. S. Giusto 1, Ul. T. Vecellio 24, Ul. Roma 15, Lungomare Venezia 3 (Milje).

NABREZINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. Roma 15 (tel. 639042).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELE-VITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

OBVESTILA

MLADI solisti, kantavtorji, skupine! Če se želite predstaviti sirski publiki z vašimi originalnimi skladbami v okviru celovečernega koncerta, ki ga organizira KD F. Prešeren iz Boljuna tel. na st. 228311 od 14. do 14.30 od ponedeljka do petka.

KRUT prireja za člane 10-dnevno zdravljenje v zdravilišču Smarjeske toplice od 16. do 26. maja. Vpisovanje in informacije na sedežu krožka, ul. Cicerone 8 do 8. aprila, tel. st. 360072 ali 360324 vsak dan, razen sobote v uradnih urah.

60-LETNIKI iz Proseka, Kontovela in Gabrova sklicujejo sejo v gostilni na Lokandi dne 30. t. m., ob 20. uri

SEKCIJA VZPI-ANPI Općine, Bani, Ferluga - V nedeljo, 3. aprila, ob 15. uri na strelišču na Općinah 50-LETNICA USTRELITVE 71 TALCEV. Sprehajališča bosta sen. Mario Lizzero in podpredsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti Ciril Zlobec. Predsedoval bo Drago Gorup, sodelovala bosta Godba na pihala Prosek pod vodstvom Aljose Starca in TPPZ P. Tomazič pod vodstvom Oskarja Kjudra.

ZAHVALA

Ob izgubi našega draga

Giovannija Sirka
(Tojota)

se iskreno zahvaljuje vsem, ki so na kate-rikoli način počastili njegov spomin.

Posebna zahvala gospodu župniku Kunciču za cerkveni obred, gospodu Gigiju Bogatcu za poslovilne besede ob odprtem grobu in pevske- mu cerkvenemu zboru.

SVOJCI

Sv. Križ, 27. marca 1994

†
Za vedno nas je zapustil nas dragi

Giuseppe Babič

(Pepi)

Zalostno vest sporočajo

žena Celesta, sinova

Vinko in Sergio ter hči

Nadja z družinami

Pogreb bo jutri, 28.

t.m., ob 12. uri iz mrtva-

nice glavne bolnišnice v skedenjsko cerkev.

Trst, 27. marca 1994

Ciao nono Pepi

vnuki Massimo, Sandra,

Marko, Matteo, Andrea

in Simone

ZAHVALA

Iz srca se zahvaljujem vsem Miranovim

prijateljem in tistim, ki so mi tako občuteno in iskreno stali ob strani in mi pomagali v teh težkih trenutkih

Patrizia Hrovatin

Patrizia in Ian, Janko in Danilo skupno z Vidoestom, v nemoči, da to storimo osebno, se zahvaljujem vsem prijateljem, predstavnikom oblasti in občanom, ki so se poklonili

Miranu

Iskrena hvala Trzaski občini in osebju, ki je s požrtvovalnostjo in čutom opravilo pogrebne obveznosti.

Posebna zahvala cerkvenemu pevske- mu zboru Sv. Antona novega in barkovljanskim pevcem.

Trst, 27. marca 1994

ZAHVALA

Ob izgubi nase drage mame in babice

Olive Žerjul
vd. Bandi

se iskreno zahvaljuje vsem, ki so na kate-rikoli način počastili njen spomin.

SVOJCI

Prebeneg, 27. marca 1994

27. 3. 1992 27. 3. 1994

Ob drugi obletnici smrti drage

Nadje Kriščak

se je z neizmerno ljubeznijo spominja

mama

in vsi, ki jo imajo radi

Barkovlje, 27. marca 1994

†
Dne 24. marca 1994 nas je nenadoma zapustil

Luciano Olenik

Pogreb pokojnika bo

jutri, ponedeljek, 28.

marca 1994, ob 12.15 iz

mrtvasnice glavne bolnišnice v katinarsko cerkev.

Zalostno vest sporočajo

žena Stana, sinova Dario

z Glorio in Graziello z

Elviro, vnukinji Damiana

in Martina ter ostalo

sorodstvo

Trst, 27. marca 1994

(Pogrebno podjetje Zimolo)

Najine prababice

Katarine Šuš

ni več. Večno boš v našem spominu.

Od nje se bomo poslovili jutri, 28. t.m., ob 14. uri v Metliki v najozjem družinskem krogu.

Jasmina in Anja Strekelj ter vsi njeni

Općine, 27. marca 1994

ZAHVALA

SVOJCI drage

Pierine Zeriali
vd. Coretti

se zahvaljujejo vsem, ki so jo tako polnostevilno pospremili k zadnji poti. Posebna zahvala nosilcem krste, g. župnikoma, pevske- mu zboru Slavec-Slovenec in darovalcem cvetja.

Ricmanje, 27. marca 1994

ZAHVALA

Ob izgubi moje drage sestre se toplo zahvaljujem vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin.

Marija Volk

od Sv. Ivana nas je za vedno zapustila v starosti 83 let po krajši bolezni.

Posebna zahvala najgre sorodnikom Filipci s Katinare in sosedom od Sv. Ivana.

Sestra Malka Volk

Trst - Sv. Ivan,
27. marca 1994

ZAHVALA

Ob izgubi nase predra-ge mame in none

Kristine Počkar
vd. Kalc

se iskreno zahvaljuje vsem, ki so na kate-rikoli način počastili njen spomin.

Posebna zahvala gre g. župniku Marjanu Živcu.

Hčerka Zorka z družino

Gropada, Boljunec,
Općine, 27. marca 1994

METROPOLITAN SHOPPING

Kvaliteta, izbira
in prijaznost
v Trstu,
edinem mestu,
kjer po
najbolj ugodnih
cenah dobite vse,
kar želite.

Ne pozabite,
da imate na
razpolago
3.500 trgovin
in parkirišč.

TRST - MESTO, KJER Z NAKUPOM PRIHRANITE.

KINO

ARISTON - 17.00, 21.00 »Schindler's list«, r. Steven Spielberg.

EXCELSIOR - 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »Sister Act II«, i. W. Goldberg.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.00, 19.30, 22.15 »Quel che resta del giorno«, r. James Ivory, i. Anthony Hopkins, Emma Thompson.

NAZIONALE 1 - 15.00, 17.20, 19.40, 22.10 »Il raporto Pelican«, r. Alan J. Pacula, i. Julia Roberts, Denzel Washington.

NAZIONALE 2 - 16.15, 18.10, 20.19, 22.00, 23.40 »Sfida tra i ghiacci«, r. i. Steven Seagal, i. Joan Chen, Michael Caine.

NAZIONALE 3 - 15.00, 17.20, 19.40, 22.10 »Nel nome del padre«, i. Daniel Day Lewis, Emma Thompson.

NAZIONALE 4 - 15.45, 17.15, 18.45, 20.30, 22.15 »Il silenzio dei prosciutti«, r. i. Ezio Greggio, i. Dom Deluise, Mel Brooks, Bill Zane, Joanna Pacula.

GRATTACIELO - 17.30, 19.40, 22.00 »Philadelphia«, i. Tom Hanks, Denzel Washington.

MIGNON - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Free Willy - Un amico da salvare«.

EDEN - 15.30 - 22.00 »Alice nel paese delle p... nomeraviglie«, porn., pre-povedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 15.45, 17.45, 20.05, 22.15 »Mrs. Doubtfire - Mammo per sempre«, i. Robin Williams, Sally Field.

ALCIONE - 18.00, 20.00, 22.00 »L'albero, il sindaco e la mediateca«, r. Eric Rohmer, i. Fabrice Luchini, Pascal Greggory.

LUMIERE - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Uova d'oro«, r. Bigas Luna, i. Alessandro Gassman. Pre-povedan mladini pod 14. letom, 24.00 »Mille bolle blu«, i. Claudio Bigalli, Nicoletta Boris.

RADIO - 15.30 - 21.30 »Baby, la figlia libidinosa«, porn., pre-povedan mladini pod 18. letom.

ČESTITKE

Danes praznuje na Opcinah **KRISTINA PERHAVEC 85. rojstni dan**. Se veliko zdravih let med nami ji iz srca zeliva hči Dora s Pepijem ter vnuk Mitja z Jasno.

V Bazovici je včeraj, 26. marca, praznovala svoj visoki jubilej, 90. rojstni dan, nasa draga **MARICKA TOZEVA**. Da bi jo dobri Bog ohranil med nami se vrsto let pri tako cvrstem zdravju, kot jo je doslej, ji obcuteno in iskreno zelita sestricni Marija in Zora Stancerjevi.

Cestitkam se pridruzujeta se Ines in Magda in ji vzklikata "Na zdravje, MARICKA!".

PRIREDITVE

ZUPNJSKI PASTORALNI SVET sv. Jerneja na Opcinah prireja razstavo ob 340. obletnici zupnijskih rokopisov v dvorani Hranilnice na Opcinah. Razstava bo odprta se danes, 27. t.m. od 10. do 12. ure.

SKD TABOR - Open-ska glasbena srečanja. Danes, 27. marca v Prosvetnem domu na Opcinah s pričetkom ob 11. uri bo na sporedu drugi pomladanski koncert. Nastopil bo duo Federico Magris (violoncelo) in Patricia Turicchia (klavir). Na sporedu G. Faurè in S. Rachmaninov. Prezivate z nami prijetno glasbeno matinejo.

PD STANDREZ - dramski odsek nastopi v Bazovici danes, 27. t.m., ob 17. uri s komedijo **ODLIKOVANJE**.

V **DRUŠTVU SLOVENSKIH IZOBRAZEN-CEV V TRSTU** bo večer jutri, 28. t.m. posvečen argentinskim Sloven-cem. Bostjan Kocmur, Zelka Arnsek, Lučka Poznič in Pavlinka bodo komentirali serijo reportaz o Slovencih v Argen-nini, ki jo je RTV Slove-nija oddajala v zadnjih mesecih. Začetek ob 20.30.

Na Proseku je slavila
80. rojstni dan

Zofka Kapun

Iskreno ji čestita

Godbeno društvo
Prosek

SKD PRIMOREC
- Trebce

Mladinska skupina se zahvaljuje vsem, ki so na katerikoli način pripomogli, da je "Sneguljčica" uspela

IZLETI

KRUT prireja za člane 10-dnevne počitnice na Malem Losinju v prekrasnem zalivu Cikot od 20. do 30. junija. Vpisovanje in informacije na sedežu krožka v ul. Cicerone 8, tel. st. 360072 ali 360324 vsak dan, razen sobote v uradnih urah.

MALI OGLASI

OSMICO je odprla Marica Peric - Medja vas 10. **BERTO TONKIC** je na Trzaski ul. 25 v Doberdobu je odprl osmico. Toči belo in črno vino ter ponuja domač prigrizek.

DREJCE OD VIKTORJE je na vrtni ulici v Doberdobu odprl osmico. Gostom nudi pijačo in okrepilo iz družinskega hrana.

KMECKI TURIZEM Radikon na Oslavju je spet odprt. Cenjene stranke lahko kličejo za rezervacije na tel. st. (0481) 32804.

OSMICO je odprl Milic - Repen 49.

OSMICO ima odprto Jurij Stubelj v Sempolaju.

KMECKI TURIZEM Zbogor - Samatorca 47 obvešča, da je odprt od cetrta do nedelje.

V **BORSTU** je odprl osmico Diko Zerjal.

OSMICO ima odprto Ladi Kocijan, Dolina 147.

OSMICO je odprl Karlo Sancin pod Logom.

Loterija

26. marec 1994

BARI	73	26	55	68	84
CAGLIARI	68	6	82	71	51
FIRENCE	87	54	9	40	30
GENOVA	5	47	19	15	43
MILANO	45	29	61	41	47
NEAPELJ	69	35	72	52	89
PALERMO	5	71	14	68	28
RIM	61	49	29	16	28
TURIN	59	29	82	58	45
BENETKE	16	66	18	47	90

ENALOTTO

2 2 2 1 X 2 1 2 X 1 X X

KVOTE

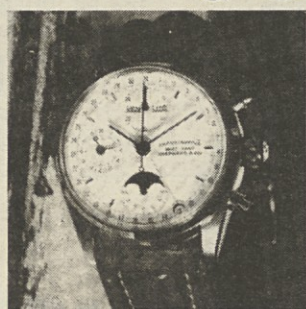
12	80.992.000.-
11	1.687.000.-
10	147.000.-

Valentino Bratina
draguljar

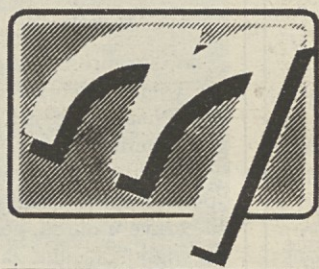
TRŽIČ

Ul. IX. junij 74 - Tel. (0481) 790051

**Moška in ženska
kolekcija
za pomlad - poletje**

*Vošči vesele
velikonočne praznike*

LA MAGLIA

TRŽIČ - Ul. Roma 58
Telefon (0481) 790074

Jutri ponedeljek, odprto

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUSTEV
in KD VESNA

vabita na koncert mednarodne zborovske revije

PRIMORSKA POJE '94

danes, 27. t. m., ob 17. uri, v Domu
Alberta Sirka v Krizu

Nastopajo:

Vokalna skupina Portorož, MePZ upokojen-
cev iz Brega, MePZ Društva upokojencev iz
Izole, MePZ Franc Zgonik iz Branika, MePZ
Rupa-Pec, Ženska pevka skpina Rože Maja-
ve iz Rezijske, Komorni moški zbor Izola

**SLOVENSKO
PLANINSKO
DRUŠTVO
TRST**

Ob 90-letnici obstoja vabi na

**ELITNI
PLANINSKI PLES**

v prostore **JOLLY HOTELA**, Korzo Cavour 7, v
soboto, 16. aprila, z začetkom ob 20. uri.

Igral bo ansambel **ADRIA KVINTET**.

Kulturno-humoristični program in večerja.

Vstop samo z vabili.

Rezervacija miz in informacije vsak delavnik

od 17.00 do 20.30 na sedežu društva v

Ul. sv. Frančiška 20/III - tel. 368094

do vključno 11. aprila 1994

**SLOVENSKO STALNO
GLEDALIŠČE**

Molière

ZDRAVNIK PO SILI

Režija **Zvone Šedlbauer**

Ponovitvi: danes, 27. t. m., ob 16.00

ABONMA RED C

OSMICO je odprl Lo-
vrenc Zerjul v Lonjerju.
Toci belo in črno vino.

PRODAM moped Garel-
li VIP 3 - 50, rdece barve,
v odličnem stanju. Tel. st.
212133 od 17. do 20. ure.

PRODAM fiat 126 bis,
letnik junij 90, rdece bar-
ve, 25.000 prevoženih km,
za 3.000.000 lir. Tel. ob
uradnih urah na st. (0481)
536930 ali po 19. uri, tel.
st. (0481) 31264.

PRODAM lesen model
ladje Halifax (vel.
60x48x10), cudovito izde-
lan. Cena po dogovoru.
Tel. st. 723232.

MLADICE nemškega
ovčarja, čistokrvne z ro-
dovnikom, cepljene, pro-
dam. Tel. st.
0038667/65011.

HISO v gradnji - Dolina
prodam. Zadnja prilika.
Tel. st. 0330 405837.

ISCAMO mehanika, ki
je koncal visjo srednjo so-
lo ter opravil vojaščino.
Zainteresirani naj pokliče-
jo na tel. st. 229122 od
8. do 12. ure ter od 14. do
18. ure od ponedeljka do

petka.

ZDRAVNIK isče asi-
stentko-tajnico. Zahteva se
marljivost, diskretnost,
prijetno zunanost, slo-
venko z italijanskim
državljanstvom. Pismene
ponudbe pod sifro "Asi-
stentka" na naslov: Publie-
st, Via Montecchi 6, 34137
Trst.

ZDRAVA HRANA! Ne
obotavljaj se! Teza ni več
problem. Kolesterol, celu-
litis, kopicenje masco-
be, krvni pritisk, zobna gnilo-
ba in druge bolezni ne bo-
do več ogrozale tvojega
zdravlja. Zajamčen uspeh.
Tel. st. (0481) 882172 ob
uri obedov.

PUBLIEST

Tel. (040) 7796611

oglas - obvestila:

8.30 - 12.30

osmrtnice - sozolja:

8.30 - 12.30

13.30 - 17.00 (razen sobote)

POPUSTI

od 10% do 50%

na knjigah

in še marsičem

do 31. marca

v

TRŽAŠKI KNJIGARNI

**DRUŠTVO
SLOVENSKIH
IZOBRAZEN-CEV**
v Trstu

vabi jutri, 28. marca, na

**VEČER O
ARGENTINSKIH
SLOVENCIH**

Bostjan Kocmur, Zalka
Arnsek, Lučka Poznič in
Pavlinka Korosec bodo ko-
mentirali serijo reportaz o
Sloven-
cih v Argentin-
i, ki jih
je pripravila RTV Slovenija.
Večer bo v Peterlinovi dvo-
rani in se bo pričel ob 20.30.

**UPRAVA
OBCINE DOLINA**

vabi vinogradnike, ki bi
radi sodelovali na

**38. OBČINSKI
RAZSTAVI VIN**

ki bo v Dolini
od 7. do 10. maja

naj se prijavijo v
občinskem tajnistvu
do 31. t.m., v urad-
nih urah, tudi po tel.
st. 228127, 228392 in
228110.

Kam po bencin

Danes bodo na Trzaskem
obratovale naslednje črpalke:

AGIP

Ul. Giulia 76

Miramarski drev. 231

Furlanska cesta 5

Ul. F. Severo 2/4

Nabrežje N. Sauro 2/1

Ul. Forti (Naselje sv. Ser-
gija)

Istrska ul. (nasproti poko-
pališča)

MONTEHELL

Largo Giardino 1/4

Sentjakovski trg

Ul. Locchi 3

Trg Duca degli Abruzzi

4/1

ESSO

Trg Foraggi 7

Nabrežje O. Avgusta

IP

Trg Valmaura

Miramarski drev. 9

ERG PETROLI

Ul. F. Severo 2/7

API

Drev. Campi Elisi (vogal

Ul. Meucci)

SAMOSTOJNI ACI

Ul. Punta del Forno 4

NOCNE CRPALKE

(self service)

TAMOI - Ul. F. Severo

2/3

ESSO - Trg Valmaura 4

AGIP - Istrska ulica

AGIP - Miramarski drev.

49

NA AVTOCESTAH

(odprte 24 ur)

AGIP

Devin (sever)

Devin (jug)

VOLITVE / DARKO BRATINA GOST SLOVENSKE SKUPNOSTI

Večer med dobrimi prijatelji za kandidata vseh Slovencev

Potrebna je strnjjenost, da ponovno izvolimo slovenskega senatorja

MARKO MARINCIC

Zadnji naporen dan intenzivne volilne kampanje je sen. Darko Bratina sklenil predsinoci v Sovodnjah na dobro obiskanem srečanju z volilci SSK, ki je potekalo v prijateljskem in sprostem vzdušju. Pokrajinski tajnik in predsednik stranke Ales Figelj in Stefan Bukovec sta ugodoma predstavila razloge, ki so Slovensko skupnost privedli do sklepa, da odločno in brez vsakršnega zadržka podpre kandidaturu Bratine na listi progresistov.

Figelj je poudaril, da je Bratinova kandidatura povsem sprejemljiva za vse Slovence in izrazil upanje, da bomo ohranili svojega predstavnika v senatu. Bukovec je nato podrobneje obrazložil stališče stranke. Začetni predlog o skupnem nadstrankarskem kandidatu ni prodril in SSK je tudi zaradi tega zapustila napredno omizje. To pa ne pomeni, da bi odrekala podporo slovenskima kandidatom, Darku Bratini in Renatu Kneippu na Trzaskem. Sprejela sta vse tri pogoje, ki ju je postavila SSK. To so ponovna predložitev skupnega osnutka zascitnega zakona, zavzemanje za zajemeno predstavništvo in avtonomija glede manjšinskih zadev. Bukovec je se poudaril prepričanje, da mora med Slovenci obstajati politični pluralizem, ker nas dinamično krizanje ustvarjalnih sil bolj bogati kot enolčnost v enem samem taboru, da pa mo-

ramo v odločilnih bitkah nastopati strnjeno. Danasnje volitve so ena takih priložnosti, je poudaril, saj dobro vemo, da bi zmaga konzervativno-desničarskega tabora ogrozila demokracijo in predvsem nas same.

»Pocutim se med dobrimi prijatelji«, je začel Bratina in dodal, da je najbolj zadovoljen, da se na volitvah lahko predstavlja kot kandidat vseh Slovencev. Nov volilni zakon, ki sicer se ni popoln, nas je silil v povezovalno in nam prvič ponuja celo možnost, da izvolimo dva svoja parlamentarca. Potrdil je, da bo avtonomno nastopal kot predstavnik vseh Slovencev, da bo v dogovoru z vsemi komponentami spet predložil zascitni osnutek in da bo zagovarjal načelo zajemčnega predstavništva. Glede tega so možne različne izbire in si bo treba se izjasniti, katere so konkretno dosegljive, princip pa je varen in se je treba odločno zavzemati zanj. Razgovor je nato v dialogu s poslušalci zajel se vprašanja sožitja, perspektiv Gorice in drugo. Zlasti pa je Bratina se poudaril prelomni pomen teh volitev tudi za nas Slovence. Znali smo podreti ovire in postaviti pogoje za skupno nastopanje ob spoštovanju vseh razlik (»Biti skupni v različnosti« je z učinkovitim geslom sintetiziral tajnik SSK Figelj), ki bogatijo manjšino in delajo iz nje celovit miniaturni narod.

Z leve: Stefan Bukovec, Darko Bratina, Ales Figelj (foto Studio Reportage)

ZDRAVSTVO / STO USLUŽBENCEV KZE

Kritični do deželnega načrta

Varčevanje da, vendar ob upoštevanju določenih potreb

Osnutek deželnega zakona o preureditvi javne zdravstvene službe je že doslej bil deležen številnih kritik. Te dni pa so daljšo vlogo, naslovljeno na Deželno komisijo za zdravstvo, poslali uslužbenci goriske bolnišnice. Vlogo je podpisalo skoraj sto uslužbencev, različnih strokovnih profilov. V skoraj tri tiskane strani dolgem dokumentu ugotavljajo, da so kriteriji, ki jih je Dežela upoštevala pri preureditvi javne zdravstvene službe, zgrešeni. Zapišemo tako, da specialističnih oddelkov se

ne pomeni varčevanja, prav tako ne krčenje števil bolniških postelj. Po mnenju podpisnikov peticije je vprašljiva tudi nakazana resitev o preureditvi Krajevnih zdravstvenih enot, saj teh struktur ni mogoče zadržati, ne da bi upoštevali dejansko stanje na teritoriju, blizino posameznih struktur, prometne povezave in se druge elemente, ki vplivajo na odločitve pacientov.

Podpisniki tudi ugotavljajo, da se načeloma strinjajo s splošno usmeritvijo, da je pač okvirno treba upoštevati na

državni ravni določene kriterije, vendar pa ni mogoče spregledati drugih dejstev. Tako postaja močno vprašljiva opredelitev glede formiranja po razsežnosti in številu pacientov večjih KZE. Pacientom namreč ni mogoče ukazati, kam naj se za določene usluge obrnejo. Stvarnost je velikokrat precej drugačna od tega, kar si in kako si določene stvari zamisljajo birokrati. Upoštevati pa je treba tudi mnenje tistih, ki strukturo javne zdravstvene službe financirajo, to je občane.

VOLITVE / VOLIŠČA SO ODPRTA DANES IN JUTRI DO 22. URE

Nekaj navodil in napotkov za volilce

Po živahni in včasih ostri volilni kampanji je končno napočil dan volitev. Prav je, da našim bralcem nudimo nekaj koristnih informacij o tem, kako bodo potekale. Volišča so odprta danes od 6.30 do 22. ure in jutri od 8. do 22. ure. Na Goriskem je skupno 215 volišč, od teh 70 v Gorici (pozor, ker so v primerjavi s prejšnjimi volitvami letos spremenili razporeditev mnogih volišč). Skupno je volilnih upravičencev v pokrajini za poslansko zbornico 122.604 (57.694 moških in 64.910 žensk), za senat (glasujejo samo, kdor je dopolnil 25 let) pa 109.018 (50.612 moških in 58.406 žensk).

Priobčili smo tudi ponatis glasovnic za senat (na levi - glasovnica je rumene barve) in za poslansko zbornico (desno zgoraj - glasovnica je roza barve). Volilec naj prekriza SIMBOL IZBRANE STRANKE ali IME IN PRIIMEK KANDIDATA. Važno je, da naredi en sam znak (nikakor ne dveh, na simbolu in hkrati

BERTOLI ARTURO	PROGRESSISTI
LOVISONI RAULLE	UNIONE DI CENTRO LEGANORD CENTRO FORZA ITALIA
BEVILACQUA ENZO GIUSEPPE	PATTO L'ITALIA
COANA LUIGI	ALLEANZA NAZIONALE

na imenu kandidata). Znak naj bo v vsakem primeru znotraj pravokotnika s simbolom in kandidatom. Poleg teh dveh bomo dobili še eno glasovnico (sive barve) za izvolitev treh poslancev s poročnim sistemom. Na teh glasovnicah bo 10 simbolov tradicionalnih strank in ob vsakem bo že natisnjeno ime kandidata. Glasujemo tako, da prekrizamo simbol. V no-

benem primeru ne oddajamo preferenc.

Za glasovanje je potrebno volilno potrdilo. Če ga kdo ni dobil na dom, ga lahko tudi danes ali jutri dvigna na občini. Potreben je tudi osebni dokument: v ta namen velja vsak dokument (s sliko), ki ga je izdala katerakoli javna uprava (osebna izkaznica, vozniško dovoljenje, potni list, prepustnica itd.).

Krajevna zdravstvena enota sporoča, da bodo osebam, ki nujno potrebujejo spremstvo v volilno kabino, izstavljali uradna zdravniška potrdila tudi danes in jutri.

V Gorici sta za izdajanje potrdil pooblaščenca dežurna zdravnik v ambulanti v Mazzinijevi ul. 7/int. (tel. 592819) danes od 9. do 12. ure in jutri od 9. do 12. ure. V Krminu bodo izstavljali

zdravniška potrdila v ambulanti KZE (v nekdanji bolnišnici), tel. 62111 in sicer danes od 9. do 12. ure ter jutri od 8.30 do 9.30. V Gradiscu se volilci lahko obrnejo danes od 9. do 12. ure do občinskega volilnega urada v ul. Ciotti 49 in jutri do ambulante v ul. Fleming 3 - tel. 960603 od 10. do 11. ure. V Ronkah je zdravniška potrdila mogoče dobiti v ambulanti v ul. d'Aosta - tel. 777721 danes od 9. do 12. ure in jutri od 11. do 12. ure. V Trzicu izdajajo potrdila v ambulanti v bolnišnici San Polo danes od 9. do 12. ure, jutri pa od 8.30 do 10.30. V Gradežu izdajajo zdravniška potrdila v ambulanti v ulici Marchesini 30 - tel. 0431/82561, danes od 9. do 12., jutri od 9. do 11. ure.

Zeleni kriz v Gorici zavzema danes in jutri ves dan brezplačen prevoz telezno-prizadetih oziroma bolnih ali priletnih oseb, ki se težko premikajo, do volišč. Interesenti naj pokličejo na tel. stev. 531313.

NOVICE

Občni zbor Zveze slovenske katoliške prosvete v Gorici

V veliki dvorani Katoliškega doma bo jutri ob 20.30 redni letni občni zbor Zveze slovenske katoliške prosvete. Slisali bomo poročila o dejavnosti zveze in včlanjenih društev, na dnevnem redu pa je tudi izvolitev predsednika zveze in drugih statutarnih organov.

Priznanje "Študent leta"

V Locniku bodo danes ob 11.45, podelili priznanje "Študent leta". Priznanje bo prejel inženir Furio Pettarin, ki se je posebej odlikoval v učnem uspehu. Slovesnost bo na sedežu rajonskega sveta.

Občinski svet v Doberdobu

Občinski svet v Doberdobu se bo sestal jutri, 28. t.m. ob 17.30. Poleg vprašanj in interpelacij je na dnevnem redu odobritev treh sklepov v zvezi z izvajanjem javnih del.

Veržno trčenje na mostu

Dež je včeraj povzročil številne lažje prometne nesreče na spolzkih cestah. Med tmei je bilo tudi veržno trčenje, na Locniškem mostu, v katerem je bilo soudeleženih pet avtomobilov. Nihče ni bil ranjen, ce izvezamemo nekaj udarcev ali odrgnin, gmotna škoda pa je precejšnja. (Foto Studio Reportage).

Počitniški dom v Lužnici bodo poimenovali po Faiduttiju

Pocitniški dom v Lužnici, v Kanalski dolini, ki je last Goriske pokrajine, bodo poimenovali po monsinjorju Luigiju Faiduttiju, političnem delavcu in organizatorju na Goriskem in v Furlaniji v letih pred prvo svetovno vojno. Tako so sklenili na seji pokrajinskega odbora. Faidutti se je rodil leta 1861 v Skrutovem v Beneski Sloveniji, vendar je svojo dejavnost na političnem področju osredotočil na Gorisko in Furlanijo. V Gorisko-Gradiščanski je leta 1913 postal tudi predsednik deželne zbornice.

Požara na srečo ni bilo

Gasilci so včeraj zjutraj nekaj pred 5. uro hiteli v Gradisce zaradi domnevnega požara v silosu zagozvine v podjetju Linea Penta. Izkazalo se je, da ni slo za požar, pač pa je iz posode uhajal le dim, ki je tja prišel skozi cevi za prezračevanje oziroma izsesavanje prahu.

PROSTA CONA / ZAHTEVA BENCINA PO NIŽJI CENI TUDI ZA VIDEMSKO

Predlog, ki resno ogroža obstoj goriške proste cone

Pripravljeno naj bi že bilo besedilo zakonskega dekreta

Med dvema, ki se prepirata, ima po navadi koristi tretji. Ta tretji bi v našem primeru bila Država, oziroma Evropska skupnost. V mislih imamo vprašanje raztegnitve kontingenta bencina proste cone na celo videmsko pokrajino. Na tem načrtu, kot kaže, delajo že nekaj mesecev predstavniki Severne lige in tudi nekaterih drugih strank, med volilno kampanjo pa je prislo še bolj na dan, saj se je razkrilo ozadje.

Menda je že bilo pripravljeno tudi besedilo zakonskega dekreta, za kar naj bi poskrbeli parlamentarci Asquini in Bosco (Sev. liga) in Bertoli (Ljudska stranka).

Bilo je nekaj sestanov Rimu. Da bi dekret sel

laže skozi - v trenutku globoke gospodarske krize se država zelo nerada odreka dohodkom od davkov - naj bi si predlagatelji pomagali z dokazovanjem, da bi država pravzaprav izgubila relativno malo denarja. Zakaj? Zato ker bi na Goriškem podrazili za približno 240-250 lir bencin proste cone in s tem deloma nadoknadili "izgubo" zaradi nevnovčenih davscin, zaradi raztegnitve kontingenta bencina tudi na Videmsko.

V ta načrt sodi, po mnenju mnogih, tudi stališče Severne lige na Goriškem, ki se je že v svojem volilnem programu za Pokrajino, tudi izrekla za raztegnitev kontingenta bencina na Videmsko. Prav ugotovitev,

da se na Goriškem s predlogom načelno strinjajo, naj bi v Rimu omogočilo premostitev raznih pomislekov.

Ce bi se vlada odločila za uvedbo kontingenta neobdavčenega (ali deloma obdavčenega) bencina tudi na Videmsko, bi morala tak sklep nujno poslati v presojo pristojne komisije EGS, oziroma EU, ki pa je, kar zadeva uvajanje posebnih ugodnosti in olajsav zelo nepopustljiva. V nevarnosti (da se ukine namrec) bi se znasla tudi goriška prosta cona v celoti in ni težko predvideti posledic za gospodarstvo nasploh. Nic cudnega torej, ce so vprašanje bencina proste cone mnogi kandidati izkoristili tudi v volilni kampanji.

SOVODNJE / SODELOVANJE OSNOVNE ŠOLE IN KULTURNEGA DRUŠTVA

Dragocen otroški direndaj

Prejšnjo nedeljo je bil v Kulturnem domu v Sovodnjah pravi živ-zav, saj je na odru in v dvorani kar mrgolelo otrok, staršev, sorodnikov, vasčanov in prijateljev. Na predvečer prvega dneva pomladi sta namrec OS Peter Butkovič-Domen in KD Sovodnje priredila prvi "otroški direndaj", ki je slovesno in množično zapečatil novorojeno sodelovanje med omenjenima ustanovama. Prireditve je navdušila vse prisotne in s tem seveda nagradila trud nastopajočih ter organizatorjev. Zadoscenje je bilo kar veliko, saj je bila potreba po takem srečanju zelo občutena in sprejem publike je dokazal, da predolgo ni bilo slišati v Kulturnem domu prijetnih in ljubkih otroških glasov.

Nastopilo je okrog 70 otrok, ki so se predstavili z zanimivimi točkami. Največ programa so prispevali učenci sovođenjske osnovne šole, ki so pod vodstvom skrbnih učiteljev uspešno prikazali recital "Zidamo dan" (I. in II. razred), simpatično lutkovno igrice "Strah" (III. in IV. razred), duhovit prizorček o najljubšem solskem predmetu (V. razred) in nekaj pevskih

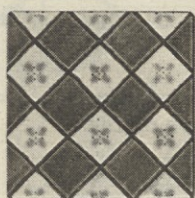
tock. Tri učenke, ki obiskujejo glasbeno solo v Sovodnjah, so zaigrale nekaj skladb na klavir in violino. Zelo ljubeč in posrečen je bil program domačega vrtca, ki so ga malčki predstavili z izredno marljivostjo in natančnostjo, kar je občinstvo nagradilo z bučnim ploskanjem. Večer sta s pesmijo popestrila se mladinska zbor Rupa-Pec in Vrh. Naj omenimo, da je k živahnosti prireditve prispevala tudi barvna in pisana scenografija, ki so jo pripravili mali člani Cici-kluba z lastnimi močmi in po svoji fantaziji. O likovni in ročni spretnosti otrok je pričala tudi razstava

risbic in drugih izdelkov.

Tako program kot scenska oprema sta bila sad dela vzgojiteljev in otrok ki so pokazali izredno pevsko, gledališko in glasbeno nadarjenost. To ustvarjalnost je treba gojiti in podpirati: otroke moramo nenehno spodbujati in jim dati možnost, da sprostijo svojo ustvarjalnost in se s tem kulturno vzgajajo. Toda sola sama vsega tega ne zmore, zato morajo društva priskociti na pomoč in nuditi svoje strukture, tehnične vscine ter organizacijsko izkušnost svojih odbornikov. Tako sodelovanje otrokom nedvomno pomaga pri obliko-

vanju njihove narodnostne pripadnosti in jim krepil ljubezen do materinega jezika ter kulture. To je v uvodnem pozdravu poudarila predsednica KD Sovodnje Alenka Florenin, ki se je tudi iskreno zahvalila vsem učiteljem in odbornikom za opravljeno delo. (tc)

MENJALNICA CAMBIO ISONTINO
Gorica - Korzo Verdi 56
menjalnica in prodaja tujih valut, slovenskega tolarja, hrvaškega dinarja, madžarskega florinta, češke krone.
URNIK: od torka do sobote
8.30 - 13.00 in 14.30 - 18.00
Tel. 0481/536322 - fax 0481/531210

«EDIGOR»

GORICA - UL. Mattioli 18
Tel. 0481/533076
Fax 0481/ 535149

NUDIMO PRVOVRSTNE:

- keramične ploščice,
- armature in sanitarije,
- opremo za kopalnice,

vse po posebnih popustih

* ČESTITKE

V petek je praznoval 70. rojstni dan **IVAN SEMOLIC** iz Gabrij. Vse najboljše mu želita hči Ivica in sin Darko z družinama.

PRIREDITVE

KD OTON ŽUPANCIC IZ STANDREŽA vabi na srečanje s psihologom dr. Viljemom Scuko, ki bo jutri, 28. marca, ob 20.30 v Kulturnem domu Andrej Budal. Pogovor bo zajel probleme spolnosti, alkoholizma in narkomanije.

OBVESTILA

ZDRUŽENJE TRGOVCEV ASCOM obvesča, da bodo v prihodnjem tednu vse trgovine redno odrte vsak dan, tudi v ponedeljek, sredo in soboto. Na veliko noč in velikonočni ponedeljek bodo trgovine zaprte z izjemo cvetličarn, ki bodo lahko obratovali v ponedeljek dopoldne.

V OBČINSKEM GLEDALIŠČU V TRZICU bodo v četrtek, 31. marca, začeli vpisovati abonmaje za koncerte glasbene sezone "Danubio. Una civiltà musicale". Do 14. aprila je rok za potrditev lanskih abonmajev. Rezervacije sprejemajo pri blagajni gledališča, v Gorici v turističnem uradu Appiani, v Trstu v agenciji UTAT, v Vidmu v trgovini Discotex.

RAZSTAVE

V GALERIJ KATOLISKE KNJIGARNE v Gorici je do 14. aprila na ogled prva samostojna razstava goriškega slikarja Hermana Kosica. Ogled je možen po urniku odprtja knjigarne.

KINO

GORICA VITTORIA 14.40-18.00-21.30 »Schindler's list«. Rež. Steven Spielberg, igrajo Liam Neeson, Ben Kingsley, Beatrice Maccola. Dobitnik 7 oskarjev. Ozvočenje Dolby stereo.
CORSO 14.30-17.00-19.30-22.00 »Il rapporto Pelican«. I. Julia Roberts in Denzel Washington.
TRZIC COMUNALE 16.00-18.00-20.00-22.00 »Malice. Il sospetto«. Režija H. Becker.

SKD HRASST vabi v DOBERDOB na tradicionalni PRAZNIK POMLADI

Ponedeljek, 4. aprila
ob 13.00 otvoritev praznika
ob 15.30 ex-tempore za vrtec, osnovno in nižjo srednjo solo
ob 17.00 otvoritev: Rafko Dolhar-STEZICE; razstava slik
ob 18.00 nastop folklorne skupina iz Starega trga ob Klopei sledi ples ob zvokih ansambla **TONIJA VERDERBERJA**

Sobota, 9. aprila
ob 20.30 nastop dramske skupine ODER 90 z igrjo **DIVJI LOVEC**
Režija Kazimir Cernic

Nedelja, 10. aprila
ob 17.30 otvoritev praznika
ob 19.30 ples ob zvokih ansambla **ADRIA KVINTET** z Opčin

Deloval bo dobro založen buffet s pristnimi jedmi na zaru in domačo kapljico; na ogled bo tudi razstava.

OBVEŠČAMO CENJENE STRANKE da je

KMEČKI TURIZEM RADIKON
OSLAVJE

SPET ODPRT

REZERVACIJE PO TELEFONU NA ST. (0481) 32804

OBVESTILO IZLETNIKOM

Nase bralce, ki so se prijavili na KRIZARJENJE PO JADRANU in na potovanje v SIRIJO obvesčamo, da lahko poravnajo zadnji obrok na upravi našega dnevnika v Drevoredu 24. maja 1, in sicer v torek, 29. marca, ob 8.30 do 12.30.

Udeležence krizarjenja tudi prosimo, da ob tej priložnosti najavijo morebitno udeležbo na fakultativnih izletih v Bari in za San Marino.

ČRPALKE

Danes so na Goriškem dežurne naslednje bencinske črpalke:

GORICA
IP - Ul. di Manzano
ESSO - Ul. Aquileia
ESSO - Ul. Trieste
MONTESHELL - Trg Municipio
AGIP - Ul. L. Isonzo
TRZIC
MONTESHELL - Drevored S. Marco
AGIP - Ul. Valentinis
IP - Ul. 4. novembra
KRMIN
ESSO - Drev. V. Giulia
FOLJAN
IP - Ul. III Armata
GRADISCE
ESSO
Trg Unità
SKOCJAN
ESSO - Trg Libertà
STARANCAN
ERG - na glavnem trgu
SLOVRENC
AGIP - drz. cesta 56
KOPRIVNO
MONTESHELL - Ul. Verdi
FARA
ERG - Ul. Gorizia

VČERAJ-DANES

V tednu od 20. do 27. marca 1994:

RODILI SO SE: Francesca Podgornik, Gabriele Cirulli, Giovanni Gregor, Piero Visintin, Roberta Floris, Erica Tofful.

UMRLI SO: 80-letni upokojenec Vincenzo Zinghini, 63-letni trgovec Rodolfo Paussig, 88-letna upokojenka Ermelinda Trinca vd. Korecic, 53-letna gospodinja Gemma Bevilacqua por. Greatti, 88-letni upokojenec Giuseppe Costantini, 59-letni sofer Gianpaolo Rizzatto, 78-letni upokojenec Cecilio Denti Tarzia, 54-letni upokojenec Sergio Tel. 48-letna trgovka Marina Temil, 82-letna upokojenka Ninfa Virgolini vd. Colussi, 72-letni upokojenec Alfredo Blasic, 88-letna upokojenka Anna Kozman vd. de Reya, 86-letni upokojenec Primo De Bortoli, 72-letna upokojenka Ida Peric vd. Boscarol, 82-letna upokojenka Gea Fabris por. Pinto, 79-letni upokojenec Pietro Marega, 94-letna upokojenka Ida Morsut vd. Tomaduz.

OKLICI: uradnik Gianluca Rosati in bolnicarka Livia Petrusa, trgovski potnik Umberto Marconi in prodajalka Rita Facchinetti, uradnik Paolo Ranocchi in uradnica Daniela Iuri, inženir Claudio Gurtner in otroška negovalka Teresa Marra, pilot Stefano Colautti in studentka Antonietta Ziani.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
PROVVIDENTI, Travnik 34, tel. 531972
DEZURNA LEKARNA V TRZICU
AL REDENTORE, Ul. Rosselli 23, tel. 410340

POGREBI

Jutri ob 9.30 Silvio Delfabro iz splosne bolnišnice na glavno pokopališče, ob 9.45 Ida Morsut vd. Tomaduz iz bolnišnice sv. Justa v Starancan, ob 11. uri Gea Fabris por. Pinto iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče, ob 12.45 Pietro Marega iz bolnišnice Janeza od Boga v Koprivno.

URARNA

ZLATARNA

Lo Scrigno

- ure najboljših znamk;
- nakit in predmeti iz srebra in zlata neposredno od proizvajalca;
- konkurenčne cene;

GORICA - Ul. Arcivescovado 3
(nasproti Katoliške knjigarne)

Telefon 0481/534633

FRANCIJA / DEMONSTRACIJE MLADIH PROTI BALLADOURJU

Premirje ob koncu tedna, v četrtek pa nov protest

Val nemirov se iz Pariza širi tudi po državi - Spopadi v Nantesu

PARIZ - Medtem ko se je poslabšala bilanca petkove studentske demonstracije v Parizu, kjer je bilo ranjenih 112 policistov in nedoločeno število demonstrantov, je v noči na soboto prislo do poulicnih spopadov tudi v Nantesu. Kakih tisoč demonstrantov proti Balladourjevemu projektu za zaposlovanje mladih se je spoprijelo s policijo potem, ko je se je mirno končal protestni mimohod kakih 11 tisoč licejcev, neredi, ki so trajali do zore, pa so se izrodili v pozig neobljudenega bloka, kjer je naslo zatočisce sedem brezdomcev. Samo takojšen poseg gasilcev je preprečil, da se kriminalno dejanje ni končalo s tragedijo.

Napad na varnostne sile se je tudi tokrat začel z zmerjanjem policije, da je enaka kot SS, kar je postal bojni krik vandalov, ki se vrivajo med studente, in skrajnih kril protestne gibanja. Ob zori so nasteli 15 ranjenih med demonstranti in 6 med policisti, 36 mladih pa je bilo aretiranih. Precej ranjenih demonstrantov pa sploh ne pride v kroniko, ker se ne zatečejo po zdravniško pomoč, da se tako izognejo prijavi na policijo. Protestni val se vsekakor se ni umiril, saj je za prihodnji četrtek napovedana nacionalna demonstracija studentov tehnoloških univerzitetnih institutov z zborovanjem v Parizu. To bo nedvomno nezazeleno »darilo« za premiera Balladourja, ki bo prav 30. marca praznoval prvo obletnico svojega pri-

hoda na celo francoske vlade.

Boj proti pogodbi za poklicno zaposlovanje mladih z znižanimi začetnimi plačami se je začel 3. maja v Parizu, Balladour pa je ukrep izdal kljub protestu mladih, ki jih podpirajo vsi sindikati. Ukrep s kratico CIP, ki je bil objavljen 22. marca, sodi v okvir petletnega vladnega načrta za zaposlovanje in predvideva 80 odstotkov najnižje plače za prvo zaposlitev mladih brez visjesolske diplome in 80 odstotkov plače po kolektivnih delovnih pogodbah za univerzitetno izobražene mlade, ki niso presegli 26. leta starosti in ki so najmanj dve leti vpisani v sezname iskalcev dela.

Poulični spopadi mladih s policijo v Parizu (AP)

Prizor s petkovih neredov med študentskimi demonstracijami (Telefoto AP)

Demonstracije so spremljali strogi varnostni ukrepi (AP)

NOVICE

Obračun žrtev letalske nesreče v ZDA še hujiši

WASHINGTON - Število mrtvih zaradi trčenja med lovskim bombnikom F-16 in transportnim letalom C-130 nad oporiščem Pope v Severni Karolini, do katerega je prislo pred tremi dnevi, se je povisalo na 23, medtem ko je bilo ranjenih več kot 100 vojakov, od katerih jih leži 58 se zmeraj na bolniški postelji. Kakor je znano, so se goreče razbitine lovskega bombnika raztreščile na letališče oziroma na parkirano letalo, na katero bi se bila morala vkrcati množica padalcev. Včeraj je obiskal ranjence Bill Clinton in vsakemu posebej segel v roko. »Na srečo niso psihološko pobiti,« je povedal novinarjem predsednik, medtem ko je poslanec S. Karoline, ki ga je spremljal, povedal, da je bil Clintonov obisk za nesrečnike pravo zdravilo.

Po nesreči ruskega airbusa našli 74 trupel

KIEV - Reševalne ekipe so našle do včeraj 74 trupel potnikov iz airbusa družbe Aeroflot, ki je strmoglavil v terek na altajsko pogorje v zahodni Sibiriji. Po uradnih podatkih naj bi bilo vseh žrtev 75, zaradi tega se preiskava nadaljuje, medtem ko prihajajo na prizorišče tragedije svojci umrlih, da bi jih prepoznali. Zakaj se je airbus zrušil, se ni znano. Domnev je več, a med njimi tudi sum, da je slo za teroristično dejanje. Crni skrinjici, ki ponazarjata vse značilnosti poleta oziroma razgovore med piloti ter med njimi in kontrolnimi stolpi, so prepeljali včeraj v Pariz, kjer naj bi jih desifrirali v prihodnjih dneh.

Forum srednje-vzhodnih evropskih založniških hiš

BUKARESTA - V romunskem glavnem mestu se je začela včeraj konferenca Forumu združenj časopisnih založb iz srednje in vzhodne Evrope, ki se bo zaključila jutri in jo prirejajo pod pokroviteljstvom Mednarodne zveze časopisnih založnikov (FIEJ) ter ameriskega sklada The freedom Forum. Konferenca, ki se odvija v prostorih mednarodnega novinarskega centra v Bukaresti, se udeležujejo založniki iz Poljske, Češke, Bolgarije, Slovaske, Madžarske, Rusije in baltiskih republik ter seveda Romunije, beseda pa teče o promociji časopisa in marketingu, menedžmentu in menedžerjih ter uspešnih poslih pri izmenjavi informacij med založniki.

Zloglasni terorist Carlos naj bi živel ta čas v Siriji

BERLIN - Carlos, eden najbolj razvpitih mednarodnih teroristov, in njegova desna roka, Nemec Johannes Weinrich živita v Siriji. To piše clankar v hamburskem tedniku Der Spiegel, ki se pri tem sklicuje na informacije iz vrst nemške zvezne in berlinske policije. Oba naj bi dobro poznali nemški poslovneži in osebe nemškega veleposlanstva v Damasku: o Weinrichu pravijo, da se je udeležil Oktoberfesta, ki ga je priredila Lufthansa v sirski prestolnici, o Carlosu pa, da ga redno vabijo na sprejeme, ki se jih udeležujejo nemški diplomati in menedžerji. Bonn zahteva Carlosovo izročitev zaradi atentata v Berlinu leta 1983 (en mrtve, 23 ranjenih), Sirija pa zanika njegovo navzočnost v Damasku.

BRAZILIJA / DIVJI ISKALCI ZLATA OGROŽAJO RIO NEGRO

Tudi zadnji čisti veliki reki grozi ekološka katastrofa

Živo srebro zastruplja vodne tokove in prebivalce Amazonije

SAO PAULO - Rio Negro, eni od redkih velikih rek na svetu, ki je skoraj devsko čista, grozi huda ekološka katastrofa. Vdor divjih iskalcev zlata v neko naravno rezervno blizu izvirov amazonske reke bi namrec lahko privedel do izliva smrtonosne količine živega srebra v vode Rio Negra, kot se že dogaja ostalim vodnim tokovom v Amazoniji. Tamkajšnji prebivalci in vodne živali imajo v sebi že več kot desetkrat večjo količino živega srebra od tiste, ki je določena kot nevarna.

Tako imenovani garimpeiros na skrivaj zasedajo Parco Nacional do Pico da Neblina, ki se nahaja na meji z Venezuelo, ob vznožju najvišjega vrha Brazilije. Tam izvirajo številni pritoki Rio Negra, ki je dobil ime po svojih značilnih kavno temnih vodah, bogatih s taninom in minerali visoke kislosti, zaradi katere ob tej reki ni komarjev. Prav zaradi teh značilnosti pa je reka tudi zelo občutljiva za onesnaženje s stupenimi snovmi, kakršno je na

primer živo srebro. Čeprav je dejavnost iskalcev zlata za zdaj omejena, se indeksi vsebnosti živega srebra v Rio Negro po ugotovitvah brazilskih raziskovalcev že približujejo tistim, ki veljajo za kronično zastrupljene vodne tokove in bi se lahko hitro dvignili do kritične ravni.

Opozorila, ki prihajajo iz brazilskega instituta za raziskovanje Amazonije, nikakor niso pretirana. Znano je, da garimpeiros uporabljajo industrijske količine živega srebra za ločevanje zlata od ostalih primesti, kar je na območju dveh pritokov Amazonke, Tapajosa in Madeire, ustvarilo razmere, ki bi jih po besedah največjega svetovnega izvedenca za zivosrebrno kontaminacijo, Japonca Masazumija Harade, lahko primerjali s sto Minamatami.

Minamata je japonska ribiska vasica, katere prebivalci so bili v šestdesetih letih kontaminirani po za slugi blizini industrije živega srebra. Takrat se je rodil izraz »sindrom Minamate«. Svetovna zdrav-

stvena organizacija je postavila za najvišjo zgornjo mejo vsebnosti živega srebra v živih telesih 6 promil, saj se nad to količino začne pojavljati težave v motoricnem sistemu vse do tetraplegije, izgube občutljivosti okončin, osibitve vida vse do slepote, v primeru nosečnic pa se lahko rodijo otroci s hudimi deformacijami ali celo brez možganov. Vse to se v okuženih območjih Amazonije, kjer vsebnost živega srebra dosega tudi več kot sto promil, že dolgo dogaja. Najvišjo vsebnost so doslej izmerili v nekem 13-letnem decku iz Rondonie, ki je imel v laseh kar 303 promile živega srebra.

Brazilci so s pomočjo Japoncev začeli zdravstveno kampanjo s prepatom, ki obsorbira in nato omogoča izločanje živega srebra, a kaj, ko se Amazonci, komaj se vrnejo domov, spet hranijo z zastupljenimi ribami, garimpeiros pa neizprosno nadaljujejo svoje zločinsko zastrupljevalno delo.

MOSKVA / DOLARJE IMAJO KAR V ŽEPIH

Kanarski otoki paradiz novih ruskih bogatašev

Zadržujejo se v najbolj luksuznih hotelih, pijejo radi najboljše vino in cele noči prebijejo v kazinojih...

MOSKVA - Pozimi imajo najrajši Kanarske otoke, poleti pa Ibizo in Palmo de Majorca, cele noči prebijejo v elegantnih nočnih barih in kazinojih, plačujejo pa v gotovini s svežnji dolarjev, ki jih imajo v hlačnih zepih... Novi bogataši iz postkomunistične Rusije, ki je stopila na pot privatizacij in svobodnega trženja, se vse množičneje pojavljajo v najdražjih in najbolj ekskluzivnih letoviscih, kamor so zahajali doslej izključno petičnezi iz zahodnih držav.

Razkazovanje bogastva je nekaksen cvet v gumbnici slehernega Rusa, ki ima veliko pod palcem, sicer pa se rad vozi po Moskvi s prestižno limuzino, mercedesom ali beemwejem in kupuje izključno v trgovinah z vrtoglaviimi cenami, seveda, kakor rečeno, z gotovino, najraje dolarji, a tudi nemškimi markami in švicarskimi franki...

Lani je letovalo v inozemstvu kar 9 milijonov Rusov, se predlanskim pa so jih nasteli komaj 4 milijone, a niso bili samo iz Rusije, temveč iz Skupnosti neodvisnih držav.

»Najboljše vino pijejo, sicer pa porabijo dnevno 250 dolarjev, medtem ko jih Nemci ali Angleži potrosijo kvečjemu 50,« je povedal novinarju Moscow Timesa direktor potovalne agencije »Turespana« Faustino Diaz Fortuny, ki se udeležuje ravno zdaj velikega turističnega sejma v ruski prestolnici.

Ruski turisti so preplavili tudi Tunizijo: lani jih je bilo že 10.000, leta 1990 pa samo 1.500. »Samo Rusi plačujejo v gotovini, čeprav se tudi pri njih naglo širi kreditna kartica, ki jo uporabljajo vsi drugi turisti,« je potrdila Gabriela Almasi, zastopnica agencije Ultramar express, ki je poslala od novembra lani na Kanarske otoke že 4.000 ruskih letoviscarjev. »Hotel Steinghenberger, ki je eden izmed najdražjih na Kanarskih otokih, je dobesečno natrpan z Rusi,« je dodala Gabriela, ki jo zastopnica te agencije v Rusiji Marina Kuzmina dopolnjuje s podatkom, da potuje vse več Rusov tudi v Grčijo in na Ciper ter Azurno obalo. Za nameček: junija bo Aeroflot uvedel se direktno letalsko progo Moskva-Nica.

PROSTA CONA / ZAHTeva BENCINA PO NIŽJI CENI TUDI ZA VIDE MSKO

Predlog, ki resno ogroža obstoje goriške proste cone

Pripravljeno naj bi že bilo besedilo zakonskega dekreta

Med dvema, ki se prepirata, ima po navadi koristi tretji. Ta tretji bi v našem primeru bila Država, oziroma Evropska skupnost. V mislih imamo vprašanje raztegnitve kontingenta bencina proste cone na celo videmsko pokrajino. Na tem načrtu, kot kaže, delajo že nekaj mesecev predstavniki Severne Lige in tudi nekaterih drugih strank, med volilno kampanjo pa je prislo še bolj na dan, saj se je razkrilo ozadje.

Menda je že bilo pripravljeno tudi besedilo zakonskega dekreta, za kar naj bi poskrbeli parlamentarci Asquini in Bosco (Sev. liga) in Bertoli (Ljudska stranka).

Bilo je nekaj sestankov Rimu. Da bi dekret sel

laže skozi - v trenutku globoke gospodarske krize se država zelo nerada odrekla dohodkom od davkov - naj bi si predlagatelji pomagali z dokazovanjem, da bi država pravzaprav izgubila relativno malo denarja. Zakaj? Zato ker bi na Goriškem podrazili za približno 240-250 lir bencin proste cone in s tem deloma nadoknadili "izgubo" zaradi nevnovčenih davščin, zaradi raztegnitve kontingenta bencina tudi na Videmsko.

V ta načrt sodi, po mnenju mnogih, tudi stališče Severne lige na Goriškem, ki se je že v svojem volilnem programu za Pokrajino, tudi izrekla za raztegnitev kontingenta bencina na Videmsko. Prav ugotovitev,

da se na Goriškem s predlogom nacelno strinjajo, naj bi v Rimu omogočilo premostitev raznih pomislekov.

Ce bi se vlada odločila za uvedbo kontingenta neobdavčenega (ali deloma obdavčenega) bencina tudi na Videmsko, bi morala tak sklep nujno poslati v presojo pristojne komisije EGS, oziroma EU, ki pa je, kar zadeva uvajanje posebnih ugodnosti in olajšav zelo nepopustljiva. V nevarnosti (da se ukine namrec) bi se znašla tudi goriska prosta cone v celoti in ni težko predvideti posledic za gospodarstvo nasploh. Nič čudnega torej, če so vprašanje bencina proste cone mnogi kandidati izkoristili tudi v volilni kampanji.

SOVODNJE / SODELOVANJE OSNOVNE ŠOLE IN KULTURNEGA DRUŠTVA

Dragocen otroški direndaj

Prejšnjo nedeljo je bil v Kulturnem domu v Sovodnjah pravi živ-zav, saj je na odru in v dvorani kar mrgolelo otrok, staršev, sorodnikov, vaščanov in prijateljev. Na predvečer prvega dneva pomladi sta namreč OS Peter Butkovič-Domen in KD Sovodnje priredila prvi "otroški direndaj", ki je slovesno in množično zapечатil novorojeno sodelovanje med omenjenima ustanovama. Prireditve je navdusila vse prisotne in s tem seveda nagradila trud nastopajočih ter organizatorjev. Zadosčenje je bilo kar veliko, saj je bila potreba po takem srečanju zelo občutena in sprejem publike je dokazal, da predolgo ni bilo slišati v Kulturnem domu prijetnih in ljubkih otroških glasov.

Nastopilo je okrog 70 otrok, ki so se predstavili z zanimivimi točkami. Največ programa so prispevali učenci sovođenjske osnovne šole, ki so pod vodstvom skrbnih učiteljev uspešno prikazali recital "Zidamo dan" (I. in II. razred), simpaticno lutkovno igrice "Strah" (III. in IV. razred), duhovit prizorček o najljubšem solskem predmetu (V. razred) in nekaj pevskih

tock. Tri učenke, ki obiskujejo glasbeno solo v Sovodnjah, so zaigrale nekaj skladb na klavir in violino. Zelo ljubeč in posrečen je bil program domačega vrtca, ki so ga malčki predstavili z izredno marljivostjo in natančnostjo, kar je občinstvo nagradilo z bučnim ploskanjem. Večer sta s pesmijo popestrila se mladinska zboru Rupa-Peč in Vrh. Naj omenimo, da je k živahnosti prireditve prispevala tudi barvna in pisana scenografija, ki so jo pripravili mali člani Cici-kluba z lastnimi močmi in po svoji fantaziji. O likovni in ročni spretnosti otrok je pričala tudi razstava

risbic in drugih izdelkov.

Tako program kot scenska oprema sta bila sad dela vzgojiteljev in otrok ki so pokazali izredno pevsko, gledališko in glasbeno nadarjenost. To ustvarjalnost je treba gojiti in podpirati: otroke moramo nenehno spodbujati in jim dati možnost, da sprostijo svojo ustvarjalnost in se s tem kulturno vzgajajo. Toda šola sama vsega tega ne zmora, zato morajo društva priskociti na pomoč in nuditi svoje strukture, tehnične veščine ter organizacijsko izkušnost svojih odbornikov. Tako sodelovanje otrokom nedvomno pomaga pri obliko-

vanju njihove narodnostne pripadnosti in jim krepil ljubezen do materinega jezika ter kulture. To je v uvodnem pozdravu poudarila predsednica KD Sovodnje Alenka Florenin, ki se je tudi iskreno zahvalila vsem učiteljem in odbornikom za opravljeno delo. (tc)

MENJALNICA
CAMBIO ISONTINO
Gorica - Korzo Verdi 56
menjalnica in prodaja tujih valut, slovenskega tolarja, hrvaškega dinarja, madžarskega florinta, češke krone.
URNIK: od torka do sobote
8.30 - 13.00 in 14.30 - 18.00
Tel. 0481/536322 - fax 0481/531210

«EDIGOR»

GORICA - UL. Mattioli 18
Tel. 0481/533076
Fax 0481/ 535149

NUDIMO PRVOVRSTNE:

- keramične ploščice,
- armature in sanitarije,
- opremo za kopalnice,

vse po posebnih popustih

KINO

GORICA
VITTORIA 14.40-18.00-21.30 »Schindler's list«. Rez. Steven Spielberg, igrajo Liam Neeson, Ben Kingsley, Beatrice Maccola. Dobitnik 7 oskarjev. Ozvočenje Dolby stereo.

CORSO 14.30-17.00-19.30-22.00 »Il rapporto Pelican«. I. Julia Roberts in Denzel Washington.

TRZIC
COMUNALE 16.00-18.00-20.00-22.00 »Malice. Il sospetto«. Rezija H. Becker.

SKD HRAST vabi v DOBERDOB
na tradicionalni
PRAZNIK POMLADI

Ponedeljek, 4. aprila
ob 13.00 otvoritev praznika
ob 15.30 ex-tempore za vrtec, osnovno in nižjo srednjo šolo
ob 17.00 otvoritev: Rafko Dolhar-STEZICE; razstava slik
ob 18.00 nastop folklorne skupina iz Starega trga ob Klopei sledi ples ob zvokih ansambla **TONIJA VERDERBERJA**

Deloval bo dobro založen buffet s pristnimi jedmi na zaru in domačo kapljico; na ogled bo tudi razstava.

Sobota, 9. aprila
ob 20.30 nastop dramske skupine ODER 90 z igrjo **DIVJI LOVEC**
Rezija Kazimir Cernic

Nedelja, 10. aprila
ob 17.30 otvoritev praznika
ob 19.30 ples ob zvokih ansambla **ADRIA KVINTET** z Opčin

OBVEŠČAMO CENJENE STRANKE
da je

KMEČKI TURIZEM
RADIKON
OSLAVJE

SPET ODPRT

REZERVACIJE PO TELEFONU NA ST. (0481) 32804

OBVESTILO IZLETNIKOM

Nase bralce, ki so se prijavili na KRIZARJENJE PO JADRANU in na potovanje v SIRIJO obveščamo, da lahko poravnajo zadnji obrok na upravi našega dnevnika v Drevoredu 24. maja 1, in sicer v torek, 29. marca, od 8.30 do 12.30.

Udeležence krizarjenja tudi prosimo, da ob tej priložnosti najavijo morebitno udeležbo na fakultativnih izletih v Bari in za San Marino.

* ČESTITKE

V petek je praznoval 70. rojstni dan **IVAN SEMOLIC** iz Gabrij. Vse najboljše mu želita hči Ivica in sin Darko z družinama.

PRIREDITVE

KD OTON ŽUPANČIČ
IZ STANDREŽA vabi na srečanje s psihologom dr. Viljemom Scuko, ki bo jutri, 28. marca, ob 20.30 v Kulturnem domu Andrej Budal. Pogovor bo zajel probleme spolnosti, alkoholizma in narkomanije.

OBVESTILA

ZDRUŽENJE TRGOVCEV ASCOM obvešča, da bodo v prihodnjem tednu vse trgovine redno odrte vsak dan, tudi v ponedeljek, sredo in soboto. Na veliko noč in velikonočni ponedeljek bodo trgovine zaprte z izjemo cveticarn, ki bodo lahko obratovalne v ponedeljek dopoldne.

V OBCINSKEM GLEDALIŠČU V TRZICU bodo v četrtek, 31. marca, začeli vpisovati abonmaje za koncerte glasbene sezone "Danubio. Una civiltà musicale". Do 14. aprila je rok za potrditev lanskih abonmajev. Rezervacije sprejemajo pri blagajni gledališča, v Gorici v turističnem uradu Appiani, v Trstu v agenciji UTAT, v Vidmu v trgovini Discotex.

RAZSTAVE

V GALERIJ KATOLISKE KNJIGARNE v Gorici je do 14. aprila na ogled prva samostojna razstava goriškega slikarja Hermana Kosica. Ogled je možen po urniku odprtja knjižarne.

ČRPALKE

Danes so na Goriškem dežurne naslednje bencinske crpalke:

GORICA
IP - Ul. di Manzano
ESSO - Ul. Aquileia
ESSO - Ul. Trieste
MONTESHELL - Trg Municipio
AGIP - Ul. L. Isonzo
TRZIC
MONTESHELL - Drevored S. Marco
AGIP - Ul. Valentinis
IP - Ul. 4. novembra
KRMIN
ESSO - Drev. V. Giulia
FOLJAN
IP - Ul. III Armata
GRADISČE
ESSO
Trg Unità
SKOCJAN
ESSO - Trg Libertà
STARANCAN
ERG - na glavnem trgu
SLOVRENC
AGIP - drz. cesta 56
KOPRIVNO
MONTESHELL - Ul. Verdi
FARA
ERG - Ul. Gorizia

VČERAJ-DANES

V tednu od 20. do 27. marca 1994:

RODILI SO SE: Franciska Podgornik, Gabriele Cirulli, Giovanni Gregor, Piero Visintin, Roberta Floris, Erica Tofful.

UMRLI SO: 80-letni upokojenec Vincenzo Zinghini, 63-letni trgovec Rodolfo Pausig, 88-letna upokojenka Ermelinda Trinca vd. Korecic, 53-letna gospodinja Gemma Bevilacqua por. Greatti, 88-letni upokojenec Giuseppe Costantini, 59-letni sofer Gianpaolo Rizzatto, 78-letni upokojenec Cecilio Denti Tarzia, 54-letni upokojenec Sergio Tel. 48-letna trgovka Marina Temil, 82-letna upokojenka Ninfa Virgolini vd. Colussi, 72-letni upokojenec Alfredo Blasic, 88-letna upokojenka Anna Kozman vd. de Reya, 86-letni upokojenec Primo De Bortoli, 72-letna upokojenka Ida Peric vd. Boscarol, 82-letna upokojenka Gea Fabris por. Pinto, 79-letni upokojenec Pietro Marega, 94-letna upokojenka Ida Morsut vd. Tomaduz.

OKLICI: uradnik Gianluca Rosati in bolnicarka Livia Petrusa, trgovski potnik Umberto Marconi in prodajalka Rita Facchinetti, uradnik Paolo Ranocchi in uradnica Daniela Iuri, inženir Claudio Gurtner in otroška negovalka Teresa Marra, pilot Stefano Colautti in studentka Antonietta Ziani.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
PROVVIDENTI, Travnik 34, tel. 531972
DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
AL REDENTORE, Ul. Rosselli 23, tel. 410340

POGREBI

Jutri ob 9.30 Silvio Delfabro iz splosne bolnišnice na glavno pokopališče, ob 9.45 Ida Morsut vd. Tomaduz iz bolnišnice sv. Justa v Starancan, ob 11. uri Gea Fabris por. Pinto iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče, ob 12.45 Pietro Marega iz bolnišnice Janeza od Boga v Koprivno.

URARNA

ZLATARNA

Lo Scrigno

- ure najboljših znamk;
- nakit in predmeti iz srebra in zlata neposredno od proizvajalca;
- konkurenčne cene;

GORICA - Ul. Arcivescovado 3
(nasproti Katoliške knjižarne)
Telefon 0481/534633

KOREJSKI POLOTOK / NA ROBU NOVEGA SPOPADA?

Vojaki na severu in jugu so pripravljene

»Korejski polotok se je znašel na robu vojne. Severna Koreja je državljantom ukazala, naj se pripravijo na vojno. Ljudje v Pjongjangu so bojevit. Severnokorejske oblasti so ljudem razdelile zemljevid z označenimi cilji napadov v Južni Koreji, če bi prišlo do spopada, ter jim naročili, naj imajo v primeru izbruha sovravnosti pri sebi torbice z razstrelivom. Oblasti v Pjongjangu so ukazale desetero zatemnitev mesta, ljudi pa začeli uriti na vajah civilne zascite.«

Tako se glasijo zadnji in hkrati najbolj dramatični deli poročil o dogajanju na korejskem polotoku, ki jih je seuskim medijem posredoval neimenovani kitajski trgovec. Pjongjang strokovnjakom Mednarodne agencije za jedrsko varnost (IAEA) ne dovoli ogleda nekaterih jedrskih zmogljivosti. Po starih desetletjih razdelitve polotoka in starih letih, odkar je ruski tisk prvič opozoril svet na možnost, da Pjongjang pripravlja jedrsko bombo, je to povzročilo najhujsi nesporazum med Pjongjangom in Seulom.

Washington je zavezniči Južni Koreji že poslal 160 raket vrste patriot, državi sta obnovili skupne vojaške vaje, Seul pa je razglasil višjo stopnjo pripravljenosti svoje vojske. Pjongjang zatrjuje, da se sicer zavzema za mirno rešitev spora in nadaljevanje pogajanj, vendar pa bo omenjene poteze Seula in Washingtona obravnaval kot vojno napoved. Grozi tudi z odstopom od sporazuma o nesirjenju jedrskega orožja, h kateremu je pristopil leta 1985.

Južnokorejski predse-

dnik Kim Jong Sam je za teden dni odpotoval na Japonsko in Kitajsko, da bi v pogovorih z močnimi sosedama nasel najboljso pot za mirno rešitev spora. Prvemu demokracično izvoljenemu predsedniku Južne Koreje gotovo ni do tega, da bi razmeroma visoko razvito in stabilno državo zapletel v vojno v času, ko celo najbolj zakrknjenim diktatorjem v najzakotnejših kotičkih sveta postaja jasno, da je bolje trgovati, kot se bojevati.

Glas je dvignila tudi ruska diplomacija, ki je

po uspešnem »posredovanju« v bosanski krizi dobila nov polet: namestnik ruskega zunanjega ministra Vitalij Curkin je predlagal sklic mednarodne konference o omenjenem vprašanju.

Oglasila se je tudi Kitajska, edina severnokorejska zaveznica, zvesta »vljudni diplomaciji« in priporočila Zahodu strpen odnos do Pjongjanga in nadaljevanje pogajanj. ZDA napovedujejo, da bo Varnostni svet ZN v kratkem razpravljalo o uvedbi sankcij zoper Severno Korejo. Toda tudi Zahodni politiki in diplomati skušajo napetost zmanjšati s pomirljivimi izjavami o tem, da je se mogoče najti skupni jezik, če bo le Pjongjang nekoliko bolj popustljiv. Tako je predsednik Clinton izrazil upanje, da bo krizo mogoče razvozlati, »da pa je to v veliki meri odvisno od Severne Koreje«. Njegov svetovalec za državno varnost Anthony Lake pa je v izjavi za televizijsko mrežo ABC menil, da Korejski polotok ni na robu vojne, in da mora biti ameriška politika do polotoka v tem trenutku strpna in preudarna.

Vodja Mednarodne agencije za jedrsko varnost (IAEA) Hans Blix je dejal, da ima Severna Koreja gotovo več plutonija, kot ga je prijavila strokovnjakom omenjene organizacije, da pa za zdaj ne more povedati, če ga je dovolj za izdelavo jedrske bombe.

Vodja agencije tudi ne more povedati, če je mogoče, da bi Pjongjang že imel tako orožje, saj za zdaj ni nikakršnih dokazov o tem, da bi Severna Koreja imela za to potrebno tehnologijo. Hans Blix se je konec tedna mudil na kratkem obisku na sedežu ZN v New Yorku, kjer je člane Varnostnega sveta obvestil o ugotovitvah, do katerih so se dokopali strokovnjaki agencije, preden so jim oblasti v Pjongjangu onemogočile nadaljnje delo. Britanski veleposlanik v ZN David Hannay je po sestanku dejal, da so poročila, s katerimi jih je seznanil Blix »zaskrbljujoča«.

Britanski neodvisni časopis pa je v petek objavil dve fotografiji, za kateri trdi, da sta satelitska posnetka tovarn v Severni Koreji, s katerih je mogoče sklepati, da ima Pjongjang tovarne v katerih izdeluje jedrsko orožje.

Teško je reči, kaj je res in kaj ne, dejstvo pa je, da se je Zahod v prizadevanjih za odpravo komunističnih režimov v svetu spustil na precej spolzka tla, zato da bo moral v prihodnje ravnati previdneje, da ne bi ogrozil labilnega svetovnega ravnovesja sil in miru.

Milos Ekar

Ameriške vojaške enote v Južni Koreji in Tihem oceanu

Vsi ameriški vojaki v J. Koreji: **34.830**
od tega:
pehota: **25.316**
mornarica: **315**
marinci: **59**
letalstvo: **9.140**

Mornariške enote v Pacifiku
I. mornariška izvidniška enota
- v oporišču Pendleton, CA
III. mornariška izvidniška enota
- Okinawa, Japonska

Tihomorske letalske enote:

5. enota - Japonska
7. enota - Koreja
11. enota - Aljaska
13. enota - Guam

Poveljstva področnih enot
Vojska ZDA na Japonskem - Yakota AB
Vojska ZDA v Koreji - Seul
Enote za posebne naloge v Tihem oceanu - Havaji
Poveljstvo za Aljasko

Ameriške enote v Tihem oceanu: **345.500**

25. pehotna divizija Havaji
ameriška vojska na Japonskem
ameriška enota ABK za Tihi ocean
6. pehotna divizija - Aljaska
IX. korpus - Havaji

Ameriško tihomorsko ladjevje:

Tretja flota - San Diego
Sedma flota - Yokosuka, Japonska

Viri: Collier's Encyclopedia, Random House Encyclopedia

AP/Tom Holmes

O severnokorejski jedrski bombi so prvi spregovorili ruski mediji

Najbrz ni naključje, da so prav Rusi leta 1990 opozorili svet na povezavo med gradnjo jedrske elektrarne v Shinpoju na vzhodni obali in možnostjo, da se režim v Pjongjangu pripravlja na izdelavo jedrskega orožja. Rusi so kot nekdanji tesni zavezniki Severne Koreje zagotovo imeli dovolj zanesljive podatke o tem, kaj se v državi dogaja, tako da izjave niso bile le ugibanje. Poleg tega so po razpadu SZ in vzpostavitvi »toplesih« stikov z Zahodom najbrz tudi na ta način skušali dokazati odločnost, da krenejo v novo smer.

Sčasno so se pričela prizadevanja mednarodne skupnosti za odprtejšo politiko Severa do omenjenega vprašanja. Najbolj se je za to zavzemala Ju-

zna Koreja, ki ji ob vse bolj obetavnih gospodarskih uspehih prav gotovo ni do se ene uničujoče vojne.

Toda režim ostarelega »ljubljenega vodje« Kim Il Sunga, ki naj bi ga po najnovejših vesteh kmalu nasledil sin Kim Il Jong, ki ima prek petdeset let, je za zdaj ostal precej nenaklonjen takim poskusom. Se več, bolj ko so pritiskali nanj, bolj bojevitost so bili njegovi odzivi. Ob zadnji in doslej najhujsi zaostritvi odnosov med Severno in Južno Korejo oziroma Zahodom so, po poročilih obrambnega ministrstva v Seulu, v Pjongjangu razglasili popolno pripravljenost skoraj dvomilijonske armade. (Seul ima na razpolago 650.000 vojakov). (M.E.)

Začetki korejske vojne

Ko se je skupaj z drugo svetovno vojno končala tudi japonska okupacija, so Korejo razdelili po 38. vzporedniku. Severni del je prišel pod sovjetski vpliv, južni pod ameriškega. 25. junija 1950 so severnokorejske enote prodrle prek južne meje.

MANDŽURIJA

26. november 1950. Kitajski komunisti so prestopili mejo Mandžurije.

Vojna se začne

25. junij 1950, 38. vzporednik. Prvi severnokorejski napad: 540 slabo oboroženih ameriških vojakov se je vkopalo. Nasproti jim je stalo 90 tisoč mož, opremljenih s sovjetskimi tanki.

5. september 1950, obrambna črta Pusan.

Največje napredovanje severnokorejskih sil. Severnokorejske enote so se prebile vzdolž vzhodne obale, opustošile Pohang in začele oblegati Jongčon. Grozila je nevarnost, da obidejo Taegu in izvedejo napad na Pusan, kar jim je ameriška vojska preprečila. Novega nevarnega pritiska Severni Korejci niso več zmogli.

15. september 1950, Inčon.

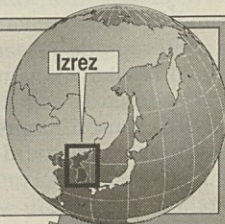
Enote ZN so se izkrcale v pristanišču blizu Seula ter se prebile med korejskimi četami okrog Pusanu in vojsko na severu. Prestopile so 38. vzporednik in napredovale proti reki Jalu.

Od decembra 1950 do aprila 1951.

Umik mednarodnih sil z območja in utrditev obrambne črte ob 38. vzporedniku.

Od junija do septembra 1950, obrambna črta Pusan.

Enote ZN so branile položaje severno in zahodno od Taega, 80 kilometrov oddaljenega od Pusanu, kjer so medtem pripadniki ameriške vojske strnili in okrepli vrste, ki so prej prestregle glavni sunek napada.

60 milj
60 km

Japonsko morje

AP

ZDA / KOREJA NI BOSNA

Ameriško vplivno področje je v Aziji natančno določeno

Spor s Severno Korejo ogroža mir v Aziji in na vsem svetu

WASHINGTON - Če bo Severna Koreja s svojimi jedrskimi apetiti in z nepredvidljivostjo najbolj sprevržene diktature tega sveta se naprej ogrozila Azijo, bodo kaznovanje najverjetneje vodile Združene države Amerike.

Bosne in Hercegovine so se v Washingtonu lotili sele po dolgotrajnem oklevanju, saj je ameriška javnost položaj na območju nekdanje Jugoslavije dolgo razumela kot povsem evropski problem. Američani se po ponesrečenem poskusu ločitve človekoljubnih idealov in politike v Somali umikajo z največjo možno hitrostjo. Na korejskem polotoku, kjer so v začetku pedesetih let že vodili vojno proti komu-

nizmu, pa se Američani ne bodo mogli izogniti odgovornosti za območno varnost, naj si Clintonova vlada, ki ni naklonjena vojaškim posredovanjem, se tako želi miru. »Veliki vodja« Kim Il Sung, ki ga Američani poznajo se iz korejske vojne, je postavil na kocko jedrsko bombo in ameriške varnostne pogodbe v tem delu Azije in na vsem svetu, saj bi v morebitnem spopadu sosednja Kitajska na eni in ZDA na drugi nikakor ne mogli ostati nevtralni, prav tako pa je vprašljivo, kako bi v tem skrajnem primeru ravnala nekdanja severnokorejska zaveznica Rusija.

Če bo severnokorejska vojska napadla Južno Korejo, kot že nekaj časa gro-

zijo v Pjongjangu, bodo morali Američani zasciti svojo tesno zaveznico in nekaj manj kot 40.000 svojih vojakov, ki varujejo demokracijo južno od 38. vzporednika, čeprav so ameriške varnostne obveznosti v Aziji hudo zastarele in ne ustrezajo več političnim odnosom po koncu hladne vojne.

Brez severnokorejskega jedrskega upornitstva bi Clintonova administracija z že razvpito doktrino »usmerjene trgovine« zahtevala odpiranje japonskih trgov za ameriške izdelke in si razbijala glavo, kako naj pomaga Kitajcem združevati tržno gospodarstvo z osebnimi pravicami, ki jih pozna razviti Zahod. Zaradi Severne Koreje pa bo politika ZDA do azijske

se bolj zapletena kot doslej. S Kitajci in Japonci, s katerimi so se pravkar bolj ali manj ogorceno sprli zaradi trgovine in človekovih pravic, bodo morali poiskati skupen odgovor na severnokorejsko izzivanje. Zaradi domnevne jedrske bombe na korejskem polotoku in nepredvidljivega režima v Pjongjangu je azijska prihodnost se večja neznanica kot doslej. Poleg azijske pa tudi prihodnost vsega sveta - zaradi nevarnosti jedrskih zapletov in morebitne nestabilnosti območja, ki naj bi, po napovedih strokovnjakov, v naslednjih desetletjih s svojo osupljivo gospodarsko rastjo poganjal napredek vsega planeta.

Barbara Kramzar

VPRAŠANJA ZA DR. VEKOSLAVA GRMIČA

V drugem vidimo sovražnika

Slovenska politika je močna samo v »negaciji«

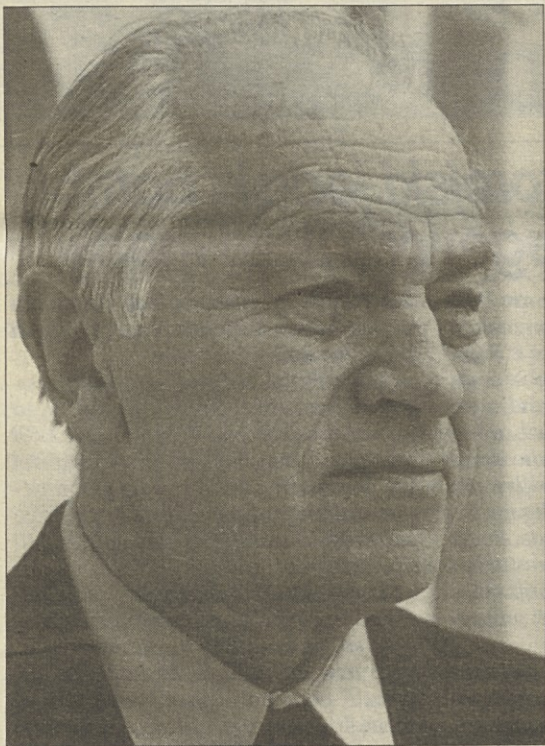
»Skof brez skofije« je ime, ki se je v Mariboru oprijelo naslovnega skofa prof. dr. Vekoslava Grmice. Na prireditvah poslušalci zmeraj radi prisluhnejo njegovim mislim. Pogosto ga vabijo na javne tribune, okrogle mize in podobne prireditve, da bi spregovoril o temah z različnih področij, predvsem morale in etike. Pri zgodovinskem društvu Maribor so ga tako zaprosili, naj pripravi predavanje o politiki in morali v perspektivi zgodovine, sedanjosti in prihodnosti.

Kako gledate na sedanjo slovensko politiko z vidika etike in morale?

Lahko zasledimo številne podobnosti med današnjo slovensko politiko in tisto pred nekaj desetletji. Slovenska politika je močna v negaciji in slabotna v afirmaciji. Lažje je pac kritizirati kot pa odločati in delati. Politiki morajo biti pripravljeni spoznati tudi svoje nepopolnosti.

V kolikšni meri je pri nasih politikah prisotna etičnost?

Tudi za uveljavljanje demokratičnih nacer je potreben čas. Politiki bodo morali spoznati, da je treba uravnotežiti njihovo prepiranje in voljo ljudstva. Imamo občutek, da za nekatere ni demokracije, če niso izvoljeni. Slisal sem celo izjavo vidnega politika, da bomo imeli pri nas demokracijo sele takrat, ko bo ljudstvo mislilo tako kot on.

Ali obstajajo v Sloveniji možnosti, da bi kdo uporabil skrajno sredstvo - državni udar?

Nimam vpogleda v službe, ki bi lahko kaj takega izvedle. Ko pa prebiram casopise, žal ugotavljam, da prevec govorijo o sovratstvu in diskvalifikacijah nasprotnikov. To poraja tudi nevarnost, da bi se nasilje pričelo uveljavljati v nasih medsebojnih odnosih. Otroška bolezen demokracije je, da se ne znamo demokratično obnasati. V nasprotno mislečem vidimo le sovražnika oziroma nekoga, ki nam je na poti, ne pa nekoga, ki ima dobre namene in ki ima lahko tudi boljše program.

Večkrat poudarjate, da se slovenska politika ni nicesar naučila iz zgodovine.

Slovenci živimo na koščku zemlje, ki je privlačen za sosedo, zlasti za severne in zahodne. Slovenski politiki morajo zato svojim državljanom zagotoviti takšno gospodarsko in socialno varnost, da bodo zadovoljni v državi in ne bodo nasedali vabam od zunaj. S sosedi se moramo povezovati, pri tem pa ne smemo pozabiti na previdnost in jim nasedati. Tujega kapitala v državo ne smemo puscati tako, da bomo nazadnje imeli Slovenijo brez Slovencev. Se zlasti na Stajerskem bi se morali zavdati, kdo nam je stregel po življenju.

Toda ali ni bozanstvo nove generacije - profit?

Ko bo slovenska politika resnejša, bodo tudi mladi druge gledali na politiko kot danes. Ne moremo pričakovati, da bodo imeli mladi veselje do politike, če bodo gledali samo zdrake. Mladi, ki so dostudirali, bi radi služili svoj kruh, cesar pa vsi ne morejo. Zato smo danes hujši materialisti kot v času vladavine, ki je izpostavljala materialistični duhovni nazor.

Kdo je kriv za takšno stanje: prejsnji ali sedanji režim?

Oba. Vsak nosi odgovornost za napake, ki jih je storil. Vidim pa, da so novi politiki srečni, ker se lahko sklicujejo na preteklost.

Janko Struc

NOVA DEJSTVA MINISTRA ZA OBRAMBO / TISKOVNA KONFERENCA

Vladna komisija raziskuje že pred meseci raziskano

Sodelovala sta tudi pripadnika Morisa Mitja Kunstelj in Vojko Smole

LJUBLJANA - Obrambni minister Janez Jansa je na včerajšnji tiskovni konferenci v prostorih nekdanje vojaške gimnazije za Bežigradom izrazil svojo skrb, da bo raziskovanje ozadja primera Smolnikar v javnosti kmalu »zvodeno, ne da bi bilo dokončno pojasnjeno«.

»V tem primeru ne gre le za obrambno ministrstvo, ampak tudi za ministrstvo za notranje zadeve, ki je v zadnjem tednu številnim pripadnikom teritorialne obrambe in aktivnim vojaškim osebam, ki nimajo s tem nobene zveze, posiljalo vabila na zaslišanje o odvzemu prostosti Milana Smolnikarja,« je dejal Jansa. Dodal je tudi, da ministrstvo za notranje zadeve nima zakonitih pooblastil, da bi se ukvarjalo z obveščevalno ali protiobveščevalno službo na tujih tleh, kaj sele v lastni državi. Prav to pa je počel njihov svetovalec Drago Kos, ki je skupaj s Smolnikarjem za sodelovanje hotel pridobiti Mitjo Kunstlja. Zato je obrambno ministrstvo zoper Kosa že vložilo kazensko ovadbo. Na nezakonite postopke pripadnikov organov notranjega ministrstva je Jansa večkrat, tudi pisno, opozoril Janeza Drnovskega.

Janez Jansa je zelel pojasniti nekaj nejasnosti, ki se po njegovem mnenju pojavljajo v javnosti. Dejal je, da so Smolnikarja aretirale pooblašcene uradne osebe, ki imajo za to vse pristojnosti, če dvomijo o njegovi dejavnosti. Smolnikar je »nekaj busk po glavi dobil zato, ker se je iztrgal iz rok pooblaščenim osebam in se zaletel v drevo«.

O predlogu predsednika vlade o njegovem od-

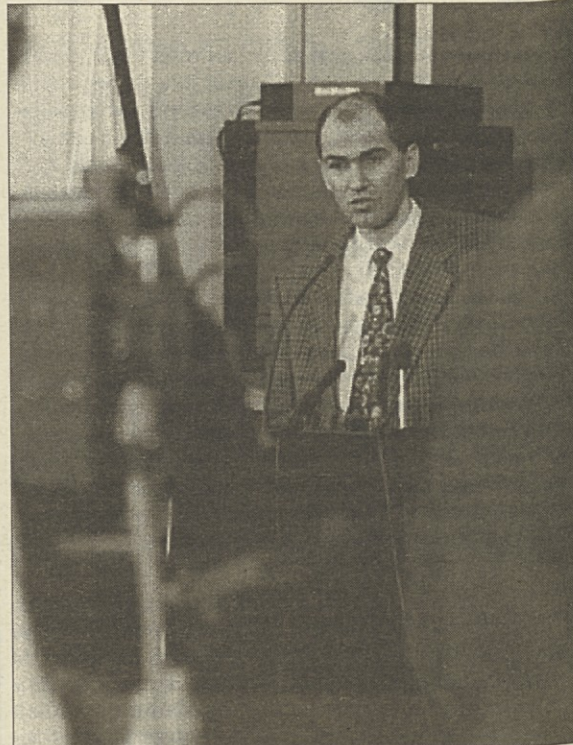
stopu pa je Jansa dejal, da gre za politično motivirano odločitev, saj mu je menda dr. Drnovšek sam dejal, da je »razmerje sil pac taksno, da mora to storiti«. Dejal je se, da je slovenska vojska depolitizirana in da bo pac čakala ter spoštovala vsako odločitev parlamenta.

Potem ko je Janez Jansa novinarjem predvajal dva posnetka pogovorov med Milanom Smolnikarjem, Dragom Kosom in Mitjo Kunstljem, je zapustil dvorano, vanjo pa sta prisla pripadnika specialne enote Moris Mitja Kunstelj in Vojko Smole. Povedala sta, da ju je Smolnikar skušal pridobi-

ti za sodelovanje, ker so bili skupaj v enotah Morisa. Ze od začetka pa sta o svojih stikih z njim obveščala varnostne organe in pisala poročila. Smolnikar jima je obljubljal službo in dobro plačo, saj naj bi bila organizacija, za katero je delal, »politično in finančno izredno močna«.

Ta organizacija je nacrtovala »Jansev odstrel v marcu, saj je vsem napoti, na njegovo mesto pa naj bi prišel nekdo, ki je lojalen predsedniku Kucanu«. Imela sta tudi stike z drugimi Smolnikarjevimi sodelavci, vendar večino poznata le po imenih. Kunstelj je ob tem povedal, da je »v osebi, ki se je predstavljala za Marjana, prepoznal Milana Zorca, svetovalca za varnost v kabinetu predsednika Kucana«.

Anita Zmahar

Janša: »Akcija je bila upravičena.« (Foto: S. Živulovič B+D)

Narodni demokrati so krščanskim demokratom zagrozili z izstopom iz SKD

LJUBLJANA - Svet narodnih demokratov je s včerajšnjega zasedanja poslal sporočilo, v katerem sporoča javnosti svoje sklepe. Zahtevajo, da krščanski demokrati od predsednika Vlade Janeza Drnovskega ultimativno zahtevajo umik predloga za zamenjavo ministra Janeza Janše, dokler ne bo opravljena vsestranska in postena preiskava okoliščin in ozadja dejanj, ki so bila povod za predlog predsednika vlade. V nasprotnem primeru zahtevajo, da krščanski demokrati nepreklicno izstopijo iz vladne koalicije. S svojo nepristnostjo na ponedeljkovi seji državnega zbora morajo poslanci SKD skušati preprečiti glasovanje o razresitvi ministra Janše. Narodni demokrati bodo v primeru, da krščanski demokrati ne bodo upoštevali njihovih zahtev, predlagali sklic izrednega kongresa v najkrajšem možnem času in svoj izstop izstop iz stranke SKD. Narodni demokrati zahtevajo, da se od besed takoj preide k dejanjem in da se vzpostavijo temelji za takojšen začetek najtesnejšega skupnega sodelovanja vseh desnih

demokratičnih strank. Vsem članom SKD priporočajo, da se v ponedeljek popoldne udeležijo zborovanja pred slovenskim parlamentom, ce bo opravljena seja državnega zbora za razrešitev ministra Janše. V imenu Zelenih Slovenije se je oglašil tudi Vane Gosnik, ces da je zahteva za razrešitev Janše »prvovrsten politični cinizem in izraz brezmejne pohlepa po totalni oblasti«. Ce dogodka v Depali vasi ne bodo podrobno razjasnili za to pristojni pravosodni organi, bo razrešitev dokaz, da gre za »skrajno brutalen politični obračun.«

Vso podporo ministru Jansi je dalo tudi Združenje lastnikov razlaščenega premoženja (ZLRP), ki v njem vidi enega najpomembnejših tvorcev slovenske pomladi. Zahvaljujejo se za Jansevo podporo, ki jo je po njihovem vedno izkazoval krivično obsojenim in oropanim. Zaradi tega podpirajo Jansev »nesebični boj za dokočno prekinitev z nekdanjo totalitarnostno navezo«.

Dragica Heric

VELENJE / SDSS

Podpisali izjavo v podporo Janši

Vse prisotne so povabili na ponedeljkov shod pred parlament

VELENJE - Z odhodom Janše bo tudi konec demokracije v Sloveniji. Tako nekako je včeraj v velenjskem gasilskem domu izzvenel najavljen pogovor o Partnerstvu za mir in lokalni samoupravi, ki pa se pri obeh temah ni dosti zadrževal. Tudi napovedanih gostov - Janeza Janše in Jozeta Pučnika - v Velenje včeraj ni bilo.

Ker so se pogovora udeležili predvsem člani SDSS in njeni simpatizerji, je beseda tekla o predlogu za zamenjavo ministra Janše. Člani vodstva stranke, med njimi tudi tajnik Branko Grims in predsednik strokovnega sveta SDSS ter vodja kabineta obrambnega ministra Milan Zver, so izrazili prepričanje, da so v ozadju Janševe zamenjave

politični interesi, ki želijo restavrirati star politični režim. Ministrova zamenjava, je dejal Zver, pomeni tudi konec obdobja prehoda v demokratično družbo, v čemer Slovenija ni nikakršna posebnost, saj naj bi do podobnih procesov prihajalo v mnogih nekdanjih socialističnih deželah. V pogovoru so napovedali, da bo v ponedeljek pred slovenskim parlamentom spontan shod v podporo Janezu Janši, in pozvali prisotne, da se ga udeležijo. Milan Zver pa je se dodal, da zbora ne pripravljajo socialdemokrati in da naj se ga ljudje udeležijo na lastno pobudo. Ob koncu pogovora so mnogi podpisali se posebno izjavo v podporo Janezu Janši.

Brane Piano

ZDRUŽENJE »SEVER« / USTANOVITEV REGIJSKEGA ODBORA

Povabljeni so vsi veterani vojne

NOVO MESTO - V lanskem poletju so pripadniki manevrske strukture narodne zascite iz organov za notranje zadeve RS imenovali iniciativni odbor za ustanovitev združenja, ki bi povezovalo vse pripadnike aktivnega in rezervnega sestava organov za notranje zadeve, upokojene in bivše aktivne delavce ter pripadnike rezervnega sestava organov za NZ.

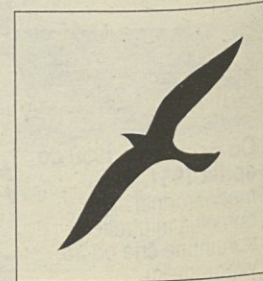
Ti so sodelovali pri aktivnostih, ki so jih organizirali za notranje zadeve v času od 1. decembra leta 1989 do 26. oktobra 1991 leta izvajali za zascito demokratičnih procesov v Sloveniji. V svoje združenje bodo povabili tudi druge državljane, ki so v tem času s svojimi dejanji na kakršenkoli način po-

magali policistom in drugim delavcem organov za notranje zadeve ter kot castne člane pripadnike mejnih in varnostnih organov sosednjih držav, ki so med desetdnevno vojno v Sloveniji nesebično pomagali slovenskim policistom in vojakom teritorialne obrambe.

Združenje Sever so po imenovali po znani akciji slovenske milice za preprečitev mitinga resnice 1. decembra 1989 v Ljubljani, pripravili pa na včerajšnji dan, ker po besedah predsednika Združenja Davorina Bratusa, niso zeleli, da bi ta datum spominjal na katerikoli dogodek v naši preteklosti.

Sicer pa je bilo na ustanovni skupščini prisotnih 120 delegatov iz enajstih

regijskih združenj. Predsednik Združenja je postal visji inšpektor v MNZ Ljubljana Davorin Bratus, podpredsednik Alojz Fli-sar iz UNZ Murska Sobota, sekretar pa Franc Bevc iz MNZ. Prapor združenja bo imela specialna enota MNZ. V sklopu spremljanja prireditve so v zavarovalnici Tilie pripravili razstavo 120 fotografij, ki prikazujejo akcije policistov v desetdnevni vojni. (J. Z.)

ŠOLSTVO / PRVI SEMINAR O POUKU ZGODOVINE V MANJŠINSKI ŠOLI

Profesorji zgodovine, združite se (na seminarju...)

ZGODOVINA V ŠOLI

Pogledi na zgodovino so lahko različni. Reku, da je zgodovina »magistra vitae«, je Henry Ford oponiral svoj znameniti »History is bunk«, zgodovina, to so prazne marnje. Oscar Wilde je zapisal sledeče: »Edino dolžnost, ki jo imamo do zgodovine, je ta, da jo znova napišemo.«

Ko jim je dano, vodijo različni pogledi v razpravo, v soočanje, pogosto v polemiko. Iz njih izvira plodna živahnost, nasprotje usedlinam miselnih kalupov.

Razprava in soočanje vodita torej k razmisleku. Če ju ni, je razmišljanje oteženo.

Pred desetimi dnevi so se v Devinu na takem skupinskem razmišljanju srečali profesorji zgodovine slovenskih nižjih in višjih srednjih sol v Italiji. Tema srečanja-seminarja (pouk zgodovine v manjšinski soli) je bila aktualna, v mnogem izzi-valna, predvsem pa nova. Slovenskim profesorjem zgodovine namreč doslej ni bila dana možnost, da bi se med sabo skupno porazgovorili o vprašanjih, ki jih najbolj žulijo in ki se jim najbolj pogosto zastavljajo ob poučevanju. O poteku seminarja, o temah, ki so jih na njem obravnavali, in o sklepih, ki so iz njega izšli, smo se pogovorili z vodjo seminarja, profesorico zgodovine na klasičnem liceju Franceta Prešerna v Trstu Marto Ivašič.

Seminar za profesorje zgodovine slovenskih srednjih sol predstavlja novost v zamejskem šolskem življenju...

»Vsekakor. To je bil prvi seminar o pouku zgodovine v naših solah, medtem ko so nasprotno že leta zelo utečeni in običajni tečaji za slaviste in za naravoslovce. Ze pred leti smo večkrat uradno vložili prošnje na različne strani, da bi tudi pouku zgodovine, ki je tako kocljiv, izpostavljen in problematičen, posvetili pozornost, a nam do tega seminarja ni uspelo. Edino Sindikat slovenske sole je dal pred leti pobudo za nekatera srečanja bodisi o didaktiki zgodovine bodisi o vprašanju učenikov. Tokrat je pa končno prislo do "srečanja" med željami in zavzetostjo posameznikov-profesorjev in institucijo, v tem primeru zavod IRRSAE, ki je sprejel v svoj letni načrt to pobudo.«

Kako je bil seminar zamisljen?

Pobuda je bila zamisljena tako, da bi posvetili v jutranjem delu večjo pozornost nekaterim teoretičnim vprašanjem in nacelnim dilemam. To sta prvi dan zaobjeli predavanji akademikov, najprej profesorja Fulvia Salimbenija s Pedagoske fakultete v Trstu, ki je pri zavodu IRRSAE naše dezele odgovoren za širši projekt Didaktika zgodovine v prostoru Alpe Jadran, v katerega je bil uvrščen tudi nas seminar, za njim je pa spregovoril profesor Peter Vodopivec s Filozofske fakultete v Ljubljani, ki je predsednik republiške maturitetne komisije za zgodovino pri Ministrstvu za solstvo Republike Slovenije.«

»Naslednje jutro smo imeli študijsko srečanje, na katerega smo povabili ljudi, ki sicer ne poučujejo, a delajo vendar na šolskem področju. To sta bila oba pedagoska svetovalca, prof. Duja za slovenske sole na Trzaskem in prof. Serra, svetovalka

ru nacionalnega na našem območju to med drugim pomeni, da ne moremo začeti z zgodovinsko obravnavo ne od leta 45 dalje, niti ne od recimo leta 41 dalje, pa niti ne od leta 22 dalje, ampak da je treba seči do tiste točke, kjer so pač korenine tega zgodovinskega dogajanja.«

Do kod, torej?

»To je nekje do srede prejšnjega stoletja. Drugače zapademo v lazi, ali pa vsaj v polresnice, kar je navsezadnje enako, če ze ne se hujše. Konec koncev manjšine ne gre izrabljati v kaksne druge namene. Obravnava manjšinskega vprašanja je lahko namenjena le želji po ohranitvi in razvoju te manjšine.«

Je treba torej pouk zgodovine za ta naš prostor na novo napisati?

»O tem smo mnogo razpravljali oba dneva. Nacionalno vprašanje je bilo v ospredju srečanja, prav tako kot vprašanje razmerja med nacionalnim in državljanskim momentom, med identiteto, ki naj jo ponuja tudi pouk zgodovine, in pa nujnostjo po pluralizmu. Večkrat smo se dotaknili vprašanja, kako naj se v soli sreča tista institucionalna, uradna zgodovina, z zgodovinskim spominom, ki ga ima vsak izmed nas, ki ga imajo različne skupine. Vsak učenec sliši navsezadnje o zgodovini tudi mnogo doma, v svojem okolju. Jasno je, da v soli pri zgodovini ne gre prav nič poenostavljati stvari: otroci so že z majhnega vajeni doživljati to kompleksnost, zapletenost, tako okolja, v katerem živijo, kot njegove zgodovine. Zato pelje vsako poenostavljanje pri pouku zgodovine v slepo ulico. Mogoče se nam zdi, da bomo včasih pomagali dijakom, da bodo boljše razumeli stvari, če jih bo-

mo poenostavili, na koncu pa se izaze, da to ne pelje dalec.«

Katerih drugih vprašanj ste se dotaknili?

»Mnogo jih je bilo. Razumeti je treba, da je predstavljal seminar prvo priložnost, da se usedemo in o njih pogovorimo. Med vprašanji bi izpostavila dve. Najprej problem jezika.«

Kako je z jezikom pri pouku zgodovine?

»Učenci imajo mnogokrat velike težave pri razumevanju besedila učenika. Pouk zgodovine pa lahko pripomore k jezikovni vzgoji ne le v splošnem smislu, ampak prav z vidika zgodovino-pisja.«

Konkretno?

»Lahko pomaga pri odkrivanju, da imajo vse besede neko zgodovino za sabo; da ista beseda v različnih zgodovinskih obdobjih pomeni različno. Poudarjeno je bilo tudi, da je eden glavnih smislov zgodovine ta, da vzbudi v dijakih radovednost do teh argumentov, da morajo imeti tudi v soli priložnost, da te argumente doživljajo, da jih ne sprejemajo le asepticno, abstraktno, mrzlo in pasivno.«

Kako torej motivirati dijaka, da bo sledil pouku zgodovine?

»Tudi to je bil predmet razprave. Vprašali smo se, kako naj se odlocamo. Mnogokrat vidimo, da v razredu zelo vžgejo argumenti, ki niso v programu, ki niso tisti sistematični pregled politične in vojske ali tudi družbene zgodovine. Po drugi strani pa smo pri zgodovini vedno v stiski s časom, ne uspemo predelati marsičesa, kar bi v resnici morali. Tako se znajdemo v dilemi, ali naj pri pouku damo prostor temam in načinu dela, ki sicer vzbudijo veliko pozornost in bolj živ odnos do zgodovine, ali pa naj

se držimo programa. Eno glavnih vprašanj je bilo prav to: kako odbirat teme?«

Kako je bil zasnovan popoldanski del?

»Popoldanski del je bil namenjen obravnavi nekaterih izkušenj iz vsakdanjega dela v razredu. Prvotni načrt seminarja je predvideval predstavitev

prešli na obravnavanje vprašanja, zakaj živijo tukaj ljudje različnih dialektov, različnega izvora, različne kulture. Postopoma so se otroci srečali tudi z vprašanjem, kako se je razvijalo to naše območje skozi zgodovino. Učitelj Toplikar je tudi omenil nekatere težave, na katere so naleteli. Ko

da so takrat profesorski zbori nasprotovali prevajanju iz italijansčine. Posebno za zgodovino se je zdelo to neprimerno. Po drugi strani nekatere sole uporabljajo učenike iz Slovenije.«

So ti učbeniki uporabni za naše sole?

»Mislim, da so tako uporabni, kot italijanski. Na seminarju smo velikokrat spregovorili o vprašanjih ideologiziranega obravnavanja zgodovine in tudi o ideoloskih pritiskih. To je prislo bolj do izraza pri obravnavi pouka zgodovine v Sloveniji v povojnih letih in zlasti v sedemdesetih in v začetku osemdesetih let. Bolj v ozadju je ostala analiza, da je bilo podobno ideologiziranje in pritisk z drugimi sredstvi opazno tudi na Zahodu.«

Ste morda na seminarju sprejeli kake operativne sklepe?

»S seminarja je izšla zahteva, da bi ob rednem seminarju za slaviste in rednem seminarju za naravoslovce imeli vsako leto vsaj dva dni rednega seminarja za profesorje zgodovine. Vsi smo bili mnjenja, da je ta spomladanski čas malo primeren, se posebej letos, ob tako nerednem pouku. Nekateri profesorji so se udeležili seminarja na svoj prosti dan, nekateri niso prisli, nekaterim so ravnatelji onemogocili sodelovanje, moram pa omeniti tudi, da je na neki nižji srednji soli na Trzaskem ravnatelj dva dni stopil v razred, da je lahko stirim profesorjem zgodovine s te sole omogočil udeležbo na seminarju.«

In drugi sklepi?

»Ti zadevajo učno gradivo. Iz Slovenije ne dobivamo rednih informacij o pobudah za solnike v zvezi s poukom zgodovine, velikokrat pa tudi ne dobivamo gradiva, ki se v Sloveniji tiska ali pripravlja. To gradivo velikokrat pripravi Zavod za solstvo in ni v prodaji. Delijo ga naravnost solam: včasih gre za tiskano gradivo, včasih za prosojnice ali za videoposnetke. Mi tega gradiva ne dobivamo, ker nismo vključeni v mrežo sol, za katere skrbi Zavod za solstvo Republike Slovenije. V dogovoru s pedagoskim svetovalcem Dujačem smo se enkrat pozvali Zavod, da bi dobivali - če ze ne gradivo - pa vsaj informacijo, da je gradivo izšlo. Iz tega je izšel tudi predlog, da bi tu pri nas ustanovili center o pouku zgodovine, ki bi zbiral tako objavljeno kot tudi neobjavljeno gradivo, ki nastaja na solah. To bi bile na primer učne ure, delovni listi, teksti, različne stvari, s katerimi bi si lahko profesorji zgodovine pomagali pri pripravi pouka.«

Pogovarjal se je Marjan Kemperle

Profesorica zgodovine Marta Ivašič

vrste konkretnih izkušenj: učnih ur, delovnih gradiv, pobud na solah, a nam to ni uspelo popolnoma. Oba popoldneva pa sta vsekakor nudila priložnost za globljo razpravo med nami.«

Bi lahko omenili konkretno izkušnjo, ki je bila iznešena na seminarju?

»Seveda. Iznesel jo je učitelj Gianni Toplikar, ki poučuje v italijanski osnovni soli v Trziču. Ta sola ze dolgo let sodeluje s slovensko osnovno solo iz Gorice Oton Zupancič. Sodelovanje se je začelo s primerjanjem iger iz različnih okolij; od tega so

je bilo sodelovanje ze utečeno, so se znašli pred nastajajočimi konflikti med otroki. V določenem trenutku so ugotovili, da so se slovenski otroci cutili prizadete, ker so jim italijanski otroci pravili nekako anonimno enostavno "gli sloveni". S takim poimenovanjem so se cutili negativno označene. Pomembnoipa je bilo, da so napetost premostili: otroci so sami med sabo spregovorili naravnost o tem vprašanju, večkrat so se srečali, si dopisovali in izmenjavali gradivo. Iz tega je nastalo dvojezično gradivo, iz katerega je mogoče dobiti nove spodbude.«

In drugo pomembno vprašanje, o katerem ste spregovorili?

»Prof. Duja je načel vprašanje učenikov. To je zgoca tema, ki profesorje zgodovine se posebej zmeraj zaposluje, ker smo prepričani, da moramo vlagati preveliko napora v pouk prav zaradi tega, ker nimamo primerne učbenika.«

Bi lahko spet omenili konkreten primer?

»Nekateri učbeniki, ki so izšli pred desetimi ali 15 leti za zadnje tri razrede višjih srednjih sol, so enostavno prevod starejšega italijanskega učbenika Morgen, kateremu so bila na koncu dodana poglavja za slovensko in jugoslovansko zgodovino. Po zelo razširjenem mnenju profesorjev je ta učenik malo uporaben. Zastavlja se vprašanje, zakaj je bil ta učenik izbran za prevajanje. Vem,

Profesorji zgodovine so se zbrali na seminarju v dvorani Fantov izpod Grmade v Devinu (foto Sergio Ferrari/KROMA)

ITALIJANSKI VOLILCI BODO DANES IN JUTRI NA OSNOVI NOVE ZAKONODAJE

Prehod v drugo

RIM - Silvio Berlusconi je skrbno pocesan in nalcen, v temni obleki in modri srjaci sedel v studio in se postavil pred kamere. Vse je bilo nared za oddajo, eno od tistih, ki jih je rimska zasebna televizij-ska postaja GBR posvetila volitvam. »Njegovo oddaj-nistvo« je bilo mirno in na-smevano. Zapletlo pa se je, ko so v studiju prizgali luci. Bilo je pretoplo, svetloba

je odigral elektronski me-dij, je se tem bolj paradok-salno dejstvo, da se je po vsebini in tonih volilna kampanja zgledovala po drugi, ko se televizija v Ita-liji se ni niti rodila in ko so bili prizorišče političnih - predvsem verbalnih, a tudi drugačnih spopadov - trgi in ulice. Kot v filmu, ko veter začne obračati nazaj koledarske strani, je bilo slišati o nevarnosti diktatu-

in ostrina verbalnih spopa-dov spominjajo na leto 1948,« je izjavil ugledni italijanski novinar Enzo Biagi, »vendar je med prvi-mi povojnimi leti in da-našnje stvarnostjo bistvena razlika: tedaj je tekmece, ki so se pomerili na tistih prelomnih volitvah, nav-dihoval ideal. Danes so pistole nabite z govnom.«

Ostrina spopada - h ka-teremu je prispeval zlasti desni kartel - je predvsem odraz dejstva, da je Italija na sredi brvi, ki čez moč-virje vodi od prve k drugi republiki. Volilni zakon, s katerim bodo italijanski volilci danes in jutri izvoli-li novi parlament, je zna-ci-len izraz te dvojnosti. Res je, da gre za pravila, ki slo-nijo pretežno na večin-skem principu (tri cetrtine poslancev in senatorjev bodo izvoljene v večinskih enomandatnih okrožjih), vendar ohranjajo tudi pro-porcno korekturo (na ta način bo izvoljena četrtina senatorjev in poslancev). Tako zasnovan zakon je povzročil protisloven pojav: po eni strani je frag-mentiral politične sile, po drugi pa med sabo sprte si-le silil v nehomogene koa-licije, ker je samo povezo-vanje jamstvo za uspeh v večinskem delu. Najbolj izrazit primer nehomogene koalicije je prav desni kar-tel, kjer so se skrajno desno Nacionalno zavezništvo, Berlusconijska Forza Italia in Severna liga Umberta Bossija povezale v zave-zništvo, vendar so se začele ze dan po podpisu dogo-vora med seboj obdelovati s prav tolikšno virulenco, kot je tista, s katero napa-dajo tekmece. V ostalih dveh kartelih - sredin-skem, ki združuje Ljudsko stranko in Segnijske pakti-ste, ter v levem, v katerem sodeluje osem komponent od krščanskih socialcev do Stranke komunistične pre-nove - je klima bolj umirje-na, odnosi med partnerji pa vsekakor tudi v teh pri-merih niso idilični.

Ce je volilni zakon na pol poti med prvo repu-bliko (proporcni sistem je

zagotavljal strankam domi-nantno vlogo) in drugo (z večinskim sistemom naj bi volilci imeli več besede pri izbiri parlamentarcev in koalicije, ki naj bi vladala), je ustavna ureditev se krepko zakoreninjena v pr-

ma, na katerem temelji ita-lijanska ustava.

Zaradi tega je usoda Ita-lije tako nejasna, saj bo v veliki meri odvisno od te-ga, kdo bo zmagal, ali bo Italija nadaljevala plovbo proti prijaznejšemu bregu

zdravljenje italijanskega gospodarstva. In v tem je tudi srž spopada. Napred-no zavezništvo in sredin-ska koalicija sta se - razen tehničnih razlik in nekate-rih prijemov - v glavnem opredelili za kontinuiteto s

lijansko gospodarstvo, ne spremnila v smrtno bole-zen. Desničarski kartel pa je s Silviem Berlusconiem in s Severno ligo (tretji partner, Nacionalno zavez-nistvo ima nekoliko dru-gačne poglede) ponudil re-cept, ki se zgleduje po libe-rističnih prijemih bivšega ameriškega predsednika Ronalda Reagana in bivše britanske premierke Mar-gareth Thatcher. To poja-snjuje tudi, zakaj se je mi-lanski medijski magnat od-locil, da se iz podjetnika prelevi v politika, in kate-rih interesov je nosilec. Sil-vio Berlusconi je lastnik takega concerna (komer-cialne televizije, ki sloni na reklamnih zaslužkih), ki cveti, ko je notranja poraba na visku, medtem ko mora zagotoviti pas, ce je pov-praševanje na notranjem trgu manjše in je ves proiz-vodni napor usmerjen v iz-voz. S tega vidika je nosi-lec interesov tistih sil, ki so vladale Italiji v osemde-se-tih letih in so gradile politič-no in poslovno uspešno-st prav na porabi in na ilu-ziji, da so državna sredstva neomejena. In prav v tem je - paradoksalno - Ber-lusconi, ki je največja novost za italijansko politično sce-no, odraz tega, kar je bilo v starem sistemu najslabše.

Vprašanje, na katero bo do odgovorili prihodnji dnevi, je, ali mu bodo Ita-lijani nasledili.

Vojmir Tavčar

Solidarnost geslo levega kartela

V naprednem kartelu sodeluje osem politič-nih sil, ki so okoli nekaterih vprašanj znale poi-skati skupni imenoalec - glavno geslo je soli-darnost, v nekaterih gospodarskih pogledih pa se ločujejo. Med glavnimi programskimi predlo-gi so nadaljnja decentralizacija države z ovred-notenje vloge italijanskih dežel, zmanjšanje de-lovnega urnika za boj proti brezposelnosti, brez-plačne storitve v skrbstvu za najsibkejšo sloje, prevladujoča vloga državne sole ob zvišanju sol-ske obveznosti na 16 let. Na sliki lider DSL Achille Occhetto

premočna in preveč nepo-sredna. »Tako pa me že ne boste posneli,« je zagrmel Silvio Berlusconi in vstal, da bi odšel. Pomiril se je sele, ko je iz produkcijske-ga centra Fininvesta prišel mojster, ki je postavil luci tako, kot je vseh »Njegove-mu oddajnistvu«, in »omeh-cal« prerezko svetlobo, da ne bi preveč jasno pokazala gub na Berlusco-nijevem obrazu.

To je le obrobna epizo-da iz predvolilne kam-panje v Italiji, ki bo danes in jutri izbirala novi parla-ment in dejansko odločala, komu bo zaupala vladno krmilo. Vendar prav ta do-godek zgovorno prica, ko-liksno vlogo je v teh volit-vah odigrala televizija. Za-to Silvio Berlusconi, clo-vek, ki je v petnajstih letih zrasel iz lastnika skromne regionalne televizije v me-dijskega magnata, ki obvla-duje tri vsedržavne zaseb-ne mreže, ni mogel dovoli-ti, da bi mu nespreten teh-nik s prerezko lučjo pokva-ril videz uglajenega in vse-lej urejenega politika, ki politično kramo ponuja z istim nasmeskom in rek-lamnim pristopom kot prodajalec pralnih praskov ali mila.

Prav zaradi vloge, ki jo

re, ce bi se na volitvah uveljavila levica, ki tokrat sicer ni »jedla« otrok in grozila s kozaskimi horda-mi, ki naj bi napajale svoje sele, ko je iz produkcijske-ga centra Fininvesta prišel mojster, ki je postavil luci tako, kot je vseh »Njegove-mu oddajnistvu«, in »omeh-cal« prerezko svetlobo, da ne bi preveč jasno pokazala gub na Berlusco-nijevem obrazu.

Slovenska manjšina se prvič kolikor toliko enotno pred-stavlja na teh predčasnih parla-mentarnih volitvah. V mislih imamo predvsem zelo široko

podporo, ki jo uživata sloven-ska kandidata za senat Darko Bratina (na sliki levo) in za po-slansko zbornico Renato Kneipp (na sliki desno). Prvi kandidira v velikem narodno mešanem okrožju, ki sega od Milj v trzaski pokrajini do Be-neške Slovenije in Rezijske. Kneipp, ki se prvič pojavlja na političnem prizorišču, pa kan-didira v drugem trzaskem po-slanskem okrožju. Oba kandi-data sta izraz združenega na-prednega zavezništva.

Pogajanja za sklepanje volil-nih zavezništov so bila precej naporna. Na pogovorih za oblikovanje naprednega tabora je v začetku sodelovala tudi stranka Slovenske skupnosti,

ki je nato zapustila pogajalsko omizje. SSK je vsekakor nato sklenila, da volilno podpre Bratino in Kneippa, pa je v poslan-sko zbornico na kandidata Ljudske stranke Enza Bevilac-quo, ki kaže odprtost do manjšinske problematike.

Vsestranska podpora sloven-skima kandidata je prišla tudi iz vrst Slovenske kultur-no-gospodarske zveze, medtem ko je Svet slovenskih organiza-cij priporočil svojim članom, naj glasujejo po vesti. Za Brati-no in za Kneippa so se izrekle tudi mnoge organizacije slo-venske civilne družbe, začensi s kulturnimi društvi in organi-zacijami.

Trzaski Slovenci so podob-no enotnost dosegli tudi v dru-gem volilnem krogu za izvoli-tev župana Riccarda Illyja, ki je odraz odprtih in demokratič-

nih strank in družbenih kom-ponent. V ta okvir se uvršča tu-di nadstrankarska kandidatura uglednega profesorja, pisatelja in germanista Claudia Magrisa, ki uživa vsestransko podporo celotne slovenske manjšine.

Predvsem napredne sile in deloma Ljudska stranka so med to napeto volilno kam-panjo dosledno izpostavile vprašanja sožitja in pravice zaščite slovenske narodne sku-pnosti. Manjšina in njej nak-lonjene demokratične stranke pa niso nasedle politični kam-panji, ki so jo o teh vprašanjih skušale sprožiti nacionalistične in desničarsko usmerjene kom-pONENTE.

Sandor Tence

Desni kartel treh med sabo ostro skreganih zaveznikov

Desničarsko zavezništvo je med vsemi najbolj heterogeno in sprto. Nacionalno zavezništvo Gianfranca Finija (na sliki desno) in Severna liga Umberta Bossija (na sliki levo) med drugim nista predstavili sku-pnih kandidatov v enomandatnih okrožjih na Severu in tekmuje-ta med sabo, kdo bo prevladal. Pa tu-

di odnos med Ligo in Silviom Ber-lusconijem (v sredini) je vsej prej kot idiličen, saj je Bossi z interno okrožnico priporočil svojim so-mišljenikom naj ne podprejo Ber-lusconijevih ljudi. Forza Italia in liga se v gospodarstvu zgledujeta po Reaganovem liberizmu, medtem ko je Finijev pristop bolj etatističen.

vi republiki. Vse najpo-mebnejše državne ustano-ve (od Ustavnega sodišča do Visjega sodnega sveta, ki je samoupravno telo sodstva, nastevali pa bi la-hko se in se) so odraz pro-porcne volilne siste-

druge republike ali pa bo krmnar obrnil premec nazaj proti močvirju in sipinam prve. To je v zadnjih dneh prislo se najjasneje do izra-za v ekonomskih receptih, ki jih tekmece v volilnih programih ponujajo za

sanacijsko politiko, ki sta jo vodila prej Giuliano Amato in se zlasti sedanj-i premier Carlo Azeglio Ciampi. Počasno zdrav-ljenje ob previdnem dozi-ranju lečil, da bi se pljučni-ca, za katero boleha ita-

Centru se obeta pomembna vloga, če ne bo nihče dobil absolutne večine

Nosilni sili sredinskega zavezništva sta Ljudska stranka Mina Martinazzoli (levo), ki je prevzela na-sledstvo Krščanske demokracije, in paktisti Maria Segnija (desno). Pridružili pa so se jim se del repu-blikancev, del socialdemokratov in del liberalcev. Te-meljne postavke programa so neposredna volitev pre-miera in ovrednotenje vloge dežel, pokrajin in občin. Za rešitev problema brezposelnosti predlagajo zopet-no uvedbo vaještva, v skrbstvu pa mešani sistem te-meljnih javnih storitev in možnosti dopolnila z zava-rovanjem pri zasebnih družbah. V solstvu postavljajo na isto raven državno in zasebno solo, glede infor-macije pa zagovarjajo avtonomijo in pluralizem. V no-vem parlamentu jim je usojena pomembna vloga, ce na volitvah nihče ne bo dobil absolutne večine.

POLITIČNA PODPORA DARKU BRATINI IN RENATU KNEIPP

Precej enotna stališča slovenske manjšine

Slovenska manjšina se prvič kolikor toliko enotno pred-stavlja na teh predčasnih parla-mentarnih volitvah. V mislih imamo predvsem zelo široko

podporo, ki jo uživata sloven-ska kandidata za senat Darko Bratina (na sliki levo) in za po-slansko zbornico Renato Kneipp (na sliki desno). Prvi kandidira v velikem narodno mešanem okrožju, ki sega od Milj v trzaski pokrajini do Be-neške Slovenije in Rezijske. Kneipp, ki se prvič pojavlja na političnem prizorišču, pa kan-didira v drugem trzaskem po-slanskem okrožju. Oba kandi-data sta izraz združenega na-prednega zavezništva.

Pogajanja za sklepanje volil-nih zavezništov so bila precej naporna. Na pogovorih za oblikovanje naprednega tabora je v začetku sodelovala tudi stranka Slovenske skupnosti,

ki je nato zapustila pogajalsko omizje. SSK je vsekakor nato sklenila, da volilno podpre Bratino in Kneippa, pa je v poslan-sko zbornico na kandidata Ljudske stranke Enza Bevilac-quo, ki kaže odprtost do manjšinske problematike.

Vsestranska podpora sloven-skima kandidata je prišla tudi iz vrst Slovenske kultur-no-gospodarske zveze, medtem ko je Svet slovenskih organiza-cij priporočil svojim članom, naj glasujejo po vesti. Za Brati-no in za Kneippa so se izrekle tudi mnoge organizacije slo-venske civilne družbe, začensi s kulturnimi društvi in organi-zacijami.

Trzaski Slovenci so podob-no enotnost dosegli tudi v dru-gem volilnem krogu za izvoli-tev župana Riccarda Illyja, ki je odraz odprtih in demokratič-

nih strank in družbenih kom-ponent. V ta okvir se uvršča tu-di nadstrankarska kandidatura uglednega profesorja, pisatelja in germanista Claudia Magrisa, ki uživa vsestransko podporo celotne slovenske manjšine.

Predvsem napredne sile in deloma Ljudska stranka so med to napeto volilno kam-panjo dosledno izpostavile vprašanja sožitja in pravice zaščite slovenske narodne sku-pnosti. Manjšina in njej nak-lonjene demokratične stranke pa niso nasedle politični kam-panji, ki so jo o teh vprašanjih skušale sprožiti nacionalistične in desničarsko usmerjene kom-pONENTE.

Sandor Tence

**DANES
IN JUTRI
VOLITVE
V ITALIJI**

IZVOLILI 630 POSLANCEV IN 315 SENATORJEV

republika

Orkan podkupninske afere na italijanski politični sceni

Podkupninska afera, ki je zrušila prvo italijansko republiko in prispevala k predcasnemu koncu 11. zakonodajne dobe (trajala je komaj dve leti proti petim predvidenim) je bila tudi stalni spremljevalec celotne predvolilne kampanje. Ukrepi milanskega in drugih italijanskih tožilcev so ves čas kot Damoklejev meč viseli nad predvolilno tekmo in prizadeli sedaj eno, sedaj drugo politično skupino, izzivali proteste, obtožbe o komplotu in zakulisnem rovarjenju.

Se najbolj izpostavljen »radovednosti« milanske-

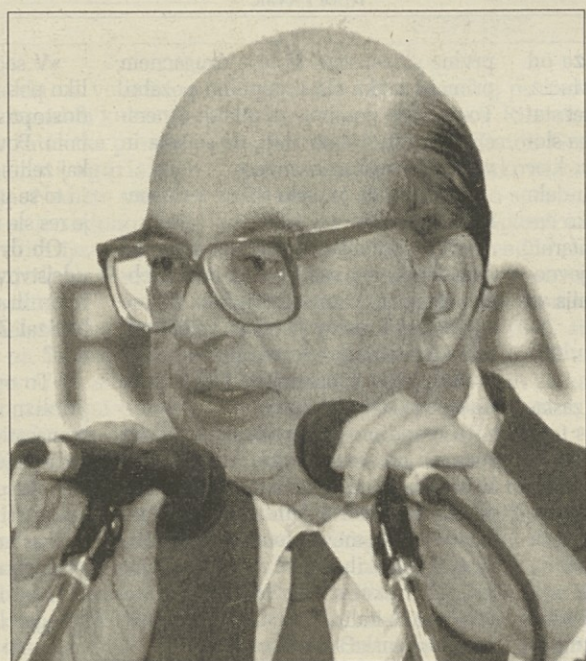
volilno tekmo med strankami. »Odločitev ni bila lahka,« je pojasnil novinarjem šef milanskega tožilstva Francesco Saverio Borrelli, »toda sodniki imamo čisto vest. Poleg tega pa smo že pred začetkom volilne kampanje pozvali stranke, naj ne kandidirajo ljudi, ki bi lahko imeli opravka s pravico.«

Prihodnji dnevi bodo pokazali, kako so ukrepi tožilcev vplivali na odločitve italijanskih volilcev. Dejstvo pa je vsekakor, da so bili sodniki - tudi proti lastni volji - tudi med predvo-

la v pravi vihar, ki je kot ekvatorski ciklon z orkansko močjo pometel po politični sceni in »odpihnil« ljudi, ki so se pred poldrugim letom vedrili in oblačili. Z odra se je moral umakniti socialistični tajnik Bettino Craxi, eden od najbolj znanih in vplivnih italijanskih politikov v zadnjih petnajstih letih. V zakulisje je bil prisiljen tajnik Krščanske demokracije Arnaldo Forlani, na zatožno klop so morali številni ministri. Socialistična stranka se je razbila in skoraj zginila, Krščanska demokracija je bila krepko redimenzionirana in morala se je spremeniti v Ljudsko stranko, da ne bi povsem zginila s politične scene. Se do včeraj nedotakljivi politiki so se morali odpovedati kandidaturi na volitvah (samo 35 odstotkov sedanjih parlamentarcev spet kandidira).

Milanski preiskovalni ciklon pa ni prizanesel niti gospodarskim krogom. V vrtincu so bila velika zasebna podjetja kot Fiat in Olivetti, dobesedno obglavljeni je bil menedžment državnih podjetij. In preiskave se ni konec, saj tožilstva skoraj vsak dan odkrivajo nove primere korupcije, nove smeri preiskave.

Podkupninska afera je prispevala h koreniti prenovi italijanske politične scene, obenem pa povzročila krizo tistih strank, ki so dominirale ves povojni čas. Ob krizi politike je sodstvo napolnilo nastalo praznino, kar je tudi odraz anomalije sedanjega italijanskega položaja. Tega se najbolj osveščeni sodniki zavedajo in zato trdijo, da se mora sodstvo spet postopno umakniti s proscenija v senco zakulisja. To bi bil znak vračanja k normalnosti. Toda vse kaže, da se za nekaj časa normalnost Italiji ni usojena. (vt)

Bivši predsednik vlade in socialistični lder Bettino Craxi

Podkupninska afera

Že dve leti je podkupninska afera v ospredju pozornosti. Med osumljenci je tudi pet bivših premierov in vodilne osebnosti največjih industrijskih podjetij, kot sta na primer Fiat in Olivetti. Afera zadeva plačevanje velikih zneskov politikom v zameno za ugodne pogoje. Del sredstev je šlo v blagajne posameznih strank, del pa v žepe politikov.

AP/Tom Holmes

Milan

- Središče vseh večjih preiskav
- Kraj prvih procesov
- 1.135 preiskovanih oseb
- 358 aretiranih

Drugi kraji, predvsem Rim, Benetke in Neapelj

- Več kot 1.500 preiskovanih oseb
- Med temi 255 od 630 poslancev*
- Med temi tudi 95 od 315 senatorjev*

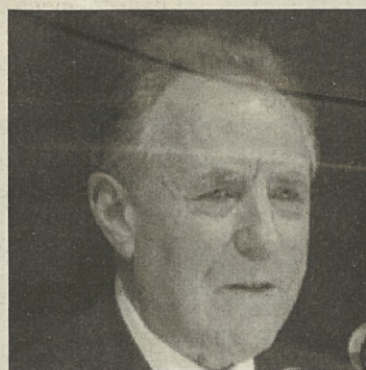
Skupno plačanih podkupnin:
Od 3 do 4 milijarde dolarjev

*vključno z 79 člani parlamenta iz Milana

Po lepih obljubah prihaja čas stvarnih gospodarskih izbir

Na voliščih se danes zbira gospodarsko ozivljajoca Italija. V razmaku med razpisom volilne preizkusnje in njenim današnjim potekom je krmar Ciampi (na sliki) v svojo vladno bilanco zapisal nedvomno več pozitivnih kot negativnih postavk. Tisto, kar se je se konec lanskega leta zdelo dalec, danes že trka na vrata, najzanesljivejši znak novega konjunktornega zagona pa je prav dejstvo, da niti groba volilna kampanja s presenetljivimi posegi sodstva in z vso negotovostjo za povolilni politični položaj niso pokvarili rezultatov, ki so se Carlu Azegliu Ciampiju uresničili prav v iztekajočih se tednih njegovega premierskega mandata. Predsednik vlade, ki je ves čas volilnega boja vztrajno ponavljal svojo pozicijo super partes, je na vse, tudi najbolj demagogske »recepte« za rešitev gospodarskih problemov odgovarjal z molkom, v zameno pa so zanj govorili uspehi privatizacijskih operacij, sorazmerno dobro obnašanje lire in umirjevanje inflacije, izvozni uspehi in z njimi preobrat v se lani izrazito rdeči plačilni bilanci. Na pasivni strani njegovega obračuna ostajata še dramatični problem nezaposlenosti in državna zadolžitev, vendar gre za postavki, ki ju bo moč odpraviti sele potem, ko bo proizvodni oziroma gospodarski zagon dodobra pooljil svoje mehanizme in pognal k visku krivuljo bruto domačega proizvoda.

Volilna tekma je sicer pokazala, da se primarne potrebe po sanaciji državnih računov zavedajo vsi kandidati za krmilo »druge republike«, vendar se s konkretnimi recepti niso ravno izkazali. Bolj kot konkret-

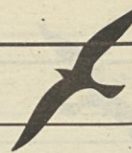
ne izbire, pri katerih so bili vsi po vrsti previdno približni, so jim bila pri srcu gesla, obljube o »preobratih« ali celo o čudežnih rešitvah problemov, ki državljanom ne dajo spati. »Milijon delovnih mest pripravi,« je obljubljal eden od kandidatov za premiera, drugi je vihral frazo o znižanju davčnega pritiska, tretji je napovedoval rešitev brezposelnosti z davki na finančne rente, četrti je zagotavljal okrepitev socialne varnosti in sanacijo javne zadolžitve v en mah, peti je neizvorno vlekkel na dan ekonomske modele drugih, uspešnejših evropskih partnerjev in se in se bi lahko nastevali. Globalnega, italijanski stvarnosti prilagojenega družbeno ekonomskega načrta pa nobenega.

Se nedolgo so volilne kampanje v Italiji, se posebej v južni, prinasale nenavadno delovno živahnost, odpirala so se gradbišča, montirali žerjavi, zaorali so buldožerji, polagali temeljni kamni. Komaj je bila volilna preizkusnja mimo, so deloviska utihnila, javna dela pa ostala komaj začeta ali ustavljena na polovici. To se leta 1994 k sreči ni po-

novilo, predvsem po zaslugi sodnikov, v zameno pa so Italijani prejeli obilico privlačno oblikovanih in skrbno izpisanih volilnih programov, optimistično uglasenih in z odgovorom na vsako, se tako zapleteno vprašanje. Obljube, svečane obveze in kak trd oreh, ki je kot po naključju ostal v ozadju. Sicer pa večja ali manjša strogost, pa čeprav razredčena, umirjena in predvsem s čim manj izpostavljeno ideološko opredelitvijo. Nemalo je poglavij, v katerih se posamezni programi sploh ne razlikujejo, tako da je celo težko razbrati njihovo avtorstvo.

Ne glede na volilne obljube, se Italiji počasi, počasi le odpira izhod iz recesijskega labirinta. Motor industrijskega sistema je pognal, proizvodnja raste, notranje povpraševanje se končno, čeprav previdno prebuja in tudi investicijam se obeta odjuga. Najslabše je mimo, kot vztrajno zagotavlja predsednik vlade Ciampi, toda kar je najvažnejše, je ugotovitev, da kriza in z njo poglobljanje zadolževanja podjetjem le ni izcrpala vseh življenjskih moči. To pa seveda se zdalec ne pomeni, da lahko Italija krizem rok caka na gospodarsko vstajenje: pozitivni konjunktorni ciklus, ki mu izvedenci napovedujejo triletno življenjsko dobo, je namreč ne bo resil strukturnih slabosti in neravnovesij. Te so torej dediscina, ki jo »prva republika« zapušča krmarjem svoje naslednice, krmarjem, ki jim za to gigantsko nalogo se tako položeni volilni programi zanesljivo ne bodo v nobeno pomoč.

Vlasta Bernard

LJUDJE IN KULTURA

KULTURNA DEJAVNOST SLOVENCEV V LAŠKEM

V Jadro se je ujel veter zagnanosti

Gorica leta 2001: velika priložnost in obveza za vse Slovence

Nobenega dvoma ni, da potreba in želja po kulturi znotraj naše narodnostne skupnosti rasteta vzporedno z vse večjimi težavami naših osrednjih kulturnih ustanov, ki so za svoje preživetje v zadnjem času izročene na milost in nemilost državnih sredin.

Takšno stanje se vsekakor odraža tudi v našem goriskem prostoru. Kaj storiti? Vsekakor ne nasesti limanicam viti-mizma in malodusja. Poiskati je treba v nas samih dovolj energije in takšnih idej, da bi se glede na nastali položaj vendarle izraziteje kulturno oplemenitili in si začrtali smernice srednjeročnega dometa. Goriska specifična s svojo bogato zgodovinsko preteklostjo

nam mora biti za vodilo, ustvarjalnost, ki naj raste v nas samih, pa obveza. Takšno razmišljanje pa mora upoštevati stvarnost okoli nas, ob nespornem dejstvu, da živimo ob meji in v prepricanju, da nas vendarle ni tako malo.

Ce bomo znali primerno udeležiti zgornje misli, potem ni nobenega strahu, da bi kulturno obubožali ali pa da bi se predali dolocnemu malodusju, ki se je mogoče že prikradlo med nas, nikakor pa ne sme postati alibi za množično pasivnost.

Gorica leta 2001. Tisoč let naše zgodovine: kot Slovenci te priložnosti ne smemo zamuditi. Z delom pa je treba začeti že danes.

Rudi Pavšič

Nobena novost ni, če zapisemo, da kulturna društva predstavljajo tudi na Goriskem bogastvo, ki je vredno in potrebno vsega spoštovanja. Večkrat se primeri, da dejavnost teh društev poteka daleč od zarometov javnosti in o njej izvemo le ob določenih priložnostih.

Takšen je tudi primer kulturne organiziranosti Slovencev v Laškem, ki sodi med tista območja, ki jih označujemo za »si-va«, četudi bi jih morali zaradi delavnosti in prizadevnosti nekaterih posameznikov označevati povsem drugače.

Kulturno društvo Jadro, ki je v zadnjih letih postalo prava kulturna gonilna sila med Slovenci na Trziskem, so ustanovili pred sedmimi leti predvsem iz potrebe, da bi v Laškem nadaljevali s skoraj stoletno kulturno tradicijo, ki je bila vedno vezana s skrbjo za vsesplošni razvoj slovenske skupnosti.

Pred prvo svetovno vojno so se Slovenci iz Laškega organizirali v društvu Straža, v pevske in bral-nem društvu ter svoje otroke posiljali v slovensko solo. Kulturna dejavnost na tem južno-vzhodnem območju goriskega zamejstva se je nadaljevala tudi v kasnejših obdobjih. Spomnimo se na društvo Ljudski oder,

Kulturno društvo Jadro je ob letošnjem dnevu slovenske kulture organiziralo dobro obiskano prireditve

na Triglav in na pevsko dejavnost moškega zbora Srečko Kosovel, ki je kmalu prerastlo zborovske okvire in zadobilo razsežnosti organizacije, ki je veliko prispevala za kulturni razvoj Slovencev v Laškem.

Kulturno društvo Jadro je nastalo v prizadevanju, da bi združevalo Slovence od Zagaja do Trzica. Z organizacijskega vidika pa predstavlja tudi nekakšno redkost, saj je član obeh krovnih kulturnih or-

ganizacij na Goriskem: Zveze slovenskih kulturnih društev in Zveze slovenske katoliške prosvete.

Dejavnost društva je dokaj razvejana in kljub objektivnim težavam vredna posebne pozornosti. Več je stikov z javnimi upravami trziškega območja, predvsem z občino iz Ronk, ki je društvu zagotovila sedež v Romjanu in mu za javne nastope daje na razpolago sejno dvorano županstva. Na sedežu v

Romjanu so doslej pripravili vrsto pobud, od kulturnih večerov, tečajev slovensčine za odrasle in otroke do temat-skih srečanj širšega pomena.

Društvo Jadro je član slovenske komisije pri vecnamenskem kulturnem srečanju v Ronkah, obenem veliko sodeluje z slovenskim vrtec in osnovno solo v Romjanu. Društveno cvetlico v gumbnici predstavlja vsekakor publikacija »Jadro«, ki s prispevki v slo-

venscini, italijansceni in furlansceni daje zgled, kako tudi manjše društvo lahko veliko prispeva k ustvarjanju dialo-ga in sodelovanja med različno govorecimi narodi. V tem okviru velja zapisati, da si je društvo Jadro uspešno prizadevalo, da so pri oblikovanju občinskih statutih občin Ronke in Trzic primerno upoštevali prisotnost slovenske narodnostne skupnosti v Laškem.

RP

OD USTANOVITVE JE PREDSEDNIK JADRA KARLO MUČIČ

»Ohraniti skušamo prvine slovenstva na Trziškem«

Društvo združuje Slovence precej obširnega območja

RUDI PAVŠIČ

Kulturnemu društvu Jadro že od nastanka predseduje inž. Karlo Mučič, doma iz Standreža, ki pa že več let stanuje v Trzicu, sicer pa profesor na slovenskem zavodu Stefan v Trstu, kjer poučuje elektroniko. Ceravno mu delo v kulturnem društvu jemlje veliko casa, si ga nekaj odtrga tudi humanitarni pobudi, saj predseduje tudi krajev-nemu odboru Vsedravnega združenja za darovanje organov.

Kakšno je glavno poslanstvo kulturnega društva v Laškem?

»Primarni nalogi, ki smo si ju zastavili, sta združevanje Slovencev s tega območja ter skrb za slovenski vrtec in slovensko osnovno šolo v Romjanu. Dejstvo je, da so bili Slovenci v Laškem od zmeraj ločeni od ostalega zamejskega konteksta. To pomeni, da so se v večji meri prepustili sami sebi in zato pod večjo nevarnostjo asimilacije. Naša skrb je nuditi jim priložnost, da se skupaj srečujejo in da ohranjajo

prvine slovenstva, ki bi v drugačnem primeru lahko sle v popolno pozabo. To velja se posebno za mlajše generacije, zato tudi naša skrb, da se sola in vrtec v Romjanu ohranita.«

Rekel si, da je malo stikov s slovenskimi središči.

»To razmišljanje ne velja samo za naše kraje, marveč tudi za doberdopsko območje, ki teži na Trzisko. Stikov z goriskim Krasom je se kar, veliko več težav imamo z gorisko okolico.«

Skrb Jadra je usmerjena tudi v solo. Kakšno je zdajšnje stanje?

»Ce sodimo po predpisih, lahko recem, da se položaj izboljšuje. Vsekakor pa si je težko predstavljati, da bomo v naših krajih imeli številčne razrede. Ne smemo namreč pozabiti, da je slovenskih družin relativno malo. Od teh nekateri svoje otroke raje pošiljajo na italijansko solo, druge pa v večja slovenska središča.«

Kako vaše delo ocenjujejo Italijani?

»V sedmih letih smo pripravili veliko pobud taksnega značaja, ki so bile dostopne tudi italijanskim somesca-nom. Povedali smo jim, kaj delamo in kaj zelimo. Mislim, da so nas razumeli in to se posebej občina iz Ronk, ki nam je res šla na roko.«

Ob družini, službi in kulturnem udejstvovanju si aktiven tudi v humanitarnih organizacijah. Kdaj si se približal Združenju za darovanje organov?

»To organizacijo sem spoznal pred približno desetimi leti, ker sem želel pomagati človeku v stiski. V Italiji so s presejanjem organov velike težave, veliko večje kot drugje po Evropi, in temu je kriva tudi zakonodaja, ki je precej zastarela. Pri združenju skušamo propagirati zamisel o darovanju organov, kar na žalost se ne sodi v kulturo našega človeka. To velja tudi za Slovence, ki se premalo posvečajo pobudam humanitarnega značaja.«

Predsednik kulturnega društva Jadro Karlo Mučič

OBLETNICE / 40 LET GLASBENE VZGOJE NA GORIŠKI PLACUTI

Sadovi vztrajnega dela z mladimi so danes opazni

Na pobudo centra Emil Komel je bila ob obletnici vrsta prireditev

DAMJAN PAULIN

V počastitev pomebne kulturne obletnice smo lahko na pobudo Slovenskega centra za glasbeno vzgojo "Emil Komel" v Goriči prisostvovali raznim zelo uspešnim prireditvam, ki so pritegnile veliko pozornosti in zele priznanja in odobravanja.

V petek, 11. marca, je bila v prostorih Katoliške knjigarne predstavitev dveh publikacij, ki jih je ob tej priložnosti izdal Center, in sicer najprej knjige Strideset let glasbe na Placuti, ki jo je napisal prof. Silvan Kersevan. O vsebini knjige je spregovorila prof. Marija Čescut. Drugo delo pa je diplomska studija Tatjane Gregorič Vuga o skladatelju Emilu Komelu. Vlogo goriškega skladatelja je analiziral prof. Ivan Florjanc.

Osrednja prireditev pa je bila v nedeljo, 13. marca, v Katoliškem domu v Goriči z nastopom gojencev, zboru, orkestra in solistov Centra "Emil Komel". Stevilnim gostom in ljubiteljem glasbe je spregovorila predsednica prof. Franka Zgavec.

Na prireditvah smo slišali veliko lepih besed in priznanj. Največje priznanje za pobudnike in za tiste, ki so spremljali in bili odgovorni za razvoj glasbenega solstva na Goriškem, pa je ugotovitev, da je večdesetletna skrbna setev obrodila bogate sadove, ki so zelo otipljivi na področju kulturne ustvarjalnosti in kakovostne obogatitve celotnega glasbeno zborovskega področja.

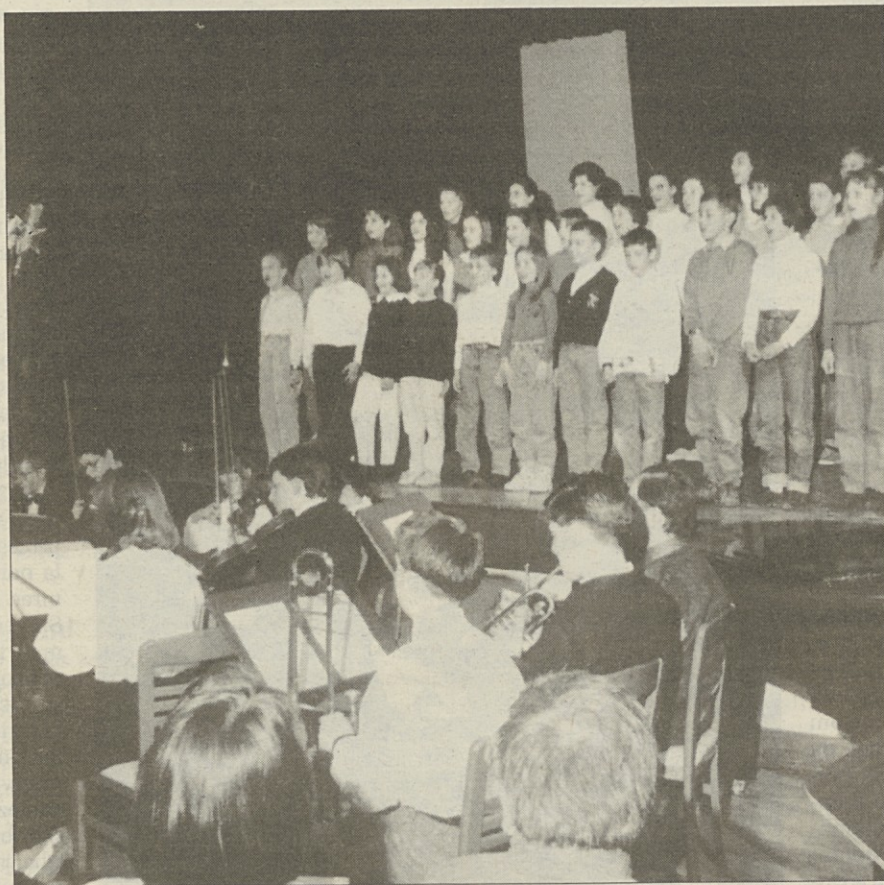
Pobudnik in začetnik glasbene vzgoje in orglarške sole na Placuti je bil

duhovnik in profesor Mirko Filej leta 1953. Po njegovi smrti, leta 1962, so delo nadaljevali njegovi učenci. Za glasbeni pouk sta skrbela goriško društvo "Mirko Filej" in Zveza slovenske katoliške prosvete. Ker je delovanje glasbene sole zajemalo vedno večji obseg, je leta 1988 prišlo do ustanovitve samostojnega centra za glasbeno vzgojo "Emil Komel".

Kje so danes vidni sadovi dela z mladimi na glasbenem področju? Zbori razpolagajo z mladimi in s strokovno podkovanimi zborovodji; razne prireditve bogatijo nastopi bivših in sedanjih gojencev; zagotovljen je strokovni odnos do dela in dane so možnosti tudi za zahtevnejše in večje glasbene in pevske pobude. Verske in cerkvene obrede po naših cerkvah spremljajo mladi in sposobni organizatorji.

Vsiljuje se vprašanje, kaksno bi bilo danes stanje našega ljubiteljskega kulturnega prizadevanja, ko ne bi imeli v Goriči glasbene sole in pozrtvovalnih ljudi, ki jim ni do honorarja in staleža. Odgovor je lahko samo eden: celotna naša skupnost bi bila siromasnejša.

Zgovorno je tudi dejstvo, da predvsem v zadnjih letih očitno prevladujejo na Goriškem glasbene in pevske prireditve, ki so kvalitetne in tudi večkrat lepo obiskane. Opaziti je, da se zanimanje za glasbo krepi, ne samo pri obiskovalcih glasbenega pouka, ampak tudi pri širši javnosti, kar je gotovo zelo spodbudno.

Mladi pevci in glasbeniki med nastopom na osrednji prireditvi (Foto Studio Reportage)

Glavni odbor ZSKD se bo sestal v petek, 8. aprila

Nekaj mesecev po srečanju v Salezu se bo v petek, 8. aprila, spet sestal glavni odbor Zveze slovenskih kulturnih društev. Gre za drugo zasedanje najširšega organa deželne kulturne organizacije od rednega obecnega zbora, ki je bil lanskega maja v Goriči. Na prejšnji seji predsednikov vseh včlanjenih društev in skupin in pa posameznikov je bil za predsednika soglasno potrjen Ace Mermolja, ki je nastopil tako svojo četrto mandatno dobo.

Na seji glavnega odbora, ki bo 8. aprila, ob 20. uri v Domu Andreja Budala v Stanzu, dnevni red predvideva določitev oz. potrditev se ostalih funkcij v deželnem

predsedstvu ZSKD. Posebne pozornosti bo deležno poglavje o stikih in sodelovanjih z ljubiteljsko kulturo v Sloveniji. Prav v zvezi s tem velja vsem članom glavnega odbora (se posebno predsednikom oz. predstavnikom včlanjenih društev) vabilo, da bi za to priložnost pripravili krajsi poseg, v katerem naj bi opisali izkušnje društva glede stikov z ljubiteljskimi skupinami v sosednji Sloveniji. Tovrsten poseg bi ZSKD omogočil tudi boljše razumevanje stanja in obremenitve, ki jih članice imajo na tem področju. Med točkami dnevnega reda je tudi določitev datuma izrednega obecnega zbora, na katerem naj bi odobrili nov statut ZSKD.

LJUDJE IN KULTURA

Goriško Glasilo

V prizadevanja, da bi obogatili publicistiko na Goriškem, se je vključilo tudi Glasilo, ki zaključuje svojo tretjo sezono vsebinsko obogateno in z ambicioznim programom. Ideja po informativnem glasilu se je pri goriški ZSKD porodila predvsem ob ugotovitvi, da si tudi ljubiteljska kultura zasluži publikacijo, ki bi obravnavala dejavnost zveze in včlanjenih društev, prinasala informacije in izpostavljala goriški prostor v njegovi celoti.

Uredniški odbor Glasila, ki ga sestavljajo Alenka Florenin, Igor Komel, Kristina Knez, Marko Lutman, Rudi Pavšič, Mariša Pelesson, Vili Princic, Nadia Rebec, Aldo Rupel in Metka Strosar, zeli, da bi mesečnik postal izhodišče tudi za širšo dejavnost na področju pisane besede in da bi okoli sebe zbiral mlajše ljudi.

Da bi nase bralce približali Glasilu in da bi spoznali, kaksna je njena vsebina, ponujamo nekaj (krajšanih) prispevkov, ki so bili objavljeni v letošnji sezoni.

Strukturalni kriz

Nestotokrat izdelujemo pregled opravljene delo in oblikujemo smernice za naslednjo sezono. Izven vseh občnih zborov, okroglih miz in naročenih poročil izrabljamo izid Glasila in ponujam v premislek, kar se mi je porodilo med zbiranjem gradiva za goriški krajevni leksikon in posebej za pokrajinsko glavno mesto.

Primerjava s stanjem slovenske prisotnosti in ustvarjalnosti pred sto leti ni ravno navdušujoča, a je privlačna, ker nam ponuja objektivno merilo, kako je s slovensko narodnostno skupnostjo na Goriškem ob izteku drugega tisočletja. (...)

Toda brez vitimističnega samoobjekovanja v zvezi s posledicami prve svetovne vojne in množičnega begunstva, s fasiističnim nasiljem in posledicnim prvim eksodusom v osrednjo Slovenijo, povojnim razocarjanjem in drugim kadrovskim eksodusom zaradi pritiska in vztrajanja na oblasti protislovenskih struktur in prevelikega dela večine, ki odklanja kulturno soočanje z manjšinsko stvarnostjo, se moramo vprašati, zaradi nas samih, kaksna je naša sedanja kakovost in česa smo sposobni, da postane vredno in odmevno na mestni, ce ze ne na pokrajinski ravni. (...)

Ustvarjalnosti ne moremo naročati na ukaz, toda ze po naravnem zakonu se velika količina mora občasno spremeniti v kakovost. V katero smer naj se premaknemo, naj sklepa vec glav in dejavnikov, zlasti po tako številnih izjavah o potrebi in pripravljenosti na sodelovanje vsaj na področjih, ki so v splošno korist slovenske narodnostne skupnosti.

Skrito rezervo opazam v »strukturalnem krizu«, ki ga kot narodnostna skupnost premoremo v Goriči in ki bi s primernimi zaporednimi ali prečnimi povezavami lahko mnogo prispeval k uresničevanju različnih zamisli na raznih področjih. Ce pa bi o določenih prilikah omenjeni »strukturalni kriz« skupaj nekaj zanoval, bi lahko »proizvedel« - v tem ne vidim nobenega pretiravanja - kaj epohalnega. (...)

Zacimno se npr. pogovarjati o tisočletnici prvega pisanega vira o goriškem mestu. (...)

Pri tisočletnici mesta »... sclavorum lingua vocatur Gori-zia...« moramo biti javno in uradno zastopani in se ne smemo zadovoljiti s samovšečnim vrtikanjem v lastnem krogu, kamor nas bodo nekateri hoteli getizirati tudi ob tisti priliki, ali nas bodo zmanevirali z imenovanjem v nepomemben pododbor kaksnega posameznika, medtem ko nas bodo kot skupnost zanemarili ali elegantno utisali.

Aldo Rupel

Mladinska problematika

Vsem je znano, da se mladi malo ali nič zanimajo za kulturno, družbeno in politično dogajanje na Goriškem. Nihce pa ne dobi odgovora na vprašanje: zakaj se to dogaja?

Marsikdo je prepričan, da je danasnja mladina skupina praznih glav. Menim, da ni tako. Odtujenost izhaja iz dejstva, da so društva, krovne organizacije in ves mehanizem nase skupnosti mladini tuji, zato ker se ponudba le teh ne sklada z zanimanjem onih.

Vpliv konzumistične miselnosti, ki je osnovana na načelu das-dam, je privedel mladega cloveka do prepričanja, da se trud za ideale ne splaca, ces da je to izguba casa. Kako torej odpraviti tako prepričanje in vlti nove spodbude ter volje? Mladini je treba ponuditi nekaj novega, privlačnejšega in predvsem nekaj konkretnega; nekaj torej, do katerega bi imeli mladi aktiven pristop. (...)

Veliko važnost pripisujem sodelovanju starejših z mlajšimi, izmenjavi idej in izkušenj. To pa se lahko zgodi le med skupnim delom in skupno zabavo. Mora torej obstajati kontinuiteta, neko naravno prehajanje iz roda v rod, brez razpok med generacijami. Bistvene važnosti je tudi analiza zanimanja; stalno je treba slediti povpraševanju občinstva; v ozadje morajo stare, izčrpane in neučinkovite pobude, prednost je treba dati novim, kvalitetnejšim in bolj uspešnim. Rešitev torej vidim v prireditvah, ki bi spodbujale ustvarjalnost mladine, po možnosti tekmovalnega značaja. V Goriči pogrešamo extempore za bolj zrelo mladino, literarne natečaje, pevska tekmoovanja in podobno. S pomočjo takih prireditev bomo prisli do mlajših oseb, ki nam manjkajo.

Da take pobude uspejo, pa je nujno potrebno sodelovanje vseh komponent nase skupnosti, predvsem profesorjev, ki imajo z mladino največ stika. Poleg tega, da bi bile prireditve uspešne, pa bi poleg tega morale potekati brez političnih ovir in predsodkov. Zaceti je potrebno z majhnimi koraki in stopati v nakazani smeri, saj bomo samo tako dosegli vidnejše rezultate.

Boris Lutman

OBLETNICE / OB 150-LETNICI ROJSTVA GORIŠKEGA SLAVČKA

V imenu Gregorčiča

Razgovor z Atonom Pavlico, članom odbora za proslave

RUDI PAVŠIČ

Na Goriškem je živ spomin na velicavno proslavo, ki sta jo Zveza slovenskih kulturnih društev in Zveza slovenske katoliške prosvete priredili ob 80-letnici smrti »goriskega slavčka« Simona Gregorčiča. Nad sto pevcev, recitatorjev in glasbenikov se je skupno predstavilo na odru goriškega avditorija, v katerem se je zbralo tolikšno število ljudi, da je prireditelje spravilo v pravo zadrego.

Letos poteka 150 let, odkar se je na Vrsnem rodil »goriski slavček« in na Primorskem so že stekle priprave za primerno proslavitev te obletnice. Ustanovili so pripravljalni odbor z nalogo, da usklajuje niz spominskih slovesnosti, ki se bodo zvrstile na obeh straneh meje in se slavnostno zaključile z velicavno proslavo jeseni v Kobaridu. Med člani tega odbora je tudi Anton Pavlica iz Rihemberka. Gre za cloveka, ki je svoje življenje zapisal Simonu Gregorčiču. Ce bi si izposodili primerjavo iz sodobnega žargona, bi lahko rekli, da gre za pravega Gregorčičevega sponzorja.

Gospod Pavlica, odkod takšna ljubezen do Simona Gregorčiča?

»Mislim, da je to nekaj povsem naravnega. Naša družina je živel v Rihemberku v času, ko je tam kaplanoval Simon Gregorčič. Moj stari oče mu je bil za cerkovnika in jasno je, da je v osmih letih dobro spoznal pesnika in se nanj močno navezal. Spominjam se, da mi je mama večkrat pripovedovala o Simonu Gregorčiču in zvečer nam je večkrat brala njegove pesmi. Gregorčičevo pesnikovanje jo je toliko prevzelo, da je tudi sama pisala pesmi. Povedati velja, da je Simon Gregorčič veliko storil za Rihemberk in za naše ljudi. Bil je izredno priljubljen med vascani, tako da je v vseh pustil zelo lepo spomin.«

Izvedel sem, da ste tudi zbiratelj Gregorčičevih spominov in da ste pred časom staknili nekaj pomembnih dokumentov, ki pričajo o Gregorčičevem delu?

»Bral sem, da je pesnik leta 1889 bil na krajšem oddihu v Crni gori, kjer se je srečal z našim primorskim zgodovinarjem Simonom Rutarjem. Sestre zavoda v Cetinju so mi povedale, da imajo v narodni knjižnici shranjene zapise o našem pesniku. In res v takratnem

časopisu Glas Crnogorja je bilo objavljenih več člankov o Gregorčičevem obisku ter o njegovem pesniškem delu.

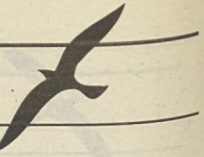
Ob tem ze veliko let zbiram razglednice o Gregorčiču oz. z njegovimi pesmimi. Povedati moram, da jih imam kar veliko, v glavnem gre za razglednice, ki so jih v času prve svetovne vojne pisali vojaki svojim domačim. Na njih je več Gregorčičevih verzov, ki govorijo o ljubezni do matere, zaročenke, domovine in podobno.«

Najbolj znana Gregorčičeva pesem je gotovo Soci. Kaksna pa je po vaši oceni najlepša pesem goriškega slavčka?

»Moram reči, da so mi vseč vse njegove pesmi, posebej pa Mojo srčno kri skropite.«

Letos poteka 150 let od Gregorčičevega rojstva. V pripravah so številne proslave in druge pobude. Kaksna naj bo njihova sporočilnost?

»Dokaj enostavna. Namenjena je predvsem mlajšim rodovom, ki živijo v našem obmejnem prostoru. Gregorčičevi verzi naj bi postali vodnik teh rodov in v njih naj iscejo pomoč v casih te zav in nejasnosti.«

DNEVNIK IZ HOLLYWOODA

Skoraj vsak filmski delavec v Hollywoodu sanja ameriški sen

Treba se je znajti ob pravem trenutku na pravem mestu s pravo idejo

**Petek, 18. marec 1994,
Bellagio Road**

1. Dopoldne sem sedel v delovnem kabinetu ameriškega državljanca hrvaškega rodu, uspešnega filmskega producenta Branka Lustiga. Najino prijateljstvo ni bilo novo - spoznala sva se, ko je bil se filmski producent pri Jadran filmu, ko je uspešno vodil jugoslovanske koprodukcije in Jadran-filmu poleg svetovnega ugleda prinašal tudi dobesedno vrečo ameriških dolarjev in drugih deviz. Ko so ga pred šestimi oziroma sedmimi leti Američani povabili v svoje profesionalne ekipe, se je tudi v tujini, v senci velikih hollywoodskih producentov, uveljavil s svojo neugnarno energijo, natančnim filmskim načrtovanjem, z znanjem tujih jezikov in na koncu, kar ni nepomembno, z izredno sarmantno komunikacijo z ljudmi.

2. Pretreslo me je, ko je med drugim rekel, da so ga kot dvajsetletnega Zida odvedli v Osvietcem, zloglasni Auschwitz, kjer je dobra dva meseca ves dan odpiral in zapiral velika železna vrata, na katerih je zlovese in cinčno pisalo »Arbeit macht Frei« in skozi katera so z naivnim upanjem vstopali milijoni evropskih internirancev, a se jih je večina spremenila v prah in pepel. Branko Lustig je preživel drugo svetovno vojno z vtetovirano številko na levi podlahtnici in s številnimi ranami na duši (ko sem ga lani v Krakovu vprašal, kako se počuti ob ponovni vrnitvi v koncentracijsko taborišče, kjer so snemali prizore za Schindlerjev seznam, je rekel, da vsak, ko vstopi v taborišče, občuti stransko lakoto). Steven Spielberg ni mogel najti boljšega sodelavca od njega: Branko Lustig je bil živa priča vsega, kar se je dogajalo v taborišču. S sodelavci se je lahko pogovarjal tudi v nemščini, poljskino in madžarskino, s sabo je pripeljal svoje sodelavce iz Zagreba in celo uslužbenice Kompasovega rent-a-cara iz Ljubljane. V svoji delovni sobi je imel že šest priznanj za sodelovanje pri filmu Schindlerjev seznam, bil je na premieri v Krakovu in izvedel, da je film v poljskih kinematografih v pičlih šestdesetih dneh prinesel 250 tisoč dolarjev, medtem ko je v Ameriki že pobral prvih šestdeset milijonov dolarjev... Branko Lustig je bil prav tako kot drugi nominirani za oskarja nervozen, čeprav je to elegantno prikrival in govoril o tem, kako je nastal antisemitizem v Evropi, kako je dal Adolf Hitler s svojo knjigo Mein Kampf zeleno luč za holokavst, za neposredni obračun z Judi. Na koncu je hotel staviti z mano, koliko oskarjev bo dobil film, vendar do stave ni prišlo: oba sva bila prepričana, da bo film Schindlerjev seznam od dvanajstih nominacij dobil sedem oskarjev!

**Sobota, 19. marec 1994,
Santa Monica**

3. Prvi asistent režije, hrvaški filmski delavec Sergio Mimica, me je povabil na kosilo v italijansko restavracijo Remi na Tretji ulici v Santa Monici. Ulico so pred leti preuredili v prijetno sprehajališče. Na obeh straneh promenade so odprli okusne lokale, izvirne prodajalne v stilu starih hlevov in ko-

njušnic, prostorne antikvariate in knjigarne. V eni izmed njih sem pred leti našel dva romana Louisa Adamiča z avtogramoma iz leta 1941. Tudi Sergio je rekel, da je Adamičevo knjigo kupil na razprodaji, saj danes le se nekaj ljudi ve, kdo je bil in kaj je pisal ta slovenski avtor. Sergio, ki je kariero začel kot filmski igralec v filmu Kmečki punt svojega očeta Vatroslava Mimice, se že petnajst let potika po svetu in pomaga sooblikovati ameriški film kot sposoben asistent režije. Ko sva se srečala lani med snemanjem Spielbergovega filma na sceni v predmestju Krakova, ni imel mnogo časa za pogovor, saj je v filmu skrbel za tako imenovana drugi in tretji plan, pripravljati statiste, ki jih je bilo v tem filmu veliko, saj so predstavljali usodo šestih milijonov internirancev, v glavnem Zidov, ki trpljenja v taborišču niso preživeli... Kot vedno je bil Sergio tudi med kalifornijskim kosilom skromen, čeprav je priznal, da je v Hollywood prišel ob pravem trenutku in da ga je Branko Lustig naučil profesionalizma. Potem sva ob steklenici dobrega italijanskega vina govorila o njegovih načrtih: napisal je filmski scenarij o hrvaških emigrantih, ki so v začetku stoletja prisli iskat zlato v Kalifornijo. Zanimal ga je odnos med naravo in človekom, apokalipsa samote in strahu, kajti peti je zdecen je vedno strah... Skoraj vsak filmski delavec v Hollywoodu sanja ameriški sen, skoraj vsi pišejo filmske scenarije. V Hollywoodu je registriranih deset tisoč profesionalnih scenaristov, uspejo pa samo najboljši med dobrimi, najbolj vztrajni med ambicioznimi. Ponočil je Lustigovo misel, da se je treba v Hollywoodu ob pravem trenutku znajti na pravem mestu s pravo idejo... (Te dni je Paramount odkupil dnevnik Zlate Filipović - ki je postal uspešnica v Ameriki - za 750.000 ameriških dolarjev, kajti Sarajevo bo takoj, ko se bo v njem stabiliziralo sožitje treh nacionalnosti, zanimivo za filmski spektakel...)

**Sobota, 19. marec 1994,
Glendale**

4. Branko Lustig me je s svojim novim Fordovim dzipom odpeljal na drugi konec Los Angelesa, na poljski sprejem. Eden od petičnih Poljakov, uspešni pilot, je s svojo soprogo, ki je hrepenela po svetu ameriške filmske iluzije, na sprejem povabil številne Poljake, ki so se znašli v Hollywoodu. Med njimi so bili predvsem ustvarjalci Schindlerjevega seznama in celo nekateri nominiranci za oskarja. Tako sem spoznal filmskega snemalca Janusa Kaminskega, ki je prišel naravnost iz Budimpešte, kjer je že snemal svoj novi film, Allana Starskega s simpatičnimi brki in plavalas Ewo Braun. Oba sta bila nominirana za scenografijo v Spielbergovem filmu. V veliki sprejemnici, polni slik, na katerih je pozirala lastnica razkošne vile v družbi znanih osebnosti (z Michaelom Douglasom se je slikala kar šestkrat), je dokaj odsotno postopal scenarist Schindlerjevega seznama Steven Zaillian, ki je svoj prvi scenarij napisal, ko mu je bilo šestnajst let, in mu je oče na smrtni postelji, potem

So dnevi, ko je vse ali skoraj vse podrejeno nestrpnemu pričakovanju, ko se govori samo o eni stvari, ko Američani z otroško naivnostjo napovedujejo, kdo bo zmagal, kdo bo najboljši med dobrimi: ugibajo, kako bodo oblecene igralke, razmišljajo o svoji uspešni prihodnosti, zagovarjajo svoje izbrane favorite in pričakujejo veliki ponedeljek - podelitev oskarjev, tradicionalne nagrade Ameriške filmske akademije, tokrat šestinseddesete po vrsti.

Za Schindlerjev seznam ne le oskarji, temveč tudi že prvi milijoni

ko je prebral, kar je sin napisal, rekel, da bo postal pravi pisec. Steven je od takrat začel verjeti vase, ker je verjel umirajočemu očetu. Praznovanje med hollywoodskimi intelektualci je splošen, razširjen pojav... Branko Lustig mi je predstavil sijajnega, sarmantnega producenta Geralda R. Molena, ki je bil producent večine Spielbergovih filmov. Schindlerjev seznam so namreč podpisali trije producenti: režiser, že omenjeni Molen in Lustig, in Steven je rad povedal, da brez Branka Lustiga ne bi mogel posneti tega izjemno zahtevnega filma... Sprejem je bil poln vpljudnih komplimentov, vsi so se fotografirali in govorili poljsko, kar je bilo na sprejemu »in«, kakor pravijo Američani za nekaj ali za nekoga, ki je trenutno v modi.

**Nedelja, 20. marca 1994,
San Fernando Valley**

5. Bila je nedelja po deževni nevihti, nebo brez oblakov. V Woodland Hillu, kjer sem stanoval, so bili ljudje v glavnem doma, saj so imeli pred hišami parkirane avtomobile, kajti brez avtomobila si v Kaliforniji kot pesec brez čevljev. Tu se dijaki, stari šestnajst let, redno vozijo s svojimi avtomobili v solo, na ples in zabavo. Mnogi med njimi izstopajo iz mercedesov, beemvejev njihovih očetov... Ko sem na Venturi, najlepši in najbolj prometni ulici v dolini, v Music Towerju, glasbenem stopu, kupoval CD-plosko za prijatelja in hodil s spiskom v roki med nekaj deset tisoč CD konzervirane glasbe, sem prišel do oddelka s filmsko glasbo. V roki sem držal Mozartovo glasbo iz Formanovega filma Amadeus, posnetega na več CD, ko je okrog mene strahovito pocilo. Bilo

je, kot da bi hišo preletel ameriški bombnik, kot da bi kdo nenkrat vključil vse CD in bi se zaslislala veličastna miksana glasba, ojačana do najvišjih decibelov. Ploske, kasete in CD so se začeli padati s polic, zemlja se je začela tresti, kupci in prodajalci so začeli kricati in po dveh skokih sem bil na pločniku. Sele ko sem se ozrl okrog sebe in videl, kako nihajo semaforji, kako se priklanjajo neonske reklame, sem se zavedel, da sem pravkar doživel kalifornijski potres. Ljudje okrog mene so najprej histerično vreskali, tekali po pločnikih, odpirali avtomobile, v katerih so se zaradi potresa vključile alarmne narave, brezglavo vozili po ulicah, vlačili iz stanovanj otroke, macke in pse ter nato otopelo obsedeli na travi pred hišami. Novi potres je prebivalce znova opozoril, da igra z živčno negotovostjo se ni končala, da je človek sicer obvladal zemljo, se povzpel pod nebo, v globino zemlje pa ni prodril, tal pod nogami je bil. In tako se je strah znova vrnil v mesto angelov, v mesto zvezd, vendar cloveske radovednosti ni ne zmedel ne zaustavil. Pričakovanje podelitve oskarjev je bilo močnejše od strahu pred potresom.

Ponedeljek, 21. marec 1994

6. Podelitev oskarjev je tradicionalna prireditve, višek kulturne, zabavne, show-biznis sezone pred velikonočnimi prazniki, številnimi razprodajami, stalno grozečimi potresi in novimi načrti, kako izboljšati svoj osebni standard, kako zaslužiti več, da bi lahko več zapravljali... Znova sem sedel v sobi za novinarje - samo sto nas je bilo akreditiranih z vseh koncev sveta. V sobi, kjer smo sedeli, je

bilo prepovedano fotografiranje, novinarji smo lahko postavljali vprašanja nagrajencem, ki so z oskarji v rokah prihajali v nasobno in se samozavestno, avtotarativno pogovarjali z nami, ne da bi znali prikriti radost zmagovalstva. Naši sobesedniki so bili sami zmagovalci, nominirani poraženci so ostali v dvorani. Nova, uspešna voditeljica podelitve oskarjev Whoopi Goldberg je bila sijajna. »Tri ure in pol imam na voljo in nihče ne ve, kaj bom rekla...« je duhovito zagrozila in gledalci so si odahnili - prisli so na zabavo, ki ne bo ne kratkočasna ne usmiljena.

7. Ni tako preprosto komentirati vsega, kar je noč oskarjev prinesla nagrajencem in odvzela poražencem. Letos se je namreč že vnaprej vedelo, da je Steven Spielberg naredil izjemen film o holokavstu, da bi opozoril svet, naj vendar opusti sovražstvo in nasilje in naj se raje sprte strani pogovorijo za zeleno mizo, naj prevlada razum in civilizacijsko nacelo teza - antiteza - sinteza, ne pa barbarški obračuni na ravni jaz bom tebe, jaz pa ti bom to vrnil milo za drago... in tako je Steven Spielberg za Schindlerjev seznam dobil sedem glavnih oskarjev ter še dodatne tri za svoj predhodni komercialni Jurski park. Tako je dobila svojega oskarja tudi nova hrvaška država, saj je Branko Lustig iz Osjeke, zagrebški student filmske akademije in Hrvat po duši... Njegovo zadovoljstvo smo delili: ko je skupaj s Spielbergom in Molenom prišel na »back stage«, v novinarsko sobo, je lahko Branko Lustig iz nase sobe neposredno pozdravil zagrebške poslušalce radia in jim rekel, kako je srečen, da je dobil oskarja, ki mu ga je dala ameriška akademija. Kajti roko na srce, ni tako preprosto dobiti tega pozlačenega kipca - od Slovencev je bil tej nagradi najbližje režiser France Stiglic, ki je bil nominiran za film Deveti krog kot najboljši tuji, neameriški film - treba ga je namreč zaslužiti v znoju in krvi, pri tem pa imeti tudi kancek sreče. Od petih nominiranih avtorjev ali filmov štirje vedno ostanejo praznih rok, peti pa slavi vrhunec zadoščenja, spostovanja in casti...

8. Praznih rok je med drugimi ostal tudi John Malkovich, ki ga sploh ni bilo na podelitvi oskarjev. Kaže, da je svojo uzaljenost pasel doma tudi pisatelj Schindlerjevega seznama, v javnosti pa se nista prikazala ne Elizabeth Taylor ne Gregory Peck... Zato pa je blestel epizodist iz filma Begunec Tommy Lee Jones, sarmantno plešast, tako da mu je Whoopi Goldberg rekla: »Jaz sem vaša, z lasmi ali brez las!« Najboljši igralec Tom Hanks iz dobrega filma o homoseksualcih je z oskarjem v roki govoril o politični odgovornosti družbe zaradi aidsa... Enajstletna Ana Paquin je dobila oskarja za najboljšo stransko žensko vlogo v filmu Klavir. Ko se nam je predstavila, se je v glavnem nenadzorovano kremzila in niti tega ni vedela, koli-

ko je star njen oče, ki je prišel iz Avstralije in namesto nje odgovarjal na novinarska vprašanja. Statistični podatki o najmlajših nagrajencih so znani. Tatum O'Neil je bila stara devet let, ko je dobila oskarja za najboljšo stransko vlogo v filmu Papirnati mesec, Shirley Temple pa je bila stara pet let, ko je dobila častnega oskarja. Tako je Anna Paquin tretja igralka, stara manj kot 12 let, ki je dobila tako željeni kipec...

9. Uspešna je bila tudi režiserka filma Klavir Jane Campion, ki je dobila oskarja za najboljši izvirni scenarij, igralka Holly Hunter iz njenega filma pa si je dobila oskarja za najboljšo žensko vlogo, torej en klavir in na njem trije oskarji... sesteroprstno žensko igranje. Kdor zeli, naj poslušaj... Za izvirno pesem Ulice Philadelphia je dobil oskarja glasbenik Bruce Springsteen, ki je prišel med novinarje s svojim dolglasim telohraniteljem, ki je izgledal kot Tarzan in cetnik v eni osebi. Med tujimi filmi - bili so naslovi iz Vietnama, Tajvana, Hongkonga in Velike Britanije, je dobil oskarja španski film Belle Epoque. Poznavalci sedme umetnosti trdijo, da so imeli Španci v preteklosti boljše filme, saj so imeli v vseh teh letih kar 14 nominacij, torej več kot Japonci, Švedi in Rusi.

**Torek, 22. marec 1994,
Universal studios**

10. Nagrajenec Branko Lustig me je povabil v Spielbergovo podjetje Amblin. Že dolgo nisem videl tako zascineta filmskega objekta; povsod so bili stražarji in čuvarji. Steven Spielberg je sprejel nagrajence iz filmov Jurski park in Schindlerjev seznam (sam je dobil dva oskarja - za najboljšo režijo in najboljši film) ter se z njimi fotografiral, zahvalil za sodelovanje in trud, ki so ga vložili v oba filma.

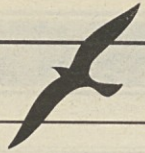
11. Popoldne sem bil na plaži Venice, kjer je izredno dobro založena knjigarina s knjigami majhnih neodvisnih založnikov. Ko sem se vračal, sem se oglasil pri Serseju Mimici. S prijateljem Igorjem Meglicem, filmskim snemalcem, ki je diplomiral v Pragi, sta popravljala leseni plot. Pred dnevi sta v preprelem lesu odkrila termite in tako sta morala menjati ograjo. Ker sta sosedata, vsak v svoji ameriški hišici, smo se duhovito salili na račun plotov in mej. Tako dobra prijatelja, pa živita vsak izza svojega plotu. Kdo ve, morda sta prav zaradi tega dobra prijatelja, Slovenec in Hrvat, saj oba priznavata, kako je prav film tista kolektivna izpoved, ki ruši plotove, odstranjuje meje dojemanja med ljudmi. Seveda je to naivno, ameriško razmišljanje, ki ga vojna na Balkanu vsak dan znova demantira. Ali: vredno je vztrajati, film vedno poskusa imitirati verizem življenja in življenje se kot pijaca Jack Daniels preliva v kristalno časo umetnosti. In človek je prepričan, da umečnost plemeniti človeka, oskar pa okrona uspešno dejanje.

Branko Šimen

DELTA AIR LINES

VOZOVNICE LAHKO KUPITE V VSEH VEČJIH

SLOVENSKE AGENCIJE

BLED IN NJEGOVE VILE

Letovišče, v katerem so se nekoč kralji srečevali z vohuni in prevaranti

Kaj imajo skupnega pisateljica kriminalk Agatha Christie, pesnik France Prešeren, srbski kralj Milan Obrenović, cesarja Franc Jozef in Arihito, arhitekt Jože Plečnik, nacist Herman Goering, generalni sekretar OZN Perez De Cuellar in komunistični predsednik Tito? V bistvu nič, a imenovano in številno drugo drusčino kronanih glav, vrhunskih diplomatov, intelektualcev pa tudi prevarantov, vohunov in zločincev združuje letovišče, ki so ga za časa življenja obiskali najmanj enkrat.

V mislih imamo prostor, ki ga je narava obdarila z jezerom in znamenitim otočkom, prostor z nekaj tisoč prebivalci in hkrati prostor, ki v sebi skriva prenekatero odločitev, ki je krojila del svetovne zgodovine. In če so tudi Bledu njegovo (nekdanjo) slavo vdihnili predvsem pomembna svetovna imena, je po drugi strani tudi res, da se je velik del te slave oblikoval znoraj številnih vil. Po drugi svetovni vojni so jih takratni občinski uradniki nasteli kar 146, slednje pa so svojo veliko vlogo odigrale zlasti pred letom 1914, ko so večinoma skozi mogočnike iz Dunaja, Trsta in Prage tudi nastale. Bled kot letovišče, ki na žalost z danasnjim Bledom skorajda nima nobene zveze več, si je kmalu pridobil sloves mednarodnega kraja, kjer so se srečevali ljudje modre krvi. Se posebej je diplomatsko življenje zazivilo, ko si ga je kot poletno rezidenco izbrala dinastija Karadjordjevič. Številni politiki so si praktično podajali kljuge, je razvidno iz zapisov poznalca blejskega življenja Boža Benedika.

Cemu takšen uvod? Iz preprostega razloga. Če namreč želimo nekaj več besed zapisati o rdeči niti nekdanjega mondenega zbirališča kronanih glav, torej o vilah, velja predhodno vedeti, kako pomembno vogo so skupaj z nekaterimi hoteli, zlasti z mogočnimi Toplicami, odigrale. Se toliko bolj, ko primerjamo redke slike, ki pričajo o lepota vil in takratnega Bleda, ter vse skupaj primerjamo s tistim, kar lahko sedaj opazimo na nedeljskem sprehodu. Danasnji Bled, ki bo očitno (ponovno) postal samostojna občina, ne ve, kaj bi sam s seboj, še manj mu je jasno, kakšen turizem naj bi se sel. O nekdanji mondenosti je moč zgolj nostalgичno sanjariti, o tistem drugem turizmu pa se namreč na Bledu se vedno niso uspeli dogovoriti. Tujih gostov ni, domaćih je bilo že prej premalo, pa tudi sicer kupna moč strukture, ki se odloča preživeti oddih na Bledu z redkimi izjemami, ne

zadovoljuje. A vse to sodi že v drugo zgodbo, tudi v tisto, kjer na eni strani na svoj način, ki ga tačas premlevajo preiskovalni sodniki, svojo igro igra novogoriški Hit in razvpiti Danilo Kovacič oziroma novogoriški Hit in na drugi strani človek, ki naj bi po položaju skrbel za razvoj turizma, pa ima očitno zdaj največ dela s svojim močno majajocim se državnosekretarskim stolcem, Janez Jakic.

Prehod prepovedan!

Vila Prešeren si je svojo zadnjo publiciteto prisluzila predvsem na račun razvpitega ruskega politika Vladimirja Zirinovskega. Slednji naj bi namreč svoj drugi predvideni stidnevni dopust v Sloveniji preživel ravno v njej. Vila, ki se jo lepo vidi iz hotela Toplice, v katerem je sporni ruski parlamentarec preživel letosnji janu-

tudi ocene sladokuscev, ki menijo, da je to v tem trenutku eden najboljših prostorov za ljubitelje gastronomije na Bledu. Vilo Prešeren je po razlastitvi prevzela Jugoslovanska armada, ki jo je tudi preuredila, preimenovala in namenila izbrancem iz kroga generalskih epolet*. Objekt sodi v sklop hotela Astoria (ex Svoboda), ki ga imajo v upravljanju Ljubljanske mlekarne.

Podjetniški duh pa na primeru blejskih vil ni tako močno zastopan, kot bi mogoče kdo pričakoval oziroma gre celo za izjeme, ki na drugi strani prevladujejo v denacionalizacijskih zahtevkah, o katerih pravnomočnih odločbah velja situacija podobna tisti na nivoju države. In sicer cene vil, ki so na prodaj oziroma bi jih bilo možno najeti, niti ne dosegajo tako vratolomnih višin ali pa. Sto let stara vila Lastovka je po naših informacijah na dražbi močno presešla milijon nemških mark, ki so prišle iz zepa ljubljanskega Petrola. Vlogo pocitniškega doma, ki v tovrstne namene ni edina, igra vila - nekateri ji pravijo tudi dvorec - Pongratz, s katerim upravlja Slovenija cestno-tehnika. Podjetje, konkretno

Vila Prešeren

vanskega finančnega ministra dr. Stanka Sverljuge, ki se ima, kot trdijo nasi viri, za odhod iz zapora zahvaliti predvsem Josipu Vidmarju, kar se je kasneje v zahvalo končalo z zamenjavo manjše hiše za vilo v korist SAZU-ja. In ko smo že pri zgodovini (ki ni ravno v domeni veci-

mayer). Gre za vilo, ki je včasih predstavljala blejsko središče, danes pa najdemo v njej pisarno krajevne skupnosti in krajevne urada, poročno sobo, Zavod za turizem, pisarno Turistično-poslovne skupnosti in Projekti-vnega biroja. Vila, ki je na izredno atraktivnem mestu (ob hotelu Park, na višini), je včasih predstavljala tudi sedež blejske občine. Da bi takšno vlogo prevzela tudi po novem, je želja nekaterih izmed sicer današnjih dobrih pet tisoč prebivalcev Bleda, drugi pa menijo, da bi lahko nova občinska oblast gostovala v novi stavbi LIP-a oziroma bi zgradili ustrezno hišo samo zato, da se vilo Zora izroci turističnemu namenu. Vendar so tudi takšne želje, kot se zdi, vedno bolj utvara. Kupcev za blejske vile, kot smo že napisali, ni. Bled je postal za ljudi s polnimi denarnicami in za mednarodni blisc popolnoma nezanimiv. Za to, da bi lahko vile množično oddajali v najem tujim diplomatom, ni posebnih izgledov, se zlasti glede na zgodbo ameriškega veleposlanika Wenta. Za svojo rezidenco si je zelel izbrati prav Bled (menda ga je mikala vila Beli dvor), a je iz Washingtona prišel odgovor, naj si domovanje poišče kar v Ljubljani... In ko smo že ravno pri vili Beli dvor, so jo tuji diplomati v preteklosti že dobro spoznali: prejšnji lastnik bi jo rad oddal v najem, a jo je prejel nazaj, ker ni pravih interesentov. Ko so bile v vili se pisarne, pripoveduje eden od blejskih pletnarjev, je Helmut Kohll pri vznorju na otok izjavil: »Ste pa bogati, da imate takšne pisarne.«

Blejske vile seveda poznajo tudi drugačne zgodbe. Vilo Justin gaj je na primer hotelo kupiti podjetje Slovenijales, toda blejsko Hotelsko turistično podjetje (isto, ki smo ga omenjali že prej) tega ni dovolilo. Na drugi strani pa nekatere vile dnevno propadajo (na primer vila Zrenjanin), nekatere naj bi skozi zasebno lastništvo doživele ponoven razcvet (Vidmarjeva vila Podhorn). Poleg teh je tu še vila Rikli, katere lastnik je pred časom postal Aleksander Nikola Oman (tudi lastnik bližnjega gradu Grimsce), slovenski javnosti v zadnjem času znan zlasti prek že omenjenega Zirinovskega oziroma prek »akcije mask za slovensko obrambno ministrstvo«, kar je, kot se verjetno spomnite, Janševa ekipa odlo-

cno demantirala. Med blejskimi vilami ima svojstveno vlogo tudi vila Bled, nekdanji grad Su-vobor dinastije Karadjordjevič oziroma kasnejši protokolarni objekt Brezovega kroga posvečenih. Ob tem omenimo, da je bila znotraj kompleksa posebna vila Mirni dol namenjena izključno Rankoviču in da je najlepša blejska objezerska sprehajalna pot do vile Bled za javnost odprta sele peto leto.

Skrivališca agentov

Ce smo uvodoma zapisali, da je bil Bled letovišče kronanih glav, potem je bil tudi vozlišče najrazličnejših vohunov. Nekateri so znani že iz časov pred letom 1945, agencija pa se je razmahnila zlasti prek UDBE. Da so UDBI na tak ali drugačen način dostavljali informacije zlasti zaposleni v hotelu Toplice, ki je bil eden boljše obveščenih (prepreden s prisluskovalnimi napravami), ni nič novega. Zaradi aktualizacije razmer pa velja spomniti, na katerih mestih se je še ne tako dolgo nazaj - nekatere informacije govorijo tudi o »živih lokacijah« - zbirala slovenska tajna agencija. Vila Jelovica, katere prepis menda se do danes ni opravljen, prejšnjemu lastniku pa so varuhi države izplačali v devizah kar na roko, se je pred časom pojavila v slovenski javnosti prek zgodbe Čengić-Kučan. Ravno tako v Zaki (del Bleda, kjer je tudi avtokamp) stoji vila Sumica, ki je bila včasih na razpolago zveznim udbasem, lokalnim vohunom in se komu. Znotraj takšne vloge pa lahko po oceni tistih, ki se na to bolje spoznajo, iščemo tudi vilo, s katero je včasih razpolagala Vojvodina (za hotelom Golf) ter Pocitniški dom Beograd (Pod Strazo).

Tako »drviyo« blejske vile (s svetlimi izjemami) svojim usodam naproti, ki jih vsaj se nekaj časa ne moremo iskati v bliscu preteklosti. Njeni lastniki so trenutno Slovenci in so do njih prišli tudi na javnih dražbah v petdesetih letih. Izjeme so bili le prvoborci, za katere takšen obred ni bil potreben, saj so se dogovorili kar direktno. Upamo, da bo vsebina tokratnega »prvoborčevstva« vpeta v kapital, ta pa v širsi turistični okvir.

Kaj je že skupnega saskemu kralju Friderichu, komunističnemu voditelju Macku, pisatelju Ivanu Cankarju, knezu Metternichu in Slavku Avseniku?

Vine Bester

Vila Rikli

arski oddih, je povsem prenovljena. Če je prej veljala, po ocenah poznavalcev, za celo najlepšo blejsko vilo, njeno preureditev, v kateri navzven prevladuje bela barva, domaćini označujejo z »lepimi mrliškimi vezicami«, čemur uravnoteženosti navkljub dodajmo

Slovenijales, ima svojo vlogo pri vili Epos, katere lastnik je sicer od leta 1952 Slovenska akademija znanosti in umetnosti. Menjalna in darilna pogodba, s pomočjo katere je SAZU prišel do vile, pa je praktično znana le ozjemu krogu. Vilo je leta 1930 kupila žena jugoslo-

ne): da je lahko Boris Kidrič neovirano prišel iz izgnanstva v Parizu, je pri beograjski policiji menda interveniral ravno Sverljuga, a se tega kasneje v Sloveniji niso »spomnili«. So se pa leta kasneje tedanji politiki še kako spominjali dveh vil (Rog in Zlatorog). V prvi je danes sedež Triglavskega narodnega parka, drugo pa v reprezentančne namene uporablja Smelt. Z obema vilama je po drugi svetovni vojni upravljala slovenska vlada. Za politično smetano je bila se zlasti zanimiva vila Zlatorog, ki je večkrat gostila visoke tuje diplomate. Vila je danes za naključnega sprehajalca ob tem, da leži tik ob jezerski gladini, zanimiva predvsem zaradi tega, ker je naokrog zagrajena, in to vse do jezerske gladine (kako gre že tisto: jezerska in morska obala je dobro vseh in si je ni moč prisvajati?). Kot stavlja je se vedno v družbeni lasti, zato izzivalno opozarja, da je »prehod prepovedan«. Če se nacerlo ne moremo strinjati s tem, da se v vilah, ki ležijo ob jezerski gladini, bohotijo pisarne in birokracija, velja ob primeru Triglavskega narodnega parka oziroma vile Rog omeniti vsaj se primer vile Zora (Ritt-

Vila Zlatorog (Vse foto: Boban Plavevski)

**POL
TEDNA
JE PREMALO
ZA EVROPSKO
PRESTOLNICO**

Trije dnevi v Londonu

Razen mednarodnega knjižnega sejma smo se tam namesto vas potrudili obiskati še likovna razstavišča, kinematografe, koncerte, modne revije in trgovine

Razstava leta

in to tako uspešno, da so jo kritiki že zdaj razglasili za razstavo leta.

Kadar je slikal, je Picasso upodabljal tako plastčno, da so se njegovi motivi voluminozno raztegnili v prostor; kadar pa je kiparil, je maso modeliral, kot da bi vlekel poteze s copicem. Ta dialog je na razstavišču prikazan zelo uspešno. Obiskovalec pa se hkrati prepriča o Picassovi izredni ustvarjalni moči, saj je za izvedbo vsake posamezne zamisli izbral najrazličnejše tehnike in jih obvladoval tako, da ima opazovalec lahko en sam vtis: to je bilo treba narediti tako in prav nič drugače.

Razstava bo odprta do 8. maja letos. Na sliki desno Picassov kip Ženska poprsje, 1931, na sliki levo zgoraj Picassovo platno Ženska, ki sedi v rdecem naslonjaku, 1932.

Ljubitelji umetnosti se zgrinjajo na londonski Millbank v Tate Galery. Tamkajšnji kustosi so se potrudili pridobiti slike in kipe Pabla Picassa, ki jih je bilo doslej težko videti v javnosti. Razstava je zasnovana tako, da izpostavlja dialog med slikarskim in kiparskim opusom tega velikega umetnika,

Pretekli konec tedna je v Londonu na knjižni sejem odpotovala skupina slovenskih založnikov. Kljub temu da je ta sejem precej manjši od frankfurtskega ali bolognskega, nam je npr. Milan Matos, direktor Mladinske knjige povedal, da tam opravi 75-odstotkov svojih poslov.

Sejem je trajal od 19. do 22. marca. Na razstavišču Olympia je tokrat stalo 90 stojnic razstavljalcev iz 35. držav vsega sveta. Vsi razstavljalci so ponujali knjige v angleškem jeziku, razen združenja francoskih založnikov. Slovenski založniki niso predstavili svojih programov, pač pa je to storila tiskarna Gorenjski tisk, ki ima izpostavo v Londonu. Spremljevalni program sejma so sestavljala predavanja, kot je »Mednarodni trg avtorskih pravic«, »Kako napisati bestseller«, »Prihodnost je v prodaji multimedijalnih zapisov«, »Kdo potrebuje kritiko«... Lansko leto je sejem obi-

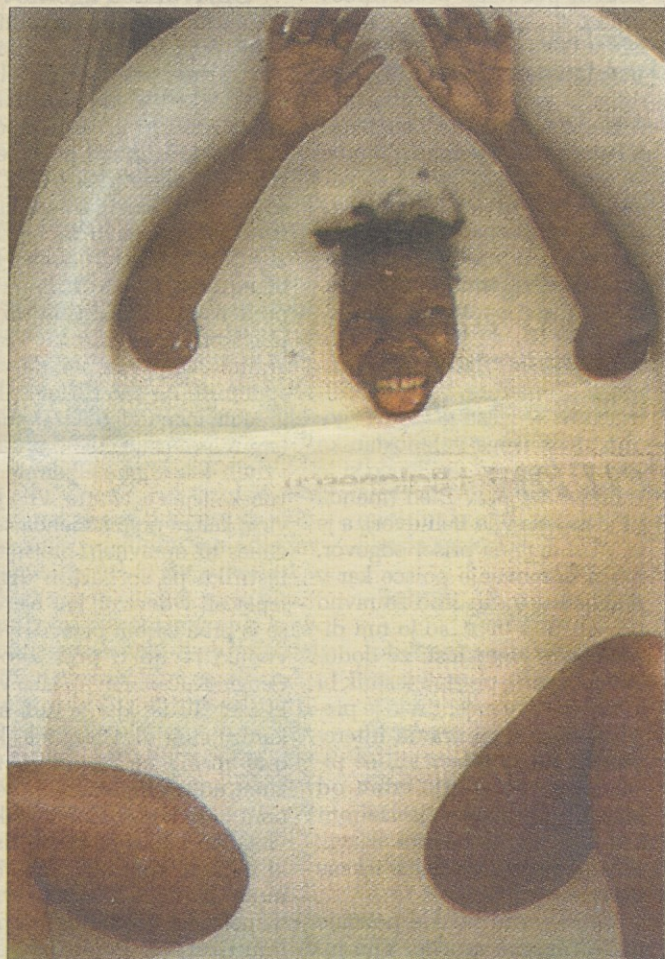
skalo več kot 10.000 ljudi, za letošnjega pa so organizatorji pred koncem ocenili, da bo obiskovalcev precej več.

Najbolj izpostavljeni knjižni naslovi na sejmu so bili tisti, katerim popularnost prinaša film. Britanska založba Black Swan je razstavljala 11. natis romana Hise duhov cileanske avtorice Isabel Allende, ki živi v Kaliforniji, kljub popularnosti pa je kritiki nikakor ne morejo vzljubiti. Nasprotno je zelo cenjen roman Kazure Ishigura Kar ostane od dneva, ki je prvič izšel leta 1989 in so ga takrat nagradili s prestižno britansko nagrado za literaturo The Booker's Prize. Letos so ga izdali pri založbi Faber and Faber. Za isto nagrado kot Kar ostane od dneva je bil nominiran tudi roman Schindlerjevo priznanje, kakor se je ob prvi izdaji imenovala knjiga Thomasa Keneallyja, ki jo je zdaj založba Sceptre preimenovala v Schindlerjev seznam.

Katero izmed teh knjig lahko pričakujemo v slovenščini, so naši založniki ovili v poslovno molčečnost. Upajmo, da se bodo podvzeli, kakor smo se mi v tistem, kar nam je po knjižnem sejmu preostalo od dneva, ko smo s svojim seznamom bezali duhove iz Londonske hise.

Lela B. Njatin

Galerija portretov popularnih osebnosti

V Narodni galeriji portretov na St. Martin's Place je stalna razstava Holbeinovih portretov Henrika VII. in njegovih dvorjanov. Tisti, ki je sekal glave svojim ženam, je njegov naslednik - Londončani so mnenja, da se Henrik VIII. zdaj obrača v grobu, ko so ženske postale duhovnice v anglikanski cerkvi, ki jo je prav on ustanovil zato, da bi imel pri obglavljanju več svobode.

Do 30. maja tam razstavlja tudi Annie Leibovitz, znamenita ameriška fotografinja.

Na ogled so portreti znamenitih osebnosti, kot so John Lennon (prav Leibovitzeva je napravila njegov zadnji posnetek na dan atentata, na katerem je skupaj z Yoko Ono), Micka Jaggerja, Johna Cleeseja, Arnolda Schwarzeneggerja, Whoopi Goldberg (na sliki v kadi, polni mleka)... Retrospektiva je sestavljena iz fotografij, ki so jih objavile revije po vsem svetu.

Dišim, torej sem

Kdor v London odpotuje zaradi nakupov, stori pametno, kadar išče knjige. In starine. Vse ostalo je mogoče kupiti tudi doma, ali pa takoj čez mejo. Najbolj zanimiv nakupovalni trend so eterična olja. Večina jih uporabljajo za odisavljanje prostora kot aromaterapijo, avantgardisti pa iz njih sestavljajo osebne parfume, saj je po njihovem odklenkalo časom narekovanih dišav, ki jih poznamo kot parfume znamenitih kreatorjev. Najzahtevnejši kupujejo v trgovski hiši Liberty na Oxford Street, ekskluzivni dobavitelji najbolj redkih vonjav iz najbolj oddaljenih dežel. Znano je, da med dišavne avantgardiste sodita tudi zakonca Hillary in Bill Clinton.

Most med Vzhodom in Zahodom

Morda bi revijo Storm lahko primerjali s slovensko revijo Literatura. Urejata jo dekletki Joanna Labon in Alex Sapirstein. Izhaja pa s pomočjo britanskega Arts Councila. Izhaja v angleškem jeziku v nakladi 2000 izvodov in je napredaj po vsej Evropi. Doslej je izšlo že pet števil, posvečenih neznanim literaturam. V prihodnji številki z naslovom Out of Yugoslavia bodo objavljeni prevodi del Slobodana Blagojevića, Bogdana Bogdanovića, Draga Jancarja, Dzeveda Karahasana, Danila Kisa, Mirka Kovača, Gorana Stefanovskega, Dragana Velikića in Dubravke Ugresić. Predstavitev te številke lahko pričakujemo tudi v Ljubljani.

Kino solz

Slovenski distributerji filmov ne zaostajajo za londonskimi: razen Hise duhov, Filadelfije in Kar ostane od dneva je ali pa je ze bilo mogoče vse filme, ki jih predvajajo tamkajšnji kinematografi, videti v Ljubljani. Domaćini so najbolj navdušeni nad filmom V imenu očeta, ostali pa se jim zdijo predvsem solzavi. Karikatura smo si izposodili iz revije Time Out, ki je koledar kulturnih prireditev v Londonu.

**NOVA
ZVEZDA
NA
FILMSKEM
NEBU**

Moški v središču pozornosti

Liam Neeson, glavni igralec v filmu Stevena Spielberga Schindlerjev seznam, sicer ni osvojil oskarja, končno pa si je pridobil solidno mesto v Hollywoodu

Diamant je končno dobil ogrodje, ki si ga zasluži. Hollywood, oprostimo ti.

Takšne probleme bi moral imeti človek. Liam Neeson naguba celo in mrmraje izda svojo največjo skrb: »Da bi bilo na mojem nagrobniku napisano: Bil je ljubimec Barbre Streisand in Julie Roberts.« Kot osvajalec ženskih src uživa enainštiridesetletni igralec v Hollywoodu že skoraj legendaren sloves. Imenovani igralki sta le najbolj znani v vrsti znanih imen. Jennifer Gray (»Dirty Dancing«), Brooke Shields, Sinead O'Connor, Helen Mirren in - najnovejša trofeja - Natasha Richardson, tridesetletna hči Vanesse Redgrave.

V intervjujih se velikokrat pritožuje, da mora več govoriti o svojih aferah kot o svojih filmih, in citira svojega prijatelja, ki mu je svetoval: »Nehaj deliti posteljo z znanimi igralkami, potem bodo tudi vsi prenehali pisati o tebi.«.

Ce človek vidi tega velikega moza v kinu, mu ni jasno, zakaj ima pri ženskah tak uspeh. Deluje okorno, skoraj storasto, lasje mu padajo na oči, boksarski nos, ki je posledica kratke amaterske kariere v ringu, pa mu ne daje ravno videza inteligentnega človeka. Vendar je vse to potisnjeno v ozadje, ko spregovori. Z glasom, ki ima prizvok »prevec konjaka in cigaret« (Steven Spielberg), osvaja svoje partnerke v filmih in v zasebnem življenju. Diane Keaton v filmu »The Good Mother«, Patricia Arquette v filmu »Ethan Frome«, Judy Davis v filmu Woodyja Allena »Husbands And Wives«. Nihče, ki si je ta film ogledal, ni mogel razumeti, zakaj se Judy Davis na koncu vrne k svojemu dolgotrajnemu, banalnemu mozu (igral ga je Sydney Pollack), namesto da bi ostala pri svojem zanimivem, nežnem, lepšem in mlajšem ljubimcu. Liam Neeson ga je igral z izvrstnim obrazom kokerspanjela in irskim naglasom, ki je v New York Woodyja Allena vnesel eksotično noto.

Irski naglas ni bil naučen. Liam Neeson se je rodil v Belfastu. Preden se je pred petimi leti preselil v Los Angeles, je dolga leta igral najprej v rodnem mestu in pozneje v London Theatre. Vendar, kot povsod po Evropi, si igravec z gledališčem ne zasluži niti masla na kruhu. Torej se je Liam Neeson, oborožen s »polletno najemnino«, preselil v Hollywood. Razpet med trdim delom in bogastvom je razvil ljubezen do majhnih, težkih filmov, ki jih v Hollywoodu z obcudujoco prezirljivostjo imenujejo »artsy«. Ti filmi mu niso prinesli slave in bogastva, pripomogli pa so k temu, da so agenti zaceli govoriti o njegovem talentu. Po ducatu manjših vlog in naslovni

vlogi v filmu Edith Wharton »Ethan Frome« je na igralca iz Irske postal pozoren Steven Spielberg. Spielberg je iskal igralce za svoj najnovejši film Schindlerjev seznam (»Schindlers List«), ki pripoveduje o nemškem tovarnarju Oskarju Schindlerju, ki je v času nacistične tisoče Židov obvaroval pred smrtjo v koncentracijskih taborišcih. Spielberga je navdušil živahni, uživaski šarmer, ki je naenkrat odkril svoj pogum. Junak, ki ni bil rojen za junaka. Za vlogo so se potegovali največji hollywoodski zvezdniki, kot sta Kevin Costner in Mel Gibson. Vendar je Spielberg iskal bolj staromodnega moškega ideal: »Ce bi ta film snemal v šestdesetih letih, bi glavno vlogo igral Gert Fröbe.« V New Yorku je z ženo in tasčo obiskal predstavo dela Eugena O'Neill »Anna Christie«, v kateri sta igrala Liam Neeson in Natasha Richardson. Spielbergova tasca se je kopala v solzah in Liam Neeson je dobil vlogo Oskarja Schindlerja.

Spielberg je črno-beli film posnel na Poljskem, porabil pa je - vsaj zanj - zanemarljivo vsoto osemindvajsetih milijonov dolarjev. Že pred desetimi leti je odkupil pravice za snemanje filma, vendar se nikoli ni upal zaceti snemati. Pocutil se je »nezrelega«. Šele vojna v nekdanji Jugoslaviji in spoznanje, da lahko »vsak trenutek na vsakem mestu izbruhne holokavst«, sta ga pripravila do tega, da je »s sredstvi, ki jih obvlada, izrazil svoje stališče o teh grozljivih stvareh«. Posnel je svoj film. Mojstrovino. S tem se strinjajo vsi kritiki. In Liam Neeson je s filmom prodril - brez sklepanja kompromisov o svojem delu. Tako, kot si je zamislil, ko se je pred petimi leti usedel v letalo.

To pa se ne pomeni, da se je zdaj, ko ga je Hollywood priznal, sprijaznil z mestom. Nekako se v svoji hiši na hollywoodskih gričih se vedno ne počuti čisto domače. Na živce mu gredo »zdravstveni fanatiki«, ki se lahko pogovarjajo samo se o tem, »koliko kilometrov so pretekli danes zjutraj v primerjavi z včeraj«. Živcira ga puritanstvo njegovih sosedov, ki so se pritoževali, ker »najraje gol sedi na terasi in bere«. Sovraži cinizem družbe, v kateri lahko »vsakdo kopici denar, če se le počuti udobno v Armanijevi obleki in s copkom«.

Liam Neesonraje obiskuje bare kot solatne bare v Los Angelesu. In filmski uspehi so financirali stanovanje v Sohu, kjer zdaj živi z Natasho Richardson. Zazelela si ga je kot partnerja v broadwayski predstavi »Anna Christie«. Na odru sta se oba tako čudovito ujela, da so kritiki, namesto da bi kritizirali, pesnili

in da so bile karte za predstavo vedno razprodane. Natasha Richardson je v javnosti sanjalarila o »surovi in neposredni seksualnosti« Liama Neesona in izjavila, da je »čudovit«. Kmalu zatem je zapustila svojega soproga, s katerim sta se poročila dve leti pred tem, in se vselila v stanovanje v Sohu. Zveza traja že eno leto - za Liama Neesona razmeroma dolgo.

V intervjujih je sicer odprt in iskren, o svojih ženskah pa ne govori nikoli. Julia Roberts je bila se neznana, ko je nekaj mesecev zivel z njo. Ko ga je zapustila, se je dolgo zalosten potikal naokoli. O njuni zvezi je molčal. Tudi ko je Julia Roberts postala znana. Le o Brooke Shields je v javnosti izustil stavek: »Je čudovita oseba in popolnoma podcenjeva«.

na. »Kaze, da je gentleman. In popolnoma zanesljiv. To cenijo tudi kritiki, katere velikokrat spominja na mladega Michaela Caina. Primerjava, ki je Liam Neeson nima preveč rad. Prednost daje drugemu angleškemu kolegu. »Nič nimam proti Michaelu Cainu. Ampak če že primerjate, potem naj bo to vsaj Sean Connery.« Ni slab.

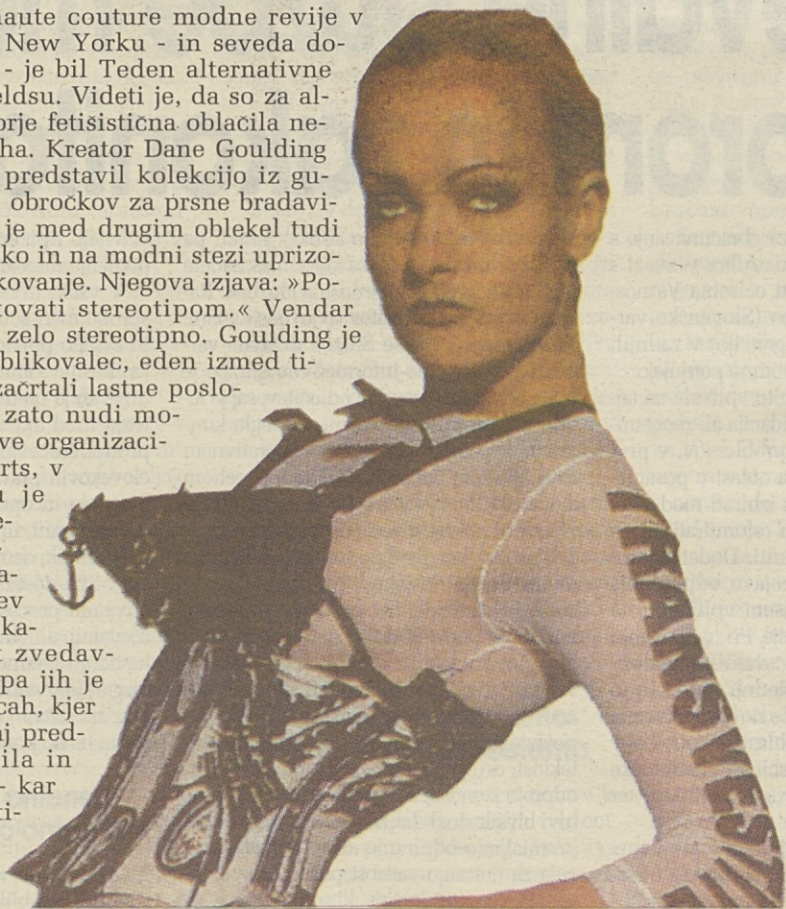
(Za nemško izdajo revije Elle Elisabeth Berg, prevod Katarina Sedmak)

Liam Neeson v sončni kopeli na terasi svoje vile v Hollywoodu

Stereotipi alternativne mode

Odgovor na haute couture modne revije v Milanu, Parizu, New Yorku - in seveda doma, v Londonu - je bil Teden alternativne mode v Spitalfieldsu. Videti je, da so za alternativne kreatorje fetišistična oblačila ne-nehen vir navdiha. Kreator Dane Goulding je v ponedeljek predstavil kolekcijo iz gume, usnja, verig, obročkov za prsne bradavice, netov, vanjo je med drugim oblekel tudi nosečo manekenko in na modni stezi uprizoril lezbicno ljubkovanje. Njegova izjava: »Poskušam nasprotovati stereotipom.« Vendar očitno to počne zelo stereotipno. Goulding je izsolan modni oblikovalec, eden izmed tistih, ki se niso začrtali lastne poslovne poti in jim zato nudi možnost predstavitve organizacija Alternative Arts, v katere naročju je potekala stiridnevna modna prireditvev. Revije različnih kreatorjev je vsak dan obiskalo po stirideset zvedavcev, precej več pa jih je stikalo po stojnicah, kjer so bila na prodaj predstavljena oblačila in modni dodatki - kar se le da alternativni na načine, ki jih že poznamo.

Godci Balanescu

Balanescu Quartet so v ponedeljek godli svojo romunsko tradicionalno muziko, križano z najzlahnejšimi sestavinami novodobnega techna v eni izmed londonskih megaprodajaln plosc Tower Records na Picadillyju. Vstopnine ni bilo treba placati, saj so promovirali svojo novo plosco Luminetza, ki jo je izdala založba Mute. Tokrat ni bilo navdusenecv, ki bi zaradi gnece morali ostati pred vrati in iz uzaljenosti povzročili pretep, kakor se je to pred dnevi zgodilo Nicku Caveu, ki je tam koncertiral s podobnim namenom kot Balanescu Quartet. Tudi zanj skrbi Mute, prav tako za slovensko skupino Laibach, prihodnje leto pa bo izdala kompilacijo slovenskih skupin, ki so predelale skladbe starost techno glasbe Kraftwerk.

Druidski hitri prigrizek

Da je bil v nedeljo prvi dan pomladi, so vedeli tudi v Londonu. V počastitev enakonočja je druidska ločina izvedla starodavni ritual. Ali jih je v to, da so se postavili v srce turistične gnece ob palaci Tower točno na streho restavracije McDonalds prisilila svetost te prizoriščne točke ali kaj drugega, nam ni uspelo izvedeti. Na obrazih opazovalcev obreda verske zamaknenosti ni bilo opaziti.

Smeri razvoja: od J.B.T.Z. do države »v procesu tranzicije«

Politične stranke zdaj namesto jezika demokracije govorijo jezik apartheida

Roska - Depala vas. Po incidentu v Depali vasi se primerjave z letom 1988 in procesom na Roski vsiljujejo same od sebe. Za razliko od tistih, ki jih fascinirajo podobnosti in na njihovi podlagi kujejo takšne ali drugačne zaključke, pisca tega članka fasciniirajo razlike. Najpomembnejša razlika med aretacijo četverice in aretacijo Smolnikarja je v odzivu javnosti. Če je namreč javnost leta 1988, ko je bil politični pluralizem šele v povojih, svoboda tiska pa se zmeraj nadzorovana, zmogla toliko moči, da je enoglasno obsodila dejanje državnega aparata in se združila okoli »Bavcarjevega odbora«, pa je javnost leta 1994 prav toliko spolitizirana, kot je spolitiziran državni aparat sam. Zaradi te politizacije je javno mnenje ohromelo: po eni strani ni več sposobno izreči avtonomne in enoglasne obsodbe postopkov, zaradi katerih so se pripadniki vojske znašli pred civilistom, ta pa v bolnišnici, po drugi strani pa se posamičnim obsodbam v vseh primerih pritakajo strankarske barve. Zdaj se zdi, kot da je načelno zavzemanje za spoštovanje človekovih pravic in zakonov stvar strankarske lojalnosti tega ali onega državljanja, ne pa stvar demokratične politične kulture, ki se je rojevala na Roski. Primer Smolnikar je zato popok Roske in na najbolj grob način manifestira politični in civilizacijski razvoj, ki ga je naredila slovenska družba v zadnjih šestih letih.

Osnovna značilnost tega razvoja pa je oblikovanje strankarske demokracije. Odbor za varstvo človekovih pravic ni bil kolektivni član takratne republiške skupščine in zato po formalni poti ni mogel vplivati na sprejete odločitve, ki bi sankcionirale delo v aferi J. B. T. Z. vpletenega državnega aparata.

Z drugimi besedami, »Bavcarjev odbor« ni mogel nikogar odstaviti ali kako drugače vplivati na kaznovanje tistih, ki so človekove pravice postavili na stranski tir. Zato pa je Odbor na podlagi svoje moralne moči in legitimnosti, ki mu jo je podelila javnost, akterje afere ekskomuniciral in jih odstavil simbolično. Danes pa...? Danes pa politične stranke, ki sedijo v parlamentu, ustavi in vsem deklaracijam navkljub niso sposobne soglasno obsoditi ničvrednega dejanja in takrat, ko se sprašujejo, kdo med pretepenimi je »nas« in kdo »njihov«, govorijo namesto jezika demokracije jezik apartheida.

To, kar se je zgodilo v Depali vasi, je - oprostite izrazu! - cisto navadna svinjarija, to, kar se po Depali vasi dogaja v politiki in medijih, pa je abotna demonstracija človeške poniglavoosti.

Vohuni. Toda zdaj obrnimo ploščo in vzemimo zares trditev, da je Smolnikar vohun, ki izdaja vojaške skrivnosti. Cigav vohun? Policijski, trdijo eni. Kučanov, septetajo drugi. Če je Smolnikar policijski vohun, potem lahko (ob predpostavki, da policija dela zakonito) sklepamo, da je policija v okolju, v katerem je Smolnikar deloval, odkrila elemente dejanj, ki jih zakon označuje za kazniva in zaradi katerih policijo obvezuje, da njihove storilce preganja. V tem in samo v tem primeru je domnevno policijsko vohunjenje na obrambnem ministrstvu upravičeno.

V neprimerno bolj zopni situaciji pa se znajdemo, če vzamemo zares trditev, da je Smolnikar Kučanov vohun. Milan Kučan je namreč predsednik države in vrhovni poveljnik oboroženih sil. Ali lahko nekdo vohuni za vrhovnega poveljnika oboroženih sil?

Ali lahko nekdo vrhovnemu poveljniku oboroženih sil izdaja vojaške skrivnosti? Ali je izdaja vojaških skrivnosti vrhovnemu poveljniku oboroženih sil kaznivo dejanje in ali je kaznivo dejanje izdaja vojaških skrivnosti obrambnemu ministru? Ali me lahko sodišče zato, ker vrhovnemu poveljniku povem, koliko vojakov steje brigada Moris, obrambnemu ministru pa, ka-

ko daleč nese top pri Postojnskih vratih, obsodi za vohunjenje proti slovenski armadi?

Sodniki, ki bodo (če bodo kdaj) obravnavali primer Smolnikar, bodo stali pred kočljivim vprašanjem, na katerega noben kazenski zakon ne zna odgovoriti. Odgovorov pa ne daje, saj ni kazensko pravo nič drugega kot popis vnaprej predvidljivih dejanj in dogovorjenih sankcij, ki

doletijo posameznika za ravnanja, ki jih neka skupnost neče tolerirati. Če je torej vsak zakonodajalec predvidel, da se bo v družbi nasel nekdo, ki bo ubijal, kradel, zalil ali vohunil za tujo silo, pa se ni bilo zakonodajalca, ki bi se spomnil kot kaznivo dejanje opredeliti vohunjenje državljan v korist vrhovnega poveljnika oboroženih sil ali obrambnega ministra.

Toda to ne pomeni, da so zakonodajalci butci brez domisljije. Pomeni le, da je takšna situacija absurdna, država, v kateri se to dogaja, pa gnila.

Seveda pa ta diagnoza drži le v primeru, če tisti, ki odkriva takšno »kaznivo dejanje«, pri tem ne izhaja iz podmene: »Država, to sem jaz!« Toda to ni moja država, zanjo nisem glasoval, z njo ne želim imeti opravka in prav malo mar mi je, ali je Janseva ali Kučanova. V obraz ji vržem svoj potni list.

Sodeč po tem, kar so v zadnjih mesecih objavili mediji, primer Smolnikar sploh ni edini primer - recimo temu - incestnega vohunjenja. Je pa simptom, ki sporoča, da je država »v procesu tranzicije«: da je potemtakem razbita na fevde, da med njenimi organi ni komunikacije in da se deli državnega aparata osamosvajajo in lastninijo. Ko en segment državnega aparata vstopi na poset drugega, se vname vojna. V vojni padajo žrtve in Smolnikar je v tem pogledu žrtev, ki jo ima na vesti država »v procesu tranzicije«.

Jansa. Po antiki so heroji samo se ljudje in zato znajo delati tudi napake. Jansi nima nihče pravice oporekati njegovih Zaslug in »zaslug« za državo, v kakršni živimo danes, kakor tudi ne za družbeno razmere, ki so drugačna od tistih, o katerih je nekoč sam pisal. Toda kot da Jansa v 90-tih tega ne

more razumeti. Kot da ne more dojeti, da družba v 90-tih nobenega nasilja ne sme več in ne more amortizirati z Zaslugami za Državo, da je Osamosvojitve eno in da je vsakdanje življenje po njej drugo. Osamosvojitve je bila dejanje (če hocete, dejanje poguma in odločnosti), vredno spomenika. Vendar po tem dejanju ni mogoče vsak dan postajati pred spomeniki. Končno, spomenike smo postavili za znanke in mrtve, ne zase in sebi.

Z odslovitvijo Janeza Janše iz vlade se v Sloveniji izteka obdobje vladavine herojev, tisto čudno obdobje, o katerem so nekateri prepričani, da mu je treba zaradi njegove zgodovinske avreole marsikaj spregledati, ob marsičem zamizati in podeliti odpustke. Toda dlje ko je trajalo to obdobje, manj je bilo mizanja in podeljenih odpustkov, zato je razumljivo, da premier po Depali vasi pri poslednjem heroju ni mogel več mizati.

Premier. V Sloveniji je že več kot leto dni nenadzorovano početje tajnih služb najresnejša grožnja politični stabilnosti. Po pogumni odločitvi, ki jo je predsednik sprejel, se ne bo mogel umakniti, niti se ne bi smel ustaviti na polovici poti. Če pa se bo, bo predsednik vlade, ki bo postala ujetnik tajnih služb in pripadnik družbe, v kateri je ovadstvo način življenja. Naloga njegove vlade je, da majhne bogove z datotekami, ki svojo kariero vzdržujejo s prilizovanjem in prisepetovanjem politikom, odslovi enkrat za vselej. Cistke? Kajpak, in to temeljite! V nasprotnem primeru se nam bo zgodilo, da bomo nekega dne na radiu - v imenu pravilne informiranosti - namesto jutranje popevke poslušali se tajni posnetek predsednikovega smrčanja.

Miran J. Lesjak
Foto: Srdan Zivulović

NACIONALNA VARNOST V POSTSOCIALIZMU

Varnostno-obveščevalne službe med učinkovitostjo, nadzorom in zakonitostjo

Obveščevalne in protiobveščevalne službe so med najstarejšimi državnimi institucijami, povezane z oblikovanjem določene ureditve in razvojem družbe. Vključene so v različne oblike vodenja in odločanja, hkrati pa se je v njih razvila določena miselnost, in sicer kot rezultat preteklih izkušenj in razvoja notranjih ter mednarodnih odnosov. V sodobnih demokratičnih družbah so te službe del specializiranih državnih informacijskih sistemov. Zbirajo, obdelujejo in analizirajo informacije za ključne nosilce oblasti in potrebe državnih organov, ki so pristojni za sprejemanje odločitev v zunanji, notranji in obrambni politiki ter o varnosti države.

Navkljub demokratičnim spremembam v bivših socialističnih državah ostajajo varnostne in obveščevalne organizacije (civilne in vojaške) v funkciji politične oblasti. V tej vlogi naj bi praviloma delovale v skladu z nacionalnimi interesi posamezne države. Tezise njihovega dela se je prevesilo na obveščevalno področje ali pa je prišlo do procesa delitve posamezne službe na več služb, ki so v večini držav dobile s tem tudi zakonsko določene pristojnosti.

Skoraj vse službe so prekinile s prakso, ki je bila značilna za politično policijo, in hkrati prenehale z nadzorom nad »notranjim sovražnikom«. Reorganizacija so doživele zlasti proti-obveščevalne službe, ceprav je njihova klasična opredelitev danes, po vseh družbenih spremembah in razvoju na področju tehnologije, že delno presežena. Pretekle analize delovanja tujih obveščevalnih služb kažejo tudi na to, da so posamezne službe včasih podrejele svoja raziskovanja v podporo vnaprej določenim političnim zaključkom. Ta nevarnost pa je prisotna tudi danes.

Varnostne in obveščevalne službe v državah »novih parlamentarnih demokracij« so soočene z novo nastalimi okoliščinami, ki jih delno določa rastoci mednarodni terorizem, nacionalni konflikti, ilegalna trgovina z orožjem in mamili ter se posebej pereč problem, ki se imenuje nelegalni odliv kapitala in pranje denarja. Med samimi demokratičnimi spremembami v bivših socialističnih državah je obstajala resna nevarnost, da postanejo varnostne in obveščevalne organizacije izvor informacij in dosejcev za strankarsko - politične namene ter

s tem tudi instrument za obračunavanje s političnimi nasprotniki. Afere v zvezi s prejšnjo Službo varnosti oziroma Varnostno-informativno službo (Slovenska varnostno-obveščevalna agencija) v zadnjih treh letih to trditev nedvomno potrjujejo.

Spremembe so korenito vplivale na tajne službe. Njihova likvidacija ali reorganizacija je sprožila vrsto problemov, in prvi vrsti pa je bila politična oblast v posameznih državah prisiljena izbirati med dilemo, ali obstoječi sistem reformirati ali pa ga popolnoma spremeniti. Dodaten problem se je nahajal v pojavu odpuščanja uslužbencev in kasnejšem vplivanju na njihove negativne reakcije. Pri oblikovanju novih varnostno obveščevalnih organizacij se je pojavil še naslednji vidik, in to predvsem v tem, ali bodo novo oblikovane strukture lojalne novi oblasti, se posebej v novih pogojih in okoliščinah ekonomske krize, nacionalnih in drugih konfliktov ter nestabilnosti institucij.

V Republiki Sloveniji je bila ta dilema se posebej prisotna prav ob procesu osamosvajanja. Izbrana je bila prva možnost - reorganizacija Službe državne varnosti v

Varnostno-informativno službo, hkrati pa se je na ministrstvu za obrambo začela oblikovati »vojaška varnostna služba«. Razlogi za takšno odločitev so javnosti znani. Reorganizacija bivše Službe državne varnosti v Varnostno-informativno službo je bila nedvomno pravilna odločitev, saj je leta v procesu osamosvajanja dosegla konkretne uspehe in rezultate na operativnem in analitskem področju. Zal, tem uspehom slovenski medijski prostor iz različnih razlogov ni posvečal večje pozornosti.

Posebej kočljivo področje predstavlja danes usoda dosjejev bivših sodelavcev služb in različnih vrst podatkov o posameznikih, ki pa se ni dokončno rešeno v večini novo nastalih demokracij. V skoraj vseh državah sta se izoblikovali dve možnosti. Prva možnost je bila v uničenju dosjejev oziroma v tem, da pozabimo na preteklost, druga pa, da se te zbirke podatkov odprejo javnosti. Na podlagi izkušenj z arhivi bivših služb lahko sklepamo, da je nepremišljeno odpiranje arhivov resna grožnja za notranjo varnost posamezne države. Neprijetne izkušnje, ki so jih imeli z arhivi bivše službe STASI v Nemčiji, pred-

stavljajo tipičen primer nepremišljenega ravnanja z dosjeji.

V vsaki državi obstaja hkrati tudi nasprotje med sčitenjem državnih interesov in zaščito pravic in svobod posameznika. Rešitev omenjenega nasprotja v novih državah je predvsem v vzpostavitvi ravnotežja med aktivnostjo obveščevalnih in protiobveščevalnih služb in med zaščito človekovih pravic, ki bi temeljilo na razumevanju in upoštevanju interesov države na eni strani, in zaščite interesov posameznika in pravic na drugi. Potrebno ravnotežje lahko dosežemo prek dveh med seboj odvisnih procesov. Prvi je v prenovi obveščevalnih služb v okviru obstoječih demokratičnih vrednot, drugi proces pa vsebuje razgraditev starih in novih totalitarnih struktur ter ustvarjanje pogojev, da totalitarni režim ne bo ponovno vzpostavljen.

Trenutno stanje in položaj varnostno-obveščevalnih služb

Dejstvo, da varnostno-obveščevalni sistem v Republiki Sloveniji ni organiziran tako kot bi moral biti, hkrati pa ne deluje v

Smolnikarjeva pot iz Morisa pod okrilje notranjega ministrstva se je končala pri Domžalah

ment vsebuje operativno analizo in obdelavo podatkov iz javnih arhiv in dokumentacijo.
(Se nadaljuje na 14. strani)

POLITIČNI POTRES V SLOVENIJI

Smeri razvoja: od J.B.T.Z. do države »v procesu tranzicije«

Politične stranke zdaj namesto jezika demokracije govorijo jezik apartheida

Roska - Depala vas. Po incidentu v Depali vasi se primerjave z letom 1988 in procesom na Roski vsiljujejo same od sebe. Za razliko od tistih, ki jih fascinirajo podobnosti in na njihovi podlagi kujejo takšne ali drugačne zaključke, pisca tega članka fascinirajo razlike. Najpomembnejša razlika med aretacijo četverice in aretacijo Smolnikarja je v odzivu javnosti. Če je namrec javnost leta 1988, ko je bil politični pluralizem sele v povojih, svoboda tiska pa se zmeraj nadzorovana, zmogla toliko moči, da je enoglasno obsodila dejanje državnega aparata in se združila okoli »Bavcarjevega odbora«, pa je javnost leta 1994 prav toliko spolitizirana, kot je spolitiziran državni aparat sam. Zaradi te politizacije je javno mnenje ohromelo: po eni strani ni več sposobno izreci avtonomne in enoglasne obsodbe postopkov, zaradi katerih so se pripadniki vojske znašli pred civilistom, ta pa v bolnišnici, po drugi strani pa se posamičnim obsojdam v vseh primerih pritika-jo strankarske barve. Zdaj se zdi, kot da je nacelno zavze-manje za spostovanje človeko-vih pravic in zakonov stvar strankarske lojalnosti tega ali onega državljanca, ne pa stvar demokratične politične kulture, ki se je rojevala na Roski. Primer Smolnikar je zato pokop Roske in na najbolj grob način manifestira politični in civilizacijski razvoj, ki ga je naredila slovenska družba v zadnjih šestih letih.

Osnovna značilnost tega razvoja pa je oblikovanje strankarske demokracije. Odbor za varstvo človekovih pravic ni bil kolektivni član takratne republiške skupščine in zato po formalni poti ni mogel vplivati na sprejetje odločitev, ki bi sankcionirale delo v afero J. B. T. Z. vpletenega državnega aparata.

Z drugimi besedami, »Bavcarjev odbor« ni mogel nikogar odstaviti ali kako drugače vplivati na kaznovanje tistih, ki so človekove pravice postavili na stranski tir. Zato pa je Odbor na podlagi svoje moralne moči in legitimnosti, ki mu jo je podelila javnost, akterje afere ekskomuniciral in jih odstavil simbolično. Danes pa...? Danes pa politične stranke, ki sedijo v parlamentu, ustavi in vsem deklaracijam navkljub niso sposobne soglasno obsoditi ničvrednega dejanja in takrat, ko se sprašujejo, kdo med pretepenimi je »nas« in kdo »njihov«, govorijo namesto jezika demokracije jezik apartheida.

To, kar se je zgodilo v Depali vasi, je - oprostite izrazu! - čisto navadna svinjarija, to, kar se po Depali vasi dogaja v politiki in medijih, pa je abotna demonstracija človeške poniglavitosti.

Vohuni. Toda zdaj obrnimo ploščo in vzemimo zares trditev, da je Smolnikar vohun, ki izdaja vojaške skrivnosti. Cigav vohun? Policijski, trdijo eni. Kučanov, šepetajo drugi. Če je Smolnikar policijski vohun, potem lahko (ob predpostavki, da policija dela zakonito) sklepamo, da je policija v okolju, v katerem je Smolnikar deloval, odkrila elemente dejanj, ki jih zakon označuje za kazniva in zaradi katerih policijo obvezuje, da njihove storilce preganja. V tem in samo v tem primeru je domnevno policijsko vohunjenje na obrambnem ministrstvu upravičeno.

V neprimerno bolj zopetni situaciji pa se znajdemo, če vzamemo zares trditev, da je Smolnikar Kučanov vohun. Milan Kučan je namrec predsednik države in vrhovni poveljnik oboroženih sil. Ali lahko nekdo vohuni za vrhovnega poveljnika oboroženih sil?

Ali lahko nekdo vrhovnemu poveljniku oboroženih sil izdaja vojaške skrivnosti? Ali je izdaja vojaških skrivnosti vrhovnemu poveljniku oboroženih sil kaznivo dejanje in ali je kaznivo dejanje izdaja vojaških skrivnosti obrambnemu ministru? Ali me lahko sodišče zato, ker vrhovnemu poveljniku povem, koliko vojakov steje brigada Moris, obrambnemu ministru pa, ka-

ko daleč nese top pri Postojnskih vratih, obsodi za vohunjenje proti slovenski armadi?

Sodniki, ki bodo (če bodo kdaj) obravnavali primer Smolnikar, bodo stali pred kočljivim vprašanjem, na katerega noben kazenski zakon ne zna odgovoriti. Odgovorov pa ne daje, saj ni kazensko pravo nič drugega kot popis vnaprej predvidljivih dejanj in dogovorjenih sankcij, ki

doletijo posameznika za ravnanja, ki jih neka skupnost noče tolerirati. Če je torej vsak zakonodajalec predvidel, da se bo v družbi našel nekdo, ki bo ubijal, kradel, zalil ali vohunil za tujo silo, pa se ni bilo zakonodajalca, ki bi se spomnil kot kaznivo dejanje opredeliti vohunjenje državljana v korist vrhovnega poveljnika oboroženih sil ali obrambnega ministra.

Toda to ne pomeni, da so zakonodajalci butci brez domisljije. Pomeni le, da je takšna situacija absurda, država, v kateri se to dogaja, pa gnila.

Seveda pa ta diagnoza drži le v primeru, če tisti, ki odkriva takšno »kaznivo dejanje«, pri tem ne izhaja iz podmene: »Država, to sem jaz!« Toda to ni moja država, zanjo nisem glasoval, z njo ne želim imeti opravka in prav malo mar mi je, ali je Janseva ali Kučanova. V obraz ji vržem svoj potni list.

Sodeč po tem, kar so v zadnjih mesecih objavili mediji, primer Smolnikar sploh ni edini primer - recimo temu - incestnega vohunjenja. Je pa simptom, ki sporoča, da je država »v procesu tranzicije«: da je potemtakem razbita na fevde, da med njenimi organi ni komunikacije in da se deli državnega aparata osamosvajajo in lastnini. Ko en segment državnega aparata vstopi na poset drugega, se vname vojna. V vojni padajo žrtve in Smolnikar je v tem pogledu žrtev, ki jo ima na vesti država »v procesu tranzicije«.

Jansa. Po antiki so heroji samo se ljudje in zato znajo delati tudi napake. Jansi nima nihče pravice oporekati njegovih Zaslug in »zaslug« za državo, v kakršni živimo danes, kakor tudi ne za družbeno razmere, ki so drugačna od tistih, o katerih je nekoč sam pisal. Toda kot da Jansa v 90-tih tega ne

more razumeti. Kot da ne more dojeti, da družba v 90-tih nobene nasilja ne sme več in ne more amortizirati z Zaslugami za Državo, da je Osamosvojitve eno in da je vsakdanje življenje po njej drugo. Osamosvojitve je bila dejanje (če hocete, dejanje poguma in odločnosti), vredno spomenika. Vendar po tem dejanju ni mogoče vsak dan postajati pred spomeniki. Končno, spomenike smo postavili za znanke in mrtve, ne zase in sebi.

Z odslovlitvijo Janeza Janše iz vlade se v Sloveniji izteka obdobje vladavine herojev, tisto čudno obdobje, o katerem so nekateri prepričani, da mu je treba zaradi njegove zgodovinske avreole marsikaj spregledati, ob marsičem zamizati in podeliti odpustke. Toda dlje ko je trajalo to obdobje, manj je bilo mizanja in podeljenih odpustkov, zato je razumljivo, da premier po Depali vasi pri poslednjem heroju ni mogel več mizati.

Premier. V Sloveniji je že več kot leto dni nenadzorovano početje tajnih služb najresnejša grožnja politični stabilnosti. Po pogumni odločitvi, ki jo je predsednik sprejel, se ne bi smel ustaviti na polovici poti. Če pa se bo, bo predsednik vlade, ki bo postala ujetnik tajnih služb in pripadnik družbe, v kateri je ovadstvo način življenja. Naloga njegove vlade je, da majhne bogove z datotekami, ki svojo kariero vzdržujejo s priljubljenostjo in prisepetovanjem politikom, odslovi enkrat za vselej. Cistke? Kajpak, in to temeljite! V nasprotnem primeru se nam bo zgodilo, da bomo nekega dne na radiu - v imenu pravilne informiranosti - namesto jutranje popevke poslušali še tajni posnetek predsednikovega smrčanja.

Miran J. Lesjak
Foto: Srdan Živulović

NACIONALNA VARNOST V POSTSOCIALIZMU

Varnostno-obveščevalne službe med učinkovitostjo, nadzorom in zakonitostjo

Obveščevalne in protiobveščevalne službe so med najstarejšimi državnimi institucijami, povezane z oblikovanjem določene ureditve in razvojem družbe. Vključene so v različne oblike vodenja in odločanja, hkrati pa se je v njih razvila določena miselnost, in sicer kot rezultat preteklih izkušenj in razvoja notranjih ter mednarodnih odnosov. V sodobnih demokratičnih družbah so te službe del specializiranih državnih informacijskih sistemov. Zbirajo, obdelujejo in analizirajo informacije za ključne nosilce oblasti in potrebe državnih organov, ki so pristojni za sprejemanje odločitev v zunanji, notranji in obrambni politiki ter o varnosti države.

Navkljub demokratičnim spremembam v bivših socialističnih državah ostajajo varnostne in obveščevalne organizacije (civilne in vojaške) v funkciji politične oblasti. V tej vlogi naj bi praviloma delovale v skladu z nacionalnimi interesi posamezne države. Teziše njihovega dela se je prevesilo na obveščevalno področje ali pa je prislo do procesa delitve posamezne službe na več služb, ki so v večini držav dobile s tem tudi zakonsko določene pristojnosti.

Skoraj vse službe so prekinile s prakso, ki je bila značilna za politično policijo, in hkrati prenehale z nadzorom nad »notranjim sovražnikom«. Reorganizacijo so doživele zlasti proti-obveščevalne službe, ceprav je njihova klasična opredelitev danes, po vseh družbenih spremembah in razvoju na področju tehnologije, že delno presežena. Pretekle analize delovanja tujih obveščevalnih služb kažejo tudi na to, da so posamezne službe včasih podrejale svoja raziskovanja v podporo vnaprej določenim političnim zaključkom. Ta nevarnost pa je prisotna tudi danes.

Varnostne in obveščevalne službe v državah »novih parlamentarnih demokracij« so soočene z novo nastalimi okoliscinami, ki jih delno doloca rastiči mednarodni terorizem, nacionalni konflikti, ilegalna trgovina z orožjem in mamili ter še posebej peec problem, ki se imenuje nelegalni odliv kapitala in pranje denarja. Med samimi demokratičnimi spremembami v bivših socialističnih državah je obstajala resna nevarnost, da postanejo varnostne in obveščevalne organizacije izvor informacij in dosejcev za strankarsko - politične namene ter

s tem tudi instrument za obračunavanje s političnimi nasprotniki. Afere v zvezi s prejšnjo Službo varnosti oziroma Varnostno-informativno službo (Slovensko varnostno-obveščevalno agencijo) v zadnjih treh letih to trditev nedvomno potrjujejo.

Spremembe so korenito vplivale na tajne službe. Njihova likvidacija ali reorganizacija je sprožila vrsto problemov, v prvi vrsti pa je bila politična oblast v posameznih državah prisiljena izbirati med dilemo, ali obstoječi sistem reformirati ali pa ga popolnoma spremeniti. Dodaten problem se je nahajal v pojavu odpustanja uslužbencev in kasnejšem vplivanju na njihove negativne reakcije. Pri oblikovanju novih varnostno obveščevalnih organizacij se je pojavil še naslednji vidik, in to predvsem v tem, ali bodo novo oblikovane strukture lojalne novi oblasti, se posebej v novih pogojih in okoliscinah ekonomske krize, nacionalnih in drugih konfliktov ter nestabilnosti institucij.

V Republiki Sloveniji je bila ta dilema se posebej prisotna prav ob procesu osamosvajanja. Izbrana je bila prva možnost - reorganizacija Službe državne varnosti v

Varnostno-informativno službo, hkrati pa se je na ministrstvu za obrambo začela oblikovati »vojaška varnostna služba«. Razlogi za takšno odločitev so javnosti znani. Reorganizacija bivše Službe državne varnosti v Varnostno-informativno službo je bila nedvomno pravilna odločitev, saj je leta v procesu osamosvajanja dosegla konkretne uspehe in rezultate na operativnem in analitskem področju. Žal, tem uspehom slovenski medijski prostor iz različnih razlogov ni posvečal večje pozornosti.

Posebej kočljivo področje predstavlja danes usoda dosjejev bivših sodelavcev služb in različnih vrst podatkov o posameznikih, ki pa se ni dokončno rešeno v večini novo nastalih demokracij. V skoraj vseh državah sta se izoblikovali dve možnosti. Prva možnost je bila v uničenju dosjejev oziroma v tem, da pozabimo na preteklost, druga pa, da se te zbirke podatkov odprejo javnosti. Na podlagi izkušenj z arhivi bivših služb lahko sklepamo, da je nepremišljeno odpiranje arhivov resna grožnja za notranjo varnost posamezne države. Neprijetne izkušnje, ki so jih imeli z arhivi bivše službe STASI v Nemčiji, pred-

stavljajo tipičen primer nepremišljenega ravnanja z dosjeji.

V vsaki državi obstaja hkrati tudi nasprotje med scitenjem državnih interesov in zaščito pravic in svobodam posameznika. Resitev omenjenega nasprotja v novih državah je predvsem v vzpostavitvi ravnotežja med aktivnostjo obveščevalnih in protiobveščevalnih služb in med zaščito človekovih pravic, ki bi temeljilo na razumevanju in upoštevanju interesov države na eni strani, in zaščite interesov posameznika in pravic na drugi. Potrebno ravnotežje lahko dosežemo prek dveh med seboj odvisnih procesov. Prvi je v prenovi obveščevalnih služb v okviru obstoječih demokratičnih vrednot, drugi proces pa vsebuje razgraditev starih in novih totalitarnih struktur ter ustvarjanje pogojev, da totalitarni režim ne bo ponovno vzpostavljen.

Trenutno stanje in položaj varnostno-obveščevalnih služb

Dejstvo, da varnostno-obveščevalni sistem v Republiki Sloveniji ni organiziran tako kot bi moral biti, hkrati pa ne deluje v

Prof. dr. Ferdo Gestrin
Prihodnjo nedeljo naprej

LJUDJE, ODNOSI, LETA

Zelo težko je biti idealni oče

Vpliv se giblje od čudovitega do pogubnega

Oče je prvi moski, katerega ime izrečemo, ko se se učimo govoriti, je prvi moski, ki hčerko stisne k sebi in jo objame. Dober oče daje svojim hčeram vse do odraslega obdobja občutek varnosti in zaupanja, ne glede na to, če je morebiti kdaj v otroštvu vrigel hčerko malce višje v zrak, a je zavrnila, ali jo silil, da je preplaval določeno razdaljo, ki je se nikoli dotlej ni.

Očetje navadno določajo uro, ko naj bodo hčere zvečer doma in jim navsezadnje tudi stisnejo na skrivaj v zep nekaj drobiza... za taksi ali kaj podobnega. V idealnem svetu naj bi imela vsaka deklica dobrega ali vsaj kolikor toliko dobrega očeta. Znani psiholog A. Storr trdi, da se naši pogledi na svet, kakršnega smo si zarana oblikovali s pomočjo staršev, zrcalijo tudi na druge ljudi. Oče igra pri tem pomembno vlogo; tudi

pri otrokovem izoblikovanju spolne identitete ter splošnem izoblikovanju njegove lastne podobe.

Očetovski vplivni spekter se giblje od pogubnega in škodljivega na eni strani (zlorabljanje otrok) pa do čudovito ljubečega in vsestransko koristnega na drugi strani. Nekje vmes so okoliscine, ko očeta v družini ni, pa tiste, ko oče sicer je, vendar ga zaradi pretrane »deloholičnosti« ni čuti; nazadnje pa so tu se primeri očetov, ki so zavoljo svoje nedoraslosti popolnoma nezanesljiv starševski člen.

So pa lahko nekatere očetovske ljubezni za kasnejše življenje hčera tudi pogubne. Primer sester Emme in Lucy govori o tem: imeli sta najbolj ljubečega, najbolj skrbnega in najpametnejšega očeta. Zanju je naredil prav vse. Težave pa so se začele takrat, ko so ju začeli obleta-

vati fantje. Vsi po vrsti so bili ali pregrdi ali preneumni in večina jih je že po prvem poskusu dvorjenja odnehala. Rezultat? Emma je ostala pri štiridesetih se vedno samska. Večino svojega prostega časa prebije pri postaranem očetu na vikendu. Lucy se je uspela odtegniti od doma in živi z nekim slikarjem, vendar večkrat potozi, da njen partner se zdaleč ni tako odločen in trden možak kot njen oče. Psihologinja Lilly Pincus, ki raziskuje posledice tako imenovanega Elektrinega kompleksa (dejstva, da se hčere v določenem obdobju pogosto romantično zaljubijo v svoje očete), meni, da se želijo ženske pogosto poročiti z moskimi, ki so po lastnostih bodisi na las podobni njihovim očetom ali pa si nalašč izberejo partnerje s povsem diametralnimi lastnostmi. Tako je na primer storila Lucy, ko je prekini-

la z očetovsko tesno vezjo; na ta način je izrazila svojo lastno voljo, kakršne njena sestra ni bila sposobna. Z izbiro lastnosti svojega partnerja je segla daleč od lastnosti očeta, morda v podzavestni slutnji, da bo tako za njeno življenje boljše.

Renate Olin, ki vodi londonški center za zakonsko svetovanje, trdi, »da si mnoge ženske želijo za svojega partnerja variacijo na temo očeta«. Do tod je še vse povsem običajno. Bolj zapleteno pa postane, ko si ženske izbirajo partnerje, ki so »preveč drugačni«, medtem ko »bi jim ustrežal samo malce drugačen tip moškega«.

Jill Tweedie je v svoji avtobiografiji, ki je izšla nedolgo tega pri založbi Viking z naslovom Eating Children, zapisala, da je bil njen oče po eni strani preveč popustljiv, po drugi pa prestrog. V zgodnejših letih jo je nenehoma kritiziral zaradi sole, ko po njenih merilih to sploh ni bilo nujno. Nato pa, ko je čez leta pripeljala k hiši nadvse posesivnega in ljubosumnega zarocenca, ni mignil niti s prstom, da bi jo odvrnil od poroke, ki se je končala s skrajšajo ločitvijo. V drugem primeru, je razmišljala avtorica, bi bila njegova zaskrbljenost bolj upravičena.

Analitiki odnosov med očeti in hčerami pravijo, da je treba skušati očetovsko obnašanje razumeti, ker bomo s tem daleč bolj uspešni kot v primeru, če mu bomo skušali naprtiti krivdo za celo vrsto lastnih neuspehov. Vsaka ženska mora sama in na svoj način razrešiti svoj odnos do očeta. Pri tem pa nikjer ne pise, da slabi odnosi med tema dvema kot prekletstvo visijo nad vsemi kasnejšimi ženskimi odnosi z moskimi.

Poseben primer so ženske, ki so jih v mladosti očete spolno zlorabili. Za takšne je kasneje v življenju pogosto značilno,

da izbirajo med moskimi, ki so pretirano dominantni, ali pa med pretirano neodločnimi. Takšne ženske so pogosto psihicno prizadete in imajo velike težave v spolnem življenju.

Puberteta je v odnosih med očeti in hčerami najtežje obdobje. Predvsem ga težko prenesejo očete, ki stezka dojemajo, da se njihove majhne deklice spreminjajo v ženske. Zdaj se izkaze, kako različne stvari pričakuje takšen oče od svoje ženske-ljubice in od svoje hčere, ki bi morala biti poosebljenje popolne nedolžnosti. Nekateri očete ne prenesejo, da ima njihova hči fanta in ji zato nenehoma vzbujajo občutek krivde, ki utegne se dolgo škodovati odnosom med mladima par-

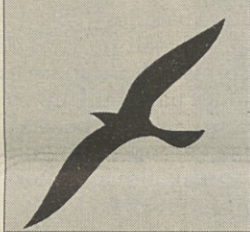
terjemama. Nekateri psihologi so prepričani, da mora iti vsaka ženska za svojo zdravo rast tudi skozi fazo »zaljubljenosti v očeta«. Če da oče svoji hčeri vedeti, da je simpatična in čedna, zbudi v njej tudi trdnejše samozaupanje in ji tako pomaga v težavah odrasčanja.

Nič čudnega torej, če psihologi ugotavljajo, da ženske, ki nikoli niso bile deležne očetovske ljubezni, slednjo pogosto iščejo v svojih moskih izbrancih. Dogaja se tudi to, da ženske, ki so odrasle v nepopolnih družinah, v svoji domisljiji pretirano idealizirajo podobo očeta in si izoblikujejo pretirano stroge kriterije o tem, kakšen naj bi bil moski njihovega življenja. (B. Z. J.)

STISKE, SANJE, SREČANJA

Duša

*Pogled in videnje usod
s ptičje perspektive*

Dve roki, ki si zreta v oči, in dvoje pogledov v objemu. Duši v dotiku, ki gori. Telesi, ki se jesta, da lahko dihata, bela kruhka ljubezni na rdečih vrtnicah bolečine. Kri daljave, voda bližine. Mesec v solzah, sonce v smehu, otrok v trebuhu vsake ljubeče besede tebi. Ti, goreča lupina casa, požar v poljubu zraka, ki diši po tvoji koži, plenici nevidne reke življenja. Umivamo si oči v njej, da s svetlim pogledom splavamo v prsi prozorne breznejsnosti. S prosojnimi plameni sijemo, zamaknjeni v slino njenega jezika, ki se pretaka v naših ljubezenskih zgodbah. Zamahnimo s ptičjimi perutmi sanj v njeno tišino, da bo glasneje zasumela njena živa voda v krvi naših usod. Caka nas sreča, srce telesa nebes v skrivnostni pesmi življenja. Če je se ne čutite, pišite Duši, pogledala bo naprej. Izrežite kuponček, pripisite »za Dušo«, za daljši odgovor pa polni naslov in telefonsko številko.

Stara sem 17 let. Imam bolezen, ki se je zelo sramujem in jo zato prikrivam pred vsemi: nevrotično namreč zavracam hrano. Zazelo se je pred nekaj leti z obiskom balnealne sole. Ravnatelj me je zaradi debelosti kaznoval z nizjo oceno. Včasih toliko casa ne jem, da padem v nezavest, ko pa vendarle kaj zauzijem, zelo pogosto bruham. Veliko bolje pa je, odkar hodim k sodobnemu plesu. Ali bom kdaj popolnoma zdrava? Bom premagala strah pred ponovno debelostjo? Bom uspela v soli? Bom odšla v Ameriko in tam živel? Ali je sedanj fant zame primeren; sem mu sploh vsot? Ula

Izjemno nadarjena plesalka ste, zato posvetite tej osrečujoči umetnosti se veliko več prostega časa kot doslej. Seznanite se tudi s sufijskim plesom, s pomočjo katerega boste dosegli notranje ravnovesje in skladnost. Bolezen bo odšla čez noč, ne da bi vam bilo potrebno kakorkoli ukrepati, pa tudi debelost se ne bo nikoli več pojavila, saj je bila le posledica normalnih hormonskih procesov v času zorenja. Prihodnost, ki je pred vami, je tako polna lepote, da nimate najmanjšega razloga za skrb. Primeren studij bi bil književnost in zgodovina umetnosti, saj ste v vseh pogledih rojeni za sozvočje z lepoto. Veliko poslušajte in opazujte ptice: dojeli boste svojo umetniško moč in jo razvili v plesu. Vsaka ljubezni je prava - tudi sedanja, le da bo pršla za njo še večja. V Ameriko boste šli, ko boste tukaj zelo uspeli v neki skupini. V soli bo slo z najboljšim uspehom, saj ste zelo inteligentni, kmalu pa se vam bo zdelo vredno delu posvetiti več časa in truda. Dana vam je tudi velika moč koncentracije. V nekem trenutku boste dojeli zvezo med plesom in zdravilno energijo, in to vas bo navdihnilo za neko čisto posebno delo, v katerem se boste do kraja našli.

Stara sem 32 let in sem pred dobrim letom zbolela v spodnjem delu trebuha. Ali se bom pozdravila? Verjetno bom morala zamenjati službo, pa me mika, da bi se začela ukvarjati s fizioterapijo. Aprila bi morala na operacijo mandljev, pa nisem prepričana, če je to pravilna odločitev. Imam precej občutljivo hčerko, ki je pogosto bolna. Ali bo to premagala? Bo moja zveza z možem trajna in ali bova imela še kakšnega otroka? Nina

Razlog za vaše zdravstvene težave je vaša velika zaprtost in potreba, da se na zunaj predstavljate v povsem drugačni podobi, kakršni ste v resnici. Svojega bogatega notranjega sveta se niste pred nikomur

povsem odprli. Kaj vendar lahko zgubite? Operacija je nujna, ker ste z vnetim grlom nenehen vir okužbe za svojo hčerko. Njena občutljivost izhaja tudi iz napačnosti v zakonu, saj ste zelo različni od moza in ne najdete poti, da bi se z njim globoko zblizali. Bodite pozornejši do njegovih čustvenih potreb, ki niso majhne. Po krajšem obdobju preciščevanja odnosov bosta z možem dosegla pravo notranje sožitje in takrat boste rodili se sina. Imate velik bioenergetski potencial, zato se poleg s fizioterapijo seznanite se z drugimi načini zdravljenja, ob katerih boste dobili se dodatne ideje in svojo moč vsestransko obogatili. Novo delo vas bo globoko izpolnjevalo, prineslo pa vam bo tudi materialno udobje, saj bo ob vaši novi odločitvi mož našel način za znatno večji zaslužek.

Stara sem 43 let in imam 20-letno hčerko in 16-letnega sina. Znasla sem se v notranjem nemiru in pred kupom dilem. Najprej me zanima, kako bo z mojo službo. Me bodo odpustili na drugo delovno mesto ali odpustili? Bomo s sodelavkami ostale skupaj? Imam majhen lastniški delovni prostor, ki sem ga dala v najem. Sem ravnala prav in ali bom kdaj sama delala v njem? Bo donosen ali naj ga prodam? Kako bo z mojo glavo in hrbtenico? Se v sanjah me razjeda skrb zaradi službe in dvom v moza. Se bo ločil in našel drugo? Bo sin boljši v soli ali naj se preusmeri? Bo v življenju uspel? Anita

Lokal, ki ste ga oddali, vam bo prinašal veliko srečo: najprej bo v poslu tako uspel vas najemnik, da bo gradil svoj objekt, potem pa se bo vam odprla možnost za donosno lastno delo, povezano z moževim zasebnim podjetjem. Moza ste zaradi lastnih skrbi preveč zanemarili: naredite vse, da boste obnovili svojo pozornost, prijaznost in ljubezen do njega kot ob začetku vajinega srečanja in videli boste, kakšne čudeže bo to prineslo v vaše življenje. Pomagajte si s kako meditativno zdravilno tehniko (avtogeni trening, reiki), ki vam bo prinesla tudi notranjo odprtost in duševno stabilnost, ki so vam jo nacele prebude skrbi. Ko jih boste načrtno odpravili, boste držali glavo pokonci in hodili z vzravnano hrbtenico, saj ste rojeni pod srečno zvezdo in so težave le preizkušnja. Če v to dovolj trdno zaupate, Sinova lenoba je tudi protest proti vaši napetosti, zato mu boste najbolj pomagali z lastno vedrino, za katero si resno prizadevajte, se preden boste deležni radostnih presenečenj, ki se bodo v vašem življenju začela pojavljati tik po veliki noči.

V boju z radikali zelo pomaga en korenček na dan

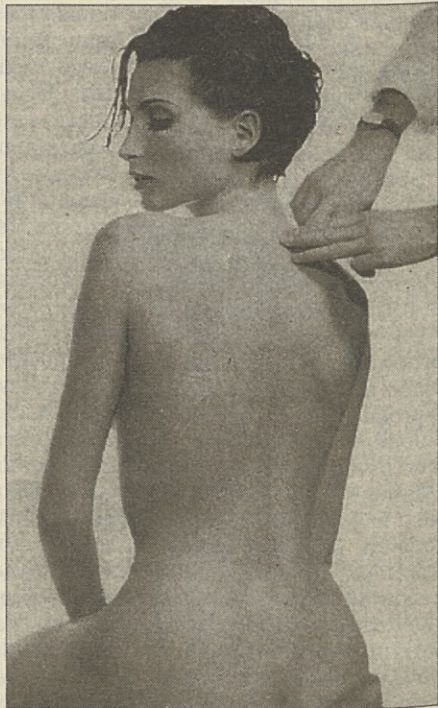
Za snovi, imenovane svobodni radikali, ki se gibljejo po našem telesu, so ugotovili, da so lahko povzročitelji staranja in celo raka. Ti radikali so molekule, ki lahko poškodujejo DNK celicne membrane, encime, lipide in druge celicne komponente.

Gre za običajne metabolične stranske produkte, ki se čezmerno razvijajo v stiku s škodljivimi agensi, kot so cigaretni dim, alkohol, sevanje, nekatera zdravila in pesticidi, pa tudi z vdihovanjem onesnaženega zraka in s pretiranim izpostavljanjem ultravijoličnim sončnim žarkom. Celice, ki jih poškodujejo svobodni radikali, prenehajo »komunicirati« z drugimi celicami, posledica tega pa so spremembe in resne motnje v njihovem razvoju, kar lahko povzroči rast predrakastih celic. Rak, srčna obolenja in katarakta so samo nekatere od težav, ki nam jih lahko povzročijo radikali.

Najnovejše raziskave kažejo, da se lahko proti temu borimo z betakarotenom, ki je perkursor vitamina a, nara-

vnega rastlinskega pigmenta, ki se nahaja zlasti v sadju in zelenjavi. Ker se betakaroten v organizmu pretvarja v vitamin a, ki je »odgovoren« za rast in delitev celic, ga lahko povezujemo z zmanjšano nevarnostjo raka. Poleg tega

400 g sadja in zelenjave na dan, betakarotena pa naj bi na dan zaužili 6 miligramov. Za orientacijo: 100 g korenja vsebuje 12 miligramov betakarotena, kar pomeni, da dnevni potrebi zadostimo z enim korenčkom. (KaN)

Kajenje škodi hormonom

Kajenje v nosečnosti je, kot je znano, povezano s povečano nevarnostjo spontanega splava, prezgodnjega poroda in z mrtvorojenstvom. Malo pa je znanega o nekaterih drugih negativnih posledicah kajenja v nosečnosti. Studija z naslovom Otroci devetdesetih, sicer znana kot ALSPAC (The Avon Longitudinal Study od pregnancy and Childhood), je spremljala 14.893 angleskih nosečnic v pokrajini Avon in nato tudi njihove otroke vse do sedmega leta starosti.

Matere, ki kadijo v nosečnosti, ugotavlja omenjena studija, so pogostejše kot druge, nagnjene k bljuvanju, bruhanju in diareji. Pri njih so pogostejši pojavi infekcij sečnih poti, pogostejši napadi glavobolov in bolečin v križu kot pri nekadilkah. Pogostejše kot nekadilkam se jim dogaja, da pride do krvavitve in tudi, da morajo zaradi najrazličnejših komplikacij sredi nosečnosti v bolnišnico. Takšni rezultati so statistično značilni tudi ob upoštevanju različne socialne in demografske provenience nosečnic.

Rezultati nakazujejo, da je hormonsko ravnanje pri materah, ki kadijo, očitno moteno. Zato je raziskava naprej pogledala tudi to, če je bil morda moten spolni in hormonski razvoj otrok kadilk. Poleg tega so nosečnice kadilke sprasevali, če so bile že njihove matere kadilke. Izkazalo se je, da so tiste noseče ženske, katerih matere so bile v času, ko so njih nosile, kadilke, bolj podvržene spontanemu splavom kot druge ženske. Tudi njihov menstrualni cikel se navadno začne v zgodnejših letih kot pri hčerkah nekadilk. Njihova nagnjenost h krvavitvam je večja in tudi nosečniške težave so pogostejše kot pri hčerah nekadilk. Studija, ki je spremljala nosečnost mater vse od leta 1958 in je nato tudi razvoj njihovih otrok (predvsem sinov), je v sicer nepopolnih podatkih vendarle zaznala, da so pri sinovih kadilk v nosečnosti pogostejše rahle nepravilnosti na spolnih organih.

Kakorkoli že, tako prej znani podatki kakor tudi novejši, izpopolnjeni, kažejo, da je kajenje v nosečnosti škodljivo tako za matere kot za zarodke oziroma - otroke. (B. Z. J.)

Tudi turbo aspirin

Na našem trzišču se je pravkar pojavila novost - zvečilne tablete Aspirin direkt, ki jih drugod poznajo pod imenom Aspirin turbo. Tablete, ki jih proizvaja Bayer Pharma, se odlikujejo predvsem po hitrejšem delovanju od običajnih tablet aspirina, pa tudi želodec jih bolje prenaša. Ti dve lastnosti sta posledica dodatka tako imenovane puferne snovi - kalcijevega karbonata.

Zvečilne tablete se dobi tudi brez recepta, vendar morajo biti pri jemanju bolj pazljivi bolniki z razjedo na želodcu ali dvanajstniku ter otroci in mladina, pri katerih sumimo, da imajo virusne infekcije. Tablete lahko zauzujemo tudi brez vode. Z njimi si lajšamo bolečine na primer na potovanju, med delom ali pri sportu, ko nimamo dovolj tekočine, ki je nujna pri jemanju ostalih analgetikov. Zlasti pomagajo pri glavobolu, zobobolu, bolečinah v sklepih in mišicah, nevrogi in bolečinah zaradi vnetij, pa tudi za zniževanje povišane telesne temperature. (KaN)

LJUDJE, ODNOSI, LETA

Kako lahko tudi ribje olje lepo diši

Kljub temu da je na trzišču kar precej nenavadnih zdravil, med najbolj nenavadne zagotovo sodi ribje olje z vonjem po banani. Pri Maxepa Emulsion so razvili posebne maslčne kisline kot dodatek k tako imenovani omega-3 za tiste, ki nikakor ne morejo spraviti po grlu naravnega vonja ribjega olja.

Prav zanj pa velja, in raziskave to vse bolj potrjujejo, da predstavlja temeljito zaščito proti boleznim srca, zaradi česar najnovejša raziskava, ki so jo izdelali pri British Nutrition Foundation, priporoča, da vsak teden zaužijemo vsaj eno do tri žlice ribjega olja - če ne drugače, tudi taksnega, ki diši po bananah.

KOMENTAR

Pozor, omet odpada!

Poslanke in poslanci državnega zbora zaradi sprejetja zakonskega dopolnila, po katerem bodo invalidske organizacije prejemale tri odstotke denarja od občasnih klasičnih iger na srečo, prav gotovo zaslužijo pohvalo. Pri tem pa se morajo zavedati dejstva, da v naši državi invalidi, zlasti najtežji, se vedno živijo na robu družbe in da se bodo v državnem zboru slej ko prej pojavile nove, povsem legitimne zahteve invalidov.

Človek je bitje, ki sporočila realnega sveta sprejema s čutili. Najceloviteje in najbolj živo dojema okolje z vidom. Z njim sprejme triinosemdeset odstotkov vseh informacij, s sluhom enajst, ostalih šest pa z drugimi čutili. Po nekaterih podatkih v Sloveniji živi približno dva tisoč sesto tistih, ki zaradi slepote ali slabovidnosti ne morejo zaznavati okolja z vidom oziroma ga zaznavajo le delno. Zanje pa je pri nas bolj slabo poskrbljeno. Mirno lahko celo trdimo, da živijo na robu družbe. Zaradi, milo rečeno, nezainteresiranosti smo jih potisnili na rob družbe, v izolacijo, ce to priznamo ali ne. Poleg države in njenih institucij, ki z informacijsko blokado slepih in slabovidnih očitno brez slabe vesti kršijo ustavo, sodimo v isto kategorijo vsi navadni državljani, ki odnos do invalidov običajno omejimo na samaritanstvo in pomilovanje.

Včasih takrat, ko želimo ustreči črki zakona, seveda največkrat zaradi bojazni pred denarno kaznijo, ustvarimo tragikomično situacijo. Lep primer za to so razna opozorila mimoidočim o nevarnostih v okolici. Vsem (neslepim) so dobro znani lepenke ali kar navadni listi papirja z napisom »Pozor, delo na strehi!«, ki naj bi mimoidočega obvaroval poškodb ali celo smrti pod kakšnim strešnikom. K tovrstnemu preprečevanju tragedij sodijo se napisi: »Pozor, omet odpada!«, »Pozor, nevarnost ledenih svec!«, »Pozor, stopnica!« in tako dalje. Vsebine varnostnih opozoril se razlikujejo, vsem pa sta skupna termin »pozor« in klicaj.

Seveda ves ta trud slepih in slabovidnim ter, denimo, nepismenim prav nič ne pomaga. Prepusteni so zgolj svoji usodi in sreči. Če v omenjenih opozorilih ne gre za šalo, sta mogoči samo dve razlagi. Da smo v nevarnosti samo neslepi in pismeni ali pa, da zakon ščiti samo neslepe in pismene.

Tovrstni plakati so, če drugega ne, zastareli iz povsem tehničnih razlogov. Zagotovo pa potiskajo slepe in slabovidne v marginalen in neenakopraven položaj. Odnos človeka do sočloveka je res stvar omike. Dejstvo pa je, da naj bi država ščitila svoje državljane, pa tega ne počne, in naj ne bi kršila ustave, pa jo. Oboje je povsem neopracljivo.

Marjeta Smolnikar

ZAVOD ZA SLEPO IN SLABOVIDNO MLADINO

Specialne metode in individualno delo

Zavod potrebuje računalnike

Zavod za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani, v katerem je tudi tifloški muzej, je bil ustanovljen leta 1919. V Avstro-Ogrski so leta 1827 ustanovili sklad za podporo slepim, okrožno glavarstvo pa je ustanovitev sklada potrdilo in priporočilo zbiranje prostovoljnih prispevkov. Teh je bilo malo. Dvorno pisarno je tudi zanimalo, ali bo sklad namenjen le slepim iz mesta ali iz vse dežele. Mestni sekretariat jim je odgovoril, da nameravajo postaviti zavod za ubozne slepe iz Kranjske.

Pobude za ustanovitev zavoda so dali tudi v letu 1832, ko je gubernij pozval župana Hradeckega, naj ustanovi društvo človekoljubnih in vplivnih mož, ki bi z javnim pozivom zbrali denar za ustanovitev zavoda za slepe. Hradecki je to pobudo uresnil in prebivalce mesta Ljubljane in pokrajine pozval, naj pristopijo k društvu in pomagajo s prispevki. Odziva med prebivalstvom pa ni bilo in tudi zavoda za slepe ne. Župan je poročal guberniju, da je javnost proti temu, da bi prisla nova ustanova pod javno upravo, pri čemer bi državna oblast upravljala njen kapital in dohodke.

V vseh slovenskih pokrajinah Avstro-Ogrske je bilo leta 1910 po statističnih podatkih sedemsto slepih, med njimi sto otrok, starih od 4 do 18 let. Nekaj teh otrok se je solalo v Linzu in Gradcu. V prvi svetovni voj-

ni je na avstro-ogrskih bojiščih vid izgubilo kar šestdeset slovenskih fantov in mož. Prof. Minka Skaberne je pod okriljem društva Dobrodelnost 1. marca 1919 priredila javno predavanje o potrebi po ustanovitvi slovenskega zavoda za slepe, o skrbstvu zanje, zlasti za invalide, oslepele v vojni. Predavanje je doseglo svoj namen in oblasti so dovolile prireditve tečaja za pisanje in branje Braillovega točkopisa, da bi tako v čim krajšem času prepisali čim več knjig. Odzvalo se je mnogo ljubljancank. S tem so bili položeni temelji slovenski knjižnici za slepe, izpolnjeni pa so bili tudi pogoji za ustanovitev prvega slovenskega zavoda za slepe. V solskem letu 1919/20 so se slepi preselili v novoustanovljeni zavod, kamor je prisla tudi večina slovenskih slepih otrok in odraslih, ki so se solali ali bili zaposleni v zavodih rajne Avstro-Ogrske.

Danes se v osnovni soli zavoda sola dvainšestdeset slepih in slabovidnih otrok iz vse Slovenije, od katerih je devet popolnoma slepih. V letošnjem solskem letu obiskuje vrtec in malo solo šest otrok. Poleg otrok v zavodu ima mobilna služba zavoda na skrbi se sto deset otrok, osnovnošolcev in srednješolcev, ki se izobražujejo v domačem kraju. Ravnatelj zavoda Stane Florjancić je dejal, da gre v teh primerih običajno za bolj nadarje-

ne otroke ali za tiste, ki jim lahko stari nudijo vse pripomočke, potrebne za izobraževanje slepih in slabovidnih.

Po Florjancicevih besedah uslužbenci zavoda - vsi so strokovnjaki v svojem poklicu, poleg tega pa se tiflogogi - mnogokrat naletijo na težave pri starih predšolskih slepih ali slabovidnih otrok. Te gotovo izvirajo iz pogosto pretirane skrbi za otroke, ki jih stari v strahu za varnost omejujejo predvsem v gibanju, s čimer lahko povzročijo več škode kot koristi. Vendar se v osmih letih solanja ne spremenijo samo otroci, ampak tudi njihovi stari, pravi ravnatelj. Prvoten strah preraste v zaupanje, da lahko tudi njihov otrok živi samostojno.

Delo pri pouku poteka po specialnih metodah s poučkom na individualizaciji in z uporabo specialnih učnih pripomočkov za slepe in slabovidne. Slepi učenci uporabljajo učenik v brajici, slabovidni pa učbenike s povečanim tiskom. Cilj uslužbenec zavoda je usposobiti otroke za čim bolj neodvisno življenje. Zato učni nacrt poleg rednega zajema se specialne oblike usposabljanja. Sem sodi samoučenje, ki ima za slepe in slabovidne učence splošen vzgojni in izobraževalni pomen, saj so znanja s tega področja bistvena za njihovo kasnejše samostojno delo in življenje. Pisanje, branje in branje z optakonom omo-

gocajo učencem uporabo latinske grafične pisave, strojepisje pa pomaga slepim pri komunikaciji z okoljem. Učenci 7. in 8. razreda imajo vaje v socializaciji. Pri tem se usposablja za samostojnost v različnih situacijah in se tako zavedo tudi svojih mobilnih sposobnosti. Naučijo se uporabljati specialne pripomočke, s katerimi pri vsakdanjih opravilih uspešno premagujejo ovire v življenju. Pri individualnem usposabljanju se učenci učijo orientacije in mobilnosti, pri čemer dobijo predstave o prostoru. Vaje in treningi potekajo postopoma od predšolskega obdobja do zaključka solanja.

Idealno bi sicer bilo, pravi ravnatelj zavoda, da bi se slepi in slabovidni otroci solali v domačem kraju, vendar bi morali biti za to izpolnjeni določeni pogoji. Slepi in slabovidni otroci, ki bi obiskovali navadno osnovno solo, bi se počutili izolirane. Da ne izgubijo stika z domačimi, vsi otroci za konec tedna odhajajo domov in se vrnejo v ponedeljek.

Seveda pa ima zavod tudi težave. Ena največjih je ta, da nimajo dovolj računalnikov z Braillovo vrstico. Če želimo te otroke pripraviti na življenje in preživetje v informacijski družbi in jim morda omogočiti celo fakultetno izobrazbo, je uporaba tovrstne tehnologije nujna.

Marjeta Smolnikar

INVALIDI
IN
DRUŽBA

KRATKOČASJE ZA KRATKOHLAČNIKE

Vprašaj: Kako? Odgovori: Ker ali zato!

Včasih je čuden dan, s čudnimi obrazi in se bolj čudnimi vprašanji. Da, že kar neumnimi. In potem je včasih velik dooolgcass... Ali pa tudi ne, če znamo iz neumnih vprašanj narediti igrico z veliko smeha. K igri povabimo vse družinske člane, pa še soseda, če je doma. Vsak udeleženec igre napiše zgoraj na svoj list papirja eno vprašanje, ki se začne z vprašanjem Kako to. Potem prepogne papir v gubo, da skrije svoje vprašanje, in list papirja preda naslednjemu, svojemu sosеду, ki napiše odgovor, odgovor pa se začne z besedo: Ker ... zato ...

Opozorilo! Tisti, ki odgovarja, ne sme pogledati vprašanja, ker želimo dobiti smešne, zanimive in sploh »zrolane« odgovore. List papirja gre dalje in na koncu imamo množico vprašanj in odgovorov v zelo smešnih kombinacijah. Pa še nekaj: ta igrica z besedami in črkami je koristna za tiste otroke, ki prav ta hip obiskujejo prvi razred. In ker je treba vprašanja in odgovore, se igraje vadijo pisanja. Veliko neumnih vprašanj in odgovorov vam želim, z veliko smeha in dobre volje. Metja

Kako to, da imaš modre oči?

KER JE DANES OBLAČNO.

Kako to, da si tako pozna?

ZATO, KER SEM VESELA.

Kako to, ...

Možic Cigumigu iz jajčne lupine

Otroci lahko za zabavo ustvarite zanimivega možica, ki bo prikupno darilo »domače izdelave« za babico ali dedka.

Potrebujemo:
- jajčno lupino, - vosek,
- malo drobnega peska, - barve tempera,
- prozoren lak.

No, in kako bo nastal ta možic? Poglejmo si!

Jajce izpihamo tako, da na zgornjem in spodnjem koncu naredimo luknjico. Paziti moramo na to, da ostane lupina popolnoma cela.

Eno luknjico zadelamo z voskom, skozi drugo pa nasujemo drobnega peska. Tudi to luknjico potem zadelamo z voskom. Jajce bo stalo pokonci, če ga bomo zamajali, pa se bo zagugalo, a se ne bo prekucnilo.

Zdaj moramo lupino le še poslikati, kakor kaže slika, se bolje pa je pustiti domišljiji prosto pot in poslikati možica po svojem okusu. Taksnega možica bo vesel prav vsak, ki ga bo prejel v dar. Marjeta

Veličastne grobnice egipčanskih faraonov

Največja piramida je Keopsova pri Gizi

V bližini reke Nil v daljni Afriki se visoko nad puščavo dvigajo skrivnostne in veličastne kamnite zgradbe. To so grobnice faraonov, kraljev Egipta, ki se imenujejo piramide.

Zgradili so jih stari Egipčani že pred 4500 leti. Ker niso poznali strojev, so jih gradili s preprostimi orodji. Zato je gradnja trajala tudi trideset let, pri njej pa je sodelovalo na tisoče ljudi. Ljudje, ki so jih gradili niso bili sužnji, temveč obrtniki in kmetje, ki so na piramidah delali v mesecih, ko je Nil poplavljal polja in kmetovanje ni bilo mogoče. Delali so prostovoljno, za obleko in hrano.

Faraon je bil pokopan v osrčju piramide. Njegov sarkofag, nekakšno krsto, so postavili v grobnico že med gradnjo. Egipčani so verovali v posmrtno življenje, zato so poleg faraonovega trupla v notranjost piramide položili tudi številne dragocene osebne predmete, ki naj bi mu služili v posmrtnem življenju. V grobnih prostorih piramid so arheologi našli dragulje, hrano, pohištvo, glasbila, lovsko opremo in še marsikaj drugega.

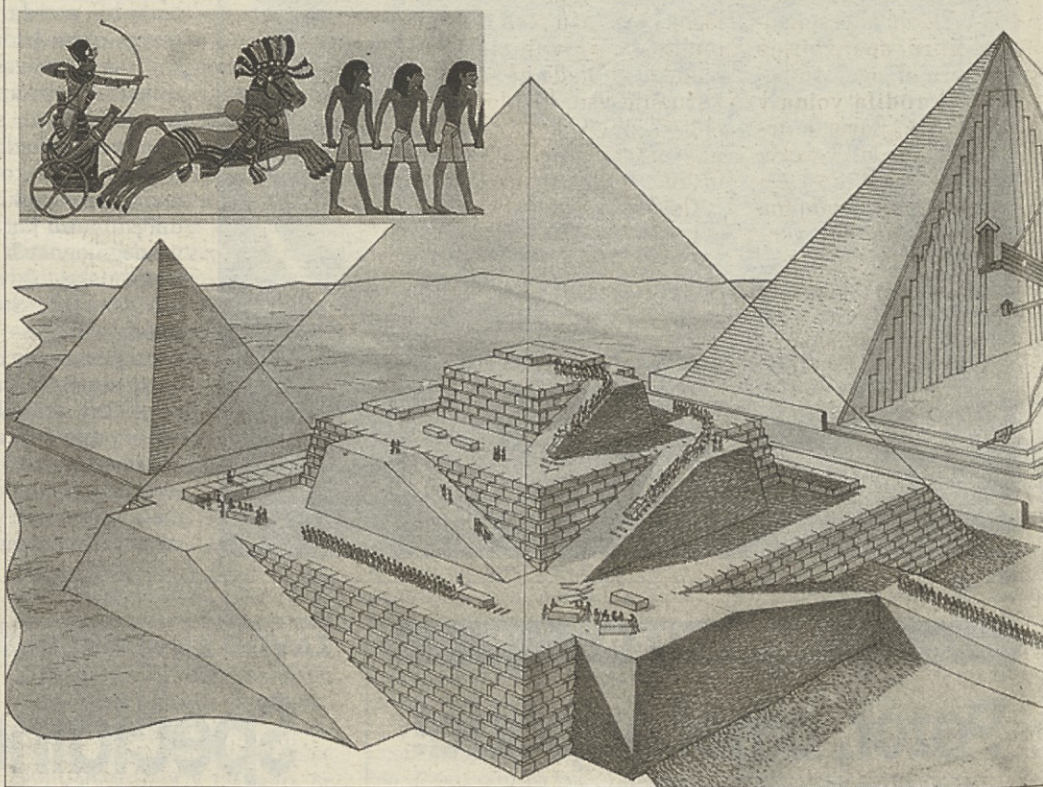
Stene grobnic so poslikane s prizori iz vsakdanjega življenja, saj so takrat verjeli, da je mogoče te prizore s čaranjem obuditi v življenje.

Največja in najveličastnejša je piramida pri Gizi iz časa faraona Keopsa. Visoka je 137 metrov, zgrajena pa je iz približno 2,5 milijona kamnitih blokov, od katerih vsak tehta približno 2300 kilogramov.

Ceprav so piramide starih Egipčanov najbolj znane, pa niso edine, saj so jih poznale tudi nekatere druge stare kulture. Večinoma so bili to templji, posvečeni različnim božanstvom.

Kljub temu, da so piramide pred mnogimi leti popolnoma izropali, se danes sodijo med najčudovitejše spomenike vseh časov.

Mojca

PRIREDITVE ZA NAJMLAJŠE

LJUBLJANA

LGL, tel.: 061/ 314-789

V četrtek, 31. marca, ob 17. uri: Boris A. Novak - STOTISOČNOGA, za izven.

KULTURNICA, Zidovska steza 1

V četrtek, 31. marca, ob 17. uri: Zlatko Krilić - JAJCE, za izven.

V soboto, 2. aprila, ob 11. in 17. uri: Albert Papler - HUDOBNI GRASČAK, za izven.

MARIBOR

LMG, tel.: 063/ 26-748

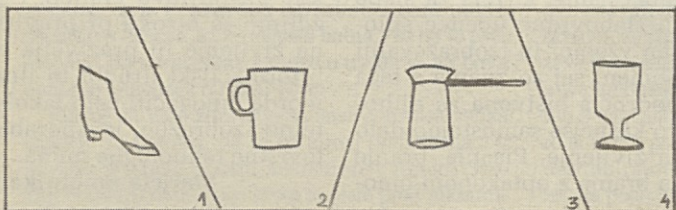
V nedeljo, 3. aprila, ob 11. uri: Jan Malik - ZO-GICA MAROGICA, za izven.

SKOFJA LOKA

KNJIŽNICA IVANA TAVCARJA, tel.: 064/ 620-200

V torek, 29. marca, ob 17. uri: ura pravljic - TINKA STUKL.

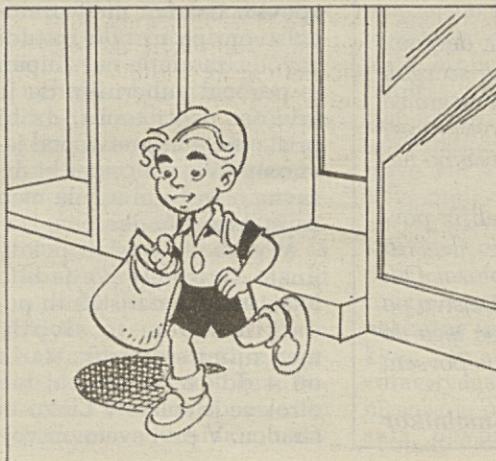
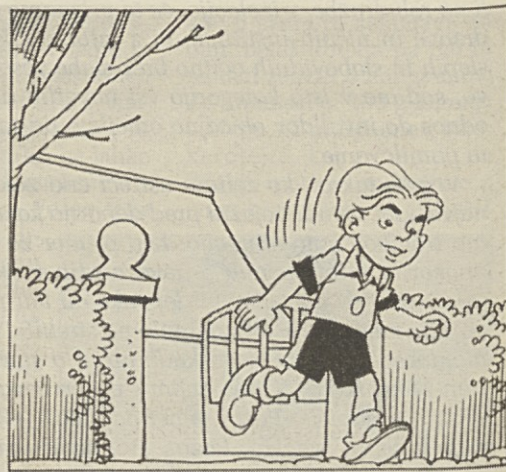
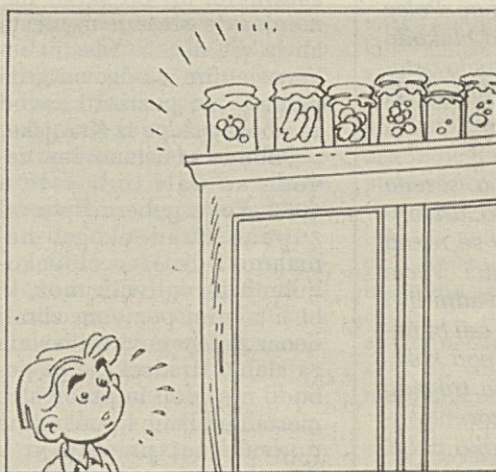
SKRITA PREDMETA

Na zgornji sliki poišči dva od predmetov na levi.

PETER

A. Božič

Za skok iz tretjega sveta v prvi je potreben dolg in močan zalet

V Sarajevu so spet odprli most, ki mu se vedno, kot v posmeh zgodovini, pravijo most bratstva in enotnosti, le da so nekoč bratstvo pisali z veliko začetnico. Iz Somalije je odšel zadnji ameriški vojak. Z visokega droga so spustili zastavo, ki so jo tako slovesno in zmagoslavno razobešili, ko so Američani prisli reševati lačne Somalce in so razpisali prosti lov na glavo zlikovca Aidida. V Koreji se, kot da je svet nenadoma preplavilo prevec miru, spet zbirajo čete na severu in jugu, v državah, ki ju je rodila vojna v petdesetih letih. Sever je tokrat bolj osamljen kot v casih, ko so Korejce uporabili za statistične spopada med tedanjima Vzhodom in Zahodom, vendar ni nič manj nevaren, saj ima zdaj, pravijo, svojo jedrsko bombo, zadnje orožje ostarelega Kim Il Sunga, ki mu je morda tudi čisto vseeno, kaj bo, ko njega več ne bo.

V Mehiki, na drugem koncu sveta, so v začetku leta za statistične velikega spopada uporabili kot cerkvene miši revne Indijance, morda tudi zato, ker se prebivalci Chiapasa nimajo za Mehčane in je bilo pozneje dogajanje najlažje napovedati in zanetiti na obrobju. Ta teden je podoba mehiških nasprotij devetdesetih let bolj jasna kot na silvestrovo, ko so Indijanci napadli skoraj pravično mesto San Cristobal de las Casas in mislili, da se bori jo za svoje pravice in zemljo, ki so jo izgubili pred pol tisoletja. V Tijuani, na drugem obrobju, tri časovne pasove daleč, na severni strani rakovega povratnika, je napol Indijanec Luis Donaldo Colosio z življenjem plačal svoje načrte, svoje sanje, da bo Mehiko popeljal iz tretjega sveta v prvega, čez znamenito rečico z zelenicim imenom Rio Grande (Velika reka), ki je do podpisa

severnoameriskega sporazuma o prosti trgovini pomenila Rubikon, mejo med dvema svetovoma. Ustrelili so ga samo streljaj od meje velike Severne Amerike, kot na jugu pravijo Združenim državam. Govoril je na volilnem zborovanju, bil je predsedniški kandidat stranke, ki ze v imenu združuje vsa nasprotja in tragiko sodobne Mehike, ki se je rodila v krvi klanja, ki so mu rekli revolucija, izrodila pa v novem klanju, ki so mu rekli institucionalizacija revolucije. Zato stranki, ki vlada že 65 let in združuje vse, ki hlepijo po oblasti, ne glede na prepričanje, pravijo Revolucionarna institucionalna stranka.

Colosio, ki so ga izsolali na Severu in so mu Mehčani na tistem rekli »coco« (kokosovi orehi so zunaj rjavi, znotraj pa

beli), je bil podobno kot Indijanci iz Chiapasa simbolna žrtev spopada med dvema svetovoma v mejah Združenih držav Mehike. Preskok v prvi svet, čez Rio Grande, pomeni konec vaskih, pokrajinskih in bogvesekasnih veljakov, ki so odločali, pravzaprav se vedno odločajo, o življenju in smrti milijonov revežev. Njihova je zemlja, njihovi pridelki, ki jih prodajajo v svojih trgovinah, njihove so tovarne, izdelki in veleblagovnice.

Tisto, čemur zagovorniki združevanja s Severom pravijo korak čez Rubikon, za veljake (Indijanci jim pravijo *casiques*) pomeni konec monopola. Ameriška koroza bo cenejša, morda tudi boljša od njihove, ameriški tovarnarji utegnejo zaposliti današnje brezposelne in dninarje. Tudi plačali jih bodo

za mehiške razmere dobro, čeprav morda desetkrat manj kot svoje, ameriške delavce.

Nasprotnikov povezovanja s severnim velikanom, ki so spodbudili k uporabi Indijance v Chiapasu in so gotovo plačali tudi umor v Tijuani, ne zenejo domoljubje, čiste misli, objokovanje bližnjega konca »plemenite azteške kulture« (ki je nikoli ni bilo, saj so prav Azteki že pred prihodom Spancev poteptali stare mehiške kulture). Zene jih spoznanje o neizogibnem, blizajočem se koncu, podobno kot ostarelega korejskega Kim Il Sunga. Zato je Kim sposoben sprožiti tudi jedrsko bombo, mehiški *casiques* pa nemire pripeljati tako daleč, da bi se na Severu odrekli vsakršnih združevanj z Jugom.

Tone Hočevar

Ikmet iz Chiapasa poljublja roko nadškofu Ruizu, ki posreduje v pogajanjih med vlado. in uporniki. Indijanci z obrobja so bili kulis dogajanja, ki se je (za zdaj) končalo z ubojem predsedniškega kandidata večno vladajoče Revolucionarne institucionalne stranke Luisa Donalda Colisia. (Telefoto: AP)

AVSTRIJA

Priprave na referendum o Evropski uniji so v polnem teku

Avstrija je vse bolj v znamenju blizajoč se odločitve o načrtovanem pristopu k Evropski uniji. Čeprav je načrt zaradi notranjih težav v EU po mnenju zunanjega ministra Aloisa Mocka resno ogrožen, je državni zbor pretekli teden začel intenzivne priprave na referendum.

V parlamentu so ustanovili poseben pododbor za EU, ki mu predsedujeta zunanje-politična predstavnik socialdemokratov in ljudske stranke, Peter Schieder in Andreas Kohl. Po prvem zasedanju sta menila, da se vedno obstajajo možnosti za pristop Avstrije 1. januarja leta 1995, referendum pa naj bi izvedli 12. ali 19. julija letos.

Na referendumu o pristopu k EU bodo avstrijski volilci glasovali o posebnem zakonu, ki predvideva spremembo ustave. Osnova za dokončno besedilo zakona so jasno formulirani pogoji, pravice in pravila EU ter sklep Evropskega parlamenta, da soglasa s pristopom Avstrije.

Zadnji rok za sprejem zakona o razpisu referendumu v avstrijskem parlamentu je prvi teden v maju, to pa pomeni, da mora EU svoje notranje spore rešiti najpozneje sredi aprila.

Schieder in Kohl sta posvarila pred preložitvijo referendumu na jesen. Razlog za to so napovedi raziskovalcev javnega mnenja, ki ne izključujejo, da se lahko trenutno pozitiven odnos do EU spremeni. Na to karto igra predvsem šef svobodnjakov in nasprotnik avstrijskega pristopa k EU Jörg Haider: zahteval je preložitve referendumu na jesen in predlagal, naj se državnozbornske volitve in referendum o pristopu k EU izvedejo isti dan.

O pristopu k EU je konec tedna izrazila svoje stališče tudi avstrijska skofovska konferenca: skofje v izjavi ne dajejo neposrednega priporočila, iz sklepnega dokumenta pa je mogoče razbrati previdno odobravanje zamisli o skupni Evropi.

Ivan Lukan

ITALIJA

Somalska smrt dveh novinarjev in predvolilna vročica

Volitve, volitve in se volitve. Vse, kar se je v preteklem tednu dogajalo v Furlaniji-Juljski krajini in Italiji, je bilo povezano s parlamentarnimi volitvami, ki bodo danes in jutri. Prav zato dogajanje preteklih dni ne kaže jemati tako resno, kot bi jih drugače. Tako smo v preteklem tednu videli in slišali intervjuje, izjave, preiskave na sedežu Berlusconijske stranke, obdolžitve, demantije in se kaj. Videli smo tudi prvi neposredni televizijski dvoboj med voditeljem levicarskega kartela Occhetto in voditeljem desnice Berlusconiem.

Po splošni oceni zmagovalca ni bilo. Izid 0:0 spominja na dokaj nezanimivo nogometno tekmo; zmagovalc pa je verjetno sredina, za katero se bo odločil marsikateri zmerni volilec.

Zmagovalc je tudi - Berlusconi. A ne kot politik, temveč kot lastnik televizijske mreže Canale 5, ki je dvoboj prenasala. Srečanje med političnima tekmece

si je namreč ogledalo kar dvanajst milijonov Italijanov, več kot jih pred malimi zasloni sledi sanremskemu festivalu. Ker so oddajo nekajkrat prekinili z reklamnimi vložki, ni težko izračunati Berlusconijevega dobička.

Druhim pomembnih dogodkov v prejšnjem tednu ni bilo. Najbrž jih bo več prihodnji teden, ko se bo začelo povolilno obračunavanje, ki je pogosto zanimivejše od predvolilne kampanje.

Trst in slovensko manjšino je pretresla novica, da je bil v nedeljo v Somaliji ubit trzaski snemalec Miran Hrovatin, ki je skupaj z novinarjo Ilario Alpi snemal oddajo za tretji televizijski dnevnik RAI. Solidarnost in sočustvovanje v Trstu sta bila res velika, o čemer priča tudi množica na pogrebu Mirana Hrovatina v cerkvi sv. Antona.

Slovesnost je brez nasprotovanja potekala tudi v slovenskem jeziku, kar bi bilo se pred nekaj leti nemogoče.

J. J. N.

PRESS OD ZAGREBA DO SKOPJA

O aretaciji Smolnikarja, zahtevah, da Janša odstopi, in 32 let starih piškotih v paketih s človekoljubno pomočjo

ПОЛИТИКА

POLITIKA je 23. marca objavila, da »Slovenci s strahom pričakujejo, kaj se bo zgodilo v prihodnjih dneh, saj so pripadniki slovenske vojske policije v nedeljo zvečer med Trzinom in Domzalamami s stirimi vozili zaprli pot BMW-ju Milana Smolnikarja, nekdanjega uslužbenca ministrstva za obrambo in pripadnika posebne enote Moris«.

V istem članku Politika opisuje tudi »incident pred lokalom Eldorado« na trgu Ajdovščina v Ljubljani. »V lokalni sta se sprla civilist in pripadnik posebne enote Moris. Ko je civilist (v policijskih dosjeih piše, da gre za Misa V.) odšel iz lokala, so ga prestregli 'specialci' in nekaj njegovih tovaršev ter ga pretepli s kovinsko palico. V dogodek se je vmešal neznan civilist, ki je začel streljati na nasilneže. Ti so mu odgovorili na enak način, vendar brez resnejših posledic, ker sta Miso V. in neznan civilist pobegnili.« Politika je dodala, da so se »slovenski mediji pri komentiranju nedavnih dogajanj zelo razhajali«.

»Večina medijev intervencijo ocenjuje kot protizakonito, saj vojaška policija ne more aretirati civilista, razen v izjemnih primerih, pa se takrat v sodelovanju s civilno policijo. Nekateri časopisi - med njimi tudi Delo - pa o dogodkih poročajo zelo zadržano. Večkrat se pojavlja celo vprašanje, ali ni bil Smolnikar morda vohun. Poznavalci ocenjujejo, da so dogodki samo posledica razplamtelega boja med posameznimi slovenskimi političnimi skupinami, ki obvladujejo tudi različne medije. Zato je mogoče večkrat slišati vprašanje, ali ni imel predsednik Kučan prav, ko je pred neda-

vnim opozoril, da Sloveniji grozi nova noč 'dolgih nožev', v kateri naj bi glavno vlogo odigrali prav pripadniki posebne enote Moris.«

Politika je objavila, da so v akciji, ki jo je organiziral jugoslovanski institut za zaščito pravic kupcev, preverili kakovost hrane iz paketov s človekoljubno pomočjo. Analiza, ki jo je opravil institut za varnost akademije za vojno medicino, je pokazala, da so »32 let stari angleški piškoti iz paketov Evropske unije neoporečni«.

Večernji list

Zagrebski VECERNJI LIST je 24. marca objavil članek z naslovom Javnost proti Jansi, v katerem piše, da je z afero »zelo povezana možnost, da je hotel Jansa izvesti vojaški udar«.

»Oglasil se je tudi nekdanji glavni poveljnik slovenske vojske general Janez Slapar, ki trdi, da so mu pripadniki Morisa pripovedovali, da so izurjeni za izvedbo državnega udara.

General Janez Slapar meni, da Moris za kaj podobnega nima dovolj moči in sredstev, in zaupa sposobnosti civilne policije, ki je odgovorna za državno varnost. O resnosti položaja v sosednji državi govori tudi dejstvo, da je predsednik Milan Kučan pred obiskom v Avstriji svoje predsedniške obveznosti in pooblastila, ki mu jih zagotavlja ustava, prenesel na predsednika parlamenta Hermana Rigelnika.«

VJESNIK

VJESNIK je najnovejšim dogodkom v Sloveniji namenil samo kratko agencijsko novičko in pod naslovom Novi skandali okrog Janeza Janše napisal samo, da zahtevajo njegovo zamenjavo.

Zanimivo je to, kar v časopisih piše, pa tudi to, kar ne piše... Drugi časopisi do 24. marca namreč niso niti omenili, kaj se je v preteklih dneh dogajalo v Sloveniji.

Zbral Zoran Odic

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

08.40	Ziv zav
09.30	Pot v solo, pon. 5/6 del nizozemske nanizanke
09.55	Sezamova ulica, 10/13 del ameriske otroške nanizanke
10.55	Nasa pesem '93, 8. oddaja: APZ France Preseren Kranj
11.30	Obzorja duha
12.00	Ljudje in zemlja
12.30	Vodne pustolovščine, 17/24 del angleske pzn serije
13.00	Porocila
13.05	Video strani
13.25	Sissi, mlada cesarica , avstrijski film, 1956 Igrajo: Romi Schneider, Karlheinz Böhm, Magda Schneider, Gustav Knuth, Vilma Degischer in drugi; režija Ernst Marischka.
15.05	Delfin in clovek, pon. pzn oddaje
15.55	Se se bomo srečali, 3/13 del angleške nadaljevanke
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Po domače
18.50	Trattoria Trax - Kuhanje ob Rossiniju, 4/6 del
19.05	Risanka
19.15	Slovenski loto
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Zrcalo tedna
20.30	Nedeljskih 60
21.30	Od pola do pola, 4/8 del angl. dokumentarne serije
	Zivi pesek
22.25	TV dnevnik 3, VPS 2225
	Sova
22.45	Sanje v najem, 1/6 del španske nadaljevanke
23.40	Dobra fanta, 3/7 del angleške nanizanke

SLOVENIJA 2

09.30	Video strani
10.05	Udobna voznja, 1/6 del angleške nadaljevanke
10.55	Slovenske novele: Jani Virk, Maja Weiss: Vaski učitelj, pon. slov. filma
11.55	Karaoke, razvedrilna oddaja TV Koper
12.40	Poglej in zadeni
13.55	Ona + On
	Sportna nedelja
15.00	Mednarodno prvenstvo mladih v sportno ritmični gimnastiki, reportaza iz Ljubljane
15.30	SP v krosu, posnetek iz Budimpešte
16.00	SP v umetnostnem drsanju, revija, posn. iz Makuharija
17.50	Interlagos: Formula 1 za VN Brazilije, prenos
20.10	Slovenski magazin
20.45	Važno je imenovati se Ernest , angleški film, 1952 Biti resen ali ne, to je zdaj vprašanje! Po igri Oscarja Wilda
22.20	Turistični kazipot: Danska
22.40	Sportni pregled
23.25	Video strani

KANAL A

08.00	Nedeljski nagovor patra Benedikta Lavriha
08.15	Koala, risanke in spoti
08.30	Črni vranec, risani film
09.25	Spot tedna
09.30	Dance Session, ponovitev 24. oddaje
10.05	Zaljubljena Lily , pon. amerisko madžarskega filma Igrajo: Christopher Plummer, Maggie Smith, Elke Sommer, Adolph Green, Sandor Szabo in drugi; režija Caroly Makk. Lily je zena slavnega gledališkega igralca, ki si zeli zablezeti tudi na filmskem platnu. Lily piše filmske scenarije, to pa samoljubnemu možu ni všeč. Da bi se resila moza, odide snemat film na Madžarsko.
12.00	Nedeljski nagovor patra Benedikta Lavriha
12.15	Helena, glasbena oddaja
13.00	Podobe na filmskem traku, 4. del
13.15	Video strani
18.00	CMT
18.30	Koala, risanka
19.05	Črni vranec, risani film
20.00	Tropska vročica III., 7. del ameriske nanizanke
20.55	Kino, kino, kino, oddaja o filmu
21.55	Izgubljena deklica , ameriska drama, 1988 Igrajo: Tess Harper, Frederic Forest, Patricia Kalember, Marie martin in drugi; režija Sharron Miller. Deklica Tella prezivlja srečno otrostvo v rejniški družini. Po petih letih pa jo poišče pravi oče in jo vodi s sabo na izlete. Zanejo se dogajati čudne stvari...
23.30	Spot tedna
23.35	CMT
01.00	Video strani

KOPER

18.00	Slovenski program
-------	-------------------

KOROŠKA

12.20	Dober dan, Koroska
-------	--------------------

RAI 1

6.00	Aktualno: Euronews
6.45	Dok.: Kvarkov svet
7.30	Otroski variete, 8.30 La banda dello Zecchino
9.40	Aktualno: Parola e vita
9.55	Masa in papežev blagoslov na oljčno nedeljo
12.15	Zelena linija
13.30	Dnevnik
14.00	Kviz: Toto-TV Radiocorriere (vodi M. Giovanna Elmi, Fabrizio Maffei)
14.15	Variete: Domenica in (vodita Mara Venier, Luca Giurato), vmes (16.50 Cambio di campo, (17.50) Solo per i finali
18.00	Dnevnik
18.10	Sport: 90. minuta
19.00	Variete: Domenica in
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Film: Tesoro, mi si sono ristretti i ragazzi fant., ZDA '89, i. Rick Moranis, Matt Frewer)
22.30	Sportna nedelja
23.25	Dnevnik
23.30	Sportna oddaja: Tempi supplementari
0.05	Dnevnik in vreme
0.35	Film: Dotto jekyll e gentile signora (kom., It. '79, i. Paolo Villaggio, Edwige fenech)
2.10	Film: Alta marea a Mezzogiorno (dram., VB '54, i. Michael Craig)

RAI 2

6.30	Variete: Videocomic
6.55	Variete: In famiglia, vmes (7.00, 8.00, 9.00, 10.00) dnevnik
10.05	Otroska oddaja: Domenica Disney
10.40	Kviz: Che fine ha fatto Carmen Sandiego?
11.30	Nan.: Il bambino del karate
12.00	Variete: In famiglia (vodi A. Cecchi Paone)
13.00	Dnevnik, rubrika Diogenes in vreme
14.00	Variete: In famiglia
15.55	Risanka: Kamillo Kromo
16.25	Mladinska oddaja
17.15	Film: Un professore fra le nuvole (kom., ZDA '60, r. R. Stevenson, i. Fred MacMurray)
19.00	Nogomet A lige
19.35	Vreme in dnevnik
20.00	Domenica sprint
21.00	Nad.: Beautiful
22.30	Aktualna oddaja: Donne e guai (vodi A. Boralevi)
23.20	Dnevnik in vreme
23.40	Protestantizem
0.10	Dok. DSE
1.00	Variete: Videocomic
3.00	Dok.: Univerza

RAI 3

6.45	Variete: Fuori orario
9.00	Film: La vendicatrice dei Sioux (vestern, ZDA '52)
10.10	Koncert RAI 3
11.15	Drobci
12.00	Tenis: pokal Davis
14.00	Dezelni dnevnik
14.10	Popoldanski dnevnik
14.20	Film: Prendi i soldi e scappa (kom., ZDA '69)
15.55	Quelli che il calcio...
18.00	Drobci
18.50	Vreme, dnevnik, 19.20 Domenica gol, 19.30 Dezelene vesti, 19.45 Sport
20.05	Risanka: BlobCartoon
20.30	Film: Tango & Cash (krim., ZDA '89, r. A. Koncalovskij)
22.30	Dnevnik in vreme
22.50	Film: Il fiore delle mille e una notte (kom., It. '74, r. P.P. Pasolini)
0.35	Pregled tiska
0.50	Film v originalu: The perfect woman (kom., VB '49, r. B. Knowles)

RETE 4

6.00	Film: Italiana Secret Service (kom., It. '68)
7.50	Film: Bill sei grande (kom., ZDA '50)
9.30	Affari di cuore
10.00	Nedeljski koncert
11.00	Nanizanka, vmes (11.30) dnevnik
13.30	Dnevnik
14.00	Luogo comune
14.10	Nanizanka
16.00	Nad. Camilla
16.30	Aktualno: C'eravamo tanto amati, 17.00 Lui lei l'altro, 17.50 Luogo comune, vmes (17.30) TG4
18.00	Film, vmes (19.00) dnevnik TG 4
20.30	Film: Una vita strappata (dram., ZDA '91, i. Patty Duke, Stephen Dorff)
23.00	Aktualno: Cara Maria Rita, 23.45 dnevnik
24.00	Film: La congiura degli innocenti (krim., '55)

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Nabozna odaja
9.45	Dok.: 5 celin, 10.00 Reportage, 11.15 Arca di Noè
12.00	Risanka: Simpsonovi
12.30	Glasba: Sueprclassifica Show, vmes (13.00) dnevnik
13.45	Variete: Buona domenica (vodita Gabriella Carlucci, Gerry Scotti)
18.10	Nan.: Nonno Felice
18.40	Gommapiuma bonsai
20.00	Dnevnik TG 5
20.30	Variete: Stranamore (vodi Alberto Castagna)
22.30	Nad.: Passioni (dram., It. '93, i. V. Lisi, 10. del)
23.15	Aktualno: Nonsolomoda, 23.45 Ciak
0.15	Nočni dnevnik
0.30	Nan.: Il ritorno di Missione impossibile
1.30	A tutto volume

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
10.30	A tutto volume
11.00	Nanizanki
12.30	Odprti studio
12.35	Sport: Grand Prix, 13.30 Vodit nogometnega prvenstva
14.00	Odprti studio
14.30	Film: I due figli di Trinità (kom., It. '72)
17.30	Formula 1 start
18.00	Avtomobilizem F1: VN Brazilije
19.30	Odprti studio
20.00	Variete: Benny Hill
20.30	Nan.: Renegade (i. Lorenzo Lamas, K. Kinmont)
22.30	Sport: Pressing (vodita R. Vianello, A. Elia)
23.45	Variete: Mai dire gol - Pillole
24.00	Sport: posebna oddaja o VN Brazilije Formula 1
0.30	Sport: Veliki golf

TELE 4

19.15	22.55 Dogodki in odmevi
19.30	21.30, 23.05 Sportne vesti
20.35	Nan.: Lo sceriffo del Sud

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.35, 22.30 Dnevnik
14.05	SP v umetnostnem drsanju
19.00	Film: Zingaro (pust., '54)
20.30	Sport: Golagoal
2.45	Aktualno: CNN News

Koper

16.00	Euronews - TV novice
16.10	Posnetek podelitve zlatih kipcev
17.50	Horoskop
18.00	Kam vodijo naše stezice, pogovor o zivljenju in delu Slovencev v Italiji, vodi Mario Cuk
19.00	TV dnevnik
19.30	Carobna svetilka, otroški program
20.25	Zrebanje lota
20.30	Cetrki gospe Julije, 4/5 del tv nadaljevanke
	Igrajo: Claudio Gora, Tom Ponzi in drugi; režija Paolo Nuzzi in Massimo Scaglione.
21.30	Tedenska notranjepolitčna rubrika TVD
22.15	TV dnevnik
22.30	Usnjeni ovratniki, ital. vojni film, 1988
	Igrajo: Richard Hatch, Tony Marsina in drugi; režija Paul D. Robinson.

Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Reportaze iz tujine
09.30	Leonardo da Vinci, 1/5 del serije
10.50	Pan-optikum
11.00	Pogovor s tiskom
12.30	Orientacija, pon.
13.00	Cas v sliki
13.10	Zlata dekleta, pon. serije
13.35	Dvorni norček , am. kom. Igrajo: Danny Kaye, Cecil Parker in drugi; režija Norman Panama in Melvin Frank.
15.10	Znacilno Dansko
15.30	Otroski program: Smrkci
15.55	Ena, dva ali tri
16.20	Monteideo
17.10	Klub za seniorje
18.00	Look, oddaja o modi
18.30	Slika Avstrije
18.55	Kristjan v casu
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki
20.15	Kaisermühlen Blues, 9. del serije
21.05	K1, oddaja o kulturi
21.55	Vizije
22.15	Vaclav Havel: Ceska pravljica
23.40	Nočno sonce , ital.-franc.-nemski film
01.25	Nikolaj Rimski Korsakov

Avstrija 2

09.55	Pogoltni skrat, danska risanka
10.15	Nova Flipperjeva dogodivščina, ameriski mladinski film
11.50	Pogledi od strani
12.20	Dober dan, Koroska
12.50	Sportno popoldne: Tenis - Davis Cup: Avstrija - Nemčija
18.00	Interlagos: Formula 1 za VN Brazilije
20.15	Zaradi pomanjkanja dokazov , ameriska psihološka kriminalka, 1990 Igrajo: Harrison Ford, Brian Dennehy, Raul Julia, Bonnie Bedelia in drugi; režija Alan J. Pakula.
22.25	Kraj dejanja, serija
23.55	Cas v sliki
00.00	Lanny , ameriska komedija, 1985
01.30	Porocila
	Tisoč mojstrov

Hrvatska 1

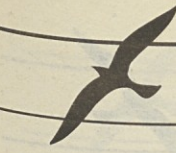
08.15	TV-koledar
08.25	Porocila
08.30	Princesa za novcic, angleški film, 1952 Igrajo: Yolanda Dolan, Dirk Bogarde in drugi; režija Val Guest.
10.00	Porocila
10.05	Osiyek: Prenos mase
11.35	Peter in carobno jajce, risanka
12.00	Porocila
12.05	Kmetijska oddaja
12.55	Oddaja narodne glasbe
13.25	Mir in dobrot
13.55	Dusevni klic
14.00	Porocila
14.05	Malavizija
15.05	Opera Box
15.35	Porocila
15.40	Družinski zabavnik
17.05	Veliki stezosledec in dekle Thursday, ameriski film, 1976 Igrajo: Lee Marvin, Oliver Reed, Elizabeth Ashley, Sylvia Miles in drugi; režija Don Taylor.
18.50	Maxim, risanka
19.15	TV fortuna
19.27	TV spored
19.30	Dnevnik 1, sport
20.15	Sedma noč
21.45	Porocila
21.50	Homefront, 1/42 del nadaljevanke
22.40	Sport
22.55	Slika na sliko
23.55	Porocila v nemščini
00.00	Sanje brez meja

Hrvatska 2

12.05	TV-koledar
12.15	Cro Pop Rock
	Sportna nedelja:
13.00	Kosarka NBA liga
13.30	SP v umetnostnem drsanju, revija, posn. iz Makuharija
14.55	Tenis - Davis Cup: Hrvaska - Norveška
17.55	Interlagos: Formula 1 za
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik
20.10	Crno-belo v barvah: Za pravo ceno , angleški film, 1955 Igrajo: John Gregson, Donald Pleasance, Diana Dors, in drugi; režija Ken Annakin. Top lista Zgodovinska porocila Leteci cirkus Montyja Pythona, 16/45 del angl. humor. nanizanke

Madžarska

07.55	Biblijsko sporočilo
08.03	Kje, kaj?, mladinski magazin
08.30	Halo, nedelja, magazin za vsakogar
11.00	Verski program za evangelicane
12.00	Opoldanski zvon
12.05	Tv magister, izobraževalni program
13.40	Pesem doni
14.10	Telesport: Rokomet (Z): Vasas-Lützellinden
15.35	Ljubkovalno
16.05	Verski program za reformate
16.30	Disneyjevo popoldne: Racije zgodbe
	Kapitan Balu
17.35	Dallas, pon. 170. del
18.30	Kolo sreče
19.00	Teden
20.00	Dnevnik
20.20	Magnum, ameriska kriminalka
21.55	Telesport, vmes nogomet in tenis

2/5
////TV SLOVENIJA 2 20.45
VAŽNO JE IMENOVATI SE ERNEST,
angleški barvni film

Scenarij: Anthony Asquith po igri Oscarja Wilda; režija: Anthony Asquith; fotografija: Desmond Dickinson; glasba: Benjamin Frankel; igrajo: Michael Redgrave, Edith Evans, Michael Denison, Dorothy Tutin, Margaret Rutherford, Joan Greenwood.

Anthony Asquith, plemiškega rodu, je skupaj z Bernardom Shawom, H. G. Wellesom in Julianom Huxleyem osnoval filmsko šolo. Nič čudnega, da se je poleg pol-dokumentarnemu filmu zapisal predvsem filmskim adaptacijam literarnih in gledaliških del. Tako je njegov Pygmalion iz 1938. leta, ki ga je sicer zrežiral skupaj z Lesliem Howardom, zapisan kot eden najboljših filmskih uprizoritev Bernarda Shawa.

Film VAŽNO JE IMENOVATI SE ERNEST je pri nekaterih kritikah zapisan kot preveč gledališki, vendar vsi so si edini, da v celoti ohranja duhovitost avtorja komedije Oscarja Wilda.

Asquith pa je tudi odlično zajel ozračje viktorijanske Anglije, v katerem ta komedija pravi postane še posebej izrazita. V tej sicer slavni dobi kraljčinega vladanja, velja stroga morala, iz katere se preko osrednjega lika močno ponorčuje Oscar Wilde, pisatelj fin de siècle, ki so mu vse moralne norme tuje. Njegov junak je mladenič - Ernest (v angleščini je to tudi beseda za resen), ki bi se rad poročil, muči pa ga, da ne ve za svoje poreklo. Zato si skuša pridobiti svoj položaj v zaprtih družbenih krogih, s pomočjo fantazije. Gre celo tako daleč, da si izmisli brata, ki ga opiše tako prepričljivo, da postane glavni predmet radovednosti in ugibanj. Od tod kup zmešnjav, komedijskih situacij, besednega humora in seveda satire na tedanje obdobje.

TV SLOVENIJA 2 20.10
SLOVENSKI MAGAZIN,
informativna oddaja

Magazinska oddaja o Sloveniji, ki jo namenjamo tujim gledalcem in jo preko satelitskih in kabelskih kanalov prenašamo po svetu, vabi na izletniško točko nad Ljubljano Šmarno goro poslušat šmar-nogorske pritkovalce, odkriva dinozavrove stopnje v Godoviču, ponuja srečanje s kostumografskim parom Kulaš-Visintin. Za Slovenski magazin smo si ogledali pobudo Jožeta Borštnarja iz vasi Krka, ki načrtuje Mirovni center in pripravili reportažo iz Besnice pri Kranju, kjer najdete še staro slovensko sorto jabolka besniško voščenko. Oddajo zaključujemo na smučišču Kravec.

V redakciji Irene Brejc in v realizaciji Bogdana Mrovlješa sta angleško verzijo oddaje, ki jo boste videli tudi na TVS 2 povezovala Philip Burt in Tajda Lekše.

TV SLOVENIJA 1 17.10
PO DOMAČE,
zabavna oddaja

Ljubitelji narodnozabane glasbe in še česa, kar nosi oznako po domače, gotovo zanima, kaj prinaša tokratna nedeljska oddaja. Urednik serije PO DOMAČE Jože Galič, ki bo to nedeljo tudi voditelj oddaje, je v goste povabil gorenskega harmonikarskega virtuozja Tonija Iskra z njegovim ansamblom; z novimi posnetki, združenimi v svojo prvo samostojno polno oddajo, se bo predstavil mladi ansambel Borisa Razpotnika iz Domžal, v živo bodo zapele Zdobovce dečve iz Koprivne pri Črni na Koroškem. In ker je cvetna nedelja, bo ravno prav prišlo razmišljanje Mitje Šipka o smodniku za velikončne možnarje. Seveda, brez Podokničarja tudi tokrat ne bo šlo!

TV SLOVENIJA 2 10.05
UDOBNA VOŽNJA,
angleška nadaljevanka

Scenarij: Dick Clement in Ian La Frenais; igrajo: Kevin McNally, Reece Dinsale, Wendy Morgan, Sue Johnston, Clarence Smith; režija: Antonia Bird in Jim Hill.

Vodja majhne družbe je Baz Levick in njegove li-muzine nudijo vse potrebno udobje; od dobro za-loženega bara, televizije, stera in telefona do vi-soko profesionalnih voznikov in voznic; priskrbijo tudi telesne stražarje, če je potrebno. Vsaka epi-zoda je samostojna zgodba, nekaj oseb pa se se-veda pojavlja v vseh. Vsi skupaj preživljajo napete in zanimive dogodivščine, kot so zanimivi in razno-vrstni odjemalci-stranke - od srečnih očkov, ki na-jamejo limuzino za prvo dojenčkovo pot domov, do pop zvezdnikov, kot je David Bowie.

ORF 2 12.20
DOBER DAN, KOROŠKA!
informativna oddaja

V tokratni oddaji so sledečimi prispevki:
V Večni vasi odgmrjena spominska plošča kapla-nu Antonu Kurelju, ki je kot zrfec nacističnega zlo-čina končal v koncentracijskem taborišču Dac-hau;

»Svoboda gibanja« - 33. mednarodni sejem turi-zma, gostinstva, prehrane in rekreacije;

Gledališče krat tri: V pripravi je musical o paglavcih »Jošt in Jaka«;

»Trije Metulji« - Otroci iz Škofič so uprizorili glasbeno pravljico s poučno vsebino;

Kapela v Št. Jakobu v Rožu se predstavlja v no-vem obličju;

»Rodil se je oče« s premiero radijskih igralcev se izteka 19. rožanski izobraževalni teden.

TV SLOVENIJA 2 / NOCOJ OB 20.45

Sanje v najem
G. G. Márqueza

Španska barvna nadaljevanka

Scenarij: Gabriel García Márquez, Eliseo Alberto Di-ego Claudio MacDowell in Ruy Guerra po zgodbi Ga-briela García Márqueza; re-zija: Ruy Guerr; fotografija: Raul Perez Ureta; glasba: Mario Dali; montaža: Julia Salvador; igrajo: Hanna Schygulla, Fernando Guil-len, Charo Lopez, Alvaro de Luna, Leonor Arocha, Ali-cia Bustamente, Elvira Val-des, Jorge Alvarez in drugi.

Gabriel García Márquez je nedvomno najslavnejši avtor sodobne južnoameriske pro-ze; prav njegov roman Sto let samote je pritegnil pozor-nost sveta na to dotlej nezna-no prozo. Seveda Márqueza ni potrebno posebej predsta-vljati slovenskim gledalkam in gledalcem - v slovensčino so namreč prevedene vse njegove najpomembnejše knjige. Zato bo za vse ljubite-lje dobre televizijske nadalje-

vanke, se zlasti pa za bralke in bralce Márquezove proze zanimiva španska nadalje-vanka Sanje v najem, ki je nastala po Márquezovi zgo-dbi, slavni pisatelj pa je tudi sodeloval pri končni razlici-ci scenarija.

Alma Kretchmer pride do lepe vile bogatega don Die-ga. Vilo je nemudoma pre-poznala, kajti vedno znova jo je sanjala. Gospodar, nje-govi bližji in služinčad seve-da pomislijo, da je zama-knjena, skoraj lebdéca zen-ska ena izmed mnogih bera-cic, ki trkajo na njihova vra-ta. Toda Alma v kratkem na-govoru odsvetuje don Diegu, da tistega dne poleti na ogled se ne odkupljenega posestva, in se, naj njegov najmlajši sin ne gre v solo... Sprva ji ne verjamejo, toda njene besede zasejejo v don Diegu seme dvoma. Alma kljub hladnemu sprejemu

hodi po velikih prostorih in s svojimi videnji osuplja po-slušalce. Tako služkinji ra-zkrije, da je otrok, ki ga nosi, deklica. Eterična Alma izgo-varja svoje besede z mirom, kakor da bi njene besede ne bile njene ali kot da bi priha-jale iz nekega drugega casa, od onkraj. Toda njene bese-de so nedvomno resnične. Avtobus, s katerim bi se iz sole vračal don Diego naj-mlajši sin Manolito, zapelje s ceste... Med mrtvimi otroki bi bil tudi on. Toda to ni edi-na prerokba, ki je s svojo izpolnitvijo resila življenje. Vznemirjeni don Diego uka-že, naj poiscejo nenavadno vedezevalko... Nadaljevanka Sanje v najem je vznemirlji-va vsaj iz dveh razlogov. V duhu južnoameriske proze prestopa kar dve meji: naj-prej seveda mejo med sanja-mi in resničnostjo, in tudi med življenjem in smrtjo.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

07.00 Awake On The Wild Side; 08.00 Video; 10.30 Poročila-Weekend Edition; 11.00 The Big Picture; 11.30 Braun European Top 20; 13.30 First Look; 14.00 Video; 18.00 The Real World II; 18.30 Poročila; 19.00 US Top 20; 21.00 120 Minutes; 23.00 Beavis & Buttthead; 23.30 Headbangers Ball

SKY ONE

08.00 Fun Factory; 12.00 Bill and Ted's Excellent Adventures; 12.30 The Mighty Morphin Power Rangers; 14.00 Paradise Beach; 15.00 Crazy Like A Fox; 16.00 Izgubljeni v vesolju; 17.00 UK Top 40; 18.00 Rokoborba; 19.00 Simpsonovi; 20.00 Beverly Hills, 90210; 21.00 The Secret Of Lake Success; 1/2 del am. mini serije

PRO 7

06.30 Serije, ponovitve; 11.00 Booker; 11.55 Uil-čna poznanstva; 12.25 Pri Huxtablovih; 12.55 Nebo nad Afriko; 13.20 Živali znanih ljudi; 13.30 Na poti z Malcolmom Douglasom, pon.; 14.30 Južna zvezda, angl. pustol. film; 16.25 Orca, am. pustol. film; 18.05 Srečno pot; 19.00 Vedno v akciji-Dežuma zdravnica, serija; 20.00 Poroči-la; 20.15 Ameriški žigol, am. kriminalka; 22.30 Do zadnjega diha, am. erot. film; 00.20 Poročila

PREMIERE

09.10 Dark Horse, am. drama; 14.00 Sence in megla, am. film; 15.25 Ruby, am. film; 17.20 Osumljeni, angl. triler; 19.00 Kino '94; 20.15 Nove težave z Jackom, am. komedija; 21.45 Leto odrasčanja, franc. drama; 23.25 Roka, ki ziblje zibelko, ameriški triler

SAT 1

08.00 Otroški program; 11.00 Politični magazin; 12.00 Košarka, NBA liga; 13.00 Tenis - Davis Cup; 13.30 Orlova krila, angl. vestern; 15.25 Ljubezen in drugi zločini, am. kom.; 17.15 Deep Space Ni-ne; 18.15 Kolo sreče; 19.00 Poročila; 19.15 No-gomet, nemška zvezna liga; 19.50 Nogomet: Hamburger SV - FC Bayern München, prenos; 22.15 Pogovor v stolpu; 23.30 Štirindvajset ur

EUROSPORT

08.30 SP v umetnostnem drsanju, prenos revije; 09.30 Nogomet, afriško prvenstvo: Tunizija-Mali;

11.30 Motociklizem, pon.; 13.30 Formula 1, tren-ing za VN Brazilije; 14.00 Tenis, Davis Cup; 16.00 Motociklizem; 17.00 Surfanje, prenos iz dvorane v Parizu; 18.00 Formula 1, prenos dirke za VN Brazilije; 20.00 Nogomet, afriško prvenstvo; 22.00 SP v umetnostnem drsanju, vrhunec

RTL

06.00 Serije, ponovitve; 09.55 Dobro jutro nede-lja, program za vernike; 11.00 Vrnitev v prefe-klost; 12.00 Tropical Heat, serija; 13.30 Operacija spodnjica, serija; 14.00 Steklena punčka, am. mlad. film; 15.55 Buck Rogers, am. zf film; 17.30 Formula 1-poročila; 18.00 Formula 1, prenos dir-ke za VN Brazilije; 20.15 Sanjska poroka; 21.50 TV Spiegel; 22.35 Prime Time-Pozna izdaja; 23.00 L.A. Law, serija

RTL 2

05.35-17.55 Ponovitve serij; 17.55 Daktari, serija; 18.50 Poročila; 19.00 Zdravnica dr. Quinn; 20.00 Poročila; 20.15 Sag-Mora Dancing, am. kom.; 22.00 Ko čistilna dvakrat pozvonil, talk-show

SKY MOVIES

17.00 Miles From Nowhere; 19.00 Bingo; 21.00 Beethoven; 23.00 The Lawnmower Man

MOVIE CHANNEL

17.00 Brother Future; 19.00 Problem Child 2; 21.00 Dying Young; 23.00 The Last Boy Scout

FILMNET +

14.25 A Tiger Walking; 19.00 Final Analysis; 21.00 Blame It On The Bellboy; 22.30 E! News

SUPER CHANNEL

05.30 Verska oddaja; Novice; Gospodarstvo; Super Shop; 18.00 Današnji Show; 19.00 Poroči-la; 19.30 Moda; 20.00 Zdaj; 21.00 Govorimo o jazzu; 22.00 Poročila; 22.30 Financial Times Re-port; 23.00 Šport; 00.00 Kulturni koledar

CNN

06.00-23.00 World News; 09.30 The Big Story; 10.00 Pinnacle; 12.30 World Business This Week; 11.00 Larry King Weekend; 13.00 Earth Matters; 13.30 Business Matters; 14.00 World Report; 17.00 Travel Guide; 18.00 This Week In The NBA; 18.30 International Correspondents; 19.00 Futu-rewatch; 20.00 This Week In Review; 23.00 World Report; 23.30 News Update

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Duhovna misel; 8.05 Veseli tobogan; 9.05 Pomnjenja; 10.05 Kviz Quo vadis; 11.05 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 12.05 Na današnji dan; 13.10 Ob-vestila in osmrtnice; 13.20 Za naše kmetovalce; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.45 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 17.30 Naš gost; 18.00 Nedeljska re-portaža; 18.30 Zborovska glasba; 19.45 Lahko noč, otroci; 22.00 Zrcalo dne-va; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 23.05 Literarni nočno; 23.15 Nočni program.

Slovenija 2

6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Ju-tranja kronika; 8.00 Servi-sne informacije; 8.40 Kul-turne prireditve; 9.45 Uganka; 10.35 Gost; 11.35 Obvestila; 12.05 Z Valom okoli sveta; 13.00 - 19.00 Športno popoldne, vmes aktualne informacije in glasba; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.35 Popevka; 19.00 Večer na 2. progr.; 19.30 Top albumov; 21.00-23.00 Drugi val.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poroči-la; 8.10 Na poljani jutro; 9.00 Maša; 10.05 Orkestri in solisti; 13.05 MePZ Musi-ca viva; 14.05 Humore-ska; 14.35 Operno po-poldne; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 S prijatelji glasbe; 18.05 Spomini, pi-sma, potopisi; 19.30 Cer-kvena glasba; 20.00 Sed-mi dan; 20.15 Božanska komedija (24. del); 21.00 Glalsbeni portret; 22.05 Nove prevodne strani; 22.30 Orgelska glasba; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper
(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)
8.30, 10.30, 17.30 Poroči-la; 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Otvoritev, napoved, koledar; 8.45 Poti do zdravja; 9.00 Od otroštva do mladosti; 9.15 Dober nasvet za boljši pridelek; 9.30Primorska poje; 10.10, do 11.30 Primorski kraji in ljudje; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.30 Nedeljski športni ritem; 15.00 Slo-vensko nogometno pr-venstvo; 15.30 Dogodki in odmevi 19.00 Dnevnik-prenos RS; 19.30-23.15 Večerni program Modre-ga vala RK.

Radio Koper
(italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Alma-nah; 7.50 Horoskop; 8.10 Razstave in prireditve; 9.00 Modri val; 9.30 Kul-turna poročila; 9.45 V knjigarni; 10.00 Film tedna; 11.00 Narečna oddaja; 11.30 Radio live; 12.00 Glasba po željah; 14.00 Lestvica LP; 15.00-18.00 Športna nedelja; 18.00 Mixage; 19.00 Souvenir

d'Italy; 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

6.15, 11.15, 12.15, 15.15, 17.15 Poročila; 7.00 Otroški program; 10.45 Vreme; 10.30 Horoskop; 12.00 Duhovna Misel; 13.00 Reportaža; 13.55 Pasji radio; 14.00 Lestvica za MTV; 15.00 Voden program; 17.25 Vreme; 18.15 Hollywood; 19.00 American Top 40; 22.15 Jazz; 1.00 Preko satelita.

Radio Kranj

8.00 Dobro jutro; 10.00 Dežela kranjska : Voglje; 11.00 Po domače na kranjskem radiu; 12.00 Mali oglasi; 12.40 Kmetij-ska oddaja; 13.00 Med praznovanci; 17.20 Šport; 18.20 Kino kviz.

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00 Poroči-la; 19.00 Dnevnik; 9.05 Iz roda v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrtnice, obvesti-la; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski feljton; 13.05 Zeleli ste; 15.30 Do-godki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 18.00 Šport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 22.00 Zrcalo dne-va, 23.15 Nočni program.

Radio Študent

11.00 Vžig; 12.00 Nisam ja odavde; 15.30 Odkruški; 17.00 Odlomki iz Dnev-nika Zlate Filipovič; 18.00 Coca Cola is the Music, Live; 19.00 Tolpa bumov; Link Wray; 20.00 Infantilna genitalna organizacija (S. Freud); 21.00 Oldies Gol-dies Chart; 23.00Boris Ko-vač - Anamnesis, eku-menski misteriji; 24.00 Sat.

Radio Trst A

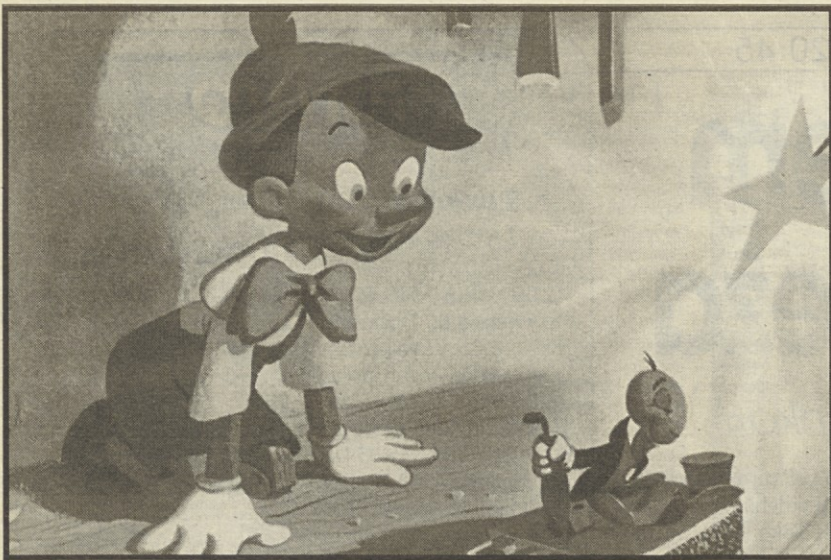
8.00, 13.00, 19.00 Dnev-nik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz cerk-ve v Rojanu; 9.45 Pregled tiska; 10.00 Mladinski oder; Gozdna pravljica (M. Zelinka, r. Adrijan Ru-stja); 10.30 Slovenska lahka glasba; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.20 Filmi na ekranih; 11.30 Nabožna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Obzornik; 12.45 Orkestralna glasba; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Božanska komedija - Vi-ce, prevod in priredba A. Capuder, r. Sergej Verč, 25. del; 14.45 Glasba za vse okuse; 15.00 Pravljica: sneguljčica (r. B. Hrvatič) 15.40 Glasba za vse oku-se; 16.00 Krajevne stvar-nosti; 17.00 Šport in gla-sba; 18.30 Potpuri; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poroči-la; 10.00 Jutranji val; 17.30 Prenos Jadranovih tekem.

Radio Koroška

6.30-7.00 Dobro jutro na Koroškem - Duhovna mi-sel (Jože Andolšek); 18.10-18.30 Dogodki in odmevi.

				GLEDALSKI PROSTOR V BLIZINI ODRA: KJER IGRALCI ČAKAJO NA SVOJ NASTOP PUSTOLOVSKO VITES-TVO V SR. VEKU UREJENOST STAROJUD. KRALJ MORSKA RIBA																			
ANT. MESTO V J. BEOCIJI, KJER SO GRKI L. 479 PR. N. S. PREMAGALI PERZUJE	ODVZEMANJE OROZJA	IVAN TAVCAR	1	MAKEDONSKO KOLO	HRV. PESNIK IN PISATELJ (VLADIMIR)	ZENSKO IME ANDREJA (LJUBK.)	JAPONSKI DROBIZ				CLOVEKOV ZVOK							SL. HOKE-JIST (MU-RAJICA)					
PRIPIRANA ZA PRIPENJANJE							HRIBOVITA POKRAJINA V SREDNJI GRČIJI						KONEC POLOTOKA LJUDSTVO NA KAMCATKI					ODISEJEVA DOMOVINA					
PAPEŽEVA PALACA V RIMU							CERKV. ENOTA IZ ŽUPNIJ											MOSKI POTOMEČ				SNOV ZA VZHAIJANJE TESTA	GL. MESTO FURLANIJE-JULJSKE KRAJINE
ANDERS ZORN		BESEDA OB SREČANJU KRAK MENAMA								100 CEN-TIMETROV DNINAR V LAT. AMERIKI								IZDELOVALEC TOKOV	EKVIVALENT	POUDAREK, NAGLAS VIKTOR AVBELJ			
SL. PISATELJ PARTLIJC				TALISOVA ORANZADA				AKADEMSKI NASLOV ZA TEHNICNEGA STROKOV.	ZNIZANJE CENE SKELECA RANA												VOJKAR RAYBAR TORINO		
JEZERO V OSREDNJI AZIJI				FILM., GLED. DELAVEC									LJUBLJANA ZIMBABVEJ-SKI POLITIK (JOSHUA)				STGR. KIPAR ŽIVILSKI TRG						
PRIPADNICA ENEGA OD TREH GRŠKIH PLEMEN					2															KONICA NEKD. IZRUEL-SKI POLITIK (ABA)			
DRUGI VOKAL IN ZADNJA CRKA ABCEDE		PRVI RIM. ZALOŽNIK VELIK STRAH, ZMEDA					ROMAN BUKOWSKEGA ŽIVALSKI KROG							KRAJ PRI MAROBORU						IRONICEN CLOVEK	OSNOVNA GRADBENA ENOTA ORGANIZMOV	ABRAHAM LINCOLN	
AVTOR: SIMON BIZJAK	PRIPOVEDNA PESEM			IZRAELSKI ŽLI DUH						GLAS ZVOK				MLADA SA-MICA KONJA NAVADA									
	NEDOSEG-LJUV VZOR			AM. VESOLJSKA USTANOVA																			
SL. PEVKA KRAŠEVEC						OSEBNI ZAMEK				AVGUST CERNIGOJ	OSNOVNI DELEC							ČESKI PISEC ČAPEK					
											SKRBNOST, VNEMA							STROK. ZA BE-SEDOSLOVJE					
HČI KRALJA AKRISIJA V GR. MIT.					BABICA V MEŠČANSKEM OKOLJU	STROJ ZA PRO-IZV. ENOSMER. NAPETOSTI TRACNICA							STEBLO ŽIT ALI TRAV BISER					KAMBOSKI GE-NERAL (LON) KALCIJEV KARBONAT				PRIVLAC-NOST, MIK	
IME TELOVADCA HODZICA				BRISACA (STAR.)									PIŠCE (NAREČNO) DIURETICNO SREDSTVO							MANJ KOT ENA MANJSI KLAVIR			
MADZ. MESTO V BAKONJ-SKEM GOZDU (IZ CRK JAKA)				AMERISKA IGRALKA FARROW			TONE SVETINA	SP. KNIZEVNİK IN FILOZOIF (MIGUEL DE)	3	PRIPADNIK REDNIH CET													
SL. ALPSKA SMUCARKA RIBARIC				NAJSVETLEJ-SA ZVEZDA V OZVEZDJU VOLARJA						RIM. BOGINJA JEZE ZADETEK							LIKOVNI UMETNIK MOČVIRSKA PTICA						
				OSREDNJI TRG V STGR. MESTIH MLADINSKA POVEST TONETA SELISKARJA UROS LAJOVIC VEJA, OKROG KATERE SE OVJUA GRAH VRSTA ANTILOPE (IZ CRK SKIRO)																			
				AM. OPORIŠČE NA PACIFIKU SILVA TRDINA ŽIVALSKI POROD NEZNANKA V MATEMATIKI NASLOV. NAZIV (POG.) TITAN ELEKTRIČNI STEVEC TURSKI ZEMLJISKI GOSPOD																			
				GLASBENO ZNAMENJE KARLI ARHAR REKA NA PELOPONEZU, EVROTAS																			

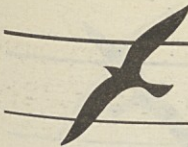

Gesla križanke 13-03

Platon, Tales, Aristotel, Anaksagora, Epikur, Antistenes, Anaksimenes, Sokrat, Zenon, Diogen

Rešitev križanke 13-03

Vodoravno: Anaksagora, razlagalec, ideologija, Sampan, VE, TR, Mikene, Ober, Jerko, tipa, Aldan, ENIAC, Er, Polak, lamaist, bazalt, US, regularnost, Avatara, Romanov, Leoben, napetost, sir, jesenček, ale, obiralka, Enis, Irak, Nik, Ninive, Tevta, tona, Atas, Darda, Fiume, Enid, La, enojka, ČS, Mav, CE, Bolan, torevt, APA, Kar, adept, ona, Alemani, SO, rja, Inn, starinarnica, belost, koristnik, Ebers, Amiet, zelen, Laos, Pinto, Ra, rele, Ante, Niger, RK, Ila, Nena, Janša, Maribor, gen, Etolka, Diogen, jeza, Aci, senik, ornina, Arat.

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815

V ponedeljek, 28. marca, ob 21. uri: Damir Zlatar Frey - POMLADNO OBREDJE (OD).
Od ponedeljka, 28. marca, do 1. aprila, PODOBE TRENUTKOV - izbrane predstave ljubljanskih srednjesolskih gledaliških skupin.

DRAMA SNG, tel.: 061/ 221-511

V ponedeljek, 28. marca, ob 19.30: W. Shakespeare - KRALJ HENRIK IV., za abonma studentski tretji in izven. Predstava bo se v torek, 29. marca, ob isti uri, za abonma dijaski 3 večerni in izven.

V sredo, 30. marca, ob 19.30: W. Bauer - CHANGE, za abonma sreda in izven. Predstava bo se v petek, 1. aprila, ob isti uri, za abonma petek in izven.

V četrtek, 31. marca, ob 19.30: R. Queneau - CICA V METROJU, za izven. Gostuje gledališka skupina La compagnie Libellule.

MALA DRAMA

V torek, 29. marca, ob 20. uri: M. Jesih - LJUBITI, za izven.

V sredo, 30. marca, ob 16. uri: I. Torkar - BALADA O TASCICI, za izven.

V četrtek, 31. marca, ob 20. uri: B. Starr - MOSKI POD POSTELJO, za izven in konto.

V soboto, 2. aprila, ob 20. uri: F. Boyer - ALI BOG LAJA? za izven.

OPERA, tel.: 061/ 331-950

Danes, 27. marca, ob 11. uri: Ch. W. Gluck - LE CINESI, za izven. Predstava AG.

V ponedeljek, 28. marca, ob 15. uri: J. Stauss ml. - NETOPIR. Razprodano!

V torek, 29. marca, G. Puccini - TOSCA.

V sredo, 30. marca, ob 19. uri: R. Strauss - ARIADNA NA NAKSOSU, za red sreda. Predstava bo se v petek, 1. aprila, za red petek.

MGL, tel.: 061/ 210-852

V ponedeljek, 28. marca, ob 19.30: R. Harwood - GARDEROBER, za abonma mladinski 2. Predstava bo se v torek, 29. marca, ob isti uri, za abonma red U in v sredo, 30. marca, ob isti uri, za abonma red O.

KUD FRANCE PRESEREN, tel.: 061/ 332-288

Danes, 27. marca, ob 21. uri se bosta v improvi-

zacijskih gledaliških disciplinah pomerila gledališče ANE MONRO in PILOTI.

V ponedeljek, 28. marca, ob 20. uri: predstava KUČA BREZ KROVA v izvedbi Grupe nepopravljivih optimista iz Bosne.

CELJE

SLG, tel. 063/ 25-332

Danes, 27. marca, ob 21. uri: Oder Herberta Grüna - NEPREDVIDLJIVE POSLEDICE, premiera. Razprodano!

V torek, 29. marca, ob 19.30 uri: Anton Tomaž Linhart - TA VESELI DAN ALI MATICEK SE ZENI, za abonma torek in izven. Predstava bo se v četrtek, 31. marca, ob 12. uri, za abonma Srednja sola za gostinstvo in turizem Celje.

V sredo, 30. marca, ob 10.45: C. Goldoni-A. Rozman - SLUGA DVEH GOSPODOV, za abonma Gimnazija center Celje.

KRANJ

PGK, tel.: 064/ 222-681**TEDEN SLOVENSKE DRAME:**

Danes, 27. marca, ob 19.30: Evald Fliser - TRISTAN IN IZOLDA, za izven. Gostuje Slovensko komorno gledališče Ljubljana. Ob 22.30: v Ragtime klubu Matjaz Kmecl - ANDREJ SMOLE - ZNAMENITI SLOVENEK.

V ponedeljek, 28. marca, ob 19.30: Ivan Cankar - POHUJSANJE V DOLINI SENTFLORJANSKI, za izven.

V sredo, 30. marca, ob 19. uri: Ivan Cankar - KRALJ NA BETAJNOVI, za abonma dijaski. Razprodano!

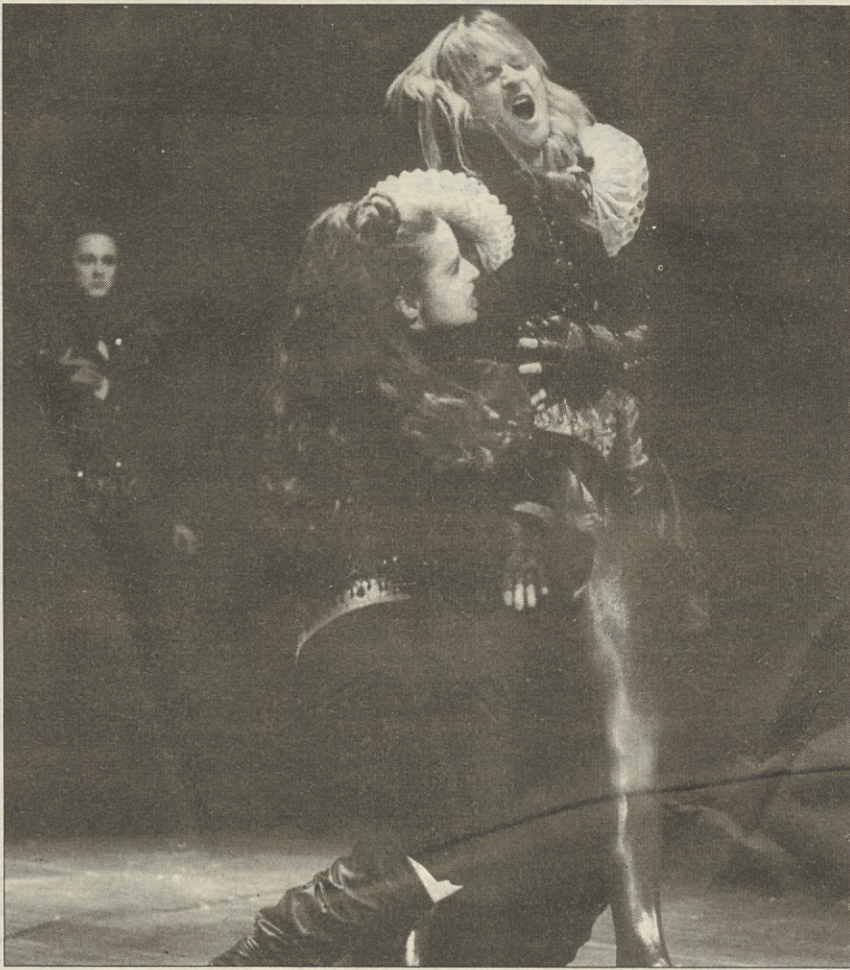
MARIBOR

DRAMA, tel.: 062/ 221-206

V torek, 29. marca, ob 19.30: W. Shakespeare - HAMLET, premiera, za red premierski in izven. Predstava bo se v sredo, 30. marca, ob isti uri, za abonent, izven in v četrtek, 31. marca, ob isti uri, za red ekonomska, izven.

VELENJE

V sredo, 30. marca, ob 20. uri: v domu kulture Velenje Peter Rezman - OGLEDALCE, premiera Amaterskega gledališča Velenje.

V torek, 29. marca, bo ob 19.30 v Drami SNG
Maribor premiera predstave W. Shakespeara -
Hamlet v režiji Tomaža PandurjaRAZSTAVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, Prešernova 10

Razstava modne fotografije PARS PRO FOTO je na ogled do 10. aprila (Galerija CD in Sprejemna dvorana).

Razstava JOZETA CIUHE Iz pariškega ateljeja je na ogled do 10. aprila (Mala galerija CD).

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava slikarja GEROLDA HIRNA je na ogled do 15. aprila.

MODERNA GALERIJA, Tomsiceva 14

Razstava ANDRESA SERRANA je na ogled do 3. aprila.

Razstava ZARKA VREZCA je na ogled do 3. aprila (Mala galerija).

Razstava ANTONYJA GORMLEYA - Evropsko polje je na ogled do 24. aprila.

NARODNA GALERIJA, Cankarjeva 20

V sredo, 30. marca, bo ob 19. uri otvoritev razstave slikarja ANTONA CEBEJA.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6

Razstava akvarelov RUDIJA SALEJA je na ogled do 8. aprila.

BEZIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Razstava slik KLAVDIJA ZORNIKA je na ogled do 4. aprila.

GALERIJA EQUINA, Gregortičeva 3

Razstava slik ALEKSIIJA KOBALA je na ogled do 12. aprila.

GALERIJA KRKA, Dunajska 65

V četrtek, 31. marca, bo ob 13. uri otvoritev razstave tapiserij SILVE HORVAT.

GALERIJA KLUBA B-51, Gerbičeva 51 a

Razstava projekta ALBINA URSICA in BORISA KUKA Bože Sacuvaj je na ogled do 8. aprila.

GALERIJA PIC LEK, Verovškova 57

Razstava UMETNISKIH ODTISOV je na ogled do 5. aprila.

GALERIJA SLOVENIJALE, Dunajska c. 22

Razstava SAVA SOVRETA je na ogled do 30. aprila.

GALERIJA SOU, Kersnikova 4

Razstava fotografij IZTOKA DIMCA Odpisani je na ogled do 5. aprila.

GALERIJA SKUC, Stari trg 21

Razstava Naprej v preteklost MARKA A. KOVACIČA je na ogled do 1. aprila.

VODNIKOVA DOMACIJA, Vodnikova 65

Razstava risb in akvarelov slikarja ANTONA PLESTENJAKA je na ogled do 5. aprila.

CELJE

LIKOVNI SALON CELJE, Trg celjskih knezov 9

Razstava del TANJE SPENKO-NOVAKOVIC je na ogled do 1. aprila.

DOMŽALE

LIKOVNO RAZSTAVISČE DOMŽALE

Razstava likovnih in kiparskih del, nastalih v Slikarski soli akademske slikarke Vere Terstenjak Jovičič, je na ogled do 2. aprila.

KOPER

GALERIJA LOŽA, Titov trg 1

Skupinska medregionalna likovna razstava je na ogled do 1. aprila.

MURSKA SOBOTA

GALERIJA MURSKA SOBOTA, Kocljeva 7

Razstava slik in skulptur KRESIMIRJA NOVAKA je na ogled do 4. aprila.

NOVO MESTO

DOLENJSKI MUZEJ, Muzejska ulica 7

Razstava KARLA PLEMENITASA je na ogled do 6. aprila.

PIRAN

MEDUZA 2, Cankarjevo nabrežje 7

Razstava risb HERMANA PECARICA je na ogled do 6. maja.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

Prodajna razstava skulptur in grafik RUDIJA STOPARJA je na ogled do 5. aprila.

ŠKOFJA LOKA

GALERIJA FARA, Cesta talcev 2

Razstava slik BERNARDE SMID je na ogled do 14. aprila.

VELENJE

KC IVAN NAPOTNIK, Titov trg 4

Razstava slik KLAVDIJA TUTTE je na ogled do 12. aprila.

ŽALEC

SAVINOV LIKOVNI SALON

V torek, 29. marca, bo ob 19. uri otvoritev razstave ekslibrisov z versko vsebino. Razstava bo na ogled do 16. aprila.

GLASBA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815

V ponedeljek, 28. marca, ob 20.30: koncert SIMFONIKOV RTV SLOVENIJA. Program: Oterc, Rojko, Schönberg.

V četrtek, 31. marca, ob 19.30 in v petek, 1. aprila, ob 20. uri: koncert SIMFONICNEGA ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE, za modri abonma I in II.

GRAD TIVOLI

V torek, 29. marca, ob 19. uri: koncert dueta MOJCE ZLOBKO - harfa in CVETA KOBALA - flauta.

VITESKA DVORANA FESTIVALA LJUBLJANA

V sredo, 30. marca, ob 19.30 koncert METODA TOMACA - rog in BOJANA GLAVINE - klavir.

SLOVENSKA

FILHARMONIJA

V ponedeljek, 28. marca, ob 19.30: koncert STEFANA VLADARJA - klavir.

V torek, 29. marca, ob 19.30: Evropski koncert prvonagrajenecv tekmovanj iz Česke, Nemcije, Norveške in Slovenije.

AJDOVŠČINA

K.A.M.

V petek, 1. aprila, ob 21. uri: koncert skupin CPS in ARIADIGOLPE.

CELJE

GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI

V ponedeljek, 28. marca, ob 19. uri: koncert BIJANA KHADEMA - MISSAGHA - violina.

MARIBOR

KAZINSKA DVORANA

V torek, 29. marca, ob 19.30: koncert SLONUŠE GADŽIJEVA in ERIKA SULERJA.

V sredo, 30. marca, ob 19.30: koncert KLASIČNI EVERGREENI - MARINA BULAJA - flauta, DARKO KORDIC - violina, KRISTINA BISTROVIC in ROBERT MRACSEK - klavir.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

V četrtek, 31. marca, ob 20.30: v stolni cerkvi Piran velikonočni koncert W. A. Mozart - REQUIEM.

FJK

TRST

Glasbena matica

V četrtek, 14. aprila bo na sporedu prihodnji koncert. Nastopil bo Godalni kvartet in pianist M. Devetak.

Gledališče Rossetti

Trzasko koncertno društvo: v ponedeljek, 18. aprila, ob 20.30 bo na sporedu zadnji koncert. Nastopil bo orkester Festivala iz Brescie in Bergamo.

Gledališče Mielà

Trzaski jazzovski krožek: v ponedeljek, 18. aprila, ob 20.45 bo nastopil pevec Phil Guy ob spremljavi skupine Blues Gang Daria Lombarda.

Avditorij Muzeja Revoltella

Danes, 27. t. m., ob 11. uri nedeljski koncert. Nastopil bo komorni orkester gledališča Verdi.

BBC Club (Ul. Donata)

Jutri, 28. t. m., ob 21. uri večer flamenca. Nastopil bo ansambel Flamenco Sketches.

MILJE

Gledališče Verdi

V soboto, 16. aprila, ob 20.30 bo nastopil Victor Lewis Quintet.

TRŽIČ

Obcinsko gledališče

V torek, 29. t. m., ob 20.30, klavirski koncert Louisa Lortie, recitala bo Giulia Lazzarini. Na programu Schubert, Liszt, Wagner, Nietzsche in Strauss.

GORICA

Katoliški dom

Danes, 27. t. m., ob 11. uri bo nastopil violinist Chang Guo ob spremljavi pianista Silvia Sirsena.

V nedeljo, 17. aprila ob 11. uri bo nastopil Komorni orkester dežele Furlanije-Juljske krajin.

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

TRST

Kulturni dom

Danes, 27. t. m., ob 16.30 za abonma Red C ponovitev Molièrove komedije »Zdravnik po sili«. Režija Zvone Sedlbauer. Nastopajo Vladimir Jurc, Lucka Pockaj, Gasper Tič, Gojmir Lesnjak, Maja Blagović, Adrijan Rustja, Livio Bogatec, Stojan Colja, Stanislava Boninsegna. SSG gostuje od jutri, 28. t. m., do sobote, 4. aprila, ob 19.30 v Mestnem gledališču v Ljubljani s predstavo R. Harwooda »Garderober«.

Verdi - Dvorana Tripčovich

Opera sezona: od 29. t. m., do 10. aprila bosta na sporedu »Il segreto di Susanna« in glasbena komedija »Spanska ura«. Direktor Giuseppe Grazioli, režija Lorenzo Mariani.

Vstopnice: blagajna Dvorane Tripčovich - 9-12, 16-19 (zaprta ob ponedeljkih).

V teku je predprodaja vstopnic za predstavi E.

KOROŠKA

CELOVEC

Mestno gledališče

Danes, 27. t. m., ob 19.30 »Lumpazivagabundus«.

TINJE

Do 30. t. m. - Izobraževalno potovanje v Umbrijo-Assisi, Perugia, Spoleto.

SVEČE

Pri Adamu bo danes, 27. t. m. »Dan domačih jedil«.

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

KUD FRANCE PRESEREN, tel.: 061/ 332-288

V sredo, 30. marca, ob 20. uri: predavanje DUSANA PICHLERJA - Zakon o varstvu okolja.

V četrtek, 31. marca, ob 21. uri: LA LA RADIO - večer radijskih iger BOJANE KUNST & IGORJA STROMAJERJA.

V petek, 1. aprila, ob 19. uri: predavanje DOMINIKA OLMIAHA KRIZANA z naslovom Nazaj v volitno. Predavanje je del projekta LA LA ITIMA - Atom.

VODNIKOVA DOMACIJA, Vodnikova 65

V torek, 29. marca, ob 19. uri: literarni večer s književnikoma IVANOM MINATTIEM in SMILJANOM ROZMANOM. Njuna dela bosta brala dramška igralka Majda Grbac in Sasa Miklavc. Nastopil bo klavirski duo Alenka in Igor Dekleva.

GOSTILNA BRESKVAR, Cesta na Loko 28

V torek, 29. marca, ob 12. uri: predstavitev knjige IVANA SIVCA - Pesem je sonce (Okoli sveta s pesmijo Toneta Kozlevcarja).

CERKNO

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

TRST

Avditorij Muzeja Revoltella

Jutri, 28. t. m., ob 18. uri bo o diptihu »Il segreto

Wolf-Ferrarijevo »Il segreto di Susanna« in M. Ravelovo »L'heure espagnola«, katerih premiera bo v torek, 29. t. m., ob 20. uri za red A.

Gledališče Rossetti

V teku je predprodaja vstopnic za predstavo G. Büchnerja »Leonce e Lena«, ki bo na sporedu od 5. do 10. aprila (v abonmaju, predstava 4V - na izbiro med petimi zelenimi). Glasba-Franco Piersanti, nastopajo Carlo Cecchi in Lucia Maglietta.

Gledališče Cristallo-La Contrada

Danes, 27. t. m., ob 16.30 gostovanje gledališke skupine La Rancia-Produzione Marche z delom Fredericka Knotta »Gli occhi della notte«. Režija Saverio Marconi, glasba Bruno Moretti. Nastopa Micol Pambieri.

Jutri počitek. Ponovitev v torek, 29. t. m., ob 16.30.

ŠENTPRIMOŽ

Danes, 27. t. m., ob 19.00 Predavanje »Kozmična energija - vir življenja za človeka, zivali in rastline«. Predavanje bo tudi jutri, 28. t. m., ob 19.00.

NA HUMCU

Danes, 27. t. m., ob 19.30 pri Božjem grobu »Skavtski križev pot«.

TINJE

V Domu prosvete, od 18. ure do petka 1.4. »Ruščina za začetnike«.

Danes, 27. marca, bo 19. uri: tradicionalni zimski pohod na Porezen. Ob 11. uri bo pred spomenikom padlih na vrhu Porezena spominska slovesnost. Informacije: tel.: 065/ 75-030, 75-049, 75-111.

GORNJA RADGONA

Danes, 27. marca, ob 15. uri: v dvorani Radenci folklorno-glasbena prireditev.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

Danes, 27. marca, ob 18. uri: DENIS POKORA - komedija v režiji Nicka Castla; ob 20.30: TATTOVI TELES - psiholosko-ekološka grozljivka v režiji Abela Ferrara.

VELENJE

KC IVAN NAPOTNIK

V četrtek, 31. marca, ob 19. uri: v knjižnici Velenje 3. družinski večer JELKA REICHMAN (mati in pisateljica) in DARJA REICHMAN (hči in gledališka igralka).

di Susanna - L'heure espagnole« spregovoril Cesare Orselli.

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

TRST

TGalerija

Do 12. aprila je na ogled razstava Ani Tretjak »Trst - trigonija elementarov«.

Galerija Cartesius

Do 7. aprila bo razstavljaval svoja dela Giuseppe Zigaina.

Galerija Torbandena

Do 10. aprila bo na ogled razstava Georgeja Grosza - izdelki od 1915 do 1944.

Galerija Rettori Tribbio 2

Do 8. aprila je na ogled razstava skulptur Darka Bevilacqua.

RICMANJE

Do Velike noči bodo v Baragovem domu na ogled zakladi ricmanjske cerkve z naslovom »Ricmanjska pricevanja«.

OPČINE

PROMOCIJSKA LIGA / 25. KOLO

Triestina danes v gosteh po točko

Katastrofalni položaj kluba (predsednik De Riù je potrdil, da preluknjane trzaskne barke ne bo več reševal) gotovo zelo slabo vpliva na razpoloženje nogometašev Triestine, ki ne vedo, kaj jih čaka, po drugi strani pa je prav tako res, da bi morebitni izpad mostva iz C1 lige se znižal njihovo »tržno« vrednost v primeru (zelo verjetne) množične selitve iz Trsta po končani sezoni. Zato je pričakovati, da bo skušala Triestina na današnjem gostovanju pri Firenzuoli igrati na vso moč in izbojevati vsaj točko. Njena naloga pa ni lahka, ker se Firenzuola poteguje za play off, čeprav je imela pred startom za cilj zgolj obstanek.

Trener Buffoni danes ne bo mogel računati na diskvalificiranega kapetana Ceroneja, Casonato, La Rosa in Soncin pa so poškodovani. Največ upanj polaga na Carusa, ki je v dobri formi in je s šestimi goli tudi najboljši strelec Triestine.

Včerajšnja rezultata: Bologna - Como 0:1, Chievo - Alessandria 1:0.

Današnji spored: Carpi - Massese, Carrarese - Spal, Firenzuola - Triestina, Leffe - Pro Sesto, Palazzolo - Empoli, Pistoiese - Mantova, Spezia - Prato.

Pomembni tekmi za obstanek v ligi

Nasprotnik Juventina Staranzano ima slabo obrambo - Gonarsu in Primorju točka ne zadostuje

Juventina - Staranzano
Standresko mostvo bo danes gostilo ekipo Staranzana, ki ima točko več od naših nogometašev. Sest kol pred koncem prvenstva Juventina se ni povsem na varnem glede izpada in zato mora na današnjem srečanju zmagati ali vsaj osvojiti točko.

Naloga našega mostva ne bo pretirano težka, saj se je Staranzano doslej »proslavil« v tem prvenstvu z drugo najslabšo obrambo, saj je prejel kar 34 zadetkov. Slabši od Staranzana je le zadnjeuvrščeni Gonars, ki je prejel kar 40 golov.

Na današnjem srečanju zanesljivo ne bo igral Trevisan, ki je poškodovan. Vpraskljiv pa je tudi nastop Cecottija. Verjetno pa se bo v ekipo vrnili »libero« Canciani.

Naj omenimo, da sta se ekipi v prvem delu razšli brez gola. Vzdusje v standreski ekipi je kar dobro in nogometaši so se temeljito pripravili za današnjo tekmo in na osvojitev novega para točk, saj čaka nase nogometaše v naslednjih dneh nekaj težkih gostovanj proti ekipam z dna lestvice, ki se na vse kriplje borijo za ostanek v ligi.

Gonars - Primorje

Domačini so s 14 točkami osamljeni na repu lestvice in že pet mesecev niso prišli do zmage. Zadnji uspeh Gonarsa smo zabeležili v šestem kolu (31. oktobra lani), ko je s tesnim 2:1 premagal Juventino. To je obenem bila tudi edina zmaga, ki jo je Gonars dosegel doma v letosnjem prvenstvu, saj je prejšnja dva uspeha (Monfalcone, Fiumicello) požel v gosteh. Po zmagi nad Standrezci je Gonars iztržil le osem neodločenih rezultatov, zadnjega v nedeljo v Trivignanu po šestih zaporednih porazih. Iz teh podatkov lahko sklepamo, da je Gonars letos povsem odpo-

vedal. Največjo krivdo za ta neuspeh seveda prepisujejo napadalcem. V devetih tekmah povratnega dela prvenstva so dosegli le en sam gol. Vodstvo kluba je računalo, da bo krizo ekipe odpravilo z zamenjavo trenerja. Zoffia je po 18. kolu zamenjal Zanella, ki pa je do prve točke prišel sele prejšnjo nedeljo.

Tudi proceska enajsterica se doslej ni preveč izkazala. Na lestvici ima le tri točke več od Gonarsa in zato je položaj Primorja vedno bolj kritičen, če upoštevamo, da do konca manjka samo še šest tekem in v teh bi morali rdeče-rumeni nadoknaditi stiri točke, ki jih ločijo od Monfalconeja, ki je na 13. mestu začasne lestvice. Kot pri Gonarsu tudi pri Primorju so v zadnjih nastopih dobesedno odpovedali napadalci, ki v zadnjih petih tekmah niso dali gola. Današnji dvoboj

Juventus v Staranzanu

bi se torej lahko končal pri belem izidu. Ta rezultat zaradi kocljivega položaja na lestvici pa ne bi koristil ne eni ne drugi ekipi, ki seveda računata na celotni izkupiček.

1. AMATERSKA LIGA / OBOJI DOMA

Vesna in Zarja spet favorita

Križani bi Basaldello premagali že drugič, nasprotni Bazovcevi v krizi

Vesna - Basaldello

Gostujoča ekipa je v prvem delu prvenstva presenetila vseh. Trener Moruzzi je ob začetku prvenstva izjavljal, da je glavni cilj Basaldelle obstanek v ligi. V prvih 15 tekmah pa so gostje, ki so v glavnem ohranili lansko strukturo ekipe, doživeli en sam poraz, prav proti Vesni. V povratnem delu prvenstva pa je Basaldello nekoliko odpovedala in to predvsem na domačih tleh, kjer je v starih tekmah doživela kar tri poraze in nazadovala na sedmo mesto. S tem pa ni rečeno, da bodo Križani danes imeli lahko nalogo. Gostje znajo biti zelo nevarni in to so pokazali tudi prejšnjo nedeljo, ko jih je Zarja spravila na kolena sele tik pred trikratnim zvižgom.

Po nedeljski zmagi v gosteh je ozračje v taboru Vesne odlično, zato so navijaci prepričani, da »plavi« danes ne bodo zatajili,

čeprav se bo odsotnost napadalca Sigurja (izključen) gotovo poznala.

Zarja - Torreane

Z nedeljsko zmago v gosteh so se Bazovci ponovno odlepili od nevarnega Pozzuola. Tokrat jim pride v goste ekipa, ki je startala med favoriti za končno zmago. Že po 7. kolu pa je bilo jasno, da Torreane se v letosnjem prvenstvu ne bo igrala tako vidne vloge. V prvem delu prvenstva je sicer zbrala 17 točk, vendar to je bilo premalo, če upoštevamo, da je imela pred sabo že sedem ekip. Torreane se je v povratnem delu povsem popustil. V devetih tekmah je izbojeval le eno zmago, stiri neodločene rezultate ter doživel kar stiri poraze. Posebno pekoč je bil zadnji v nedeljo, ko se je doma z visokim 4:0 predal sicer razigrani ekipi Bearzi. Bazovci imajo torej priložnost, da utrdijo položaj na vrhu lestvice.

2. AMATERSKA LIGA / 25. KOLO

V Fari dvoboj najboljših napadov ligi - Krasu tokrat ne sme spodrsniti

Primorec in Gaja računata na točko

Lavarianese - Kras

Po nedeljskem visokem porazu, sicer proti močnemu Palazzolu, se je položaj Krasa na lestvici znatno poslabšal. Dohitel ga je namreč Talmassons in sedaj imajo Krasovci za petami tri ekipe, vendar pozabiti ne smemo, da iz lige letos izpadejo zadnje stiri uvrščene ekipe. Kras zato danes ne sme odpovedati, pa čeprav igra v gosteh proti solidnemu nasprotniku, kateremu je lani za las spodletelo napredovanje. Tudi v letosnjem prvenstvu je bil Lavarianese med protagonisti prvega dela, saj je v 15 tekmah zbral 22 točk. Klonilje le pred Talmassonsom, na lestvici pa je boljši bil le Palazzolo, ki je zbral 24 točk. V nadaljevanju pa je Lavarianese začel sepati, zdaj

pa je v krizi, ker si drugače ne moremo razlagati zadnjih starih zaporednih porazov. V nedeljo je celo v gosteh izgubil proti povprečnemu Ronchisu, ki je po petih mesecih spet prišel do zmage. Naloga Krasa bo zato danes vse prej kot lahka, ker bodo domačini gotovo skušali z znatno prekiniti negativno serijo. Kras, ki bo moral na igrišču brez Lebana in Cucarica, ki sta izključena, bi se sprijaznil tudi z delitvijo točk.

Lignano - Primorec

Trebenci gostijo pri ekipi, ki je lani izpadla iz 1. AL in je trenutno v dobri formi. Domačini so v začetku sezone precej občutili izpad. Po šestih tekmah so imeli le stiri točke, nato pa je Lignano solidno reagiral in s serijo sedmih pozitivnih rezultatov znatno popravil svoj položaj. V povratnem delu pa igra Lignano se bolj učinkovito tako, da je trenutno s 27 točkami na 6. mestu. Primorec ima sicer le točki manj in to razliko upa, da bo ohranil tudi danes, kar pomeni, da računa na delitev točk. Kar se tiče postav danes ne bo igral diskvalificirani Ferluga.

Pro Farra - Sovodnje

Sovodenjci so v nedeljo zamudili edinstveno priložnost, da bi sami zasedli prvo mesto s točko prednosti nad Caprivo, ki pa ima tekmo manj od nase ekipe. Doma so iztržili le točko proti Sagradu, čeprav so bili nedvomno boljši. Na srečo Sovodenjcev se je tudi Capriva morala zadovoljiti s točko v gosteh proti Roianeseju in tako obe ekipi se naprej vodita z enakim številom točk. V tem kolu pa bo Capri-

va nedvomno pred lažjo nalogo, saj bo igrala doma proti Poggiu, ki je pri spodnjem delu lestvice, medtem ko se bodo Sovodenjci v gosteh pomerili s četrtouvrščeno Pro Farro. Nogometaši iz Fare imajo drugi najboljši napad z 32 goli (prvi so Sovodenjci s 34 zadetki). Naši nogometaši se zavedajo, da jih v Fari čaka zelo trda naloga, prepričani pa so, da bodo tudi na tem težkem gostovanju osvojili vsaj točko. Med tenom je treniral tudi Marko Fajt, ki je bil lažje poškodovan. Fajt sicer se ni povsem nared, stisnil pa bo zobe.

Fogliano - Gaja

Nasprotnik Gaje je lani v tej skupini zasedel 4. mesto s 34 točkami, a letos sezone ni začel preveč obetavno. V prvem delu prvenstva je namreč Fogliano zbral le 10 točk, to je le točko več od Gaje. V nadaljevanju pa je prišlo v vrstah Fogliana do pravega preporoda. V devetih tekmah je zbral že 12 točk in je s tem že precej na varnem.

Položaj Gaje pa je se vedno kritičen, trenutno je na predzadnjem mestu lestvice s tremi točkami zaostanka nad Sagradom in stitimi nad Morarom in Poggiom in to ko do konca prvenstva manjka samo še šest kol. Zato je danes v Foglianu za gajevce vsaj točka obvezna. Glede postav mislimo, da danes ne bo velikih sprememb. Po vsej verjetnosti bo trener Privilegi potrdil mostvo, ki je prejšnjo nedeljo iztržilo točko v Slovrencu. Odsoten bo le Pugliese, ki je izključen. Pri domačinih pa zaradi izključitve ne bo igral napadalec Fontana.

TRETJA AMATERSKA LIGA

Priložnost za Dolino in Breg - Se bo Mladost poslovila vsaj s točko?

Breg - Lelio Team

Tri kole pred koncem prvenstva so se Brežani približali vrhu lestvice. Pred sabo pa imajo se stiri ekipe, kar pomeni, da so možnosti za napredovanje minimalne. »Plavi« pa vseeno se nočejo popustiti, ker se jim danes nudi lepa priložnost, da z zmago dohitijo ali celo prehitijo dvojico Montebello-Begliano. Obe ekipi namreč igrata v gosteh, Trzcani proti prvouvrščenemu Stocku, Begliano pa pri S. Vitu.

Dolina - Servola

Tudi Dolincani imajo priliko, da dohitijo današnjega tekmeča, ki ima dve točki več. V prvem srečanju so sicer zmagali Skedeneci s 3:1, tokrat pa - upoštevajoc, da Dolincani igrajo pred svojimi navijaci - smo prepričani, da bodo naredili vse, da dohitijo nasprotnika na lestvici. (Bruno Rupel)

Moimacco - Mladost

Doberdobska Mladost bo sklenili prvenstvene napore s težkim gostovanjem pri tretjevrščenemu Moimaccu, ki pa zaostaja za tri točke za drugouvrščenim Audaxom in je tako dokončno odrezan od boja za dodatne tekme za napredovanje.

Po zadnjem neresnem porazu proti vodilnemu Marianu bodo skušali Doberdobci končati prvenstveno vsaj s točko. Nasi nogometaši imajo danes tudi motiv več, da zagrajo zbrano in odločno, saj so v prvem delu doma proti temu nasprotniku izgubili prav v zadnji minuti (1:2). Čeprav bo Mladost nastopila v precej okrnjeni postavi (odsotni bodo poškodovana Ferfolja in Florenin, diskvalificiran Dario Gergolet in »vojak« Bidut), so v doberdobskem taboru optimisti.

V MLADINSKIH NOGOMETNIH PRVENSTVIH

Na slovenskem derbiju v Bazovici bi bila delitev točk pravičnejša

K hudemu porazu Juventine prispeval nekoliko pristranski sodnik Sovodenjci še naprej neusmiljeno tresejo mreže nasprotnikov

Z včerajšnjega derbija mladincev v Bazovici (foto KROMA)

DEŽELNI MLADINCI
San Canzian - Juventina 4:2 (1:0)

STRELCA za Juventino: Macuzzi v 60' in Gambino v 85'

JUVENTINA: Zanier, Franchi (v 46' Rippa), Trampus, Makuc, Kobal, Macuzzi, Di Blas, D. Gergolet, Gambino, Gallo, Romano

IZKLJUČEN: Gallo

San Canzian je bil sicer boljši, vendar si tako visoke zmag ne zaslužil. K njej je prispeval nekoliko pristranski sodnik, saj je se pri izidu 0:0 v korist domačih doso-

dil dvomljivo 11-metrovko, vendar je Zanier prisebno posegel in obvaroval svoja vrata. Začetek srečanja je bil namreč dokaj izenačen, Juventina se je se kar dobro držala in prvi polčas končala le z golom razlike. S. Canzian je povišal vodstvo takoj po začetku 2. polčasa, vendar se Standrezci niso vdali in so razliko zmanjšali ter zatem tudi zadeli vratnico. Sodnik, ki je brez razumljivega razloga tudi izključil Galla, pa je znova posegel in se odločil za novo najstrožjo kazen v korist S. Canziana,

tokrat povsem neupravičeno, kar je pokopalo upanje Juventine.

POKRAJINSKI

MLADINCI

Zarja Adriaimpex - Primorje 1:0 (0:0)

STRELEC za Zarjo Adriaimpex: Vrše

ZARJA ADRIAIMPEX: De Rota, Marsiglio, Grgic, Neri, Cocevari, Kocman (Dandri), Morassut, Renčelj, Jurincich, Fadini, Vrše.

PRIMORJE: Valente, Ferfolja, Natalicchio (Luxa), Gherbassi, Nadlišek, Sardoč, Zacchigna, Zangari (Marko Husu), Kuk (Turk), Emili, Savi

Ko je že kazalo, da se bo slovenski mladinski derbi končal brez zadetka, kar bi bilo po prikazani igri obeh ekip tudi pravičnejše, so Bazovci dali vse od sebe in prav na koncu je Vrše prodrl v kazenski prostor, se otresel dveh branilcev in z

močnim strelom premagal sicer solidnega Valenteja. Tako si je Zarja izborila zmago, čeprav je večji del 2. polčasa ostala z igralcem manj, saj je moral sodnik zaradi nesmiselnega ugovaranja izključiti tokrat živčnega Jurincicha. Prosečani pa številčne prednosti niso znali izkoristiti in niso niti enkrat resno zapolnili vratarja De Rote. Moramo pa povedati, da so se dokaj urejeno branili in do gola niso naredili večjih napak v obrambi. Tudi v prvem delu tekme ni bilo večjih priložnosti za gol, igra se je v glavnem odvijala na sredini (Primorje bi pa proti koncu polčasa sicer lahko povedlo, a De Rota je strel Zangherija z neposredne blizine odbil v kot). Lahko rečemo, da je bila klub dejju in tekmemu tere- nu igra obeh ekip se kar zivahna. (d. gr.)

NAJMLAJŠI

Sovodnje - Corno 10:0 (4:0)

STRELCI: Florenin 3, D. Ferletić 3, Zanier 2, M. Devetak, Piras.

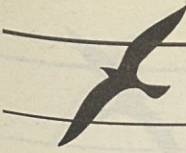
SOVODNJE: D. Devetak (Perna), Cotić, Moro, Pavšić, Zanier, Jelen, Bagon (Piras), M. Devetak, D. Ferletić (Figel), M. Ferletić (Nikolić), Florenin.

Sovodenjci so brez večjih težav, kljub dejju in blatnemu igrišču, premagali skoromno enajsterico iz Corna di Rosazzo. Gostje so nekaj odpora nudili le v uvodnem delu srečanja, nakar so morali priznati premoc razigranih Sovodenjcev. Povejmo, da je Dimitrij Ferletić dosegel stoti gol v tem prvenstvu, ekipa pa jih je doslej skupno dala že 105. (A. Pavšić)

CICIBANI

Chiarbola - Breg 5:5 (4:2)

Primorje - Fortitudo odl. S. Marco - Mladost odl.

TENIS / DAVISOV POKAL

ZDA, Švedska
in Nizozemska
že v četrtfinaluRusi bi lahko izločili Avstralijo
Španija vodi proti Italiji

NEW DELHI - Reprezentance ZDA, Nizozemske in Švedske so si že po drugem dnevu dvobojev v osmini finala teniskega Davisovega pokala zagotovili uvrstitev v naslednje kolo. Američan Patrick McEnroe in Richey Reneberg sta se morala v igri dvojic proti Leandru Paesu in Gauravu Natekarju kar precej truditi. Zlasti tm v peti jim je bil mladi Natekar, ki pa je v podaljšani igri četrtega seta naredil tudi odločilne napake.

Dvoboj v Madridu se nagiba v korist Spancev, ki so zlahka dobili igro dvojic, Bruguera pa naj bi proti Pescosolidu danes na peščen podlagi zanesljivo proboril Španiji tretjo točko. V Sankt Peterburgu pa so Rusi na tem,

da izločijo Avstralce.

Rezultati: **Indija - ZDA 0:3** (McEnroe/Reneberg - Paes/Natekar 7:6, 6:4, 2:6, 7:6); **Nizozemska - Belgija 3:0** (Haarhuis/Eltingh - Dewulf/Daufresne 6:3, 6:4, 6:2); **Izrael - Češka 1:2** (Novaček/Suk - Mansdorf/Erlach 3:6, 7:6, 7:6, 6:1); **Španija - Italija 2:1** (Bruguera/Carbonell - Canè/Nargiso 6:3, 3:6, 6:1, 6:1); **Francija - Madžarska 2:1** (Boetsch/Delaitre - Markovits/Nagy 6:3, 6:3, 6:3); **Rusija - Avstralija 2:1** (Kafelnikov/Olhovski - Woodfrode/Woodbridge 6:4, 6:0, 6:3, **Avstrija - Nemčija 1:2** (Antonitsch/Muster - Kühnen/Stich 4:6, 6:3, 2:6, 6:2, 1:6); **Švedska - Danska 3:0** (Appel/Björkman - Carlsson/Christiansen 6:7, 7:6, 7:6, 2:6, 6:2)

AVTOMOBILIZEM / DANES UVODNA DIRKA

Senna (williams)
spet v ospredjuItalijanski tabor razveselilo 3. mesto Alesija
Uradni trening potrdil lansko razmerje moči

Ayrton Senna pred svojimi gledalci ni odpovedal (AP)

sov potrjuje tudi Damon Hill (4. čas). Najboljši italijanski pilot je bil včeraj Morbidelli (6. čas), medtem ko bo Martini, ki je bil v petek soliden osmi, startal sele v 8. vrsti.

Včerašnji trening je oviral močan dez, ki se je vžil po 30 minutah.

Startni vrstni red

1. **vrsta:** Senna (Braz) williams 1'15"962 (povprečna hitrost 204, 9 km na uro); Schumacher (Nem) benetton 1'16"290; 2. **vrsta:** Alesi (Fr) ferrari 1'17"385; Hill (Vbr) williams 1'17"554; 3. **vrsta:** Frentzen (Nem) sauber 1'17"806; Morbidelli (It) footwork 1'17"866; 4. **vrsta:** Wendlinger (Av) sauber 1'17"928; Hakkinen (Fin) mclaren 1'18"122; 5. **vrsta:** Verstappen (Niz) benetton 1'18"183; Katayama (Jap) tyrrrell 1'18"194; 6. **vrsta:** Fittipaldi (Braz) footwork 1'18"204; Blundell (Vbr) tyrrrell 1'18"246; 7. **vrsta:** Comas (Fr) larrousse 1'18"321; Barrichello (Braz) jordan 1'18"414; 8. **vrsta:** Martini (It) minardi 1'18"659; Ivine (Vbr) jordan 1'18"751; 9. **vrsta:** Berger (Av) ferrari 1'18"855; Brundle (Vbr) mclaren 1'18"864; 10. **vrsta:** Panis (Fr) ligier 1'19"304; Bernard (Fr) ligier 1'19"396; 11. **vrsta:** Herbert (VB) lotus 1'19"483; Alboreto (It) minardi 1'19"517; 12. **vrsta:** Beretta (Fr) larrousse 1'19"524; Lamy (Port) lotus 1'19"975; 13. **vrsta:** Gachot (Fr) pacific 1'20"729; Brabham (Avstral) simtek 1'21"186.

Nista se kvalificirala: Ratzenberger (Av) simtek 1'22"707; 28. Belmondo (Fr) pacific 3'48"480.

SAO PAULO - Tudi drugi dan uradnih treningov pred uvodno dirko nove sezone v formuli ena je nakazal trenutno razmerje moči: trikratni svetovni prvak, Brazilc Ayrton Senna, je na progi v Interlagosu na williams renaultu dosegel najboljši čas, ceprav kaže, da razlika med williamsi in ostalimi vozili le ni tako očitna kot v lanski sezoni. Takoj za Senno se je uvrstil Schumacher (benetton), italijanski tabor pa je razveselila potrditev tretjega mesta Alesija na ferrariju (ceprav njegov zaostanek že presega sekundo), medtem ko je drugi pilot slovite hiše iz Maranella, Avstrijec Berger, se poslabšal svoj položaj (v petek je dosegel skromen 14. čas, včeraj je zdrknil se nižje, na 17. mesto).

Zanesljivost williams-

ventus, Cremonese - Reggiana, Napoli - Milan, Roma - Lecce, Sampdoria - Foggia, Torino - Lazio, Udinese - Piacenza, Parma - Atalanta 2:1 (odigrana v petek), Inter - Genoa 1:3.

VRSTNI RED: Milan 46, Juventus, Sampdoria in Parma 37, Lazio 36, Torino 29, Inter in Napoli 28, Foggia, Cagliari in Genoa 27, Cremonese in Piacenza 26, Roma 24, Udinese 22, Reggiana 21, Atalanta 17, Lecce 11 (Parma in Reggiana imata tekmo v zaostanku).

Evropo. V zvezi z nazadovanjem bo tokrat v ospredju srečanje med Udinesejem in Piacenzo. Vzdušje v videnskem taboru po nedeljskem težkem porazu v Genovi ni idealno. S točko bi si Videmčani kaj malo pomagali, poleg tega so brez diskvalificiranih Boronova, Pellegrinija in Statuta. Trener Fedele bo tokrat sicer poskusil z dvema napadalcema (Branco in Delvecchiom), kar pa se ni nobeno zagotovilo, da bo ekipa zmožna prebiti obrambo Piacenze, ki bo ob tej prilležitosti se bolj pazljiva, saj tudi Cagnijevo mostvo ni še povsem na varnem.

Nic manj pomembno ni srečanje med Cremonesejem in Reggiano. Prva je v istem položaju kot Piacenza, Reggiana je precej na slabšem, vendar ima tudi tekmo v zaostanku (ceprav ni pričakovati, da bo proti Parmi kaj posebnega iztržila). Vsakršna napoved je zato karseda tvegana. Po včerašnji zmagi proti Interju pa se je popravil položaj Genoe, medtem ko marsikdo kljub skromnemu številu točk se vedno trdi, da se bo Roma zanesljivo resila. Morda bo to tudi držalo, se zlasti, ker bi si danes morala zanesljivo izboriti novi točki proti zadnjemu vrščenemu Lecceju.

Glede ekip pri vrhu ne gre izgubljati veliko besed. Torino in Lazio bi bila verjetno zadovoljna z delitvijo točk. Juventus se bo Cagliariju skušal oddolžiti za izločitev iz pokala UEFA, medtem ko ni pričakovati, da se bo Milan posebno namučil in veliko tvegal proti Napoliju: točka mu zadoštuje. Podoben izid odgovarja tudi Sampdorii na srečanju s Foggio.

DANASJI SPORED (29. kolo; ob 16.00): Cagliari - Ju-

NOGOMET / ITALIJANSKA A LIGA

V boju za obstanek
odločilno za UdineseProti Piacenzi pride v poštev le zmaga - Tudi med
Creonesejem in Reggiano se obeta zelo oster boj

Potem ko je bilo vprašanje državnega naslova praktično rešeno (Milana nihče ne more več ogroziti), bo tudi danes kolo, podobno kot prejšnja in tista, ki preostanejo do konca prvenstva, pomembna le za rešitev pred izpadom in pa za osvojitve mesta, ki pelje v

Polom Interja
proti Genoi

Inter - Genoa 1:3 (1:2) STRELCI: Schillaci v 3', Ruotolo v 19' in 89', Skuhravy v 26' INTER: Zenga, Bergomi, A. Paganin, Jonk, Ferri, Battistini, Orlando, Manicone, Schillaci, Bergkamp, Salimov (v 67' Dell'Anno) GENOA: Tacconi, Torrente, Caricola (v 46' Lorenzini), Petrescu, Galante, Signorini, Ruotolo, Bortolazzi, Van't Schip, Skuhravy, Onorati

SODNIK: Cinciripini (Ascoli); KOTI: 8:0 za Inter; GLEDALCEV: 40 tisoč MILAN - Če bi bila tekma v Milanu na stavnem listku Totocalcia, bi gotovo precej dvignila kvote: le redkokdo bi si upal staviti na zmago Genoe (in kaksno zmago!). Na polom Interja ni nič kazalo ne pred ne v začetku tekme, saj je Schillaci povedel že po 3 minutah. Gostje pa so kaj kmalu izenacili in se na koncu upravičeno veselili, saj so naredili pomemben korak proti rešitvi. Inter pa je vse bolj daleč od mesta, ki zagotavlja nastop v pokalu UEFA.

MOTOCIKLIZEM / DANES VN AVSTRALIJE ZA SVETOVNO PRVENSTVO

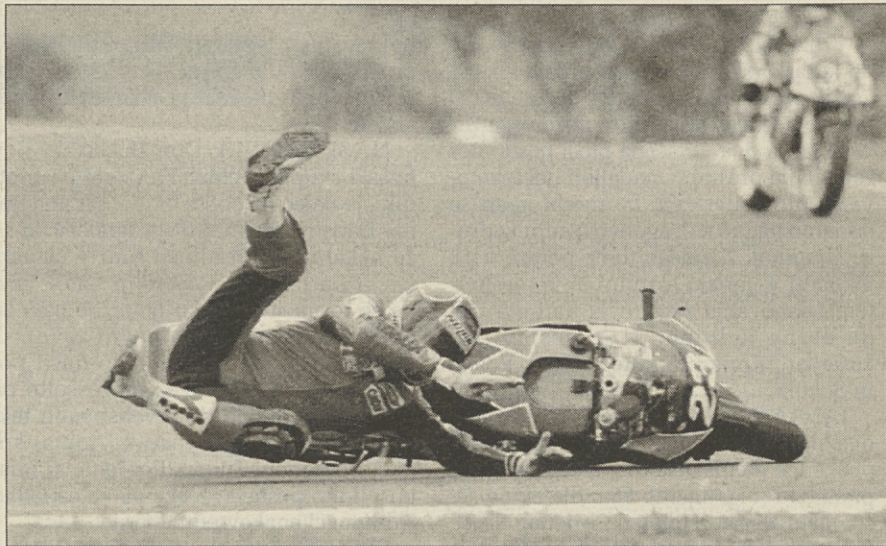
John Kocinski še drugič postavil
rekord proge v Eastern Creeku

EASTERN CREEK - American John Kocinski je na zadnjem treningu za Veliko nagrado Avstralije v motociklizmu se drugič postavil rekord dirkalisca v Eastern Creeku. Progo, dolgo 3,93 kilometra, je prevozil v minuti in 30,394 sekunde. Branilec naslova Kevin Schwantz, ki je nastopil z opornico na roki, se je kot četrti se prebil na prvo startno črto, kjer se bosta obema Amerikanoma pridružila se Italijan Luca Cadalora in Avstalec Michael Doohan.

Prvic po septembrski nesreči v Misani, po kateri je ostal hrom, je na dirko prišel tudi trikratni svetovni prvak v kraljevskem razredu Wayne Rainey, ki bo v moštvu

Roberts Yamaha skrbel za tekmovalce v četrtliterskem razredu.

Rezultati treninga - 125 ccm: 1. Kazuto Saka-ta (Jap, aprilja) 1:37.528 (145, 066 km/h), 2. Dirk Raudies (Nem, honda) 1:37.904, 3. Peter Öttl (Nem, aprilja) 1:38.016, 4. Fausto Gresini (Ita, honda) 1:38.049, 5. Jorge Martinez (Spa, yamaha) 1:38.196, 6. Takeshi Tsujimura (Jap, honda) 1:38.237; 250 ccm: 1. Loris Capirossi (Ita, honda) 1:32, 200 (153, 449 km/h.), 2. Nobuatsu Aoki (Jap, honda) 1:32.584, 3. Massimiliano Biaggi (Ita, aprilja) 1:32.629, 4. Dorian Romboni (Ita, honda) 1:32.765, 5. Tadayuki Okada (Jap, honda) 1:32.958, 6. Jean-Philippe Ruggia (Fra, aprilja)

Španec Carlos Cecha (250 ccm) bo padcu navkljub startal z 12. mesta (AP)

1:32.977; 500 ccm: 1. John Kocinski (ZDA, cagiva) 1:30.394 (156, 515 km/h), 2. Luca Cadalora

(Ita, yamaha) 1:30.523, 3. Michael Doohan (Avs, honda) 1:30.755, 4. Kevin Schwantz (ZDA, su-

zuki) 1:31.404, 5. Alberto Puig (Spa, honda) 1:31.524, 6. Shinichi Itoh (Jap, honda) 1:31.527.

NOVICE

Yuka Sato svetovna prvakinja

CHIBA - Svetovna prvakinja v umetnostnem drsanju je postala Japonka Yuka Satov, vendar na prvenstvu ni bilo dobitnic kolajn na olimpijskih igrah v Lillehammerju. Srebrno odličje je osvojila Francozinja Surya Bonaly, bronasto pa Nemka Tanja Szewczenko. Bonalyjevanikakor ni mogla prebaviti sodniških odločitev. Sprva niti ni hotela stopiti na zmagovalni oder, med izvajanje japonske himne pa si je medaljo demonstrativno snela z vrata. »Prepričana sem v neorektnost sodnikov«, je dejala nepomirljiva Francozinja, ki za svoje obnašanje tvega dolgo diskvalifikacijo.

Rezultati: 1. Yuka Sato (Jap) 1.5, 2. Surya Bonaly (Fra) 3.0, 3. Tanja Szewczenko 5.0, 4. Marina Kielmann (obe Nem) 6.5, 5. Josee Chouinard (Kan) 6.5, 6. Jelena Liasenko (Ukr) 9.0, 7. Marie-Pierre Leray (Fra) 13, 0; 8. Michelle Kwan (ZDA) 13.5, 9. Susan Humphreys (Kan) 14.0, 10. Olga Markova (Rus) 14.5.

Premoč Kenije na SP v krosu

BUDIMPESTA - Kenijec William Segei je vnovič osvojil naslov svetovnega prvaka v krosu. Razdaljo 12,060 km je pretekel v 34 minutah 29 sekundah in je v sprintu brez težav prehitel rojaka Simona Chemoiywa ter Etiijopca Haile Gebresilasieja.

Svojo premoč je Kenija potrdila tudi med ženskami (6,22 km) z zmago Helene Chepngeonove, med mladinci (8,140 km), pri katerih je bil najhitrejši Philip Mosima in med mladinkami (4,3 km), pri katerih je zmagala Sally Barsosio. Rezultati, moški: 1. Williams Segei (Ken) 34, 29, 2. Simon Chemoiywo (Ken) po 1 sek., 3. Haile Gebresilasie (Eti) po 3 sek., 4. Paul Tergati (Ken) po 7 sek., 5. Khalid Skah (Mar) po 27 sek. Zenske: 1. Helen Chepngeno (Ken) 20:45, 2. Catherine McKiernan (Irska) po 7 sek., 3. Conceicao Ferreira (Por) po 7 sek., 4. Merima Denboa (Eti) po 12 sek., 5. Albertina Dias (Por) po 14 sek. Mladinci: 1. Philipp Mosima (Ken) 24:15. Mladinke: 1. Sally Barsosio (Ken) 14:04.

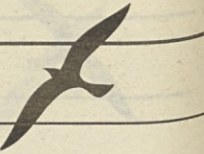
Bouwmansu prva etapa

PARIZ - Nizozemec Eddy Bouwmans je osvojil prvo etapo mednarodne kolesarske dirke po južni Franciji. Etapo od Chateaufeuf do Pape e Pertuisa (191,5 km) je prevozil v 4 urah 41 minutah in 8 sekundah in prehitel glavnino za stiri sekunde.

vrstni red: 1. Bouwmans (Niz), 2. Jalabert (Fra), 3. De las Cuevas (Fra), 4. Citraccia (Ita), 5. Cassani (Ita), 6. Chiappucci (Ita), 7. Rominger (Svi), 8. Pensec (Fra), 9. Furlan (Ita), 10. Casagrande (Ita).

Cambridge boljši od Oxforda

LONDON - Veslaci Univerze Cambridge so v tradicionalnem, tokrat že 140. dvoboju na reki Temzi za šest dolžin in pol premagali kolege z Univerze Oxford. Veslaci Cambridgea so vodili od starta do cilja, kjer je njihova prednost znašala 20 sekund. V zmagovalnem moštvu sta veslala tudi dva izvrstna nemška tekmovalca, svetovna prva in dobitnika kolajn z olimpijskih iger Peter Hölitzbein in Thorsten Streppelhoff. Cambridge je tako slavil 71. zmago v tem prestižnem dvoboju, vendar sele tretjo v zadnjih 19 letih, studentje Oxforda so dobili 68 tekem, medtem ko se je ena končala brez zmagovalca.

A1 LIGA / V BOLOGNI

Bolonjski Filodoro v kočnici tekme prisebnejši od Stefanela

Filodoro - Stefanel 80:78 (43:46)

FILODORO BOLOGNA: Blasi 4, Esposito 21, Dallamora 4, Comegys 14, Gay 12, Fumagalli 12, Aldi 9, Casoli 4, Sciarabba, Zecca, trener Scariolo.

STEFANEL TRST: Bodiropa 20, Gentile 28, Fucca 12, Lampley 4, Cantarello 2, Pilutti 3, De Pol 9, Calavita, Budin, Pol Bodetto, trener Tanjević.

SODNIKA: Nelli in Pasetto iz Firenc. PM: Filodoro 24:34, Stefanel 16:18. PON: Pilutti (35), Bodiropa (38), Blasi (38), De Pol (39). TRI TOČKE: Filodoro 10:17 (Blasi 1:2, Dallamora 1:2, Esposito 3:6, Fumagalli 3:3, Aldi 2:4); Stefanel 8:22 (Bodiropa 1:2, Gentile 4:11, Pilutti 1:3, Fucca 1:2, De Pol 1:4). GLEDALCEV: 5.500.

BOLOGNA - Po tesni četrtkovi domaci zmagi proti ekipi Campeginese je včeraj tržaški Stefanel v Bologni prav tako tesno izgubil proti Filodoru.

Kot je bilo pričakovati, je bilo srečanje dokaj izenačeno. Tržčani niso priceli najboljše in so tudi izgubljali za 9 točk, nakar so le strnili vrste v obrambi, izboljšali so tudi odstotek pri metu na kos in tako celo sklenili polčas s tremi točkami razlike.

V nadaljevanju je že kazalo, da je tržaškim košarkarjem uspelo streti odpor gostiteljev, saj so zanesljivo povedli. Kot pa se na zadnjih tekmah rado dogaja, so Stefanelovi košarkarji tudi včeraj zasli v nekaj-minutno krizo, tako da

so gostitelji z delnim izidom 12:0 povedli za dve točki in odtlej se je bil oster boj za vsako zogo. V končnici tekme so bili prisebnejši igralci Filodora, medtem ko je Stefanelov American Lampley dve sekundi pred koncem zgrešil neverjeten kos in poraz trzaskе ekipe je bil tu.

Tanjevićevo mostvo caka v prihodnjem kolu verjetno odločilni spopad, domače srečanje z milanskim Recoarom. Če bi Tržčani izgubili tudi to tekmo, bi verjetno splavala po vodi celo uvrstitev med četverico prvovrščenih.

Na včerajšnjem drugem anticiapiranem srečanju tega kola je bolonjski Buckler v Milanu s 97:85 premagal domaći Recoaro in ta rezultat nedvomno ustreza tudi »sopihajočemu« tržaškemu mostvu. Srečanje v Milanu je bilo bolj izenačeno kot kaže rezultat in Buckler si je odločilno prednost priboril šele v drugi polovici 2. polčasa.

DANASNJI SPORED (18.30): Pfizer - Benetton; Kleenex - Clear; Lora - Baker; Campeginese - Bialletti; Burghy - Glaxo; Scavolini - Onyx.

VRSTNI RED: Buckler Bologna 44, Glaxo Verona 38; Stefanel Trst, Scavolini Pesaro 36; Recoaro Milan 34; Filodoro Bologna 30; Benetton Treviso 28; Pfizer Reggio Calabria 24; Kleenex Pistoia 22; Bialletti Moncalini, Clear Cantù, Onyx C aserta in Campeginese Reggio Emilia 20; Baker Livorno 17; Burghy Rim 16; Lora Benetke 8.

D LIGA / V 26. KOLU

Borovcem ni uspel podvig v Miljah

Najboljši pri borovcih je bil Štefan Samec
Zadovoljila sta tudi Š. Persi in D. Barini

Dino Conti - Bor Radenska 94:75 (42:30)

BOR: Azman 2 (1:6 met za 2, - met za 3, - prosti meti), Percić 4 (2:2, -, -), Persi 8 (2:5, 0:1, 4:5), Barini 10 (5:8, -, -), Smotlak 6 (3:6, -, 0:3), Carbonara 12 (3:4, 2:7, -), Merlin 15 (3:6, 3:10, -), Crisma 7 (0:3, 1:2, 4:5), Pettiroso 2 (1:1, -, -), Samec 9 (4:8, -, 1:3), trener Sancin.

Met za 2: 24:48, met za 3: 6:20, skupno: 30:69, pm: 9:16; 3T: Merlin 3, Carbonara 2, Crisma 1. PON: Persi, Barini, Smotlak, v 29. min. izključen Azman.

Borovcem včeraj ni uspel podvig, da bi v Miljah premagali vodilno ekipo Dina Contija. Miljčani, ki se borijo za prvo mesto in zato tudi za napredovanje, so stopili na igrišče zelo motivirani in zbrani in so tudi zaslužen zmagali.

V uvodnih minutah je našim uspelo držati korak z gostitelji, saj so v 5. min. zaostajali le za eno točko (11:12), v 10. in v 15. min. pa za 4 (16:20 in 22:26). Nakar so domaćini poostri tempo igre in si ob polčasu priigrali kar 12 točk prednosti. Tudi v drugem polčasu so bili domaćini boljši in so sredi polčasa vodili kar z 21 točkami razlike (67:36).

Tekme je bilo že tedaj konec, čeprav so borovci skušali z agresivno obrambo nadoknaditi zamujeno.

Od posameznikov naj omenimo Stefana Samca, ki je imel 5 skokov v obrambi, 4 v napadu in 4 pridobljene zoge. Zadovoljivo sta svojo nalogo opravila tudi Persi in Barini.

Crisma in Pettiroso v boju pod košem Miljčanov (KROMA)

PROMOCIJSKA LIGA / V GRADEŽU

Domovci osvojili v Gradežu zelo pomembni točki

Naši boljši pri izvajanju prostih metov - Pečanac odličen

Grado - Dom La Gori-ziana 78:80 (42:42)

DOM: Košuta 19 (4:8 met za 2, 1:3 met za 3, 9:10 prosti meti), Jarc 11 (5:13, -, 1:4), Orzan 16 (3:5, 2:5, 4:4), Bordon 8 (1:5, -, 6:8), Pecanac 16 (2:5, 4:6, -), Ambrosi 6 (2:4, -, 2:3), Battello 2 (1:2, -, 0:1), Kocjancić, Semolić 2 (1:2, 0:1, -), Primožič, trener Miani.

Met za 2: 19:44, met za 3: 7:15, skupno 26:59; pm 22:30. SON: 34. PON: Orzan (34), Pecanac (38), Battello (40). 3T: Pecanac 4, Orzan 2, Košuta 1.

Na zelo težkem gostovanju v Gradežu so domovci osvojili zlata vredni točki v boju za drugo mesto. Kot sam končni izid kaže, je bilo srečanje izredno izenačeno in v

zadnji minuti skoraj dramatično. Domovci so takrat dosegli štiri točke s prostimi meti Ambrosia in Košute, gostitelji pa so dvakrat »kiksni«.

»Mislim, da je ključ naše zmage prav pri boljšem izvajanju prostih metov in tudi ker smo bolje branili. Čeprav ni v moji navadi, da bi hvalil posameznikov, bi tokrat vseeno poudaril dobro igro mladega Pecanca, ki je imel odličen procent pri metu trojč, kar 4:6, in to v odločilnih trenutkih,« nam je dejal trener Miani.

Naj omenimo, da je v drugem derbiju tega kola Ardit premagala vodilni Staranzano, ki sedaj ima le se dve točki več od domovcev. (bl)

PROMOCIJSKA LIGA / TRŽAŠKA SKUPINA

Cicibona in Sokol se tokrat nista pustila presenetiti

Cicibona Mingot - Cus Ts 71:64 (36:38)

CICIBONA: Pertot 2 (0:2 met za 2, 0:1 met za 3, 2:2 prosti meti), Giacomini (0:1, 0:3, -), Jogan 10 (1:5, 1:2, 5:6), Bajc, A. Cupin 14 (5:9, 1:1, 1:2), Battilana 11 (7:8, -, 0:2), Semen 14 (7:8, -, 0:2), Tomsic 12 (6:11, 0:2, 0:2), Furlan 8 (4:8, -, -), Ravbar n.v., trener Kovacic.

Met za 2 16:53, met za 3 2:9, skupno 28:62; pm 13:20. SON: 21. PON: Furlan (34), Battilana (39). 3T: Cupin 1, Jogan

1.

Po zelo izenačeni, trdi in moski igri so cicibonasi osvojili pomembno zmago za 5. mesto na račun »vseučilišnikov«, ki sedaj zaostajajo za naso ekipo za štiri točke. Po izenačenih uvodnih potezah je našim uspelo doseči rahlo prednost (21:15) z razigranim Tomsicem, ki je dotlej dosegel ze osem točk. Gostje pa se niso dali in z odličnim Mancinijem v 18. min. celo povedli na 36:29.

V nadaljevanju sta obe

ekipi precej odpovedali v napadu, saj je bil izid v 30. min. dokaj nizek (51:48 za naše). V tem delu je zadovoljil le Cupin. Gostje so tri minute pred koncem se vodili z dvema točkama razlike (63:61), nato pa so cicibonasi strnili vrste v obrambi in z razpoloženim Stefanom Semnom tudi izbojevali pomembno zmago.

Naj omenimo, da je po skoraj dveh mesecih spet zaigral Borut Pertot. (VJ)

Sokol Warm - Lega Nazionale 88:69 (38:38)

SOKOL: Susic 13 (2:6 met za 2, 2:10 met za 3, 5:8 prosti meti), D. Starc 18 (8:14, 0:4, 2:2), Pualina 24 (6:7, 3:6, 3:3), Stanizza 7 (1:3, 1:4, 2:3), Pertot 10 (4:6, -, 2:2), Pahor 9 (3:4, -, 3:3), Busan 4 (2:3, 0:2, -), Lesica (-, 0:2, -), Klanjscek (0:1, -, -), Usaj 3 (-, 1:2, -), trener I. Starc.

Met za 2: 26:40, met za 3: 7:35, skupno 33:75; pm: 17:21. 3T: Paulina 3, Susic 2, Stanizza 1, Usaj 1.

Sokolovi košarkarji so včeraj osvojili dokaj po-

membno zmago proti enemu neposrednih tekmecev za zgornji del lestvice.

Igra naših je bila v prvem polčasu precej raztrgana in dolgačasna. Na srečo se je v tem delu razigral Robi Paulina, tako da gostitelji niso povečali prednosti in da se je polčas končal pri neodločenem izidu.

V drugem polčasu so naši košarkarji zaigrali kot prerojeni. Paulina je nadaljeval dokaj uspešno, Pertot je bil pravi steber v obrambi (imel je 13 skokov in 2 blokadi), svoj delež v napadu pa je prispeval tudi Damir Starc. Gostitelji so si priigrali zanesljivo prednost, ki so jo nato skokovito večali do konca srečanja. Njihova zmaga pa bi bila gotovo izdatnejša, če bi v prvem delu igrali tako dobro kot v drugem polčasu. (Gorazd Bajc)

1. DIVIZIJA
Prosek - Total 75:67 (35:30)
NARASCAJNIKI
Jadran Eurosa - Arte Gorica 80:107 (39:59)

DEŽELNI FINALE MLADINCEV / OD JUTRI DO SREDE V TRSTU (»ALTURA«)

Don Bosco je favorit, toda tudi jadrancovci niso brez možnosti

V trzaski telovadnici na Alturi se bodo košarkarski pokrajinski prvaki v kategoriji mladincev, od jutri do srede 30 t.m., potegovali za naslov deželne prvaka, prva dva uvrščena pa si bosta tudi zagotovila prestop v nadaljnji del tekmovalnega kroga (drugouvrščeni bo moral igrati še dodatno tekmo z drugouvrščenim iz druge skupine). Z zmago (brez poraza v 18 tekmah) v goriski skupini si je mesto v tem tekmovalnem krogu zagotovila tudi združena ekipa Jadrana, ki jo sestavljajo košarkarji Kontovela, Brega, Bora, Poleta in Sokola.

JADRAN: trener Walter Vatovec ima dvanajst igralcev (Ivo Milič je, žal, zaradi poškodbe meniskusa moral že decembra prenehati z igranjem). Ogrodje ekipe sestavljajo Marko Hmeljak, Michel Grbec (ekipi se je pridružil šele decembra) in Pavel Krizman, ki so običajno najuspešnejši v napadu, medtem, ko se pod kosema in v obrambi zelo dobro borijo tudi Marko Milič, Dean Cerne, Borut Klabjan in Rodney Koren. Ostali, mlajši košarkarji, igrajo nekoliko manj, že večkrat letos pa so zelo dobro opravili svojo

nalogo. Več težav bi lahko nasi imeli proti ekipam, ki imajo visoke igralce, saj je Vatovečevo mostvo pod kosema precej »tanko«.

NASPROTNIKI: Don Bosco, ki je v trzaski skupini pometel z vsemi nasprotniki, je daleč najboljša ekipa, saj ima trener Daris na razpolago več igralcev, ki so že nekaj let protagonisti tudi v članski vrsti (Vlacci, Gori, Rovere in Gaio), tako da se to mostvo lahko poteguje celo za visoko uvrstitev na državni ravni. O ostalih dveh ekipah nimamo dosti podatkov, trenerja Vatovec in Vascotto pa sta si jih ogledala na prvenstvenih tekmah. Tako Fagagna (prvak Vidma) kot Pall. Pordenone (prvak Pordenona) imata solidno postavo, z obema pa se lahko jadrancovci enakovredno borijo.

SPORED: Jutri ob 18.00: Don Bosco - Fagagna; ob 20.00: Jadran Tkb - Pall. Pordenone. Torek ob 18.00: porazenca prvih tekem; ob 20.00: zmagovalca prvih tekem. Sreda ob 18.00: porazenec 1. tekme - zmagovalac 2 tekme; ob 20.00: zmagovalac 1. tekme - porazenec 2. tekme. (VJ)

JADRAN TKB

DEŽELNI MLADINCI

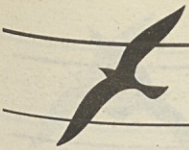
IGRALEC	Odigr. tekme	Točke	Povpr.	Prosti meti	Odstot.	3 točke
Matej Cingerla	16	37	2,3	10:23	43,5	-
Marko Colja	9	18	2,0	2:3	66,6	-
Dean Cerne	18	126	7,0	25:39	64,0	-
Diego Dameu	16	23	2,0	4:11	36,6	-
Fabio Gobbo	15	35	2,3	5:15	33,3	-
Michel Grbec	11	228	20,7	35:56	62,5	10
Marko Hmeljak	18	349	19,4	46:83	55,4	9
Borut Klabjan	15	79	5,2	19:38	50,0	-
Rodney Koren	17	59	3,5	9:19	47,4	-
Pavel Krizman	18	297	16,5	32:55	58,2	11
Ivo Milič	6	42	7,0	8:19	42,1	-
Marko Milič	18	90	5,0	16:23	69,6	-
Pavel Pro	17	72	4,2	19:36	52,7	-
SKUPNO:	18	1464	81,3	230:420	54,8	30

Vse tekme so odigrali Cerne, Hmeljak, Krizman in M. Milič. Največ točk je dosegel Hmeljak, povprečno pa največ Grbec. Največ prostih metov si je priboril Hmeljak, najmanjše pri izvajanju teh pa je bil M. Milič. Največ trojč je dosegel Krizman. Ivo Milič je zaradi poškodbe prenehal z igranjem že po sedmih tekmah.

Dve naši mladi peterki od torka na Dunaju

Skupina 20 naših mladih košarkarjev se bo od torka, 29. t.m. do nedelje, 3. aprila udeležila velikega mednarodnega turnirja na Dunaju, na katerem bo sodelovalo kar 106 ekip iz devetih evropskih držav, eno društvo pa bo celo iz ZDA, in sicer South Eugene Oregon High.

Tega turnirja, ki sodi med največje letne evropske košarkarske manifestacije, sta se tudi lani udeležili dve naši ekipi, ki sta z Dunaja odnesli nepozabne spomine in izkušnje. Naši ekipi, ki bosta nastopili z imenom Jadran, bosta nastopili na turnirjih za letnike 1978 in mlajše in za letnike 1980 in mlajše. Vodja obeh skupin bo Andrej Vrevec.

ODBOJKA / MOŠKA B2 LIGA

Goričani so v Trstu dokazali, da krize ni

Imsa Kmečka banka je Cus odpravila po treh setih

Rum Baker - Imsa Kmečka banka 0:3 (11:15, 7:15, 10:15)

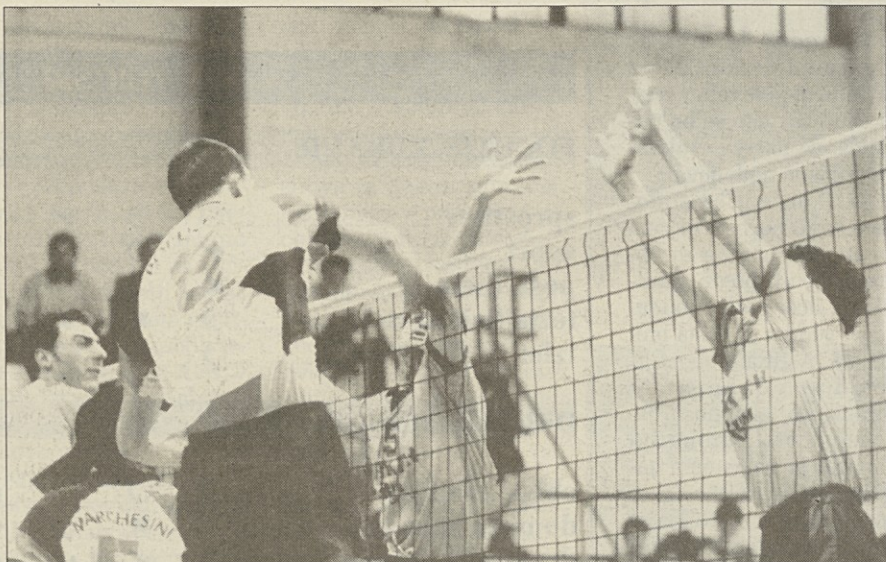
IMSA KMEČKA BANKA: Feri 5+14, L. Populini 9+8, Marchesini 1+0, Stabile 3+8, Lutman 7+5, Buzzinelli 56+3, Rigonat 0+0, Florenin, Princić, C. Populini, Ursić, Paoletti.

Sodnika: Rossito (Vicenca) in Marangon (Gorica). Trajanje setov: 30, 21 in 21 minut. Servis (točke/napake): Rum Baker 2/12, Imsa 7/11. Napake: Rum Baker 15, Imsa 12. Blok. Rum baker 7, Imsa 9.

Odbojkarji Imse Kmečke banke so se včeraj popoldne podali v Trst prepricani, da se bodo igralcem trzaskega Rum Baker odlozili za nesrečen poraz iz prvega dela prvenstva. Takrat je goriske vrste zdesetkala gripa, tako da jim je komaj uspelo spraviti skupaj sesterko. Včeraj pa je Imsa Kmečka banka nastopila s standardno sesterko in njena zmaga ni bila vprašljiva. Rum Baker je moral nujno zmagati, če se je hotel izogniti izpadu, za Gorican pa je uspeh v bistvu pomenil gotovost obstanka.

»Plavo-rdeči« so kaj kmalu pokazali, da je njihova igra boljša od nasprotnikov. Cus pa vsekakor ni v prvem setu nikdar popustil. Potem ko so zgubljali 13:6, so Tržacani celo pršli do desete točke, a tudi to ni bilo dovolj, saj so gostje nato kmalu zaključili set v svoj prid. V prvem setu so domaćini pokazali kar zadovoljiv napad s centra, vendar so slabo sprejemali, tudi zaradi ostrine servisov Goricanov, predvsem servisov v skoku Ferija in Populinja.

V drugem setu so »plavo-rdeči« spet pokazali, da

Kombinacij Goričanov Rum Baker ni mogel uspešno zaustavljati (foto KROMA)

nočejo nicesar podariti nasprotniku. Po začetnem zaostanku 3:0 so namreč trdno prevzeli v roke vaje igre in jih obdržali vse do konca niza. Razmerje moči na igrišču se ni spremenilo niti v tretjem nizu. Valovci so vseskozi vodili in niso nikoli dovolili nasprotniku, da bi se preveč približal.

Pokazalo se je torej, da je imel trener Zamò prav, ko je trdil, da je bil gladek poraz v Vidmu le epizoda. Ekipa sploh ni v krizi, nasprotno, njena forma je zdaj spet dobra, tako da si bodo lahko fantje privoščili se marsikatero zadosčenje, saj bodo lahko na prihodnjih tekmah, ko ne bo več rezultat najpomembnejša stvar, igrali povsem sproščeno.

Za včerajšnji nastop so vsi zaslužni. Teško bi pohvalili koga posebej. Prav gotovo pa je Lutman vnovič pokazal, koliko lahko pomaga ekipi in če bo po končani sezoni res obesil copate na klin, bo to za Imsa res velika izguba.

Izjave trenerjev

Teschioni (Rum baker): »Sprejemali smo zelo slabo, zato smo velikokrat napadali predvidljivo. Tudi napad s krila ni blestel. Na žalost ni pri nas nikogar, ki bi bil pripravljen si prevzeti prevelikih odgovornosti v odločilnih trenutkih. Poleg tega pa peša zbranost, tako da lahko nasprotnik pridobi več točk zaporedoma.«

Zamò (Imse): »Ta tekma je bila za Cus odločilna. Za-

radi tega smo morali biti previdni. Igrali pa smo zelo dobro. S servisom smo stalno ovirali nasprotnika in v protinapadu smo bili zelo učinkoviti. Sedaj bomo lahko igrali mnogo bolj sproščeno, saj smo si praktično že prislužili obstanek. Na svoj račun bodo pršli tudi mlajši igralci. Velika pohvala pa gre vsem standardnim igralcem, ki so sedaj odlično opravili svojo nalogo. (A & D)

Olympia CDR osvojila derbi z Borom Omse Sokolovke vse više!

Sinocnji izidi v deželnih odbojkarskih ligah:

Moska C2 liga: Olympia CDR - Bor Omse 3:0 (15:8, 15:10, 15:9), Mossa - Soca Sobema 0:3 (10:15, 7:15, 7:15), Fagagna - Koimpex 1:3 (14:16, 3:15, 16:14, 10:15).

Ženska C2 liga: Kmečka banka - Mossa 3:1 (15:13, 15:7, 14:16, 15:10), Cus Udine - Breg 3:1 (15:7, 13:15, 15:4, 15:2), Sokol Indules - Martignacco 3:0 (15:7, 15:10, 15:5).

MLADINSKE IGRE / MOŠKI IN ŽENSKI ROKOMET

Ekipi openske šole »Kosovel« osvojili pokrajinski naslov

V moški konkurenci treh ekip nastopil tudi proseški »Levstik«

Pred dnevi se je zaključil trzaski pokrajinski del mladinskih iger v rokometu. Medtem ko je ženski del turnirja izpadel dokaj klavarno, saj se je na tekmovalje prijavila samo openska sola Kosovel, ki je tako avtomatično tudi pokrajinski prvak, je nekoliko več živahnosti zaznati na moškem delu. Poleg tradicionalno starih znancev srednjih sol Kosovel in Caprin se je tokrat na turnirju pojavila tudi proseška srednja sola Fran Levstik. Povsem zaslužno je tudi letos pokrajinski prvak srednja sola Srečko Kosovel, ki je dokaj suvereno odpravila oba svoja nasprotnika.

Openski fantje so ponovno dokazali, da je na openski soli rokomet zelo priljubljen in kljub temu, da se nihče ne ukvarja s tem sportom aktivno in da so torej igralci izraz sportne realnosti različnih sportnih panog, so sposobni prikazati dopadljiv in obenem dokaj interesanten rokomet. Pozdraviti je treba nastop sole Fran Levstik, ki se je tokrat prvič predstavila in sicer izgubila obe srečanju, vendar

je s prikazano igro povsem zadovoljila za kar gre glavna zasluga profesorici Jadrani Gabrovec, ki je v solsko delo vnesla lepo novost.

Sprico rezultatov bosta torej trzasko pokrajino na medpokrajinskem finalu, ki bo aprila, zastopali tako moška kot ženska ekipa srednje sole Srečko Kosovel, kar je lepo priznanje za slovenski solski sport in za vodstvo sole sploh, ki tudi take dejavnosti vedno podpira.

Izidi:
Kosovel - Levstik 23:9, Caprin - Levstik 15:12, Kosovel - Caprin 22:18.
Kosovel: Spacapan, Sossi, Pavletić, Milic, Jan, Jas in Damjan Gregori, Brundula, Gustin, Corbatti, Lakovic, Rebecchi, Krizmancić, Grilanc.
Levstik: Skerlj, Ostrouska, Paoletić, G. in M. Milic, Batti, Budin, Umek, Simoneta, Kralj.

Strelci zmagovite ekipe Kosovel: Spacapan 3, Corbatti 12, Gustin 2, Krizmancić 1, Jan Gregori 10, Pavletić 15, Sossi 1, Milic 2.

(Inka)

ODBOJKA / ŽENSKA C1 LIGA

Koimpex nemočen proti vodilnemu

Ghemarju se je uspešno upiral samo v 2. setu, nastopil pa je v okrnjeni postavi

Ghemar - Koimpex 3:0 (15:0, 15:11, 15:4)

KOIMPEX: Fabrizi 0+5, Gregori 0+7, Pertot 3+7, Salon 0+1, Sosić 3+0, Starc 0+0, Skerk 3+8, T. Vidali 0+0.

Proti prvouvrščenemu Ghemarju Koimpexu ni uspelo, da bi pripravil presenečenje, katerega pa resnici na ljubi niti nihče ni pričakoval. Ghemar je doslej dvakrat izgubil, vendar so mu zasledovalci tik za petami in torej napredovanja nima se v zepu. Njegove igralke se tega dobro zavedajo, kar so dokazale tudi sinoci, ko praktično niso grešile. Za nateček pa so slogasiče včeraj nastopile še kepko okrnjene. Poleg Garbinijeve, Miotove in Irene Vidali, ki sploh niso mogle na pot, sta se poskušovali še Karin Starc in Tamara Vidali, ki sta sicer za trenutek stopili na igrišče, vendar je bil njun doprinos ekipi le formalen. Tako je v centru igrala tokrat Anna Salon, ki je včeraj prvič nastopila v začetni postavi, Barbara Gregori pa je zopet odigrala vlogo pomožne podajacice.

Začetek je bil za naso vrsto katastrofalen. Slogasiče so zaigrale neorganizirano. Bile so polne treme in so v bistvu same olajšale Ghemarju pot do zmage.

Edina pozitivna nota srečanja je bil drugi set. Kljub porazu, brez osvojene točke v prvem, so namreč nasa dekleta reagirala in se povsem enakovredno kosala z

domacinkami do izida 11:11. Nato pa je Ghemar ponovno prevzel pobudo v svoje roke, z nekaj dobro izpeljanimi akcijami zaključil set in potem v velikem slogu nadaljeval tudi v tretjem, v katerem Koimpexu ni več uspelo, da bi mu nudil soliden odpor. (Inka)

Ostala izidi: Battisti - Biadenese 3:1, Mogliano - Arco 0:3.

Anna Salon, prvič letos v začetni postavi

Praznih rok tudi Bor Tombolini

Na gostovanju pri Gemoni so igralke Bora Tombolini izgubile 3:0 (15:9, 15:12, 15:5).

domači šport

Danes

Nedelja, 27. marca 1994

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

16.00 v Standrezu: Juventina - Staranzano; 16.00 v Gonarsu: Gonars - Primorje

1. AMATERSKA LIGA

16.00 v Bazovici: Zarja - Torreanese; 16.00 na Proseku: Vesna - Basaldella

2. AMATERSKA LIGA

16.00 v Lavarianu: Lavarianese - Kras, 16.00 v Lignanu Sabbiaodoro: Lignano - Primorec, 16.00 v Foljanu: Fogliano - Gaja, 16.00 v Fari: Pro Fara - Sovodnje

3. AMATERSKA LIGA

10.30 v Dolini: Dolina - Servola, 16.00 v Dolini: Breg - Lelio Team; 16.00 v Moimaccu: Moimacco - Mladost

NAJMLAJŠI

8.45 na Opčinah: Esperia - Bor Farco

ZACETNIKI

10.30 v Doberdobu: Mladost - San Marco Sistiana, 11.45 v Briscikih, Ervatti: Portuale - Zarja Adriampex A

KOSARKA

MOSKA C LIGA

18.30 v Pordenonu: Fantuzzi - Jadran TKB

PROMOCIJSKA LIGA

11.00 v Briscikih, dom Ervatti: Lavoratori Porto - Kontovel

PROPAGANDA

9.00 v Trstu: Bor - Don Bosco; 9.00 v Briscikih, Ervatti: Jadran - Sgt

MINIBASKET

IGRE POD KOSEMA

V Sezani, sportna dvorana: 15.30 Divaca - Sezana in Polet - Sokol; 16.30: Bor - Breg in Kontovel - Portorož

ODBOJKA

1. ŽENSKA DIVIZIJA

11.00 v Nabrezini: Sokol - Oma, 11.30 v Trstu, Ul. Petracco: Virtus - Kontovel

DEZELNI FINALE DECKOV

15.30 v Cornu di Rosazzo: Valprapor Soca Espago - Nuova Pallavolo

DEZELNI FINALE DEKLIC

15.30 v Repnu: Bor - Dom Imsa

NARASCAJNICE

11.00 na Opčinah: Sloga A - Bor, 11.00 v Trzicu: Fincantieri - Sovodnje, 9.30 v Nabrezini: Sokol - Sant' Andrea, 9.30 na Opčinah: Sloga B - Breg

NAMIZNI TENIS

DRŽAVNI KVAL. MLADINSKI TURNIR 8.00 v Veroni: nastopata tudi Bor in Kras

MLADINSKE IGRE - DEZELNI FINALE 9.00 v Zgoniku: nastopajo tudi slovenske sole SMUCANJE

13. POKAL ZSSDI

10.00 v Sapaddi: nastopajo zamejska društva

Jutri

Ponedeljek, 28. marca 1994

KOSARKA

DEZELNI FINALE MLADINCEV

20.00 v Trstu, Altura: Jadran TKB - Pall. Pordenone

Konec zlate dobe Parme

Prve polfinale tekme končnice italijanskega odbojkarkega prvenstva bodo v sredo, prve posledice cetrtninega razpleta pa so že tu.

Tako je vodstvo (zdaj že bivšega) Maxiconi iz Parme na posebni tiskovni konferenci napovedalo, da bo drastično zmanjšalo svoje ambicije in se odločilo nekaterim svojim boljšim igralcem, Gianiju, Gravini in Bracciju, verjetno kar vsem trem.

Na ta način naj bi zapolnili povsem izsušeno društveno blagajno,

POTOPIS

Dežele polnočnega sonca (4)

Kako dobiti karte za trajekt do Helsinkov?

Po kaksnih dveh urah cakanja in velikem številu telefonskih klicev smo, hvalabogu, dobili tako zelene vize. Za ugled države pa je tudi potrebno kaj storiti, mar ne? Za vsako vizo smo plačali po 20 nemških mark in ker so se res trudili in bili ves čas zelo prijazni, smo jim pustili še 20 mark napitnine, da si bodo tudi oni zapomnili Slovence. Morda bo zato se kakšen Slovenec lažje prečkal mejo, kot bi jo sicer.

Kulturno središče Estonije

Zaradi vsega, kar je bilo za nami, smo bili skoraj evforični, zato se nam je lepa Estonija zdela še lepša. Cesta ni bila kaj posebnega, a lepa, ravna, brez lukenj in brez prometa. Na levi in desni so nas spremljali gozdovi, pašniki in redke majhne hiše.

Tallinn, včasih Revelj, leži na obali Finskega zali-

va kot nekakšna zrcalna slika Helsinkov na drugi strani zaliva. Kot strateška točka je imel burno zgodovino, saj je bil pod oblastjo Dancev, Svedov ter seveda pod Sovjetsko zvezo. Ima pol milijona prebivalcev in je kulturno, gospodarsko in upravno središče Estonije ter pomembno tovorno in potniško pristanišče.

Prav slednje pa nas je ob prihodu najbolj zanimalo, zato smo se odpeljali naravnost do pristanišča. Stavba, kjer so bile informacije in švedski potniški terminal, je bila naravnost bleščača. Bela, s tekočimi stropnicami, dvigali, urejenimi stranisci, lepa, pregledna. Hitro smo se strinjali z mnenjem, da je Estonija najbolj razvita med pribaltskimi državami. Na oken- cu z informacijami smo vprašali po prvi ladji za Helsinke. »Cez dva dni, v torek,« se je glasil odgovor.

Niti pomislili nismo, da se nam lahko zgodi tudi kaj takega. Seveda je bilo za nas v torek prepozno, saj smo hoteli naprej se isti dan. Kaj zdaj? Imeli smo dve skrajno neugodni možnosti. Ali počakati na torek in si pač malo ogledati Estonijo ali pa se podati na več kot 800 kilometrov dolgo pot okrog Finskega zaliva prek Leningrada. No, najprej je bilo potrebno izvedeti, kakšne so možnosti prehoda ruske meje.

Mirko je v angleščini nagovoril bližnjega policaja: »Imamo problem.«

»Vem,« je rekel policaj, »nimate kart.«

Ko je dobil potrdilo, da je res tako, sta skupaj s kolegom odšla do uslužbenca na ladji, ki se je imenoval Valerij. Zagotovil nam je, da nas lahko se isti dan spravi v Helsinke.

Robert Gorjak
(Se nadaljuje)

Glavni trg v Tallinnu (Foto: Miroslav Bertonec)

BAROMETER RAZPOLOŽENJA

V akcijo, vendar z odprtimi očmi!

Občutljivost bo konec tedna ublažila Venera

Se vedno bo največ planetov (Merkur, Mars in Saturn) potovalo v znamenju Rib, zato se bo poglobljanje našega vsakdana vztrajno nadaljevalo.

Razpoloženska atmosfera se bo pogosto ojačala do stopnje nemira in nepremišljenih potez. Intuicija bo sicer precej poudarjena, vendar jo bosta bremenili pretirana občutljivost in po drugi strani obnova impulzivnosti. Se posebej pomembna bo previdnost na samem začetku tedna, saj bo takoj po polni luni (27. marca) prišlo do dodatne kombinacije Lune z Uranom. To bo namreč vzajemni položaj, tako imenovani kvadrat, kar bo naso senzitivnost še poudarilo.

Vendar bo Venera proti koncu tedna (ko 2. aprila preide iz Ovna v znamenje Bika) za silo ublažila situacijo, saj nas bo navdajala s prepotrebno voljo za reševanje morebitnih zapletov.

Sonce bo preslo iz prve v drugo dekada Ovna in se v svoji regeneracijski vlogi dobro pocuti. V tem znamenju ima velik vpliv na naše počutje in nas vleče ven, izven sten fizičnega in psihičnega bivanja, zato obstaja velika verjetnost, da pri teh premikih doživimo kaj povsem novega.

Določeni impulzi z neba nam bodo torej naklonjeni, medtem ko nam bodo drugi (Luna v kvadratu z Uranom, Mars in Saturn v Ribah) potek dogodkov včasih otežili. Kot vedno je tudi tokrat recept za uspešno slalomiranje po vijugastih stezah vesolja prav jasen: V akcijo, vendar z odprtimi očmi! (A. O.)

PON TOR SRE CET PET SOB NED

POCUTJE, ZDRAVJE

sprostitev	○	○	✓	✓	✓	✓	○
sport	✓	○	○	×	○	○	✓
post, dieta	×	○	○	✓	○	○	○
težja fizična dela	○	×	×	×	○	○	○
izlet	○	○	○	○	✓	✓	✓

DRUŽBA, ODNOSI

obisk znancev	○	○	○	✓	✓	✓	○
domača zabava	×	×	○	○	○	✓	✓
družinski posvet	○	✓	✓	✓	○	○	○
družabne igre	✓	✓	○	○	○	✓	✓
urejanje uradnih zadev	○	✓	✓	○	○	×	×

POSEL, DENAR

poslovno srečanje	○	✓	✓	○	○	○	×
nalozbe in nakupi	✓	✓	○	○	○	×	×
zamenjava službe	×	×	×	○	○	×	×
izposoja denarja	○	○	✓	✓	✓	○	○
igre na srečo	✓	✓	○	○	×	×	×

LJUBEZEN, SPOLNOST

osvajanje	○	○	✓	✓	✓	○	○
iskren pogovor	○	✓	✓	✓	○	○	✓
zmenek	×	×	○	○	○	✓	✓
ljubljenje	✓	✓	✓	○	○	○	×
prekinitev zveze	○	○	○	✓	✓	✓	○

UMSKE DEJAVNOSTI

branje	○	○	✓	✓	✓	✓	○
učenje, sirjenje obzorja	○	○	○	✓	✓	✓	✓
raziskovanje	○	✓	✓	✓	○	○	○
umetniško ustvarjanje	×	×	○	○	○	✓	✓
reševanje težav	✓	✓	✓	○	○	○	×

LEGENDA: ✓ ugoden dan, ○ nevtralen dan, × neugoden dan

NOSTRADAMUS NASLEDNJIH 50 LET

Kvartina V. 54

Z obale Črnega morja in slavne Tartarske prišel bo monarh, da bi videl svetlo Francijo. V Istanbulu bo palice odložil morilske, potem ko prebodel Alanijo bo in Armenijo.

15

Kvartina III. 60

Po vsej Turčiji, tja do jugozahoda, so množice obsojene na smrt. Mračnih dejanj krivega mladega gospoda bo prelil kri na spravni prt.

V Turčiji je medtem v polnem zamahu brutalna represija. Izvirni tekst posebej omenja nekdanje jugozahodne regije Misijo, Licijo in Pamfilijo. Vzhodnjaški gospodar se očitno odloči za eksemplarno kaznovanje nesrečnega mladenca.

hodu »kraljev z vzhoda«? Beseda »Tartarska« se nanaša na nekdanji mongolski imperij, ki je obsegal precejšen del osrednje Azije in severne Kitajske in ki približno ustreza turško govorečemu geografskemu območju današnjega Turkistana, katerega večji del se je pred kratkim osvobodil sovjetskega jarma. Za kogarkoli že gre, očitno je, da se pripravlja na vojno in da je že zavzel Armenijo in ozemlje nekdanje Alanije, ki leži nedaleč od severovzhodne obale Črnega morja.

Edino upanje je v zadnjih dveh vrsticah. Ko bodo zavojevalci dosegli obale jugozahodne Evrope, se bo njihova vojska vnaema očitno začela ohlajati. Morda le zato, ker jim bo zmanjkalo denarja in opreme, druga možnost pa je - kot bi jo lahko nakazovala tretja vrstica - da je vladar, ki je začel invazijo, umrl. Navsezadnje je povsem razumljivo, da lahko vojaški fazi orientalske invazije poide moč in prepusti prostor nečemu, kar je bolj podobno preprosti migraciji. Tudi drugi jasnovidci pravijo, da so vse faze preseljevanja lahko povsem miroljubne in polagoma po-

jenjajo nedaleč od francosko-nemske meje. Podobno menijo celo resni opazovalci, ki pravijo, da se bodo takšne migracije iz tretjega sveta v prihodnosti verjetno še povečale, bodisi zaradi rasti prebivalstva bodisi zaradi pomanjkanja. Toda takšne stvari predstavljajo grozno le za tiste, ki verjamejo v meje med narodi in si želijo vse zemeljsko bogastvo pridržati le zase - v tem primeru bodo ti dogodki (če bi se res pripetili) le naš sodnik. Kot bodo pokazale naslednje kvartine, je zelo dvomljivo, da bi lahko ti dogodki zares ustrezali poslednji sodbi.

Kvartina II. 62

Za Mabusom, ki mrtev bo kmalu, opustošenje strasno sledi. Potem se nenadoma, s kometo na nebu, dvigne mašcevanje žeje, lakote in krvi.

Drugi možni razlog za ustavitve vzhodnjakega prodiranja je dobiva obise gotovosti: očitno je, da je orientalski gospodar umrl. Se več, Nostradamus nam razkrije njegovo ime. Če odpišemo latinsko končnico, nam ime sumljivo zazveni kot Mab ali celo Mao.

(Se nadaljuje)

NAROCILNICA

PREROK VSEH PREROKOV
NOSTRADAMUS, naslednjih petdeset let

Knjiga izide 15. maja 1994
Obseg: 280 strani; format 12 x 20 cm; cena: 1390 SIT
Cena v prednaročilu: 890 SIT

Naročam..... izvodov knjige Nostradamus, naslednjih petdeset let po prednaročniški ceni 890 SIT. Znesek bom poravnal v 8 dneh po prejemu poloznice.

Ime in priimek / naziv podjetja:.....

Naslov:

EMSO: Podpis:

Narocilnico pošljite na naslov NIA d.o.o., Slovenska 54, Ljubljana, s pripisom »Nostradamus«

Danes goduje

Rupert, prvi salzburski škof

Sv. Rupert je imel pomembno vlogo pri utrjevanju krščanstva v Srednji Evropi, s čimer so sredi 6. stoletja začeli menihi z Irskega. Bil je prvi škof v Salzburgu in po svoji smrti patron škofije, stolnice in dežele.

Pred prihodom v Salzburg je bil misijonski škof v mestu Worms. Po vzoru sv. Kolumbana se je zavzemal za ideale irske verske sole, kot so osebno ubostvo in preprostost, globoko teolosko znanje in ljubezen do gresnikov. Zagovarjal je tudi tiho spoved s tajno pokoro namesto obvezne javne pokore, ki je bila tedaj v navadi.

Konec 7. stoletja ga je bavarski vojvoda Teodo povabil, naj pride v njegovo deželo obnoviti krščansko življenje. Sv. Rupert se je vabilu odzval in se po krajšem bivanju v tedanji prestolnici Regensburg naselil ob reki Ivarum (današnja Salzach). Nova naselbina se je hitro razvila v mesto, ki je zaradi bližine rudnikov soli dobilo ime Salzburg.

Kot salzburski škof si je prizadeval predvsem za sirjenje vere med poganovi. Umrl naj bi v visoki starosti 27. marca leta 717. Po njegovi smrti je salzburska škofija odigrala pomembno vlogo predvsem pri pokristjanjevanju slovenske Karantanije in Panonije.

Sv. Rupert velja za zavetnika rudarjev v rudnikih soli, priporočali pa so se mu tudi kot zavetniku zoper sen in otroške krče.

(Vir: Leto svetnikov)

Knjiga o razvoju slovenskega alpinizma

Izpolnite prijavnico, jo izrežite in nalepite na dopisnico oziroma dajte v kuverto ter pošljite na naslov RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana. Če boste izzrebani, se bo v torek zvečer pri vas oglasil telefon in nežni glasek bo rekel: »Halo, tukaj Labirint znanja...«. In potem boste odgovarjali na lahka in težka vprašanja, ki jih zastavljata Alenka Sivka in Tomaz Srsen. Pravilni odgovori pa prinasajo ceden kupček denarja...

Prijavnico pošljite na naslov:
RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana,
za LABIRINT ZNANJA

Pitagora

EVROPA / SREDNJEVROPSKI ANTICIKLON

ALPE JADRAN / SUHO, SVEŽE

Vremenska slika:

Za hladno fronto, ki je včeraj presla naše kraje, se je nad srednjo Evropo zgradilo območje visokega zračnega pritiska. V višinah priteka k nam prehodno nekoliko hladnejši zrak.

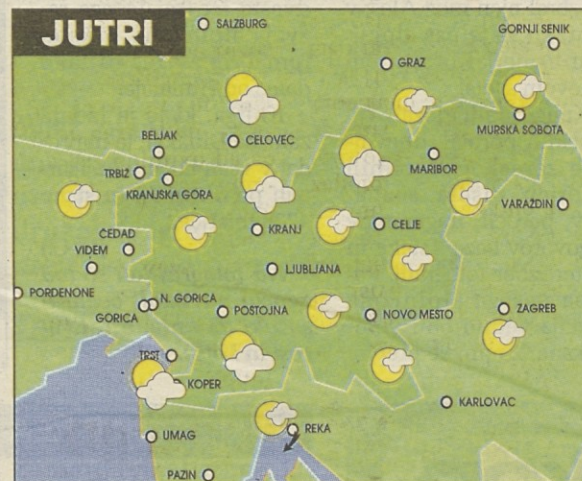
C A
središče ciklona središče anticiklona

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

Slovenija: Zjutraj bo delno jasno s spremenljivo oblačnostjo. Pihal bo severovzhodnik. Najvišje dnevne temperature bodo od 7 do 14°C.

Sosednje pokrajine: Ob severnem Jadranu bo večinoma sončno, pihala bo burja. Drugod bo spremenljivo oblačno.

V Sloveniji: V ponedeljek bo suho, v zatisnih legah bo zjutraj slana.

Tudi v torek bo suho vreme. Spet bo topleje.

Obeti:

TEMPERATURE
ALPE JADRAN

včeraj ob 8. in ob 14. uri

LJUBLJANA.....	12/12
TRST.....	13/-
CELOVEC.....	6/10
BRNIK.....	11/12
MARIBOR.....	9/11
CELJE.....	12/13
NOVO MESTO.....	12/14
NOVA GORICA.....	11/12
MUR. SOBOTA.....	14/9
PORTOROŽ.....	13/13
POSTOJNA.....	10/10
ILIRSKA BISTRICA.....	10/11
KOČEVJE.....	11/12
CRNOMELJ.....	14/14
SLOV. GRADEC.....	4/11
BOVEC.....	-/-
RATEČE.....	5/9
VOGEL.....	-/3
KREDARICA.....	-2/-2
VIDEM.....	11/-
GRADEC.....	9/-
MONOSTER.....	10/8
ZAGREB.....	14/15
REKA.....	-/12

TEMPERATURE
PO EVROPI

včeraj ob 7. in ob 13. uri

HELSINKI.....	-5/-1
STOCKHOLM.....	-6/5
MOSKVA.....	-1/5
BERLIN.....	4/11
VARSAVA.....	6/10
LONDON.....	3/13
AMSTERDAM.....	5/10
BRUSELJ.....	4/12
PARIZ.....	6/16
DUNAJ.....	12/18
ZÜRICH.....	8/21
JENEVA.....	12/23
RIM.....	11/19
MILAN.....	12/22
BEOGRAD.....	10/20
BARCELONA.....	9/22
ISTAMBUL.....	9/15
MADRID.....	8/26
LIZBONA.....	12/24
ATENE.....	11/19
BUCAREST.....	5/23
MALTA.....	12/21
PRAGA.....	5/13

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Peterica vojakov rešena iz džungle na Borneu po mesecu dni tavanja

LONDON - »Usli smo iz pekla.« Tako je povedala peterica vojakov, katerim se je včeraj posrečilo, da so se po mesecu dni tavanja resili iz džungle na Borneu. V resnici jih je iz pragozda potegnil helikopter, potem ko jih je zagledal na pobocju gore Kinabalu, kar bi po naše pomenilo »gora smrti«.

V skupini so bili trije vojaki iz Hong Konga in dva britanska castnika. V pragozd so se napotili pred približno mesecem dni skupaj z drugimi enotami v okviru vojaških vaj »v nenaklonjenih ambientalnih razmerah«. Naenkrat pa so se znašli v ozkem grlu, obkroženem z visokimi slapovi, in to na 2 tisoč metrov nadmorske višine. Gre za brezizhoden kraj, iz katerega se ni mogoče resiti brez zunanje pomoči. K sreči pa je do te prislo, pa ceprav tako rekoč v zadnjem trenutku. Za to je bilo odločilnega pomena, da je peterica na podlago temnega skalovja napisala SOS s svetlimi kamni. Reševalci so napis zapazili, grlo pa je bilo tako ozko, da niso mogli v njem s helikopterjem niti pristati. Peterico so dvignili na krov z vrvmi.

V reševalni akciji je sodelovalo skupno 300 vojakov. Peterico so našli po treh tednih brezuspešnega iskanja in ko so že skoraj obupali, da je se mogoč pozitiven razplet. Za dva britanska castnika in tri hongkonske vojake je to bila vsekakor grozljiva preizkušnja. Med drugim so se v zadnjih dveh tednih hranili z enim piškotom dnevno na glavo, pili niso skoraj ničesar, ker so se bali zastrupitve, tako da jih je zdaj sama kost in koza. Niti zakuriti si niso mogli zaradi prevelike vlage.

Na sliki (telefoto AP) reševanje pogrešanega vojaka.

Plašnost otrok posledica genetskega premoženja

LOS ANGELES - Ugotovili so, da plašnost in zadržanost otrok nista posledici vzgoje, pač pa del otrokovega genetskega premoženja. Do te ugotovitve so po različnih poteh prišli nekateri psihologi in biologi, ki so se v San Franciscu udeležili letne konference Ameriskega združenja za napredek znanosti. Odkritje pomeni obogatitev teorije, po kateri genetsko premoženje določa telesne lastnosti posameznikov, na primer barvo oči ali postavo, pa tudi posameznikovo vedenje.

Skupina raziskovalcev z marylandske univerze je odkrila nekatere skupne lastnosti možganov pri plašnih in zadržanih otrocih. Raziskovalci trdijo, da lahko ugotovijo sto-

pnjo plašnosti stirimesečnega otroka z opazovanjem oblike desne polute otrokovih možganov. Dojenčki, ki jim je usojena zadržanost, močno reagirajo že na premikanje predmetov ali človeški glas, medtem ko so dojenčki, ki jim je usojena večja sproščenost, veliko mirnejši.

Znanstveniki z univerze v Wisconsinu so z opazovanjem vedenja 700 parov dvojčkov prišli do zaključka, da zadržanost otroka ne povzroča okolje, pač pa otrokovo genetsko premoženje. »Človeški možgani vsebujejo vsaj 150 kemičnih snovi,« je razložil psiholog Jerome Kagan s harvardske univerze. Dodal je, da te snovi določajo konfiguracijo nevronov in v veliki meri tudi vedenje. Znanst-

veniki so do svojih zaključkov prišli z eksperimentiranjem, doslej pa se niso našli nobene »gena plašnosti«. Poudarili so pomembnost vzgoje in okolja pri oblikovanju otrokovega značaja ter dejali, da je na genetsko določene lastnosti mogoče vplivati in jih z leti popraviti. »Veliko značajskih lastnosti določajo geni, in to za 40-60 odstotkov, to pa se ne pomeni, da jih ni mogoče popraviti,« je izjavil biolog Hill Goldsmith z univerze v Wisconsinu.

Odkritja torej ne morejo biti izgovor za starše, katerih otroci imajo hude vedenjske motnje, če pa so vasi otroci samo plašni in zadržani, se lahko pomirite. Vsaj dokler ne bodo morali v solo.

Gre za umetnost ali pornografijo?

BERLIN - Sedem umetelnih slonokosce-nih kipcev je v Hamburgu povzročilo pravo vojno. Razstavili so jih kot nemške umetnine s konca prejšnjega stoletja, za hamburgske sodnike pa so le opolzke figure, ki jih je treba v imenu spodobnosti zapleniti.

Slonokosce-rezbe so od novembra 1992 last zasebne ustanove »Erotic Art Museum« (EAM), ki so jo z odobravanjem tiska nedavno ustanovili v pristanskem mestu, sicer znanem po erotičnih spektaklih. V zadnjih dveh mesecih pa se je za EAM začelo zanimati sodstvo in splosna pozornost se je usmerila na sedem kipcev, ki po policijskem poročilu predstavljajo spolne akte med žensko in psom, žensko in konjem, žen-

ske in oslom in celo med žensko in kozlom. Za sefa državnega tožilstva Jürgena Gammelina so razstavljalci kipcev krsili kazenski zakonik, ki kaznuje z zaporom do enega leta javno prikazovanje spolnih odnosov med človekom in zivalmi.

V Hamburgu se je tako razvnela debata o odnosu med umetnostjo in pornografijo, predstavniki muzeja EAM pa menijo, da taka razprava ne sodi v nas čas: doslej - pravijo - si je te umetnine ogledalo že 80 tisoč obiskovalcev, strogo polnoletnih, in prav nihče se ni pritožil. Enakega mnenja je bilo tudi prvostopenjsko sodišče, ki je zavrnilo Gammelinov zahtevo po zaplenitvi kipcev, sedaj pa beseda čaka drugostopenjsko poroto.

Ljubezen do hamburgerjev ga je stala mesto ministra

RATOTONGA (Otocje Cook) - Ben Toma bo zaradi prevelike ljubezni do hamburgerjev izgubil mesto ministra za morsko bogastvo Otocja Cook, ne bo več sedel v parlamentu (in bo torej zgubil tudi mesto v vladi), ker si je nakopal zamero otocanov, katerim je očitno hotel vsiliti ameriško modo »fast fooda«. Vso svojo volilno kampanjo je Toma osredotočil na projekt, da bi na otoku Maniki, enem od turističnih biserov otocja, zgradil podružnico znamenitega McDonald'sa. Rezultat pa je bil katastrofalni: na volitvah za obnovo parlamenta, ki so bile pred tremi dnevi, je bil poražen. Na volitvah je zmagala Stranka za otocje Cook, ki si je zagotovila 20 od 25 sedežev v parlamentu.

Šest milijonov lir globe ker je pustil mački v avtomobilu

MASSA CARRARA - Pretor iz Carrare je včeraj obsodil na plačilo 6 milijonov lir globe 30-letnega Antonia Petrilla iz Carpia, ker je lansko poletje pustil dve mački zaprti v svojem avtomobilu pod močnim soncem. Dogodek se je pripetil v kraju Marina di Massa, kjer je bil Petrillo na počitnicah. Mački je pustil v avtomobilu, ko se je odpravil na kopanje. Zivalici sta zaceli mijavkati in pritegnili pozornost mimoidočih. Iz razbeljenega vozila so ju resili gasilci.

Ugriz v uhelj ga je stal življenje

BOGOTA - V kraju Cali v Kolumbiji je včeraj izgubil življenje Carlos Alberto Urdinola Grajales v res nenavadnih okoliščinah. Mozakar je namreč popival v neki točilnici in med prerekanjem ugriznil v uhelj sobesednika. Le-ta je po ugrizu odšel iz lokala, čez čas pa se vrnil s pištolo in grizaca ustrelil.